

DADERS DES WOORDS

OVERDENKING VAN DEN BRIEF VAN DEN
APOSTEL JAKOBUS VOOR ONZEN TIJD

DOOR

J.C. SIKKEL

Dienaar des Woords te Amsterdam

www.christelikemedia.org

Inhoud

I. In de verstrooiing [Jak. 1:1].....	3
II. Vreugde der lijdzaamheid [Jak. 1:2-4].....	7
III. Wijsheid van God [Jak. 1:5-8].....	10
IV. Roem in vernedering [Jak. 1:9-12].	14
V. Verzoeking en zonde [Jak. 1: 13-15].	18
VI. Van den Vader der lichten [Jak. 1:16-18].....	22
VII. Rasch om te hooren [Jak. 1:19-21].....	26
VIII. Niet alleen hoorders [Jak. 1:22-25].....	30
IX. Ijdele en zuivere godsdienst [Jak. 1:26, 27].	34
X. Aanneming des persoons [Jak. 2:1].	38
XI. Van kwade overleggingen [Jak. 2:2-6].....	42
XII. Naar de koninklijke wet [Jak. 2:6-9].....	46
XIII. Spreekt alzoo en doet alzoo! [Jak. 2:10-13].....	50
XIV. Geloof en werken [Jak. 2:14-17].	53
XV. Geloofswerking [Jak. 2:18, 19].....	56
XVI. Abraham en Rachab [Jak. 2:20-26].	60
XVII. Meesters [Jak. 3:1, 2].....	64
XVIII. Toom en roer [Jak. 3:3-5.].....	68
XIX. De tong een vuur [Jak. 3:5, 6].....	72
XX. Een onbedwingelijk kwaad [Jak. 3:7, 8].	76
XXI. Uit denzelfden mond [Jak. 3:9-12].	80
XXII. Wie is wijs en verstandig? [Jak. 3:13-16]	83
XXIII. De wijsheid, die van boven is [Jak. 3:17, 18].	87
XXIV. Krijgen en vechterijen [Jak. 4:1-6].	91
XXV. Vernedert u voor den Heere! [Jak. 4:7-10]	95
XXVI. Die van zijn broeder kwalijk spreekt [Jak. 4:11, 12].	99
XXVII. Roem in zaken-doen [Jak. 4:13-17.].....	103
XXVIII. Gij rijken, weent en huilt! [Jak. 5:1-6].....	108
XXIX. Lankmoedig tof de toekomst des Heeren [Jak. 5:7-11].	112
XXX. Zweet niet! [Jak. 5:12.]	116
XXXI. Iemand onder u [Jak. 5:13-15].	120
XXXII. Een krachtig gebed [Jak. 5:16-18].....	124
XXXIII. Bekeering van afgedwaalden [Jak. 5:19, 20].	128

I. In de verstrooiing [Jak. 1:1].

Jakobus, een dienstknecht van God en van den Heere Jezus Christus; aan de twaalf stammen, die in de verstrooiing zijn: zaligheid!

Jak. 1:1.

"Gij zijt het zout der aarde!" Zoo spreekt nog immer de Heere Jezus Christus zijn geloovigen, zijn Gemeente, op aarde toe. Maar Hij voegt daarbij de ernstige vermaning, die tot zelfonderzoek dringt: "*indien het zout smakeloos wordt, waarmee zal het gezouten worden? het deugt nergens meer toe!*"

Ook in onzen tijd, waarin het menschenleven in zijn volle breedte en omvang in zoo veelvoudige, in zoo diepe, in zoo ongekende beroering komt, is de roeping der geloovigen, der Gemeente van Christus, om het *zout* der aarde te zijn, zoo hoogst gewichtig! Maar het gevaar is juist in dezen tijd van beroering ook zoo groot, dat het zout *smakeloos* wordt. Alles dreigt samen te spannen, om de geloovigen in de beroering van het menschen leven te *verwereldlijken*, al blijven zij dan den naam van Christenen dragen en optrekken met de Christelijke banier. Dan wordt het zout smakeloos; het leven der geloovigen is dan geen zegen meer in het menschen leven; het deugt dan nergens meer toe! En dan ontgaat aan de belijders van den Heere Jezus Christus ook de rijke schat van genade, de *kroon des levens*, die de Heere hun in den weg van *de beproeving en de lijdzaamheid des geloofs* wil schenken.

Het *Woord Gods*, het zwaard des Geestes, is het middel, door den Heere ons geschonken, waardoor Hij dit gevaar van verwereldlijken in zijn Gemeente en bij zijn geloovigen keert, en hen verlicht en beweegt, om in *zijn* weg alleen te gaan, door *aders* des *Woords* te zijn. En de *Brief van den Apostel Jakobus* is ons ook bijzonder gegeven, om het groote gevaar, dat wij noemden, te ontdekken; om den strik van dit gevaar voor de geloovigen in tijden, als die wij thans beleven, te breken; en om hen te prikkelen tot de godvruchtige praktijk des geloofs naar het Woord van God.

Moge dan de overdenking van dezen Brief van Jakobus door Gods genade aan het werk des Heeren tot leiding en besturing van het leven der geloovigen in onzen tijd dienstbaar zijn.

De *Brief van Jakobus* biedt zooveel aangrijpende vermaning en leering, vooral in tijden van scherpe geestelijke tegenstellingen in het publieke menschenleven, waardoor de geloovigen in de wereld veelszins geïsoleerd worden en daardoor ook in eigen kring door allerlei gevaaren worden bedreigd; door gevaren van zonden. Vergeten mag daarbij niet worden, dat we in dezen Brief wel het oudste geschrift hebben van het Nieuwe Testament, nog ouder dan het Evangelie van Mattheüs en de eerste Brieven van Paulus; in de eerste tijden van het optrekken der Gemeente van Christus in de wereld is dit gedeelte van Gods Woord geschreven.

Indien deze Brief door den apostel Jakobus, den zoon van Zebedeüs en broeder van Johannes, geschreven zou zijn, zoo zou dit schrijven reeds vóór het jaar 44 onzer jaartelling hebben plaats gehad, wijl in dat jaar deze apostel te Jeruzalem den marteldood stierf (Hand. 12:2).

Onmogelijk is het zeker niet, dat deze Jakobus, de zoon van Zebedeüs, dezen Brief schreef. Blijkbaar is deze Brief toch geschreven aan de Gemeente van Christus, gelijk die uit de Joden opkwam, het overblijfsel van Israël, waarin het Israël der *twaalf stammen* als het ware Israël voortleefde. Dit overblijfsel van Israël werd veelszins de ware vreemdeling op aarde. Gelijk Israël, dat naar het vleesch is, reeds lang vóór de apostolische eeuw in zijn talrijke stamgenooten verstrooid leefde in Azië, Afrika en Europa, in de "diaspora" d.i. in de "verstrooiing," zoo leefde dit ware overblijfsel van

Israël waarlijk *in de verstrooiing*, ook al trok het niet over de grenzen van Palestina; het was vreemdeling in het midden van zijn eigen volk, en temeer vreemdeling in de wereld der volkeren, waardoor het dreigde verslonden te worden.

Aan de Gemeente des Heeren te Jeruzalem behoefde de apostel Jakobus, die dezen Brief schreef, echter geen schrijven te richten, wijl hij in haar midden leefde en arbeidde in het Woord. De apostel schrijft dan ook blijkbaar aan de geloovigen uit de Joden buiten Jeruzalem, die in bizonderen zin verstrooid zijn. Zij leven niet in de volle kracht der Christelijke gemeenschap, maar onder velerlei beproeving. De eerste kracht der Gemeente uit Israël is ook blijkbaar voorbij; allerlei ge vaar van verleiding en verdeeldheid, van twist en benijding, bedreigt deze verstrooide kudde des Heeren. De oude Joodsche zuurdeesem is niet ganschelijk uitgezuiverd en werkt na, ja werkt weer door en doet de teekenen der Farizeesche gestalte weer opkomen. De tong doet weer veel kwaad; het ijdel zweren neemt weer toe; de vleeschelijke roem leeft weer op; de praktikale god zaligheid neemt af; velen dreigen weer in zonden ge vangen te worden of af te dwalen van de waarheid. Wel leven de geloovigen in Gemeenten onder het op zicht van ouderlingen (5:15), maar die Gemeenten blijken veelszins zwak. Gelijk de apostel Paulus later de Gemeenten uit de Heidenen toespreken moet met velerlei vermaning en bestraffing, opdat ze niet weer vervloeien in de wereld der Heidenen maar opwassen mogen in het geloof, zoo moet de apostel Jakobus in dezen Brief de eerste Gemeenten des Heeren uit de Joden, die onder bedreiging en gevaar van verdorring verkeerden, toespreken in zijn schrijven, om ze voor den ondergang te behoeden.

Zulk een toestand nu kan ongetwijfeld wel reeds opgekomen zijn tijdens het leven van Jakobus, den zoon van Zebedeüs, voor zooveel de verstrooiing buiten Jeruzalem aangaat. Althans is over de Gemeente des Heeren te Jeruzalem de vervolging der Joden losgebroken met den dood van Stefanus, bepaald ook door het optreden van Saulus (Hand. 8:3). Vele geloovigen zijn toen verstrooid door Palestina en tot in Fenicië en Syrië, en zij vergaderden alom Gemeenten, bepaald uit de Joden (Hand. 8:4; 11:19). Blijkbaar was Jakobus de zoon van Zebedeüs, in de Gemeente des Heeren te Jeruzalem in die dagen een apostel van beteekenis; en hij was dit zeker ook in verband met de prediking, die onder de Joden uitging. Hij is stellig met de Joden in ernstig konflikt geweest, en daarom heeft dan ook Herodes hem, om de Joden te behagen, met het zwaard gedood (Hand. 12:1-3). Toch is het zeer de vraag, of tijdens het leven van dezen Jakobus de vijandschap der Joden en het leven in verstrooiing reeds zoodanige verdervende uitwerking op het geloovig overblijfsel van Israël gehad had, als in dezen Brief uitkomt; en of dus deze Brief door Jakobus, den zoon van Zebedeüs, geschreven zal zijn.

Het is opmerkelijk, dat aanstonds na den dood van dezen apostel Jakobus, toen Herodes ook Petrus in den kerker wierp, maar de Heere door zijn engel dezen be vrijdde, in de Gemeente te Jeruzalem een andere Jakobus op den voorgrond trad (Hand. 12:17). En deze Jakobus, in wien als het ware ook Jakobus, die door het zwaard gedood was, in de Gemeente voortleefde, bleef sinds in de Jeruzalemsche Gemeente en in heel de Gemeente van Christus van buitengewone beteekenis. En hij bleef van buitengewone beteekenis vooral ook voor den arbeid onder de Joden. Christenen uit de Joden kenden hem groot gezag toe; en hij heeft dan ook op het apostolisch concilie te Jeruzalem, waar de ver houding tusschen de geloovigen uit de Heidenen en die uit de Joden in de Gemeente des Heeren tot beslissing kwam, het woord gesproken, dat vooral tot beslissing leidde (Hand. 15:13-22).

Later hebben leeraars, die de eenheid der geloovigen uit Joden en Heidenen krenkten, en die van de geloovigen uit de Heidenen wilden vorderen, dat zij op Joodsche wijze zouden leven, van het beroep op het gezag van dezen Jakobus misbruik gemaakt, om den arbeid van den apostel Paulus in het Evangelie tegen te werken. (Gal. 2:12). De apostel Paulus ontkent echter elke tegenstelling tusschen Jakobus en hem; Hij noemt dezen Jakobus met Petrus en Johannes als degenen, die geacht werden "pilaren" te zijn; en al erkent hij een zekere overeenkomst met hen te hebben aangegaan, dat zij in de eerste opkomst der Gemeente van Christus bijzonder onder de Joden zouden arbeiden,

gelijk Paulus onder de Heidenen, toch constateert hij nadrukkelijk, dat zij elkaar over en weer de rechterhand der gemeenschap gegeven hebben (Gal. 2:9).

Deze Jakobus is apostel van den Heere Jezus Christus. In Matt. 10:2 wordt dan ook, behalve Jakobus, de zoon van Zebedeüs, genoemd Jakobus, de zoon van Alfeüs (vgl. Mark. 3:18; Luk. 6:15; Hand. 1:13). In Gal. 1:19 noemt Paulus onder de apostelen, die hij te Jeruzalem na zijn bekeering ontmoette, Jakobus, den "broeder des Heeren". Deze Jakobus zal wel geen andere zijn dan de apostel Jakobus, zoon van Alfeüs, de beroemde Jeruzalemsche apostel; het "broeder" des Heeren wijst dan aan, dat deze apostel tot de maagschap des Heeren naar het vleesch behoorde, gelijk ook de apostel Judas, die een broeder van Jakobus was (vgl. Jud.:1; Luk. 6:15; Hand. 1:13).

Wij achten het zeer waarschijnlijk, dat deze apostel *Jakobus, de zoon van Alfeüs*, de broeder des Heeren, de groote apostel te Jeruzalem, die bijzonder de taak van zijn naamgenoot na diens dood opnam, de schrijver is van dezen Brief.

In dezen Brief wordt van de geloovigen uit de Heidenen niet bijzonder gesproken, en allerminst van een tegenstelling als wel later door den apostel Paulus te bekampen was. De geloovigen uit de Heidenen, voor zooveel ze immers met die uit de Joden in één Christelijke Gemeente vereenigd waren, werden echter ook door de apostelen met Israël één gerekend; niet om met de geloovigen uit de Joden als Joden te leven, maar om met hen te leven als het ééne ware Israël, als de Gemeente van Christus. In zooverre kunnen de geloovigen uit de Heidenen dan ook zeer wel begrepen zijn onder de *"twaalf stammen, die in de verstrooiing zijn"* (vgl. 1 Petr. 1:1, 2). Het voorbeeld van Rachab, die uit de Heidenen was, nevens Abraham "onzen vader", door den apostel in dezen Brief den geloovigen voorgehouden, (2:21-25), kan op zulk een gemeenschap en eenheid der geloovigen uit Joden en Heidenen in de ééne Gemeente van Christus wijzen. Maar toch draagt heel deze Brief het stempel, dat de apostel hier bijzonder tot de geloovigen uit de Joden spreekt. De gevaren en zonden, waarvoor de apostel hier waarschuwt en waartegen hij kampt, zijn bijzonder gevaren en zonden, die de geloovigen bedreigen uit het Joodsche verleden. Het Christelijke leven, gelijk het uit de Heidenen door Gods genade en door het Evangelie opgekomen is, doet zich hier nog minder aan ons voor.

Zoo spreekt dan de apostel Jakobus in dezen Brief in een tijd en onder omstandigheden, waarin de bloei der Gemeente van Christus en haar strijd, gelijk die door den doorbrekenden arbeid van den apostel Paulus volg den, nog komen moest. De Gemeente des Heeren, uit de Joden opkomend, en ook bepaald in Kanaän, doorleefde na haar eersten opbloeit een eigen innerlijke crisis, een crisis, die met Jeruzalems val en met de verwerping van Israël als volk tot volle beslissing komen moest. Het overblijfsel van Israël, door het Evangelie tot Christus verzameld, werd door het eigen Joodsche vleesch ernstig bedreigd. Het zou tegen dat vleesch in de Gemeente van Christus ten volle moeten doorbreken als het *ware* Israël, of het zou door dat vleesch worden verteerd.

In die crisis waakt en werkt de apostel als dienstknecht van God en van Jezus Christus in dezen Brief. Hij waakt en werkt voor de twaalf stammen, die in de verstrooiing zijn. En hij spreekt over hen allereerst in zijn apostolischen vredegroet het heilwoord des Heeren uit: *zaligheid*.

In de verstrooiing. Zóó leeft de Gemeente van Christus in de wereld gedurig weer.

Telkens weer door versche olie overgoten bloeit zij in verjongde gestalte frisch en groen op en draagt dan het teeken der genade in strijd en lijden. Maar in de verduurzaming van haar leven komt het eigen vleesch haar weer nader, en wordt ze geroepen, om zich tegenover het eigen vleesch te openbaren in de waarachtigheid van haar leven uit God. O, wat kan ze dan in het breede machtige vleeschelijke leven een vreemdelinge, een eenzame zijn! En wat kan dan het eigen vleesch in haar werken, om haar te doen verdorren en haar te verteren!

Hier is het Woord des Heeren waarschuwend, vermanend, ontdekkend en leerend, maar

ook begunadigend en vertroostend.
Hier is het Woord der zaligheid!
Zalig zijn ze, die het hooren en bewaren!

II. Vreugde der lijdzaamheid [Jak. 1:2-4].

Acht het voor groote vreugde, mijn broe ders! wanneer gij in velerlei verzoeken valt; wetende, dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt. Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel oprecht, in geen ding gebrekkelijk!

Jak. 1:2-4.

In de "verstrooiing" leden de geloovigen uit de Joden in de dagen der apostelen *vele verzoeken*.

Ze moesten de vijandschap lijden van hun maagschap naar het vleesch, van hun volksgenooten, die den Christus verwierpen, en die daarom verstieten, wie in den Heere Jezus geloofden. En dat in een tijd, waarin de Joodsche natie, die op zoo heerlijke verkiezing van God en op zoo hooge roeping in de wereld roemde, door de wereldvolken, door de macht van Rome en door innerlijke verzwakking met den ondergang bedreigd werd. Israël moest één zijn tegenover de wereld, of het was niet meer. En dit Israël werd nu zienderoogen ontbonden. Over Jeruzalem begonnen al zwaarder schaduwen te vallen, die eindigen zouden in de verwoesting der heilige stad; en in Jeruzalem trok de scheur, die in het voorhangsel des tempels en in de steenrotsen bij Golgotha aanving, immer verder door, geestelijk scheurend heel den tempeldienst, en heel het volk in zijn roem op Sions bergtop, in zijn eigen bestaan als Israël. Daarom waren alle Joden, die alleen in het Israël naar het vleesch hun hope hadden, bitter verbolgen op al wie Jezus als den Christus beleed; de steenen, die tegen Stefanus vlogen, en het zwaard ten genoegen der Joden tegen Jakobus geheven, teekenden de bitterheden, die uitgingen tegen de geloovigen uit de Joden.

Ook waren deze Christenen uit de Joden in de wereld beweging der nieuwe eeuw, in de Grieksche en Romeinsche wereld, vreemdelingen; dat wereldleven, ook dat der Christenen uit de Heidenen, was hun leven niet. Alzoo leefden deze Christenen uit de Joden meest in zwakke groepjes, met het leven vaak verlegen.

Daarbij voegden zich voor velen hunner allerlei tijdelijke zorg en nood, allerlei persoonlijk leed, allerlei persoonlijke verdrukking. En het vleesch, het Joodsche vleesch, het eigen zondige menschelijke vleesch, hield niet op, deze geloovigen uit Oud-Israël aan te vechten.

Zoo dreigden de moeilijkheden des levens de geloovigen der stammen in de verstrooiing af te trekken van den weg der volharding in het geloof. Zoo ze slechts donkerheid zien en geen licht, zoo zullen ze de vreugde en den moed des geloofs verliezen, en zoo zal hun kracht vergaan.

De heilige apostel heft daarom het licht van het Woord des Heeren over hen op. In de beproevingen, waaronder zij lijden, lokken ook zware verzoeken tot zonden; de apostel zal ook die zondenverzoeking in de beproevingen ontdekken. Maar allereerst doet hij de verzoeken als beproevingen des geloofs uitkomen, gelijk ze door het bestel en ook onder de genade des Heeren den geloovigen *ten goede* moeten meewerken. Neen, die verdrukkingen en benauwingen, die aanvechtingen en kwellingen, zijn niet enkel slagen des Heeren; ze zijn ook weldaden; ze zijn ook middelen en wegen van genade. Ze mogen niet enkel smart bren gen; ze moeten ook vreugde brengen; ja, juist vreugde, *grootte vreugde*, of, gelijk er eigenlijk staat, *enkel* vreugde. De bedoeling der kwellingen en bestrijdingen, die de Heere over deze geloovigen toelaat, is enkel reden tot vreugde voor hun hart. Want die kwellingen richten zich op hun *geloof*, en moeten dit geloof verrijken. Ze dienen tot *beproeving* des geloofs. Ze zijn voor het geloof als de slagen op den dorschvloer voor de tarwe, die van het kaf bevrijd wordt; als het vuur, dat het goud in den smeltkroes zuivert (vgl. 1 Petr. 1:6, 7; 4:12-15). Het geloof moet in dien weg der verzoeken worden beproefd, d.i. het moet als geloof *ten*

volle uitkomen. Bij het wegvallen van alle uiterlijke steunsels moet, met het licht van den Naam des Heeren, de vertroosting en de hope, die in Christus zijn, voor het geloof doorbreken; daaraan en daaraan alleen, aan den Heere, aan den Christus, aan het Woord en de belofte Gods, moet het geloof zich hechten en klemmen, alles den Heere overgevend, geheel blind in de uitkomst. Gelijk Azaf het in de vrijmaking zijner ziel beleed: "Wien heb ik nevens U in den hemel of op aarde? bezwijken mijn vleesch en mijn hart, zoo is God mijn rotssteen en eeuwig mijn deel! (Ps. 73). Gelijk de profeet roemde: "is er geen vrucht meer aan den wijnstok en geen rund in de stal, zoo zal ik nochtans opspringen van vreugde in den Heere!" (Hab. 3). Gelijk de apostel Paulus roemen zou over de geloovigen in Rome: "geen verdrukking of benauwing kan ons scheiden van de liefde van Christus; in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, die ons heeft liefgehad!" (Rom. 8).

Deze doorbrekende glans van het geloof, dit volle doorbreken en doorwerken van het geloof in de ziel bij het licht des Heeren, deze stemming der ziel, die zich zonder beding Gode overgeeft, is de *lijdzaamheid*.

Zij is de volle gewillige wijding der ziel, die stil is tot God.

Zeker, deze lijdzaamheid is diepe nederbuiging der ziel; ja, zij is neerbuiging als van het schaap ter slachting, neerbuiging tot de bitterste bitterheid van het leed, tot het kruis, tot den dood. Zij is ten deele geheele machteloosheid, ontwapening; zij is verstomming, wegzinking onder de baren en de golven, die de hand des Heeren over de geloovigen belieft te doen heengaan. Maar zij is ook de vrijwording van het geloof, het eigen en waarachtige zich verliezen der ziel door het geloof in den Heere en in zijn welbehagen, in zijn genade en trouw. Zij is de overwinning des geloofs, haar overwinnen van de wereld.

Dan moet deze lijdzaamheid echter ook *volkomen* zijn. Dan moet de ziel, die gelooft, zich ook aan geen stroohalmen meer vastklemmen. Dan moet zij zich geheel verlaten op den Heere alleen, zich geheel aan Hem toevertrouwen en door Hem laten leiden. Daarom dringt de apostel; aan: "*de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk*, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel oprecht, in geen ding gebrekkelijk."

Neen, hiermee zegt de apostel niet tot de beproefde geloovigen, dat zij geen gebreken meer mogen hebben, en zonder eenige zonde moeten zijn. Hij spreekt over de lijdzaamheid, die de vrucht moet zijn van de beproeving des geloofs; en hij dringt op volkomen lijdzaamheid aan, op een geheel en in alles zich overgeven aan den Heere; op een enkel leven door het geloof zonder eenige achterhouding. Dan zullen de geloovigen vrij staan en krachtig. En ja, dan wijkt uit hun geest alle bedrog, alle zelfbedrog; dan zij ze waarlijk Israëel, kin deren van Abraham door het geloof. Dan zijn ze over winnaars en onoverwinnelijk. En dan dragen ze Gode vruchten.

Dit *volmaakte werk der lijdzaamheid* des geloofs is het groote schoone werk, waardoor Israëel, de Gemeente van Christus, als Gods volk uitkomt in de wereld; kin deren, die niet liegen; wier werk in der waarheid is (Jes. 63:8; 61:8). Hier is de ware en eenige schoonheid van Sion; want in dit werk der lijdzaamheid is de Geest der heerlijkheid, de Geest van God openbaar, die rust op het erfdeel des Heeren (1 Petr. 4:12—14).

De geloovigen moeten daarom de verzoeken, waarin zij door des Heeren bestel komen, in dit waarachtige licht des Heeren zien. Zij moeten in die verzoeken zien de beproeving van hun geloof, waardoor zij worden doorgeleid tot de waarachtige lijdzaamheid, tot het volmaakte werk der lijdzaamheid. Zij moeten zich juist door beoefening van die lijdzaamheid, door volle lijdzaamheid des geloofs, van deze betekenis der beproeving van hun geloof, van deze goddelijke bedoeling der verzoeken, ten volle bewust worden. Zij moeten hierin door het geloof verstaan, *weten*.

En zoo ze weten, hoe de verzoeken, door de beproeving des geloofs, hun deze lijdzaamheid van den Heere, immers door zijn genade alleen, doet toekomen, zoo zullen zij, dit *wetende*, die verzoeken een oorzaak van *vreugde* achten, van groote vreugde, *enkel vreugde!*

Hoe heerlijk is deze apostolische vermaning!

De Gemeente des Heeren is in zekeren zin altoos vreemdeling op aarde; en zij komt juist daardoor gedurig in velerlei verzoeking.

Niet alsof de wereld de Gemeente van Christus niet aangaat. De Gemeente van Christus heeft juist in die wereld, in de wereldebeweging van het menschelijk ge slacht in elke eeuw, ook in onze eeuw, een groote roeping, *de* roeping van den Heere, de hemelsche roeping, die van boven is in Christus Jezus. Zij is Israël; zij is het ware volk, de ware menschheid, wier hoofd Christus is. Zij draagt het licht Gods in deze wereld; zij leeft het waarachtige leven; zij strijdt den waren levensstrijd; zij werkt het hooge en onvergankelijke levenswerk.

Maar omdat de Gemeente van Christus dit leven leeft en dit werk doet in overgegevenheid aan den Heere, als het eigendom van Christus en niet van de wereld, in het geloof, daarom stoot de wereld haar af en vecht haar aan. Daarom komen over haar veel verzoeking, verdrukking, bedreiging en verleiding. Daarom ook is het waarachtige geloofsleven in de Gemeente van Christus zelf in gevaar, om te botsen met het vleesch, met allerlei vleeschelijke gezindheid, berekening en overleg, met allerlei vleeschelijke praktijk. En daarom staan het eigen vleesch en bloed der geloovigen met Satan en wereld en alle vleesch tegen het geloof op. De Heere laat alzoo velerlei verzoeking toe over de geloovigen, velerlei leed en gevaar en nood, kruis en gebrek, en bangheid der ziel.

In dezen smeltkroes moet het schuim het goud los laten; in dezen wan wordt het kaf weggeblazen van de tarwe, die de Heere in zijn schuur verzamelen zal. In deze verzoeking wordt het geloof beproefd. Alleen het waarachtige genadewerk Gods blijft hier over. Alleen het ware geloof zal hier bestaan.

Maar voor dit ware geloof is dan ook deze weg der verzoeking een genadeweg van den Heere. De waarheid der vereeniging van de geloovigen met Christus, hun deelgenootschap aan den Heiligen Geest, wordt in dezen weg klaarlijk bevestigd en verzegeld aan hun ziel. Hun geloof wordt hierin beproefd, om waarachtig geloof te blijken. Zij worden in dezen weg gemerkt met het merk der lijdzaamheid. Den Heere moeten zij zichzelf in dezen weg geheel overgeven, en alles moeten zij Hem overgeven. En, door bitterheid gelaafd, verliezen zij zich zóó aan den Heere, dat Christus een gestalte in hen verkrijgt, en dat zij zonder vreezen en zonder beding zich door het geloof Gode wijden naar zijn heiligen en dierbaren wil, naar de genade hunner goddelijke roeping.

Dan kunnen zij niet nalaten den Heere te volgen en te dienen naar zijn Woord, zij het met velen, met weinigen, of alleen. En dan dragen zij hun waarachtige levensvrucht in de menschheid.

Als ze in het goddelijk licht dit licht mogen zien, en welbewust mogen weten, dat de Heere Zich alzoo in hen verheerlijkt, om ze als zijn eigendom in het leven der menschheid dienstbaar te maken en te laten uit komen, — ja, dan verheugen zij zich in de verzoeking, die zij lijden, met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, met de *vreugde der lijdzaamheid*, wijl de beproeving van hun geloof, zooveel kostelijker dan van het goud, bevonden zal worden te zijn tot lof en eer en heerlijkheid in de openbaring van Jezus Christus (1 Petr. 1:6-9).

En dan hooren zij blijde het Woord Gods, dat in de apostolische vermaning tot hen komt: "acht het voor groote vreugde, enkel vreugde, wanneer gij in velerlei verzoeking valt."

III. Wijsheid van God [Jak. 1:5-8].

En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij [ze] van God begeere, die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden. Maar dat hij ze begeere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt, is een baar der zee ge lijk, die van den wind gedreven en op en neer geworpen wordt. Want die mensch meene niet, dat hij iets ontvangen zal van den Heere. Een dubbelhartig man [is] ongestadig in al zijn wegen.

Jak. 1:5-8.

De geloovigen behoeven in hun beproevingen *wijsheid*.

Dit gold voor de beproefde geloovigen uit Israëls stammen in de dagen der apostelen; en het geldt niet minder voor de geloovigen van onzen tijd.

Daarom verdient de apostolische vermaning ernstige behartiging, dat de geloovigen, die beproefd worden, tot God om wijsheid zullen *bidden*. En dat ze alzo bidden zullen *in het geloof*.

In de beproevingen behoeven wij *wijsheid*.

Wijsheid is niet allerlei geleerdheid, kennis en weten schap. Wel is er ook geen ware geleerdheid en wetenschap zonder wijsheid; maar de wijsheid, die de Schrift zoo prijst, is toch iets anders; en zij kan ook zeer wel het deel zijn van eenvoudigen, die niet over allerlei geleerdheid beschikken.

Wijsheid is die innerlijke verlichting en klaarheid in onzen geest, waardoor we de dingen zien en onderscheiden zooals ze inderdaad zijn, omdat we met hun wezen aanraking hebben in ons eigen wezen en ons daarvan ook bewust zijn. Een wijs mensch staat innerlijk in het licht; en hij staat recht voor de dingen; hij heeft daarom het rechte gezicht op de dingen en het rechte inzicht in de dingen.

Deze wijsheid, die behoort tot het wezen van den mensch, die God naar zijn beeld schiep, is ook sinds den zondeval wel verstoord in den mensch maar niet geheel van hem geweken. In natuurlijken zin kan zelfs een eenvoudig mensch nog veel wijsheid bezitten; en niemand is van deze wijsheid geheel ontbloot. Ontbreekt de wijsheid den mensch schier geheel, dan noemen we hem een onverstand, een wargeest, een botterik, iemand met twee linkerhanden, die alles, waarmee hij zich bemoeit, in de war stuurt.

Zoo kan een mensch in natuurlijken zin in den donker leven, zonder inzicht, zonder wegen en middelen te zien of te onderscheiden. Zulke menschen kunnen in het leven geen koers kiezen en hun schip niet sturen. Ze kunnen hoogstens passagier zijn en loopen ook dan nog in den weg. Een ander moet voor hen koersen; zij kunnen slechts volgen en dienen, als ze dan nog maar verstaan mogen, dat juist dit volgen en dienen voor hen nog het pad der wijsheid is.

Hooger en zwaarder is de levenstaak, zoo in onzen geest door Gods gunst de lantaarn brandt en wij verstand hebben van het leven en van de dingen, wijsheid om in te zien en te onderscheiden, om te koersen, te kiezen, en te sturen.

Passagier-zijn is lichter dan stuurman-zijn; volgen en dienen is lichter dan voorgaan, beslissen en leiden. In den nacht, in den zwarten nacht, op de kokende baren en het krakende schip, moeten stuurman en gezagvoerder den weg weten en kiezen; zij moeten in zwarte donkerheid in het licht staan; en het spoor, dat zij kiezen, de middelen, die zij grijpen, moeten voor hen licht zijn midden in de duisternis.

Wijsheid is innerlijk licht in den geest, waardoor de oogen van onzen geest verlicht zijn

en wij ook de dingen in licht onderscheiden. Daarom is wijsheid bewustheid in onzen geest, innerlijke gewisheid, zekerheid, rust en kracht.

God is wijs. Hij is Geest. Hij is een eeuwig licht en gansch geen duisternis is in Hem. En onze wijsheid is alleen uit Hem, *wijsheid van God*. Het is de aanraking van onzen geest met den Geest Gods.

Dit geldt van de natuurlijke wijsheid door de gemeene genade. Maar het geldt niet minder van de geestelijke wijsheid door de bijzondere genade des Heeren. Het geloof is altoos wijsheid. Het is het zien van het licht door de verlichting des Heiligen Geestes.

Toch *behoeven* ook de geloovigen wijsheid. Zij kunnen daaraan gebrek hebben. Als de verlichting des Heiligen Geestes niet doorwerkt in onzen geest; wel innerlijk ons verlicht, zoodat we ook wel zien, maar niet zóó in ons doorlicht, dat we geestelijk in het licht Gods staan en zelf innerlijk geestelijk licht zijn in het midden der duisternis. De bedeeing der genade is hierin ook onder scheiden; tot de gaven, die de Heilige Geest aan de geloovigen toedeelt, gelijk Hij wil, behoort ook de bijzondere gave der wijsheid. Hier is een mystiek verband ook wel met de scheppingsgaven Gods en met onze natuurlijke innerlijke verlichting. Maar toch ook kan een geloovige een groote mate van natuurlijke wijsheid deelachtig zijn, terwijl zijn geestelijk inzicht en doorzicht beperkt is. Daarom hebben we altoos wijsheid van God te *begeeren*. En dat biddend begeeren voegt niet enkel hun, die innerlijk dof en duister zijn, maar ook hun, die bijzondere verlichting *ontvingen*.

Deze wijsheid, deze geestelijke wijsheid, is ons juist als geloovigen zoo noodig in de beproevingen, in de nooden en verdrukkingen, in aanvechting en lijden. De Gemeente des Heeren, de geloovigen, zij moeten in het menschelijk leven op aarde koers kiezen en sturen. Zij moeten leven naar een hooge roeping en voor een hoog doel. En over hen komen nu de beproevingen als zwarte wolken. Die beproevingen brengen hen in den donker. Zij schijnen zoo met Gods beloften in strijd. Zij schijnen zoo het kwade te zijn en niet het goede. Zij spreken zoo machtig tot de ziel van leed en niet van vreugde, van vreeze en niet van hope, van ondergang en niet van overwinning. Daarop kunnen die beproevingen bange verzoeken voor hen meebrengen. En wie is er uit zichzelf tegen bestand! In ellende, nood en dood te juichen in het licht, en innerlijk zeker in het lichtspoor voort te treden, — ja dat is wijsheid, dat is wijsheid van God, de geestelijke wijsheid door den Heiligen Geest en in bijzondere mate van begenadiging.

Deze wijsheid van God in de verzoeken kan ons alleen bekwamen, om ons in de beproeving des geloofs in volle lijdzaamheid waarlijk te verheugen met groote vreugde. Maar deze wijsheid alleen doet ons ook die beproevingswegen recht onderscheiden, om in het nachtelijk donker bij de enkele hemelsterren, die doorlichten, ons pad te kiezen; om te koersen en te kiezen, voorzichtiglijk te wandelen, te schuilen of door te breken, te roepen of stil te zijn, te roemen of te smeeken.

Wie meent, dat het hier met willekeur wel gaat, of dat we ons hier maar mogen laten drijven op de omstandig heden, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed. In de beproevingen des geloofs passagieren wij niet maar moeten we strijden den strijd des geloofs; hier moeten we koersen, voleindigende de lijdzaamheid onzer ziele; hier moeten we kiezen in doen en in laten naar den wil van God, beproevende, wat den Heere welbehagelijk is. In de beproevingen des geloofs moeten we openbaar worden als die het licht Gods kennen en bij zijn licht wandelen; en als die door de genade des Heeren zelf innerlijk licht zijn, licht in den Heere, en daarom uitkomende als lichten in de wereld. Daarom zijn we in de beproeving des geloofs tot de lijdzaamheid en de vreugde, maar ook tot het koersen en kiezen naar de roeping der genade, niet bekwam zonder de wijsheid van God.

Deze wijsheid van God *ontbreekt* ons gedurig, en we moeten daarom om deze wijsheid *bidden*; we moeten wijsheid van God *begeeren*. Zeker, we hebben het lichtende Woord Gods; we zijn als geloovigen begenadigd en daarmee ook verlicht door den Heiligen Geest; en we kunnen in dezen bijzonder begenadigd zijn; — maar toch, zonder het

aankleven van het waarachtige licht, zonder de gedurige toenadering tot God, zonder een gedurig ontvangen van Hem, om licht te mogen zijn, het licht te mogen zien, en in het licht te mogen gaan, koersen wij niet.

We moeten bidden, gedurig bidden, veel bidden in beproevingen, bidden om wijsheid! Verloren gaat de wereld, en de Kerk des Heeren wordt verstoord, indien er niet gebeden wordt, gebeden om wijsheid van God. Strijden zonder bidden, lijden zonder bidden, arbeiden zonder bidden, zonder bidden om wijsheid van God, — dwaas! wat zal het eind er van zijn!

Dan bouwen we misschien ons gebouw hoog op, vernuftig en slim, maar niet in de gemeenschap met God. Dan komen we misschien op tegen de weerp partij als een slagorde met banieren, maar niet in den weg des Heeren. Och, een leeuw, een brieschende leeuw, zal ons zoo vinden op den weg en we zullen niet vermogen. In een kuil zullen we vallen en we zullen niet kunnen uitkomen. De Heere zal ineens doen storten wat wij verzonnen, omdat het niet in God gedaan was.

Wijsheid is van God en we moeten daarom bidden, meer bidden, waarachtig bidden, veel bidden in strijd en lijden, in gevaar en nood, in donkerheid, in beproeving, in verzoeking. En van God mag *ieder* wijsheid begeeren. God is *God*; Hij kan wijsheid geven aan ieder; Hij leert wijsheid aan "slechten", dat is aan onkundigen en eenvoudigen. Hij kan den ingebeelde zijn waan ontnemen, en van het zelfbedrog den geruste bevrijden. Hij kan zijn licht laten inlichten in onze donkerheid. Hij is als de zon, die overvloedig licht; Hij is meer dan de zon, de altoos overvloeiende lichtbron, lichtfontein. Hij geeft mildelijk d.i. eenvoudig, gul, zonder verwijt, zonder allerlei voorwaarden en dreigingen. Hij *geeft* inderdaad, mild en overvloedig en al wat ontbreekt, gul en gaaf. Hij stroomt het licht uit en toe, dat er geen duisternis overblijft. O, wie in Gods licht mocht staan, die weet het, God is het licht zonder duisternis, en in zijn licht is alles licht; de nacht is dan licht als de dag. *Zóó* geeft de Heere wijsheid aan die haar in den levens weg, in de donkerheden ook der geloofsbeproevingen, behoeven en van Hem begeeren. Zoo geeft Hij wijsheid op het *bidden*.

Wie koersen en kiezen moet en wil, om in de donkerheid innerlijk verlicht het lichtspoor te onderscheiden, en daarin te gaan, en voort te gaan in vrede en blijdschap, — die moet allereerst koersen *op God*; die moet *bidden*. Wie dit niet doet, — hij moge ook den schijn van licht hebben, — die is duisternis, en die wandelt in duisternis, en duisternis heeft zijn oogen verblind.

Maar wie bidt, die moet dan ook *waarlijk* bidden. Die moet bidden *in geloof*. Het geloof is de ware vaste koers in het bidden. Wie tot God komt moet gelooven, dat Hij is en een belooner is dergenen die Hem zoeken. Hij, de Heere, is de oneindige lichtfontein; mild en overvloedig stort Hij zijn licht uit, alles vervullend. Maar daarom ook kunnen en mogen we tot Hem niet komen, of we moeten onzen mond wijd opendoen. We moeten tot Hem, die God is, ook naderen omdat Hij God is. We moeten niet maar iets van Hem af zien te krijgen, maar we moeten vrijmoedig vragen van Hem, die gul geeft en waarlijk geeft, vertrouwend en ons geheel toe vertrouwend aan Hem.

O, wat zou er een licht en wijsheid ook in de donkerste donkerheid genoten worden, en daarin het meest, zoo er waarlijk tot God gebeden werd om wijsheid, en gebeden in geloof!

In geloof. Dit geloof is de erkenning van God als God; het is daarom ook de volle bewustheid en meest innerlijke vastheid der ziel; het is de waarachtige zielekoers, de diepste wortel der wijsheid, de overgegevenheid aan God. Neen, geen baren der zee mogen we zijn in ons bidden, hinkend op twee gedachten, dubbelhartig, dubbelzelig! *Zóó*-iemand is ongestadig in zijn wegen. Hij heeft geen koers. Zoo *kan* hij niet bidden. Zoo richt hij zich niet waarlijk op God. Zoo klotst hij wat rond als de golven, met ach en wee op en neer, met het huilen van den wind omhoog en omlaag. Maar zoo nadert hij niet tot God. Zoo bidt hij niet. Zoo komt hij niet tot het licht. En zoo ontvangt hij ook van den Heere niet. Laat toch ons bidden *bidden* zijn! *Koers* moet het zijn, besliste koers op

God. Op God als *God*.

Laat zoo ons bidden zijn in onze beproevingen, in duisternis en nood. Naak tot God, en Hij zal naken tot u! O, dan, als we onszelf waarlijk aan God mogen verliezen, dan straalt Gods licht in ons; en gansch geen duisternis is in Hem. Dan vloeit zijn licht in ons uit op ons geloovig smeeken, mild en overvloedig. Dan zien we in zijn licht het licht, zijn Woord, lichtend over en door en in alle duisternissen. Dan staan we in het licht; en dan wandelen we in het licht door de wijsheid van God. En dan zullen we juichen ook in de ver drukkingen!

IV. Roem in vernedering [Jak. 1:9-12].

Maar de broeder, die in vernedering is, roeme in zijn hoogheid. En de rijke in zijne vernedering; want hij zal als een bloem van het gras voorbijgaan. Want de zon is opgegaan met de hitte, en heeft het gras dor gemaakt, en zijn bloem is afgevallen, en de schoone gedaante haars aanschijns is vergaan; alzoo zal ook de rijke in zijn wegen verwelken. Zalig is de man, die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zoo zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere belooft heeft hun, die Hem lief hebben.

Jak. 1:9-12.

In duisternis maar ook in schemerlicht zien wij de dingen vaak *verkeerd*. Ze kunnen ons dan verschrikken. Ze kunnen ons ook misleiden. Wonderlijk is de *schijn*, die de dingen kunnen hebben in half licht. Angsten worden daardoor geleden, maar ook bekeringen gaan daarvan uit. En als het licht dan opgaat over diezelfde dingen, en de werkelijkheid door het licht ontdekt wordt, zien we alles zoo anders, en ontdekken we, dat de schijn ons bedroog.

Zonder de verlichting der *wijsheid van God* is het duisternis of hoogstens schemering in onze ziel en staan ook de dingen des levens voor ons in schemerlicht. We zien dan de gestalten, figuren en verhoudingen, maar we zien ze niet in het rechte licht; we zien ze met een verduisterd oog, en we zien ze daarom verkeerd. De "*werkelijkheid*" zien we dan wel, maar we zien dan de *waarheid* niet. We zien dan de dingen wel, zooals ze zich voordoen aan onze zinnen, aan ons natuurlijk gevoel en onzen lust, zooals ze ons kwellen of streelen, maar we zien ze daarom nog niet in hun echte waarde of onwaarde, in de *waarheid*.

De *werkelijkheidshartstocht* van onzen tijd wil de dingen zien in hun eigen licht, zooals ze zich in hun natuur en natuurlijke werking voordoen, en zooals ze zich voordoen aan ons, aan onze zinnen en aan ons natuurlijk gevoel; zooals ze werken op onze natuur en zooals onze natuur op ze terugwerkt. Zeker, deze werking is *werkelijkheid*, — maar ze is geen *waarheid*. Wij menschen, die in zonde gevallen zijn en verduisterd in ons binnenste, en die leven in verhoudingen, die verduisterd en bedorven zijn, nemen niet meer zuiver waar; de *werkelijkheid* is voor ons niet meer de *waarheid*. Daarom behoeven wij *wijsheid*, *wijsheid van God*, innerlijke verlichting om te mogen zien; en we behoeven het licht over alle dingen, opdat ze voor ons in het licht staan en we door de *werkelijkheid* niet bedrogen worden, maar in het licht der *waarheid* leven.

Om deze *wijsheid* moeten we bidden tot God, bidden in geloof!

Vooraf behoeven wij die *wijsheid* in de beproevingen des levens. Deze beproevingen brengen verzoeking voor ons mee, omdat ze misleidend voor ons zijn, indien we niet innerlijk en uiterlijk in het licht der *waarheid* staan. Zoo was het met de geloovigen uit de stammen in de verstrooiing, aan wie de apostel schreef, en zoo is het nog met ons, tot wie het apostolisch woord komt.

De broeder en zuster, die *in vernedering* leven moeten, hebben in die vernedering met *werkelijkheid* te doen. Zeker, de natuurlijke levensweelde is ver van hen. Zij lijden. Zij leven eenzaam. Zij worden niet geacht maar voorbijgegaan. Zij worden miskend en verdrukt, en ze moeten onrecht verduren. Krankheid drukt hen neer. Hun kracht wordt gebroken en vergaat. Kommer en honger, gebrek en nood kwellen hen en buigen hun ziel. Ze worden aangevochten, van buiten en van binnen.

Al deze kastijding brengt noodzakelijk droefheid. Dit is *werkelijkheid*. Hoe zouden dan de

broeder en zuster, die in vernedering zijn, roemen, juichen van vreugde, van groote vreugde, enkel vreugde? Door de werkelijkheid is dit juichen, dit roemen in vernedering onmogelijk. Die werkelijkheid wekt smart, lijden en klagen, vreezen en beven, weenen en kermen. Die werkelijkheid kan den natuurlijken mensch tot wanhoop brengen, gelijk de geschiedenis van duizenden menschen in het leven verhaalt. En ook geloovigen zijn door die werkelijkheid, tastende de duisternis der benauwing, er wel toe gekomen, om te klagen, gelijk in de klaagpsalmen der vernedering: "zou er wetenschap zijn bij den Allerhoogste? gij hebt den mensch op mijn hoofd doen rijden! gij legt mij in het stof des doods!"

Slechts de verlichting der *waarheid*, de innerlijke verlichting door wijsheid van God, het goddelijk licht ons toestralende vroeg en laat, en dat alle dingen in waarachtigheid verlicht, kan ons in vernedering vrijmaken, zoodat we de waarheid zien en roemen.

Die waarheid is de *hoogheid* der geloovigen, die in vernedering zijn. Er zijn nog andere dingen, dan die wij zinnelijk waarnemen en natuurlijk ondervinden. Wat hoog is voor de menschen, kan een gruwel voor God zijn, en wat veracht is bij de menschen kan het welgevallen des Heeren trekken. Jozef, in het gevangenhuis vernederd, is de gunsteling des Heeren in Egypteland. David, van zijn broeders veracht, is van den Heere verkoren. De Christus, de Man van smarten, heeft zijn heerlijkheid, vol van genade en waarheid; Hij is veel schooner dan de menschenkinderen; Christus en die gekruisigd is de hoogste schoonheid in deze wereld met al haar heerlijkheid. De waarheid is anders dan de werkelijkheid, maar de waarheid alleen is waarheid, en de waarheid is waarachtig schoon. Zij alleen komt in volle heerlijkheid uit door het licht van God.

Die waarheid, die hooge waarheid is de genade des Heeren naar zijn vrij welbehagen, zijn verkiezing, zijn roeping, zijn begenadiging, zijn belofte, zijn trouw. Daarin is het volle licht voor het geloof; daarin is het kindschap Gods, de vrede, de blijdschap, het onvergankelijke goed, de erfenis, onbevlekkelijk, onverderfelijk, onverwelkelijk, het eeuwige leven.

In die genade is heel de weg der kinderen Gods begrepen, ook hun vernedering, ook de beproeving van hun geloof. Hun *hoogheid* is hier: hun vereeniging met Christus, hun deelen van zijn smaad; hun *dragen van* zijn beeld; hun dienstbaar-zijn aan zijn Naam en zaak.

Die hoogheid komt ook uit in hun geloofsbeproeving, in hun overgegevenheid aan den Heere, in hun alleen-den-Heere-toebehooren.

Zij zijn dan schoon en rijk, en geëerd, en veilig en vruchtbaar *door Hem alleen*; zij dragen dan niets anders dan zijn licht. Dat is hun schoonheid, hun heerlijkheid. Dat is hun hoogheid. En die hoogheid is de waarheid terwijl hun vernedering wel werkelijkheid is, maar toch slechts schijn.

O, zoo de wijsheid van God de zielen der geloovigen lichtend doorstraalt, zoo het licht des Heeren voor hen alle dingen verlicht, en zij de dingen en ook zichzelf in hun vernedering in dat licht mogen zien, dan zien zij de waarheid; dan zien zij hun hoogheid in hun vernedering. En dan zullen de broeder en zuster, die in vernedering zijn, *roemen, juichen, in hun hoogheid!*

Niet slechts in de vernedering behoeven de geloovigen wijsheid van God, om te roemen in de verdrukkingen, — ook in den *rijkdom der weelde* kunnen zij die wijsheid niet ontberen, zullen zij niet door den schijn bedrogen worden.

Ook rijkdom is werkelijkheid. Er bestaat in ons natuurlijk menschelijk leven waarlijk een rijk-zijn. Dit rijk-zijn bestaat, waar we in ruime mate over geld en goed beschikken kunnen, en daardoor in allerlei levensomstandigheden, onder allerlei levensbezwaar, tegenover allerlei macht en willekeur van menschen, vrij en onafhankelijk zijn. Rijkdom is het ook, zoo we ons vrij in Gods Schepping mogen bewegen, en het schoon der wereld mogen genieten, proeven en smaken mogen zooveel heerlijk als God in zijn Schepping

gegeven heeft. Rijk zijn we door gezondheid en kracht, door voorspoed en eer, door talent en vruchtbaren arbeid, door onze plaats en beteekenis in het leven der menschen; door naam en recht, door roem en gunst, door breede gemeenschap, en door de teederheid der ziele, die ons aanhangt.

Rijkdom is schoonheid, uiterlijke levensschoonheid! De zonneglans van het natuurlijke leven gaat dan over ons heen en doet ons leven in dit licht uitkomen in kleur en gloed, in weelde en heerlijkheid.

De rijkdom is werkelijkheid en de schoonheid van den rijkdom is werkelijkheid. Wie dit tegenspreekt weet het niet, of hij misleidt zichzelf en wil het niet weten. Rijkdom is heerlijke werkelijkheid; niet om het hebben van een stapel goud of van huis en goederen, maar om de weelde der vrijheid, der ruimte van eigen leven, omdat ons natuurlijk leven in het zonnelicht van levensweelde tiert. Wat een genot, ook voor wie hooger genieting kent dan in spijs of sierkleed gegeven is, geeft het vrije leven, dat de benauwing van krankheid of kommer, van miskenning of verdrukking niet kent!

In die werkelijkheid van den rijkdom te roemen, dat is geen zware taak. Toch is ook deze werkelijkheid nog geen waarheid. En de roem der geloovigen, die door rijkdom gezegend worden, mag allerminst in dien rijkdom opgaan. O, hier ook is schijn, die bedriegt. Hier ook zijn verzoekingingen, die het geloof beproeven. Hier ook behoeven de geloovigen wijsheid van God, om waarlijk te roemen, gelijk hun betaamt. Hier ook moet het licht Gods de werkelijkheid innerlijk in ons en uiterlijk rondom ons ontdekken, zullen we in de waarheid staan. En slechts de roem door de waarheid is waarachtig en onvergankelijk.

De rijke roeme in zijn vernedering!

Gelijk de broeder, die in vernedering is, door de wijsheid van God tot zijn hoogheid moet doordringen, zoo moet de rijke door de wijsheid doordringen tot zijne vernedering. Hij moet door de wijsheid van God en in het licht des Heeren over alle dingen zijn rijkdom er af rekenen, om van de werkelijkheid *tot* de waarheid te komen. Hij moet zijn ziele ontbloot rekenen van alle natuurlijke genieting en blijdschap, die in haar doordringen, en hij moet vragen, wat hij dan overhoudt. Hij moet weg-rekenen alle stoffelijke en natuurlijke schatten, al wat het leven voor hem zoet maakt en schoon, en vragen, hoe rijk hij dan is. Hij moet zich rekenen in vernedering en dan moet in zijn vernedering zijn roem blijven. *Die* roem moet zijn roem zijn, ook als hij rijk is, roem *in vernedering*.

Want de rijkdom is werkelijkheid maar geen waarheid.

Zie het oostersch veld in prachtig morgenlicht, weelderig wuivend het heerlijke groene saprijke gras, rijk de grasbloemen, de veldbloemen, in kleuren en glansen pralend, juichend van rijkdom in vrijheid en licht, in schoonheid! Maar de zon rijst in haar kracht, gloeiend in hitte, verschroeiend na de vertering van den dauw: en de woestijnwind waakt op om te verdorren, wat bloeit; het gras dort weg, de bloem verwelkt; weg is de heerlijkheid der werkelijkheid! *Zóó* zijn de dagen des menschen als het gras en zijn bloeien is als van de veldbloemen; alle heerlijkheid des menschen valt als de bloemen af en dort weg als het gras der vlakte. De wind, de adem des Heeren, blaast er over, en 't is met de heerlijkheid, met den rijkdom der werkelijkheid gedaan-De rijke verwelkt in zijn wegen. Straks strompelt de sterke man daarheen; de oogen, die zooveel schoons zagen, verduisteren; reeds bij het leven der beroemden vergaat hun glans en neemt een ander hun plaats; geen pels kan meer verwarmen, waar het bloed verteert; geen schat kan meer het leven verrijken, dat vergaat. In het eind kan geen druppel water meer door de keel, en blijft er niemand over om te helpen. Het graf is voor den rijke als voor den bedelaar en het is voor den rijke de diepste vernedering. IJdelheid der ijdelheden, het is alles, alles ijdelheid!

Schatten hebben, en niet rijk zijn in God; bij menschen verheven, maar zonder plaats bij God; — arme rijkdom, rampzalige eere! Neen, slechts die schat is waarachtig, slechts die eere is waar, die blijft in onze vernedering. Wie niet aan zijn schatten ontkomt, om Gode te leven, die is ellendig, en ellendiger door den schijn van zijn schat.

Daarom, wie door genade den Heere toebehoort en levensrijkdom ontving, die moge door wijsheid van God de verzoeking ontwijken, en roemen in den schat, die waarachtig is, in den schat, dien hij deelt met al Gods arme volk, en die blijft in zijn vernedering. In die *vernedering* roeme de rijke.

Zalig, wie de verzoeking verdraagt; wie, door wijsheid van God, in vernedering en in rijkdom in de waarheid leeft en ontkomt aan den schijn. Die kan roemen in het waarachtige *leven*. Dit waarachtige leven is reeds zijn deel hier in den tijd, in vernedering en in rijkdom. Bij het verwelken aller bloemen blijft dit leven waarachtig. Ja het komt uit in schoonheid en kracht, het breekt door in volle vrijheid, juist als de ontblooting der vernedering doorgaat in den dood.

De zaligheid Gods is de *kroon* voor dit waarachtige leven, de kroon, die bij den Heere is weggelegd voor allen, die Hem in waarheid liefhebben. Maar het eeuwige leven is ook zelf hun kroon, de *kroon des levens*, de krans der overwinning, der eere, der schoonheid, der heerlijkheid op hun hoofd. En in dat eeuwige echte leven der zaligheid zijn werkelijkheid en waarheid eeuwig één en schoon, zonder schijn en zonder vernedering!

V. Verzoeking en zonde [Jak. 1: 13-15].

Niemand, als hij verzocht wordt, zegge: ik word van God verzocht; want God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hijzelf verzoekt niemand. Maar een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlokkt wordt. Daarna de begeerlijkheid, ontvangen hebbende, baart zonde; en de zonde voleindigd zijnde, baart den dood,

Jak. 1:13-15.

Verzoeking heeft tweërlei beteekenis in de Heilige Schrift.

De Schrift geeft hiermee allereerst te kennen de *beproeving*, die in de levensomstandigheden, en bepaald ook in nood en verdrukking, in moeite en leed, tot ons komt. Als beproeving komt de verzoeking tot ons van den Heere; zij bedoelt, ons geloof als geloof te doen uitkomen en te louteren, en zij is als zoodanig geloofs-beproeving, die in de lijdzaamheid haar vrucht heeft. Als geloofs-beproeving wordt de verzoeking door den apostel Jakobus in het eerste gedeelte van zijn Brief besproken; hij eindigt deze bespreking met het woord: "zalig is de man, die verzoeking verdraagt, want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere beloofd heeft dengenen, die Hem liefhebben" (1:12).

In het woord, dat de apostel hierop laat volgen en dat wij thans overdenken, wordt de verzoeking besproken als *verlokking tot zonde*. De verzoeking, die van Gods wege onze beproeving bedoelt, om het volmaakte werk der lijdzaamheid in ons te werken, moet ons van onszelf en van de uiterlijke omstandigheden doen afzien, door wijsheid van God in ons, waardoor we aan de macht van den enkel-zinnelijken indruk ontkomen en de waarheid, de onzichtbare waarheid der genade en der trouw van God zien door het geloof. Indien de verzoeking deze uitwerking niet in ons heeft en wij slechts onder den zinnelijken indruk der werkelijkheid blijven, dreigt zij ons te worden verlokking tot zonde. Daarom is ook hierin ons de wijsheid van God noodig, dat wij zien en verstaan, hoe de verzoeking ons verlokking tot zonde wordt, indien zij in ons geen lijdzaamheid werkt. Opdat wij ontkomen mogen aan den strik, die in de verzoeking voor ons opkomt; en opdat wij in de verzoeking temeer gedrongen worden, om door het geloof in de schuilplaats des Allerhoogsten te vluchten.

De verzoeking dreigt ons *verlokking tot zonde* te worden in voorspoed, maar vooral in *tegenspoed*, in *verdrukking* en *nood*. Het onrecht, dat wij lijden, prikkelt ons tot drift en wraakzucht. Onder ervaring van vijandschap en boosheid loopen wij gevaar, dat een wortel der bitterheid in ons uitbot en opschiet in wrevel en haat. Armoede brengt voor ons de verlokking tot ontevredenheid mee, ja tot opstand; of tot onoprechtheid, tot oneerlijkheid en tot geheele demoraliseering. Met het ongeluk gaat zoo vaak geestelijke inzinking gepaard, door moedeloosheid en slapheid, waardoor onze ziel weerloos wordt, en de zinnelijke bekoring machtig over ons kan vallen, om zelfs in zonde van bedwelming en in het zoeken van de valsche vertroostingen der tuchteloosheid en der ontuchtigheid onze ellende te vergeten. Aanvechtingen kunnen ons bewegen, om de hoop los te laten, de wapenen neer te leggen of zelfs weg te werpen, en onverschilligheid en ongeloovigheid over ons te laten heerschen.

Hier is de uitwerking der verzoeking het tegenovergestelde van lijdzaamheid. Hier schuilt de verzochte niet in God, maar blijft hij in zichzelf. Maar daarom *zegge ook niemand*, die in verzoeking verlokkt wordt, *dat hij van God tot zonde verzocht wordt*; dat in de verzoeking deze verlokking tot zonde van den Heere tot hem komt.

Niemand zegge alzoo!

Deze vermaning is allerm minst overbodig, wijl wij zondige menschen in onze blindheid waarlijk geneigd zijn, om in verzoeken het ongerijmde Gode toe te schrijven. Reeds onze eerste vader heeft zich over zijn zondigen in de verzoeking verontschuldigd met het verwijtende woord, dat hij tot den Heere sprak: "de vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, heeft mij van dien boom gegeven en ik heb gegeten." En het gevaar keert stellig terug in alle zondige menschen, ook in de geloovigen, om, als we in verzoeken verlokkt worden tot zonde, niet in onszelf maar in de verzoeking van Gods wege de oorzaak der verlokking te zoeken; om alzoo onszelf de conscientie te stillen, de zonde te vergoelijken, en ons nog te beklagen over de verlokking, die in Gods beschikking over ons tot ons kwam; ja ook, om zelf ons gerechtigd te rekenen tot zondigen, omdat de Heere ons de zonde deed ontmoeten. In alle bekoringen, die tot zonde verlokken, bedreigt ons dit gevaar, om door zelfmisleiding lasterlijk te denken en te spreken van God; en vooral in de bekoringen, die in wegen van nood en leed opkomen is dit gevaar groot.

Daarom, niemand spreke alzoo!

Slechts blindheid in onze ellende, geestelijk onverstand bij gebrek *aan verootmoediging*, bij het *nalaten van* de smeeking om licht en wijsheid, kan ons alzoo doen oordeelen over den Heere, over God, den Heilige, met wien wij te doen hebben. Hij wil juist, dat wij in onzen nood door het geloof tot Hem zullen vluchten, om in zijn licht het licht te zien en in de lijdzaamheid te schuilen onder zijn vleugelen, veilig in de waarheid der genade tegen de verlokking van het bedrog der werkelijkheid.

God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij zelf verzoekt ook niemand. Er is geen aanraking tusschen het kwade en Hem; Hij staat onverzoenlijk tegenover het kwaad; het kan Hem niet naderen; zijn volmaakte goedheid en heiligheid laten nooit toe, dat het kwade, voor zooveel Hem aangaat, komt in zijn wegen en werken, of dat het van zijnentwege in de verzoeking tot ons komt met bekoring. Zoo wij in de verzoeking slechts in zijn hand vielen, vluchtten in Hem als de rots der verberging, — dan ging de verzoeking zonder verlokking tot zonde over ons voorbij.

Daarom zegge niemand als hij verzocht wordt: "ik wordt van God *tot* zonde verzocht!" Neen, ook hierin moeten we komen uit de leugennevelen van ons eigen zinnelijk-zien in het licht der wijsheid en der waarheid van God. We moeten het anders zien en zeggen. We moeten zelf schuldenaars worden, en te meer hooren naar de roepstem des Heeren, die ons lokt in den weg der lijdzaamheid, waarin niet zonde en dood ons dreigen, maar waarin de kroon des levens ons door den Heere beloofd is.

Zond en *dood* bedreigen ons in de verlokking, die met de verzoeking voor ons opkomt.

Die verlokking komt *uit ons zelf* op. Een ieder wordt tot zonde verzocht, als hij *van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlokkt wordt*. Deze begeerlijkheid is onze verdorven begeerte, onze verdorven lust. Was de verdorvenheid der zonde niet in ons, onze begeerte, onze lust, zou leven en rusten in den wil van God, heilig zijn en goed, en veilig door onze geloofsovergave aan den Heere op zijn wil en Woord. Maar nu is onze begeerte, sinds het bedrog van Satans leugenwoord onder den boom der kennis, afgetrokken van God en zijn Woord en gebod, en gericht op het schepsel, gelijk het zich zinnelijk aan ons voordoet. Onze begeerte is daarmee gekomen onder de leugenmacht van den Duivel; en zij is verdorven-zinnelijke begeerlijkheid geworden, die ons aftrekt van God, van zijn waarheid en zijn licht, van zijn Woord en wijsheid, van Hemzelf en van zijn heilig bedoelen met ons, en die ons boeit en richt door en op het schepsel alleen.

Deze begeerlijkheid is onze *eigen* begeerlijkheid. Onze persoonlijkheid is daarin, onze eigendommeljkheid, ons karakter en onze hebbeljkheid; wijzelf zijn daarin; het is onze eigen persoonlijke begeerlijkheid. Daarom is de bekoring voor den één meer in zingenot; voor den ander in hoogmoed, eierzucht en heerschzucht; voor den derde in drift en wrevel, in nijd of wraakzucht, in opstand, in veinzerij, in ijdelheid of oneerlijkheid. En daarom keert de verlokking tot zonde bij ieder telkens meest weer in gelijke of verwante

vormen; ieders boezemzonde speelt hierin haar spel. Zeker, die eigen begeerlijkheid hangt samen met een eigen aanleg en gave van gevoel of kracht, van verstand of wil of lust, in zekeren zin met een eigen deugd; maar daarom juist is zij in haar verdorvenheid ook zoo geheel onze *eigen* begeerlijkheid.

Deze onze eigen begeerlijkheid hebben wij lief; wij zijn voor haar gevoelig en teer; wij gaan eigenlijk groot op haar, juist omdat zij zoo onze eigene is. Die eigen begeerlijkheid is ons echter als een boeleerster, die wij aankleven en van wie wij niet af kunnen; maar die ons dan ook in haar macht heeft; die ons bekoort en streelt, maar die ons zoo bedriegt en verleidt; die ons aftrekt en verlost tot zondigen. Die eigen begeerlijkheid speelt met de zinnelijke spraak der schepselen, losgerukt uit het licht van Gods Woord en waarheid, en ze laat zich zóó bevruchten tot zonde.

Zoo sprak de slang mee met den glans der vruchten van den boom der kennis bij het afkeeren van het licht van Gods Woord en gebod: "gij zult niet sterven!" Toen ontving de begeerlijkheid der vrouw; zij zag, dat de boom, ongerekend Gods Woord en gebod, goed was tot spijze, een lust voor de oogen, en begeerlijk om verstandig te maken. En haar begeerlijkheid, ontvangen hebbende, baarde zonde, de zonde, wier uitwerking, vrucht en einde de dood is.

Sinds is onze begeerlijkheid, onze eigen begeerlijkheid, verdorven, verleidelijk en verleidende. Zij trekt ons met zich; en zij dringt ons, door onzen lust, tot zonde. Zij geeft ons in haar licht, en onder haar bewegende werking in ons, de werkelijkheid te zien. Zij wil zich laten bevruchten door de zinnelijke spraak der werkelijkheid, losgerukt uit Gods licht en waarheid. Dan *ontvangt* zij; en dan *baart* zij *zonde*. Dan ontvangt zij van onszelf, van onzen wil en van ons oordeel, van onze eigen beschikking. En dan baart zij *onze* zonde.

Dan is de verzoeking ons door onze eigen begeerlijkheid verlokking tot zonde geworden, verlokking tot zondigen; en dit zondigen is het werk van onszelf. De verzoeking, die ons geloof beproeven moest tot lijdzaamheid, tot de groote vreugde der lijdzaamheid, en tot de kroon des levens, die de Heere beloofd heeft, — die verzoeking heeft dan bij ons de uitwerking, dat het schuim, de rook en de stank onzer verdorvenheid uitkomen, waar uitkomen moesten de heerlijkheid der genade, ons geloof, het volmaakte werk der lijdzaamheid.

En van die zonde, in verzoeking verwekt en gebaard, zijn we nog niet af. Die zonde dreigt bezit van ons te nemen, ons telkens bij vernieuwing te overheerschen, te bedriegen, ons af te trekken van God, en ons te drijven in den weg des doods.

Ja, het einde der zonde is de dood, haar vrucht en haar loon, haar bezoldiging, haar oordeel van den Heere.

Daarom, er zijn in beproeving slechts twee wegen.

De ééne is de weg tot *God*, in onderwerping, in geloof, in lijdzaamheid, in zijn wijsheid en waarheid, in zijn licht en hoede, in Hemzelf, in de schaduwen zijner vleugelen, in zijn vrije genade en trouw. De andere weg is de weg tot *onzelf*, de weg van weerzin en vleeschelijke overlegging, van den troost uit wat ons eigen is, uit onze eigen kracht en wil en wijsheid, uit onzen eigen lust en onze eigen begeerlijkheid. De weg tot God leidt in de vreugde der lijdzaamheid tot de kroon des levens. De weg tot onszelf leidt in de bedriegerijen en bitterheden der zonde naar den afgrond van den dood.

Daarom, daarom, wees gewaarschuwd tegen zelfbedrog!

Neen, de verzoeking des Heeren leidt u niet in uw eigen tuighuis, om u tegen uw leed te sterken en op te sieren uit uzelf, en u zoo door uw eigen overleggingen tot de zonde en den dood te voeren. De verzoeking moet door u gezien worden in het waarachtige licht, in het licht der wijsheid en der waarheid van God. Uw eigen begeerlijkheid zal u in de verzoeking sleuren op het pad der zonde en des doods; maar de Heere lokt u in de verzoeking tot Zich, om u in de schuilplaats der lijdzaamheid te voeren op het pad der

overwinning en der bekroning, en u in uw nood vroolijk te doen zingen in de schaduw zijner vleugelen.

O, zoo we in de donkerheid der verzoeking bij het licht des Heeren waken mogen, dan breekt juist in den nacht van ons leed de dageraad door van het daglicht der vrijheid en der volle vertroosting en vreugde in Hem, die ons heeft liefgehad!

VI. Van den Vader der lichten [Jak. 1:16-18].

Dwaalt niet, mijn geliefde broeders! Alle goede gave en volmaakte gift is van boven, van den Vader der lichten afkomende, bij wien geen verandering is of schaduw van omkeering. Naar zijn wil heeft Hij ons gebaard door het woord der waarheid, opdat wij zouden zijn [als] eerstelingen zijner schepselen.

Jak. 1:16-18.

De duisternis bedriegt, maar *het licht* is getrouw. Allerlei nevelen, schijn gestalten, eigen inbeeldingen, worden in de duisternis voor waarheid aangezien; en wie zich door die bedriegelijke indrukken laat leiden, die gaat stellig in geheel verkeerde richting; hij komt uit, *waar* hij niet zijn wil; en hij *staat bloot aan* allerlei *gevaar*.

Een *vals* oordeel, een valsche leer, een opleiding, die niet van de waarachtige beginselen uitgaat, een zwakke ondegelijke kennis, — hoe gevaarlijk zijn ze! De valsche leer, de verkeerde levensbeschouwing, onderwijs, dat geen fundament heeft in de waarachtige geestelijke beginselen, — zij zijn de moeders der ongerechtigheden. Zij geven de beelden der aarde, de beelden uit de schepselen genomen, en zooals een verduisterd oog ze opving. Die beelden kunnen ze prachtig geven, met veel gevoel en kunstvermogen, in dweependen hartstocht, en met opzettelijk bedoelen; of ook, ze kunnen die beelden geven ruw, in vagen omtrek, slap en onwillekeurig, door slordig werk, door eigen beginselloos zijn; — maar dit werk, dat zijn wortel niet heeft in de waarheid Gods, draagt noodzakelijk vruchten, die verwerpelijk zijn.

Er is geen ware godsvrucht mogelijk zonder ware godskennis, en onze godsvrucht kan nooit verder gaan dan onze kennis van God. Op het punt, waar onze kennis van Gods waarheid afwijkt van 't rechte spoor of dit spoor in onzekerheid verliest, daar moet ook de vreeze Gods het spoor missen. En ook onze oprechtheid, de waarheid in ons binnenste, kan niet bestaan dan naar de mate van de ontdekking onzer ziele door het zuivere licht des Heeren. Naar mate dit licht zuiver bij ons instroomt, en onze ziel er door Gods genade bijvalt, naar die mate alleen is het aangezicht onzer ziele naar waarheid en recht gekeerd en zijn we bewust eerlijk aan waarheid en recht toegewijd, oprecht.

O, de dwazen, die anderen willen leeren en kweeken, die leven en werken willen zonder het waarachtige licht! Maar dwaas ook, wie in de roeping en den strijd des geloofs op het bedriegelijke schemerlicht van valsche indrukken afgaat in plaats van op het zuivere licht van het Woord Gods!

Zóó zijn ze er toe gekomen, de geloovigen uit de twaalf stammen, aan wie de apostel Jakobus zijn Brief schrijft, om in hun levensnood te zeggen: "ik word door God verzocht tot het kwade." Zoo zijn er na hen velen toe gekomen, om te blijven in onkennis van hun eigen begeerlijkheid, waarmee ze boeleeren, en die hun eigen zonde baart. Zoo is en zoo wordt Gods Naam gelasterd. Zoo heeft Satan voordeel over de zielen. Zoo wordt de loutering des geloofs gemist. Zoo ontbreekt die zoete zalige vertroosting onder de vleugelen des Heeren, wanneer de zielen *der* geloovigen, die lijden, geoefend worden tot lijdzaamheid.

Zoo ontbreekt de verheerlijking van Gods Naam voor de oogen der wereld. De wereld moest in de geloovigen, in de loutering der beproeving, in de lijdzaamheid, zien de waarachtigheid, de zuiverheid en geestelijke vruchtbaarheid van het geloof, om de echte schoone levensvruchten te dragen; maar door zelfmisleiding der geloovigen ziet de wereld dit licht der godzaligheid niet. Neen, maar zoo wordt zonde vruchtbaar in zonde, die het leven verderft; die de eere wegvoert; en die in de diepten des doods voleindigd wordt.

Daarom dringe in de liefde van Christus alle herderlijke vermaning hier met het apostolische woord tegen de leugennevelen in, om voor de geloovigen in de beproeving het zuivere licht te ontsteken: "mijn geliefde broeders, en zusters! *dwaalt niet!*"

Hoe gruwelijk is die dwaling, *die Gode het ongerijmde toeschrijft* en zijn smetteloosheid bezoedelt, door ons in ons zondigen te verschuilen achter Gods beschikking, achter de beproevingen, die Hij tot loutering en verhooging van ons geloof over ons brengt! Tegen die dwaling moet met kracht de zuivere waarheid worden gesteld, als het licht tegenover de duisternis. En de apostel doet dit, door die waarheid Gods in dit verband uit te spreken met betrekking tot God en zijn gaven, en bijzonder ook met betrekking tot het werk en het doel der wedergeboorte.

O, dat we toch meer zuivere geestelijke kennis van God hadden!

God is licht, smetteloos licht. Gansch geen duisternis is in Hem. Hij is Geest, zuiver Geest, de Eeuwige, die volzalig, volheilig, volwaarachtig, alleen door Zichzelf bestaat. In Hem is alles klaarheid, waarheid, heiligheid, heerlijkheid. Hij is goed. Hij is de aanbiddelijke, die alleen toe te juichen is, eeuwig is toe te juichen door al wat juichen kan, omdat zijn glansen ondoorgrondelijk zijn, eeuwig lichtend van eeuwig licht: "heilig, heilig, heilig is de Heere! God is Hij!"

Geen verandering is bij Hem, geen schaduw van omkeering. Geen nevel stijgt ooit bij Hem op; geen vlek vaart immer langs Hem heen. Schijnt dat ooit zoo, het is slechts schijn, bedrog van ons vleeschelijk, zinnelijk zien en denken.

Wij menschen meenen onder zinnelijke indrukken, dat de zon verduisterd wordt, wanneer de maan voor ons oog langs de zonneschijf heentrekt. Dan zien wij de zon verduisteren, veranderen, beschaduwen; dan is de zon voor ons anders, al duurt het slechts kort; dan is er voor ons schaduw van omkeering in de zon, van wisseling en wending in haar gestalte. Zoo verandert de zon voor ons oog ook door de wolken en nevels der aarde. Haar glans wordt dan voor ons mat en bleek; haar omtrek krimpt; haar licht verzwakt. Donkerheid overwelpt ons vaak door de zwarte wolken, die het licht der zon grauw omsluiten en beangstigend doen weg-wijken. Of een waas, een vlek trekt over het hoornvlies van ons oog en hecht zich voor den oogappel, om ons altijd weer de zon en het licht te doen zien met een zwarte vlek; en om eindelijk dat licht voor ons in nacht te doen ondergaan, als ons oog door blindheid wordt toegesloten.

Toch is er in waarheid geen verandering in de zon, geen schaduw van wisseling, geen omneveling, die haar ook maar eenigermate verduistert. De zwarte maanschaduw bij de zonsverduistering valt niet eens naar de zon toe, en kan niet vallen naar de zon; die schaduw valt alleen naar de aarde en op ons. Als de maan verduisterd wordt, is het niet het licht der zon, dat zich aan haar onttrekt en dat zij niet meer weerspiegelen zou, maar het is enkel de aardschaduw, onze eigen schaduw, die ons belet, op te vangen het zonnelicht, dat uit den maanspiegel langs den hemel vol uitstraalt. De wolken verduisteren het hemellicht niet, maar ze verduisteren alleen de aarde. En de verharding op het hoornvlies van ons oog raakt nooit het licht met eenige verdonkering, maar sluit alleen ons oog voor het licht af. Ja zelfs de nacht is geen verandering in het licht, geen schaduw van hemelomkeering. Altoos, in den dag en in den nacht, straalt ongedempt en onveranderd, in ondoordringbaren glans, de zon haar licht uit in de ruimte des heelals, juichend licht ook over alle wolken der aarde. Altoos, onveranderd, blinken de lichtende sterren naar alle zijden in de wijde ruimten des hemels. Altoos, onveranderd, weerspiegelt de maan in volle schijf het zonnelicht. Maar *wij*, wij aardbewoners, wij, over wie van beneden de wolken opstijgen en wier aarde zich rusteloos wentelt, wij zien schaduwen; schaduwen, die zich verlengen, en die duisternis en nacht doen komen. Wij zien, zoolang ons oog nog zien kan; en eindelijk kan zich ons oog geheel van het licht afsluiten, dan zien wij gansch geen licht meer.

Zonsverduistering en hemelverdonkering, zonsondergang en maangestalten, ze zijn slechts schijn. Ze worden veroorzaakt door den stand der aarde en door onzen stand

met haar. En voor ons gaat het licht in zwartheid onder, als we blind worden. Maar het licht zelf doet dit alles niet; het is altoos, onveranderlijk, *licht*.

Toch bestaat het geschapen licht, dat wonder Gods, niet in zichzelf, en het is daarom doofbaar; het gaat eenmaal voorbij. Wel is het licht nooit duisternis; het kan geen duisternis zijn of worden en het kan niets verduisteren; het schijnt altoos in de duisternis en altoos tegen de duisternis in. Maar het geschapen licht is voor de aarde in wisseling, in wending, waardoor de nacht komt. En de zon zal met de sterren en de maan eenmaal verduisteren; het geschapen licht zal ophouden.

God echter is eeuwig licht. Hij is *het* Licht. Niet het geschapen licht voor het zinnelijk oog in de stoffelijke wereld is Hij; maar het eeuwige Zijn, het eeuwige Leven, de eeuwige Levende, de Waarachtige, God, die is en leeft, en die in leven en zijn enkel en ten volle Waarheid is en Heiligheid, de Waarheid, de Heilige, het Licht.

Hij is de *Vader der lichten*; Hij is *het* licht, de bron van alle licht. Niet slechts is Hij de Schepper van zon en maan en sterren, maar de Schepper en Bron is Hij van alle denken en kennen. Hij is de Fontein van alle leven en licht, de Fontein der waarheid, der eenige volle waarheid. En daarmee is Hij de Fontein van alle gerechtigheid, van alle goed, van allen vrede en alle vreugde. De Vader der lichten is Hij, uit wien nooit nevel rijst, en wien nimmer nevel naderen kan. Bij Hem is geen verandering of schaduw van omkeering. Daarom, van God dalen alleen *goede gaven* en daalt *volmaakte gift*. God is de Fontein van alle goed; al wat goed is, is alleen uit Hem, en al wat uit Hem is, is alleen goed. Al wat goed is, is gegeven, en gegeven door God alleen. Hij geeft alle goed, en Hij geeft enkel, wat goed is. Van Hem daalt alle goed af als een gave, en al zijn gaven zijn goed. Zijn gift is volmaakt en is altoos volmaakt. God is de Vader der lichten, uit wien enkel licht welt en die alleen licht doet nederdalen, waarheid, leven, zegen, vreugde.

Daarom, broeders, zusters, dwaalt niet! Zonde en dood zijn niet uit God. Ze zijn uit het schepsel, dat zich Gode onttrekt. Ze zijn verdorvenheid en ontbinding in het schepsel, dat de Fontein des levens verlaat en verzaakt. Ze zijn het gemis van God en van zijn gaven, de afscheiding en afsluiting, de scheiding en verwerping van den Heere, van het licht zijns aangezichts en van de heerlijkheid zijner sterkte. Ze zijn het gemis en eenmaal het eeuwig gemis der goede gave van Hem, die aller goede gaven Bron is; die is de Vader der lichten.

Geen nevel, geen vlek, geen zonde is uit God noch komt ons ooit van Hem toe; ze wellen alle alleen uit ons, zoo we niet leven uit de lichtfontein. Ze zijn de vruchten, die wij teelen door de bevruchting onzer eigen verdorven begeerlijkheid. Zeker, de hand van den Almachtige strekt zich over alle dingen uit en houdt ook de ketenen van den Booze, heerscht ook over de strikken en werkingen der zonde. En ook beproeving en lijden, verdrukking en kastijding zijn van den Heere. Maar zoals ze van Hem zijn, zijn ze goede gaven en dalen ze als volmaakte gift van boven, van den Vader der lichten neer. Ze bedoelen den glans van het eeuwige licht Gods door donkere wolken heen over ons te doen blinken, en de vleugelen onzer ziele in de lijdzaamheid des geloofs te doen schitteren van zuiver goud door de belonking van het goddelijk oog.

Neen, de Heere heeft ons niet gesteld tot zonde, en Hij leidt ons niet tot het kwaad; maar Hij heeft ons gesteld tot verkrijging der zaligheid en tot de heerlijkheid van het leven, dat uit God is. *Naar zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn eerstelingen zijner schepselen.*

Uit zijn wil, uit zijn welbehagen over ons, is onze wederbaring, onze wedergeboorte en vernieuwing tot kinderen des lichts en tot de vreugde van het eeuwige leven. Geen donkerheden heeft Hij tot ons doen uitgaan of in ons doen dalen, maar het Woord der waarheid en des lichts. Door het Woord, zijn Woord, heeft Hij ons verwekt en gebaard, Hemzelf tot kinderen, kinderen des lichts, kinderen Gods, zonen en dochteren van den Vader der lichten.

Hij heeft ons gebaard naar zijn wil door het Woord der waarheid, *opdat wij zouden zijn*

eerstelingen zijner schepselen; niet slechts, die anderen in deze genade voorgaan, maar die zijn de hoogste, de meest begunstigde der schepselen van den Vader der lichten, zijn kinderen, kinderen des lichts, lichtkinderen, lichtende kinderen, in wie de heerlijkheid van het licht des Vaders lichtend uitbreekt; en die daarin ook licht zijn voor anderen, zoodat, waar hun licht schijnt, de Vader in de hemelen verheerlijkt wordt.

Zóó heeft de Heere God ons, menschen, eenmaal door zijn Woord geschapen, verwekt, naar zijn beeld, als zijn kinderen, opdat zijn eeuwig Woord in ons zou lichten, en al wat adem heeft, heel Gods scheppingswerk, Hem daarin zou loven en eeren. En zoo heeft Hij ons herboren in zijn vrije genade, naar zijn wil en welbehagen, door zijn Woord, het Woord der waarheid, opdat wij zijn kinderen, zijn lichtkinderen zouden zijn, lichtend uitkomend voor al zijn schepselen.

Zóó heeft de Heere Israël verwekt en bewaard, zijn volk, in alle beproevingen dragend het licht des Heeren. Zoo heeft Hij uit den levenden Wortel Israëls, uit den Christus, verwekt al zijn geloovig volk, zijn Gemeente uit alle geslachten. En zoo ook is nu de voortgang van het werk en den weg zijner genade, ook in beproevingen en vernederingen, niet om ons tot zonde te lokken, maar om ons te voeren in de binnenkameren der lijdzaamheid, waar het licht van des Heeren aangezicht schijnt en door het geloofsoog wordt opgevangen, tot vreugde, groote vreugde. Uit die binnenkameren des lichts breekt de lichtglans in ons door, die ook de blinde oogen der wereld indrukken geeft van het waarachtige licht uit den Vader der lichten.

Dwaalt dan niet, geliefde broeders en zusters!

Wendt in de beproevingen des Heeren uw aangezicht niet naar uw eigen begeerlijkheid, die u verlost tot boe-leering, om uw eigen zonde te baren. Maar keere uw ziel in tot het heiligdom van het Woord en de gemeenschap des Heeren, opdat in de lijdzaamheid des geloofs het goddelijk licht u verblijde als de goede gave van den Vader der lichten, bij wien geen verandering is noch schaduw van omkeering; en die u gebaard heeft door het Woord der waarheid, om te zijn eerstelingen zijner schepselen.

VII. Rasch om te hooren [Jak. 1:19-21].

Zoo dan, mijn geliefde broeders, een iegelijk mensch zij rasch om te hooren, traag om te spraken, traag tot toorn; want de toorn des mans werkt Gods gerechtigheid niet. Daarom, afgelegd hebbende alle vuiligheid en overvloed van boosheid, ontvangt met zachtmoedigheid het woord, dat in [u] geplant wordt, hetwelk uw zielen kan zalig maken.

Jak. 1:19-21.

Neen, de Heere onze God verzoekt ons niet tot het kwade. Hij is *de Vader der lichten*, bij wien geen verandering is of schaduw van omkeering, en van wien alle goede gave en alle volmaakte gift tot ons nederdaalt. Naar zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn eerstelingen zijner schepselen.

Ook de beproevingen, waarmee wij bezocht worden, de verdrukkingen en moeiten, die ons leven verdonkeren, en alle omstandigheden, die ook gevaren tot zondigen voor ons meebrengen, komen ons, voor zooveel de beschikking des Heeren aangaat, als goede gaven van Hem toe. De Heere wil ons in de beproeving den zegen der geloofsloutring en der lijdzaamheid toebrengen en ons leiden tot de kroon des levens. Maar een iegelijk van ons komt in zondeverzoeking door zijn eigen verdorven begeerlijkheid, die hem of haar aftrekt van den Heere en van zijn Woord, van den zielearbeid tot geloofsloutring en lijdzaamheid, en die als een ijdele boeleerster ons verlokt, opdat wij ons in de beproeving aan haar overgeven. Zoo ontvangt zij door onzen wil en baart onze zonde; en die zonde heeft haar einde in den dood.

Daarom komt het voor ons er zoo op aan, dat wij in verdrukkingen en beproevingen *op de rechte wijze verkeeren*; dat wij waken en bidden, opdat we niet vallen in verzoeking tot zonde. De verdrukking en beproeving moeten niet uitwerken in ons vleesch, zoodat ons eigen leven in ons zielsgevoel, in de pijn van ons leed en in ons verlangen naar vreugde, aanstonds in beroering komt, en daarmee onze begeerlijkheid machtig over ons wordt. Neen, maar we moeten in beproeving en druk schuilen gaan in den Rotssteen der verberging. We moeten onder het licht van het Woord des Heeren ons zetten. We moeten hooren, luisteren, wat de Heere tot ons spreekt. *Het Woord Gods*, dat alleen ons waarlijk licht en leidt in den weg der ontkoming, moet op ons inwerken, en in ons doorwerken, Het moet in ons ingeplant worden en zoo onze ziel beheerschen. Dan doorleeft onze ziel de beproeving waarlijk in den weg des Heeren; dan worden we door geloofsbeproeving en lijdzaamheid in dien weg verrijkt, en breekt ons leven door in de ruimte der groote loutere vreugde in God, die de levenskroon ons schenken zal.

Hierop doelt het apostolische woord, dat wij thans overdenken.

Indien we in verdrukking en beproeving niet waken en bidden en *bewerkt worden door het Woord Gods* dan neemt ons zielsgevoel zelf het woord.

We worden door onrecht en leed, door wat ons mishaaft en krenkt, innerlijk geprikkeld en zinnelijk aangedaan; onze ziel wordt in haar leven, waarin ook onze zondigheid, onze *verdorvenheid* werkt, in beroering gebracht.

Neen, het is niet enkel verdorvenheid, die dan in ons werkt; het is niet enkel zinnelijke zielsaandoening, die ons beroert. Ons rechtsgevoel, onze waarheidsliefde, ons weten van wat we door Gods genade zijn en bedoelen, kunnen daarbij ernstig beleedigd zijn. Tegenover de menschen kunnen wij geheel of ten deele recht hebben. Het kan booze snoodheid zijn, waardoor wij lijden, bitter onrecht, grove onwaarheid, ongodvruchtigheid of goddeloosheid, dwaasheid of vijandschap; of ook wat een naam of gedaante heeft van het goede en ware maar den inhoud en de kracht er van mist, bewust of onbewust. Onze

ziel in haar waarachtig leven, in haar kennen en willen door Gods genade, kan daartegen ontgloeien, in vlammen van leed, van ergernis en verontwaardiging en van toorn tegen het kwade en onwaarachtige uitbreken, en ons dringen tot verweer en aanval tegen wat verfoeilijk is en onverdragelijk, omdat het waarheid en recht vertreedt of het waarachtige opoffert aan den schijn.

Het bloed stijgt ons dan naar het aangezicht; maar het dringt ook zijn vuur met het woord naar de lippen; en het trilt in onze spieren, het brandt op ons gebeente.

Dan spreken we onder de macht onzer ziel; en we spreken woorden, die vonken spatten; we spreken woorden, waarin bitterheid onzer ziel uitvlamt. En we rijzen op, terwijl de arm zich strekt en de vuist zich klemt. Onze ziel heeft dan het woord; wijzelf hebben het woord; het woord, dat daad is en daden werkt, een reeks van daden, die innerlijk in ons bestaan en naar buiten in ons verkeer onder de menschen en in heel ons leven doorwerken, en die jarenlang, ja tot onzen dood toe, machtig kunnen doorgaan.

O wee hem, die, om wat hij door Gods genade kent en heeft van waarheid en recht, van waarachtig leven in zijn ziel, zijn verdorvenheid vergeet!

Wanneer het zuivere water uit het ingewand onzer aarde doorbreekt naar buiten, dan barst en scheurt ook de aardkorst, en de doorbrekende wel grijpt klei en zand en steenen mee, en werpt zich uit als een modderstroom. *Zóó* komt, ook al welt de eerste zielewerking tegen de ongerechtigheid op, ons innerlijk leven tot openbaring, indien het in de verdrukking en het leed, die onrecht en onwaarheid over ons brengen, de leiding over ons heeft. Onze begeerlijkheid, ons zielsgevoel en ziels-verlangen, is verdorven; en die zielsbegeerte staat in onze zielsberoering machtig op, om ons te prikkelen, ons voor te gaan, tot volgen ons te lokken, en ons te bewegen, dat we ons aan haar overgeven, om zonde te teelen in den zielehartstocht, die toch ook opkwam uit onze ergernis tegen wat boos is en onwaarachtig.

Kennen we onzen hoogmoed, onze ijdelheid, ons zelfbehagen, onze dwaze eenzijdigheid, ons meer liefhebben, van onszelf dan van den Heere, — of kennen we die niet? Kennen we ons recht, maar kennen we ook ons onrecht? Kennen we boosheid en dwaasheid in anderen, maar kennen we ook onze eigen bitterheid en boosheid, de dwaasheid en snoodheid, die ook uit ons kunnen doorbreken, en waardoor ook wij dan op onze wijze niemand en niets ontzien, en anderen kunnen wegwerpen en vertreden in onzen hoogheidswaan, verwaande willekeur, of bitteren wrevel en heete wraakzucht? Kennen we al het vuil en den overvloed van boosheid in den bodem onzer ziel?

O, zoo we die niet kennen, zoo we onszelf bedriegen in ijdel waan, neen, dan zullen we niet waken en bidden; dan zullen we niet in ootmoed voor God wegschuilen als arme zondaars, die de hand op den mond moeten leggen; dan zullen we niet in zelfbeschaming en vreeze als schuldenaars ons bukken voor den Heere, als de geringsten en de onwaardigsten voor Hem in het stof bukken, om alleen door Hem in zijn genade te worden geleid.

Neen, dan zullen we, wellicht nog wanend Gode een dienst te doen, ons aan de trotsche zelfbehagende, hoe vroom ook zich voordoende, begeerlijkheid onzer ziel ons overgeven. En, laf dienend de boeleerster, die enkel voldoening des vleesches vraagt, zullen we ons dan overgeven aan onze eigen begeerlijkheid, om, roemend in ons zelf, het zaad onzer verlustiging te teelen, alles van ons, — onze zonden.

Dan zijn we "*rasch*" om te spreken, en van hooren zijn we dan afkeerig. Eigengerechtig, eigenlievend, eigenwijs, — deze ondeugden behooren bij elkaar. Dan laten we onze woorden vliegen. We kunnen en durven dan over alles te oordeelen, alles te zeggen, en alles en ieder te veroordeelen en te smaden.

En *de toorn*, misschien bemanteld, de innerlijke weerszin en wrevel onzer ijdelheid en van onze snoode verwaande eigenliefde, heerscht dan over ons leven. O, we wanen dan misschien nog, dat de wel onzer ziel zuiver water geeft, maar wat van ons uitgaat is de modderstroom van vuilheid en overvloed van boosheid. Neen, *de toorn des mans werkt*

Gods gerechtigheid niet. Het werk van onzen toorn is niet het werk, dat de Heere bedoelt, dat aan zijn wil, zijn recht en zijn waarheid beantwoordt en eere geeft. Dat werk van onzen vleeschelijken ingebeelden en zelfbehagenden toorn is allerminst het licht, dat van ons uitstralen moet, en dat ons leven tot eere van God doet uitkomen.

Het vleeschelijke draagt de onbedriegelijke teekenen van het vleesch, het levensmerk der oneerbare moeder, onze eigen begeerlijkheid. Onze eigen ziel moest er geheel afkeurig van zijn; maar we willen dan niet hooren, en we troetelen dan nog, wat we onszelf in verwaande willekeur teelden. Het aangezicht des Heeren is echter tegen zoodanig zielsbestaan, de wereld spuwt er verachting tegen, en de waarachtige vrede wijkt weg uit ons binnenste.

Neen, in nood en leed zij de mensch niet rasch om te spreken, niet rasch tot toorn. Hij is een mensch, een gering, een kortzichtig, een onwaardig, een zondig mensch, die van nature tot alle boosheid geneigd is, en tot het goede onbekwaam. En een geloovige is ook slechts een mensch, en hij behoort dit te weten en te bedenken.

Wie naar Gods vrije genade gebaad is door het Woord der waarheid, om tot de eerstelingen der schepselen van den Vader der lichten te behooren, die moet het kenmerk dragen van het Woord, dat hem of haar geestelijk verwekte. Dit kenmerk is het *gehoor*. De geloovige leeft door het gehoor en op het gehoor. Hij mag niet leven op zijn ziel en zielsgevoel, op wat er uit hem opwelt, op zijn eigen gevoel en wanen. Hij mag niet de fontein zijn, die maar doet, welt en uitbreekt, kiest en oordeelt, weegt en verwerpt, spreekt en toorn. Hij moet over zich laten waken, zich laten leeren en leiden; hij moet hooren, luisteren; traag om te spreken, traag tot toorn, *rasch om te hooren* moet hij zijn.

Wie *luistert* in beproeving en verzoeking, wie luistert dan stil, wat de Heere tot hem spreekt? Wie buigt het hoofd en neigt het oor? Wie wordt klein onder onrecht, ootmoediger, nederiger, afhankelijker, geringer, schuldiger? Wie vreest in beproeving en verdrukking en gaat daarom schuilen? Wie verstaat onder het kwaad, dat anderen hem aandoen, dat hij met den Heere te doen heeft? Wie zet zich in het donker, om op te vangen het licht des Heeren, het licht van zijn Woord, en om door dat licht verlicht, bewerkt, geleid te worden? — *Die* wordt door de beproeving gelouterd in zijn geloof tot lijdzaamheid. Die ontmoet er den Heere in en vindt wijsheid van God. Die wordt door de verdrukking en het onrecht ootmoediger, teederder, zachtmoediger, guller in liefde, ruimer van ziel. Die komt uit als kind van den Vader der lichten, als kind des lichts. En diens leven gaat uit in de ruimte, in het gezicht op de kroon des levens.

Tijden en wegen van beproeving zijn tijden en wegen van zwijgen en stil zijn. We moeten dan hooren, luisteren naar het Woord des Heeren.

We zijn dan in zoo groot gevaar, om te zondigen in den gloed onzer ziel, in de ontsluiting van onzen zielebodem, in onze woorden en in onzen levensgang. We moeten dan bewaakt worden, neergezet, vermaand, onderdrukt. We behoeven dan juist nog zoo innerlijk het snoeimes, om ons zieleleven in zijn vleeschelijk bewegen te snoeien. We behoeven dan zoo de ploegschaar, die de wortelen der doornen in ons binnenste doornsniijdt en ze verhindert op te schieten. Die *vuilheid en overvloed van boosheid* in ons moet dan noodzakelijk gekeerd worden en krachteloos gemaakt, opdat ze ons niet door onze begeerlijkheid tot zonde verleiden. Het Woord, het Woord Gods, moet ons dan zoo ingeplant worden in teeren, weeken, versch geploegden zielebodem; in zachtmoedigen zielestand. Dan zullen we de winste der beproeving vinden in het licht des Heeren, geloofsloutering, lijdzaamheid, wijsheid, vreugde in God, blijde ruimte in den weg naar de levenskroon.

Wel heeft het Woord Gods ons in de wederbaring verteederd, onze verdorvenheid in beginsel gedood en een onvergankelijk leven in onze ziel geplant. Maar juist daarom gaat het genadewerk Gods in ons naar denzelfden regel door, en het moet daarin bewust

door ons doorleefd worden. Daarom moeten we "rasch" zijn om te hooren; als nieuwgeboren kinderkens moeten we zeer begeerig zijn naar de onvervalschte melk des Woords, opdat we daardoor mogen opwassen; en bij het opsteken van den storm, die in verdrukking en nood ons leven bedreigt, allermeest door verleiding tot zonde, moeten we stil buigend onzen weg gaan, en den Heere zoeken bij zijn Woord. We moeten hooren, hooren, luisteren, ontvangen. We moeten ons laten neerdrukken en vernederen tot *zachtmoedigheid*. En *zóó* moeten we ontvangen *het Woord, dat in ons geplant wordt, om onze zielen zalig te maken*, ze te behouden. Dat Woord Gods moet onze zielen behouden; het moet onze zielen behoeden voor de verleiding; het moet onze zielen doorlichten; het moet onze zielen aangrijpen, er bezit van nemen, en als het ingeplante Woord machtig in onze zielen werken, om ons te doen opwassen ten eeuwigen leven.

Het Woord Gods komt tot ons door menschenwoord, door de bediening des Woords. Zeker, zwak en vol gebrek is deze bediening van Gods Woord door menschen; nochtans brengt zij ons Gods Woord. Laten we dan toch, geringe zondige menschen, die wij zijn, alle uur in gevaar door de zonde, die in ons is, niet hoog spreken, maar stil zijn, luisteren in ootmoed, in nederige smeeking. Laten we toch het Woord Gods door de bediening des Woords in *zachtmoedigheid* ontvangen, wijl de Heere het zoo in ons inplanten wil. Het zal dan zijn vrucht geenszins missen.

En laten we, bijzonder in verdrukking en ander onrecht, stil acht geven op wat de Heere zelf door zijn Woord tot ons spreekt.

Dan moge de verdrukker ons verbrijzelen; en het Woord Gods zelf moge ons in ons leed nog dieper vernederen; wij zullen, vernederd en verteederd, in onze zielen ontvangen den schat van het ingeplante Woord Gods, dat onze ziel behoudt; dat ons met het licht der genade en der waarheid onzes Gods voedt tot vrede, tot blijdschap, tot de vruchtbaarheid der heiligmaking, en tot het eeuwige leven.

VIII. Niet alleen hoorders [Jak. 1:22-25].

En zijt daders des Woords, en niet alleen hoorders, uzelf met valsche overlegging bedriegende. Want zoo iemand een hoorder is des Woords, en niet een dader, die is een man gelijk, die zijn aangeboren aangezicht bemerkt in een spiegel, want hij heeft zichzelf bemerkt en is weggegaan, en heeft terstond vergeten, hoedanig hij was. Maar wie inziet in de volmaakte wet, die der vrijheid is, en daarbij blijft, deze, geen vergefelijk hoorder geworden zijnde, maar een dader des werks, deze, [zeg ik], zal gelukzalig zijn in dit zijn doen.

Jak. 1:22-25.

Om in beproeving, in verdrukking en leed, bewaard te worden voor de verleiding tot zonde door de verdorvenheid, die in ons is, en die in ons bewegelijk zielsgevoel, in onze begeerlijkheid, werkt, behoeven wij de werkingen van den Heiligen Geest in ons, maar ook het werkzaam-zijn onzer ziele met het Woord van God, waardoor de Heilige Geest ons bewuste leven bewerkt.

De heiligmaking is niet enkel een werking des Heiligen Geestes in onze ziel buiten ons bewustzijn om, maar zij is, gelijk de Heere Jezus Christus in zijn hoogepriesterlijke voorbedding voor de zijnen smeekte, hun *heiliging in de waarheid*, namelijk in het *Woord Gods*. Dat Woord moet hun ziel doorploegen, door de waarheid Gods daarin te doen heerschen; maar het moet ook als het Woord van het waarachtige leven in hun ziel telkens weer ingeplant worden en daarin groeien. Het moet hun ziel werkzaam maken met de waarheid Gods, met het Woord des Heeren, en zoo de zielewerkzaamheid beheerschen. Het moet *wortelen en groeien* in hun ziel, maar het moet ook hun *zieleleven* zelf opnemen; en het moet dat zieleleven uitbrengen in vereeniging met het Woord Gods, in de levensgestalte, die naar het Woord Gods is; gelijk de sappen en krachten, de stoffen en werkingen, het leven en de levenswerking der aarde opkomen en uitkomen in de plant, die in den bodem is ingeplant en daaruit opwast en vrucht draagt. Zoo komt door de werking des Heiligen Geestes, in levensgemeenschap met den Christus, het leven onzer ziel door de inplanting van het Woord Gods, levend en werkend en groeiend in de waarheid Gods, tot gestalte en openbaring, tot bloei en vrucht naar de genade des Heeren, in onze vernieuwing naar zijn goddelijk beeld. Zoo krijgt Christus een gestalte in ons en worden we in de liefde Gods geworteld en gegrond. Zoo wordt ons geloof gelouterd tot lijdzaamheid. Zoo ontvangen we wijsheid van God. Zoo vervult Christus zijn blijdschap in ons en leven we in de groote vreugde. Zoo zijn we en worden we bij toeneming kinderen des lichts van den Vader der-lichten, eerstelingen zijner schepselen.

Dit is de waarachtige heiligmaking. In den weg dier heiligmaking door het inleven onzer ziel in het ingeplante Woord Gods, en door haar overgegevenheid aan het Woord Gods, om daarnaar haar gestalte en haar vrucht te hebben, worden we in beproeving voor boe-leering met onze eigen begeerlijkheid en voor het teelen onzer eigen zonden bewaard, en vinden we in de beproeving de goede gave des Heeren, de verrijking in de genade, die ons voert in de ruimte naar de kroon des levens.

Daarom komt het er echter voor ons op aan, dat het Woord Gods waarlijk *ingeplant* wordt in onze ziel, en dat we bij en in dat Woord leven. Niet het zaaien van het zaad brengt de vrucht, maar het ontvangen van het gezaaide zaad in de aarde, de greep der aarde aan het zaad en de werking der aarde met en in en uit het zaad. Zalig zijn ze, die het Woord Gods hooren en het *bewaren*, en in volstandigheid, in duurzame gebonden levenswerking hunner ziel met het Woord Gods, vrucht voortbrengen.

De apostel des Heeren leert en vermaant ons daarom ook door het Woord des Heeren: "*zijt daders des Woords en niet alleen hoorders.*"

Niet alleen hoorders. Want wie enkel hoorder is des Woords, die is als de man voor den spiegel. Deze man ziet even zichzelf, namelijk het uitwendige; zijn aangeboren aangezicht, zijn gelaat, hij ziet het in een spiegelbeeld. Even is hij daar bij, wordt zijn ziel daardoor zinnelijk bewogen en werkt daarop in, zeer oppervlakkig. Hij reinigt zijn gelaat voor den spiegel of ordent zijn kleet, of misschien behaagt hij zich een oogenblik. Maar hij gaat heen en laat den spiegel hangen. Hij neemt het spiegelbeeld niet mee: hij laat het met den spiegel achter, en het verdwijnt met hem zelf. Hij houdt maar over dat innerlijk beeld, dat zijn eigen ziel van hem geeft en waarmee ze hem bezig houdt. Zoo komt het, dat de menschen zichzelf ook uiterlijk niet kennen; zij hebben van zichzelf een geheel verkeerde voorstelling; en als ze werkelijk voor hun beeltenis komen te staan, zien ze een vreemdeling. Maar zoo komt het ook, dat hun spiegelbeeld niets aan hen doet, het bewerkt hen niet, en het maakt hen niet werkzaam; hun binnenste leven wordt niet bewerkt door hun ware gestalte en arbeidt daarom niet aan hun zijn, gelijk dit in waarheid is. Een ander moet hen zien en kennen, het hun met grooten nadruk zeggen, en er hen bij bepalen, om hen te bewegen te arbeiden aan zichzelf zooals ze zijn. En ook dan nog hooren ze vaak niet; ze verstaan niet, wat het woord van den ander hun zegt; ze kunnen het niet hebben en gaan er niet op in. Daarom kunt gij zoo weinig aan menschen doen en voor menschen zijn, namelijk voor hun wezen en persoonlijkheid, voor hun ziel en geest en leven.

Want gelijk de man voor den spiegel, zoo is van nature onze stand ook tegenover *het Woord*. Zeer velen hooren niet eenmaal, wat gij spreekt, veel minder wat gij spreekt over hen en tot hen. Zij hooren bij hun eigen inbeelding, en zij hooren daarom vaak heel iets anders dan wat gij zegt, namelijk wat zijzelf zich verbeelden en wat hun eigen zielebeeld zegt. Of indien zij al hooren, en in het hooren zich vermaken, dan nog doet het hooren aan hen niets, en zij doen niets met het hooren. Geen zwaan komt zoo droog uit het water, afschuddende de druppelen, als de menschen weg komen onder wat zij hoorden. Het doet niets aan hen; en wat zij er mee doen, dat is slechts het eigen spel hunner ziel van dat oogenblik. Zoo gaan zij weg van het Woord; zij gaan weg met zichzelf, zooals ze zijn en zich gevoelen.

Men zegt dan ook in onzen tijd, dat het woord toch niets doet, tenzij gij de menschen laat hooren, wat ze weten en gelooven en willen hooren; dat gij speelt op de fluit, die zij zelf bespelen in hun hart. Gij moet hun eigen "instinkt" vertolken, dan hooren zij u. Spreken en preeken moet gij slechts voor overtuigen. In het onderwijs gaat men zoover, dat men het woord als een dienstmaagd van de eigen majesteit van het kind achteruit dringt voor de aanschouwing, voor het zelf-zien der jonge menschen; en dat men het woord enkel dienstbaar maakt, aan het eigen ziende leven der kinderziel.

En gaat het nu zoo, en moet het nu zoo met het *Woord Gods*, dan wordt de bediening des Woords een praten, wat de menschenharten zelf al mompelen; een zeggen, wat zij zelf zeggen; een spiegelspel, hoogstens een kunstig spiegelspel, voor hun genot en vermaak en zelfvoldoening; een vertooning van menschenbeelden; geen *zeggen in den Naam van God*, dat als de ploegschaar snijdt door de ziel, en dat het Woord Gods *inplant* in de ziel, opdat zij er niet meer af kan, maar er door beheerscht wordt, er mee en er in leven moet. Het woord moet zijn met macht. Het moet in onderwijs en leering, maar allermeest in den Dienst des Woords, bezit nemen van ziel en geest. Anders is het onvruchtbaar.

Zeker, dit is boven ons menschelijk vermogen zonder de werking van het vermogen Gods. Maar zóó werkt God door het Woord, en daarmee moet ons pogen, onze wijze van werken, onze dienst, in overeenstemming zijn. De vrucht is niet in ons willen en werken, neen, ze is door God alleen; nochtans moet ons woord zijn met macht, om in te planten, wat onuitroeibaar ingroeien moet. Wie dit niet bedoelt, die doet aan menschen niets, met al zijn praten; hij spiegelt wat voor hen, en zij blijven, die zij zijn. Dan hongeren de menschen ook niet op het Woord, en zij worden niets door den prediker. Dan mogen ze

zijn, die ze zijn, maar *daders des Woords* zijn ze niet.

Daarom ook moet niet alleen ons prediken maar ook ons hooren zoo anders zijn dan het zien van den man in den spiegel.

Wat zijn *daders des Woords*?

Zijn het toestemmers, toeknikkers van het beeld, dat ze in uw aardig gepraat of zeurig plechtig spreken als hun eigen beeld zien, als wat ze zelf reeds lang kennen en zeggen; toejuichers van al de prachtige beelden, die gij spiegelen laat? Niemand, die er aan denkt, dezulken, *daders des Woords* te noemen. Gij kunt dat spiegelspel voortzetten heel hun leven tot uw eigen emeritaat toe. Maar gij doet zoo niets met het Woord, en zij doen er zoo ook niets mee.

O dag, waarin het werk door vuur beproefd wordt!

Maar *daders des Woords* zijn ook niet menschen, die wat of veel werk opkrijgen door uw spreken en preeken, en die nu alles, wat gij hebt opgenoemd, gaan doen. Wie dat voor heiligmaking aanziet, die verstaat er niets van. Brengen de meisjes, die papieren rozen maken, die rozen namaken in papier, bloemen voort? Nadoeners van wat voorgezegd of voorgedaan is, zijn geen *daders des Woords*.

Het *Woord* moet machtig in de ziel inwerken en werken, en haar in haar werken geheel beheerschen, dan is *dat levend werken der ziel* het doen des Woords. Het is de daad, het doen der ziel, dat uit het Woord opkomt als de plant met haar bloem en vrucht uit het levende zaad, dat indaalt in de aarde en waarin het leven der aarde inleeft. De aarde *doet* het zaad; zoo zij het immers in haar schoot ontkiemt en doet inwortelen, en zoo zij in het uitspruitsel werkt en leeft. Wie dat niet verstaat, die zal niet verstaan, wat een *dader des Woords* is.

Het Woord moet in onze ziel worden ingeplant; het moet door onze ziel ontvangen worden, en het bevrucht dan onze ziel en ons leven. Dan geeft wat in ons leeft zich aan het Woord over, gelijk vleesch en bloed zich in den moederschoot geven aan de vrucht, die geboren moet worden. Zoo komt dan onze ziel in haar leven met het vruchtdragende Woord op, daarnaar haar gestalte formeerend en haar vrucht vormend. Dat is het Woord *doen*; en wie zoo het Woord ontvangt, er uit leeft en er in leeft en er naar leeft, omdat zijn ziel leeft in en met en door en naar het Woord, *die is dader des Woords*.

Daarom spreekt de apostel ook van *het inzien in de volmaakte wet, die der vrijheid is, en daarbij blijven*. Dit is zoo geheel anders als het zien in een spiegel, of het staren op een ding, om dat na te maken. Onze zielsblik moet door de inplanting van het Woord Gods inzien in de volmaakte wet, die der vrijheid is. Die wet is de wet des Geestes des levens van Christus Jezus; zij is het Woord Gods ingeplant in onze harten en het eigen eigendom onzer ziele geworden door de krachtige werking en toeëigening des Heiligen Geestes. In de genade Gods is onze vrijmaking en onze vrijheid, en daarom is alleen het ingeplante Woord Gods de wet der vrijheid. Het is niet een wet buiten ons maar een wet in ons; maar het is daarom ook de volmaakte wet, ten volle wet, bezitnemend van ons en heerschend in ons eigen leven, in ons eigen zielsbestaan zelf. Daar zien we dan in, om te mogen verstaan en ons leven te reguleeren. Maar we zien dan daarin niet als in een spiegel, die buiten ons hangt; niet als op dingen, die we moeten namaken; maar als in den wil van God, het levensbeeld des Woords, dat ons ingedrukt is en zoo in ons leeft en werkt, en waarin wij zelf leven met een waarachtig levensvermaak in onzen inwendigen mensch.

Dit kan niemand anderen doen verstaan of laten zien. Maar zoo het Woord ons ingeplant is, dan zien we door het levende kennen onzer ziel het leven, waarin we leven moeten; en we zien tegelijk onszelf in ons innerlijkste en waarachtigste bestaan, waarin we waarlijk overeenkomen met Gods Woord en geheel aan den wil des Heeren overgegeven zijn. We zien en kennen dan, we zien in en we schouwen aan het eigen leven onzer ziel, dat waarlijk één is met het ingeplante Woord Gods.

Zoo blijven we het Woord Gods vasthouden. We hebben geen spiegel, die buiten ons is, en waarin we even keken, maar we *blijven* inzien in het Woord, omdat we er in leven.

Neen, dan zijn we geen vergefelijke hoorders; dan kunnen we dat niet zijn. Dan zijn we waarlijk *daders des werks*, omdat we daders des Woords zijn. En dan prijst het Woord Gods ons in *dit* ons doen welgelukzalig.

IX. IJdele en zuivere godsdienst [Jak. 1:26, 27].

Indien iemand onder u dunkt, dat hij godsdienstig is, en hij zijn tong niet in toom houdt, maar zijn hart verleidt, diens godsdienst is ijdel. De zuivere en onbevleete godsdienst voor God en den Vader is deze: weezen en weduwen bezoeken in hun verdrukking, [en] zichzelf onbesmet bewaren van de wereld.

Jak. 1:26, 27.

Wij moeten *dadere des Woords* zijn; het Woord Gods moet in ons geplant worden; als een levend zaad moet het inwerken in onze ziel, en onze ziel moet inwerken op het zaad des Woords, en haar eigen persoonlijk leven moet zij als de vrucht des Woords, als het doen des Woords, uitbrengen.

Het doen van het Woord Gods is de godsvrucht, de godsdienst, de dienst van God. Het is ons leven voor God, aan Hem, den levenden God, de Bron en het doel van ons leven toegewijd, in aanbidding, in vereering, in liefde, in gehoorzaamheid, in een dienen van Hem naar zijn wil, naar zijn Woord. Dit is de godsdienst naar de Schriften, het doen van het Woord Gods door het geloof en in de liefde, in overgegevenheid aan den Heere Jezus Christus, de godsdienst voor God en den Vader, den Vader der lichten, waardoor wij ook zelf, als kinderen des lichts, lichten in de wereld.

Deze godsdienst, deze dienst van God, dit doen des Woords, heeft een eigen *keur*. Ook hier zijn schijn en wezen te onderscheiden.

Iemand kan zich dunken godsdienstig te zijn, God te dienen naar zijn Woord; en hij kan ook anderen godsdienstig toeschijnen; hij kan schijnen godsdienstig te zijn. Het woord van den apostel wijst hierop, wanneer hij zegt: "*indien iemand onder u dunkt godsdienstig te zijn*"; de apostel bedoelt met deze woorden iemand, die van zichzelf meent, dat hij godsdienstig is en dat hij het Woord Gods doet; en die ook anderen wel zoo toeschijnt; die voor hen den schijn heeft van God te dienen. Die schijn, die meening beslist hier echter niet; de zuivere en onbevleete godsdienst, d. i. de waarachtige, de echte, de waarlijk geestelijke godsdienst, die vrucht is van het reine smetteloze werk Gods en die daarom zelf innerlijk rein en smetteloos, onbevleete is, heeft een eigen *keur*; en deze *keur* is een andere dan een schijn, een meening.

De echte *keur* van den dienst van God wordt gemist bij hem, die, godsdienstig schijnende, *zijn tong niet in toom houdt, maar zijn hart verleidt*. Zoo iemand kan meenen een *dader des Woords* te zijn, en door anderen die de *keur des Woords* niet recht onderscheiden, daarvoor gehouden worden. Het Woord Gods heeft zijn oor; hij hoort er naar; ja hij kan het naloopen. Hij schijnt het Woord Gods niet als een spiegel voorbij te loopen, neen, hij neemt het Woord mee; hij spreekt er van; hij kan er niet van zwijgen. Hij behoort misschien tot de "vele meesters", waarvan de apostel in zijn Brief (hoofdst. 3) nader spreken zal. Hij schijnt "rasch om te hooren", maar hij is niet "traag om te spreken", integendeel, zijn tong is juist bijzonder levendig; hij spreekt bij eiken indruk; hij is "rasch" om te spreken. Het Woord schijnt vooral grooten invloed op zijn tong te hebben. Hij was toch al spraakzaam en praatachtig, maar hij is het vooral ook als godsdienstig mensch, als hoorder van het Woord.

Nu moet het Woord Gods ongetwijfeld, zoo wij *dadere des Woords* zijn, ook zijn vrucht en uitwerking hebben in onze woorden, in onze tong, naar de apostolische vermaning: "indien iemand spreekt, die spreke als de woorden Gods." Onder de teekenen, die de uitstorting des Heiligen Geestes vergezelden, behoorden ook de "tongen als van vuur", en het spreken, zooals de Geest te spreken gaf. Het zaad des Woords moet het leven onzer ziel in het doen des Woords ook doen uitkomen door de woorden onzer ziel, door

ons spreken van ons woord, dat hoogste teeken juist van ons geschapenzijn naar het beeld Gods. Het doen des Woords moet ongetwijfeld uitkomen in ons aanbidden en bidden, in ons belijden, in ons zeggen van onze ziel, in ons getuigen, in ons leeren en vermanen van elkaar, in ons troosten en bemoedigen, in de wijsheid en de liefde van het woord onzer lippen. Maar juist omdat ons spreken, het spreken onzer ziel, onze hoogste, onze meest geestelijke actie naar buiten is, daarom is ook de zonde machtig in ons woord, in ons spreken. Daarom zijn wij menschen vooral ijdel in ons woord. O, die ijdele lippen, die maar toe praten! die bedriegelijke lippen! die vleierende lippen! die lippen, druipend van venijn! die lippen, wuft spelend met alles en iedereen; of in boosaardig, wel berekend overleg kwaad doende naar al de snoode bewegingen en bedoelingen van het verdorven menschenhart! die lippen zonder wacht, die babbelend ratelen als de klepper van den vogelverschrikker bij elk zuchtje van den wind! O, die lippen, die lasteren kunnen en razen, schelden en verwenschen, hoonen en vervloeken!

Daarom juist is de waarachtige uitwerking van het Woord Gods, dat in onze ziel ingeplant wordt, en dat ons zieleleven in zijn werking en uitwerking beheerscht, zoodat we Gods Woord moeten doen, ook zoo machtig in uitwerking op onze lippen. Niet maar om die lippen in beweging te brengen, en het woord onzer ziele uit te laten komen; veel minder om die lippen los te zetten, zoodat ze maar toe kleppen kunnen; maar juist om onze lippen te beheerschen; om er een wacht voor te zetten; om de deuren van onzer mond te behoeden. De uitwerking van het Woord Gods, dat waarachtig in onze ziel indaalde en daar als een zaad ontkiemde, om het leven onzer ziel in den dienst van God als een doen des Woords op te brengen, is geestelijk krachtig in onze tong; zij is een toom, een teugel op onze tong. En de uitwerking van het Woord Gods in onze ziel is niet slechts hierin gelegen, dat de Heere onze tong betoomt en beteugelt, onzer mond stopt, en de uitgangen onzer lippen weerhoudt, maar juist ook hierin, dat onze ziel, die door het Woord Gods bevrucht is, *zelf* ook onze tong beteugelt en in toom houdt. Ja, dan spreken we, maar we waken over ons spreken, we keuren ons spreken geestelijk. We zijn in ons spreken dan oprecht, we zijn in ons spreken dan ootmoedig en waarachtig; we zullen dan in ons spreken den Heere aanbidden, eeren, dienen; we zullen dan door onze lippen het kwade niet doen, maar het goede. Ons woord zal dan wat beteekenen; het zal met zout besprengd zijn; het zal licht dragen; het zal de liefde en de trouw oefenen; het zal Gode gewijd zijn en de menschen zegenen.

Wie meent en schijnt godsdienstig te zijn, en zijn tong niet in toom houdt, niet zwijgen kan, geen ernst maakt met zijn woorden, niet geestelijk zichzelf keurt in zijn spreken en praten, in zijn spreken met en over anderen, en in zijn spreken ook over God en wat Godes is, — die *verleidt zijn hart*.

Het Woord Gods is in zijn hart niet ingedaald, maar in zijn oor blijven hangen, en van zijn oor in zijn mond geslagen, overgeslagen op zijn tong. Zoo hoort hij oppervlakkig en ijdel, geesteloos en krachteloos, het Woord Gods; en zoo spreekt hij het ook; zoo praat hij er over; zoo praat hij zijn eigen praat, maar met een sausje van Gods Woord overgoten, opgesierd in godsdienstigheid. Hij gebruikt het Woord Gods voor zijn gepraat, als materiaal voor zijn ijdele praterij. Achter zijn lippen en tong ligt zijn hart, zijn ziel, door Gods Woord niet aangeraakt, niet doorploegd en gespleten, niet ontdekt en niet aangegrepen, niet voor God verlicht en neergeworpen, niet vernederd en veranderd. Hij maakt zich dat wel wijs in zijn ooren, als hij hoort, en op zijn lippen, als hij spreekt; maar het *is* zoo niet; het is al zelfbedrog. Hij verleidt zijn hart juist, om zich niet waarachtig voor God te ontblooten; om zich niet aan Gods Woord te onderwerpen en zich niet te bekeeren tot den Heere. Hij verleidt zijn hart, om Gods Woord niet in te laten, maar het over te laten aan zijn ooren en zijn lippen. En zoo blijft dat hart, dat booze hart, van tong en lippen en zoo van het woord der lippen meester; het gebruikt, het misbruikt daar ook het Woord Gods.

Het hart blijft meester van tong en lippen, maar niet om tong en lippen naar Gods Woord te regeeren; niet om de tong in toom te houden en waarachtig dienstbaar te maken aan het leven der ziel voor den Heere. Neen, het hart blijft zoo meester van de tong, om haar, zij het ook onder schijn van godsdienstigheid, dienstbaar te maken aan de

ongerechtigheid. En als dat booze ongebreidelde hart het wil, dan babbelt en ratelt de tong zonder toom. Dan werkt zij het werk der ongerechtigheid naar al het boos, zij het ook schijnheilig, verzinnen van het verdorven hart. Dan kan die tong van den schijn-godsdienstige twisten en kijven, razen en ratelen, achterklappen, liegen, lasteren, schelden, hoonen, vloeken, — openbarend, dat de ziel God niet vreest en dient; dat zijzelf niet door Gods Woord gegrepen is en het Woord niet doet; en dat zij daarom ook de tong niet in de vreeze Gods naar het Woord des Heeren in toom houdt en haar niet richt tot de daad des Woords.

Zeker, wie in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man; en wij struikelen allen in vele. Maar daarom juist, het kennen, het zelf geestelijk proeven der beteekenis van woorden, van ons spreken, het speuren van de zonde, van de groote zonde in het spreken, maar ook van de waarachtigheid, de zuiverheid der godvruchtigheid in het spreken, — dit mag en kan en zal niet ontbreken, waar het Woord Gods waarlijk als een zaad in de ziel daalt en werkt. Wie, waarlijk geestelijk levend uit God, het Woord Gods doet, die heeft een wacht voor zijn lippen; Gods Geest en Woord beteugelen zijn tong; maar hijzelf ook, hij beteugelt zijn tong door het leven zijner ziel; hij doet daarin het Woord Gods; hij houdt zijn tong in toom. Valsch, onwaarachtig, teugelloos met zijn tong te leven, dat kan hij niet. Dan moet hij veeleer zwijgen; dan moet hij zijn woorden terugnemen; dan moet hij zijn eigen onwaarachtigheid belijden; dan rouwt zijn ziel over zijn woorden.

Wie zijn tong niet in toom houdt, die mist de keur van het doen van Gods Woord; die dient God niet; diens godsdienst is *ijdel*, zelfbedrog.

Ons doen van het Woord Gods, de zuivere en onbevleete godsdienst voor God en den Vader, moet zich openbaren in onze woorden, in ons spreken, in onze tong, namelijk daarin, dat wij ons hart niet verleiden, maar het overgeven aan het Woord Gods en onze tong door de godsvrucht onzer ziel in toom houden. Maar die waarachtige godsvrucht moet ook uitkomen in al onze daden, in heel ons leven, en heeft daarin haar onbedriegelijk merk. De waarachtige dienst van God is naar het apostolische woord: *weezen en weduwen bezoeken in hun verdrukking, en zichzelf onbesmet bewaren van de wereld.*

Juist omdat de ware godsvrucht inwendig in ons gewrocht is door het Woord en den Geest van God, dringt zij noodzakelijk met heel ons leven naar buiten. Zij is in onze ziel levend en krachtig. Zij is *voor God en den Vader*. Zij is vernedering voor Hem en aanraking van zijn licht, van zijn liefde, van zijn genadige ontferming en van zijn heiligheid. Daarom wordt onze ziel door de waarachtige inwerking van Gods Woord diep nedergebogen, maar ook in haar leven opgeheven tot het waarachtige, het hooge leven, dat uit God is. Ons leven gaat dan in aanbidding naar God uit; maar het buigt zich ook, in overeenstemming met de genade, de liefde, de heiligheid Gods, naar het schepsel, om het te zoeken, om het in liefde te zoeken, in ontferming, in gemeenschap; en om het waarachtige in en voor het schepsel te zoeken.

Daarom gaat het waarachtige leven, dat uit God is en zijn Woord doet, noodzakelijk uit naar het verdrukte, vertredene, ellendige, verlatene! Het is in hoogen edelen zin *sociaal*. De apostel noemt hier weduwen en weezen, en wel in hun verdrukking. Het Woord Gods wijst meermalen bijzonder op weduwen en weezen, als die hun recht en steun, hun schild en wapen missen. Wie God vreest, heeft voor weduwen en weezen hart; hij is willig, om hun liefde te bewijzen, te helpen, voor hen in de bres te springen, hun ontferming te betoonen. Maar met deze weduwen en weezen zijn ook, als in een voorbeeld, alle verdrukten en ellendigen genoemd; de Heidenen, de geestelijk verwaarloosden, de geringen en hulpbehoevenden, de armen, blinden en dooven, lijdenden en verdwaalden. Voor het recht, voor de waarheid, voor den mensch, voor den ellendige, gaat de vreeze Gods in het gericht; zij heeft het beginsel en de praktijk voor de sociale ontferming. Geen Gemeente van Christus staat daarom als Gemeente geestelijk hooger dan zij uitkomt in haar Diakonie, in haar Zending, in haar "Inwendige" Zending ook, in haar pogen, om het licht en de ontferming Gods te laten schijnen en werken over al wat

ellendig is. En waar het Woord Gods in het persoonlijk zieleleven in-daalt, daar komt de vrucht des Woords hierin op, dat de *ziel zelf uitkomt in geestelijke gemeenschap met den Heere*, met zijn Woord, en daarom ook met zijn Gemeente, in die groote geestelijke roeping der waarheid die uit God is, der genade, der barmhartigheid; om te zoeken en te behouden, wat verloren is; om het verlatene te zoeken, het vertredene op te richten, en olie en wijn te doen vloeien in de wonden der verslagenen.

Ook hierin zijn we vol gebrek. Nochtans komt de waarachtige godsvrucht, gemeenschappelijk en persoonlijk, hierin noodzakelijk uit. De ziel, die door Gods Woord bevrucht is, komt uit in liefde en heeft lief; zij is barmhartig en goedertieren; zij geeft zich in ontferming.

En voorts, hij, die Gods Woord hoort en doet, is niet van de wereld, gelijk Christus van de wereld niet is. Wel leven wij, als geloovigen, die Gods Woord doen, *in* de wereld, en dat moeten we ook. In de wereld moeten wij God dienen in ons spreken en doen, sprekend naar Gods Woord en de liefde oefenend in ontferming. Maar *van* de wereld zijn we niet. Wie God vreest behoeft het met de wereld niet op een akkoordje te gooien. Hij *is* van haar niet; hij wil niet zooals zij. Hij leeft een ander leven. Niet als de farizeër staat hij tegenover haar; maar hij is van haar onderscheiden, omdat zijn ziel anders leeft, leeft met en door het Woord Gods. Dit is in alles te zien. Al schroomt de godvruchtige niet de wereld in te gaan, hij waakt tegenover haar en vreest haar besmetting. Al bevlekt soms de aanraking der wereld, toch blijft de ziel, die Gods Woord bewaart, in geestelijk beginsel *onbesmet van de wereld*. De Heere draagt de smet der wereld niet, en zijn Woord draagt die smet niet; en het leven uit God, in onze ziel uit het Woord opkiemend, is, als het zaad, waaruit het wast, onbesmet van de wereld, vrij van haar ongeestelijkheid en goddeloosheid, van haar ijdel en vleeschelijke hoogheid, van haar schijn en praal, en van haar liefdeloosheid. En wie het Woord Gods doet, wie waarlijk den Heere dient, die haat de smet der wereld en hij schuwt daarom die smet ook in de uitgangen zijner ziel, in zijn wegen en daden.

Zoo is hier de keur van de waarachtige vreeze Gods gegeven. Zalig zijn ze, die het Woord Gods hooren en doen! Maar ijdel is de godsdienst dergenen, die hun tong niet in toom houden; die hoogmoed en gierigheid plegen; die de liefde, de ontferming voor het ellendige niet kennen; en die de besmetting der wereld niet vreezen! Hun godsdienst is ijdel, wijl de vrucht van het Woord Gods bij hen gemist wordt.

X. Aanneming des persoons [Jak. 2:1].

Mijn broeders, hebt niet het geloof van onzen Heere Jezus Christus, [den Heer] der heerlijkheid, met aanneming des persoons.

Jak. 2:1.

De zuivere en onbevleete godsdienst voor God en en den Vader, die de waarachtige vrucht is van het Woord Gods in ons, is niet slechts hierin gelegen, dat wij onze tong beteugelen en haar dienstbaar maken aan Gods Woord en dienst, maar ook niet minder hierin, dat ons leven *niet meer wereldsch en ijdel* zijn kan.

We leven dan wel in de wereld; en we verkeerden in haar niet als zonderlingen in uiterlijk en houding. We zijn ons dan bewust, dat heel de Schepping, heel de aarde en heel het menschenleven, Godes zijn; dat wij daarom als zijn kinderen, als zijn dienstknechten en dienstmaagden, vrij en vrijmoedig in het leven verkeerden mogen en moeten, en dat wij den Heere onzen God in heel dat menschenleven moeten dienen. Maar de *wereldsche* opvatting en praktijk, zooals deze zien en doen bij het leugenlicht van den god dezer eeuw, die de zinnen verblindt, zijn dan niet meer de onze en kunnen dan niet meer de onze zijn. Wij zien de dingen dan in het waarachtige licht, dat Gods Woord voor ons doet schijnen; wij zien ze dan, zooals ze zijn, en zooals de Heere wil, dat wij ze zien zullen. En wij hebben dan de levenspraktijk lief, die aan dit waarachtige licht Gods beantwoordt, de levenspraktijk, die naar Gods Woord is.

Wij zijn hierin *onderscheiden van de wereld*. "De wereld" is de gemeenschap der menschen, zooals zij leeft zonder God en zijn licht en Woord; zij is meer bepaald dat leugenachtige ijdele zien en zeggen en doen der menschen, dat enkel op den indruk, de vereering en de voldoening van het schepsel gericht is, en dat Gode vijandig is. De Overste der wereld is Satan, die de geheele wereld verleidt. Al dat zien en overleggen en doen enkel naar en uit en om en voor het schepsel, is ongerechtigheid. Het is de afval van God en hoon tegenover den Heilige, wiens alle dingen zijn. Het is de verachting en verwerping der waarheid Gods en het verheffen van den schijn van het schepsel. En het is de bron, de vuile bron, de vruchtbare ontuchtige moeder van alle snoode zonde. Het is de leugen in denken en gevoelen, in spreken en doen. Die wereld is verdorven, zij is besmettelijk, en zij besmet. Zij besmet en bevleekt heel het leven. En daarom, wie de vrucht van Gods Woord in zijn ziel dragen mag, die komt ook in zijn denken en gevoelen, in zijn spreken en doen tegenover en tegen de wereld uit. Die is niet meer wereldsch en kan het niet meer zijn. Die is in de diepste roerselen van zijn ziel waarachtig. Hij staat vijandig tegenover de leugen en den schijn. De waarheid en al wat waarachtig is heeft hij lief. Hij vreest en schuwt en ontwijkt de smet en de besmetting der wereld. De zuivere en onbevleete godsdienst voor God en den Vader is daarom in het menschenleven gericht op het dienen van wat naar den wil van God dien dienst behoeft. Die godsdienst komt weduwen en weezen in hun verdrukking te hulp. De ware dienst van God kenmerkt zich door waarachtige barmhartigheid, door sociale ontferming. Geboeid door het verdrukte, vertredene, machteloze, ellendige in de menschenwereld, door het leven, dat geen schijn heeft maar toch wezen, strekt *de ware godsvrucht zich uit om te dienen*.

Neen, de vreeze Gods is niet de wedloop om vooraan te komen; om anderen te verdringen; om ze te treden onder den voet; om ze te doen dienen tot een voetstuk voor onszelf; om onze eigen groote kracht te verheerlijken en onzen naam te doen schitteren; om schepselen-glans te doen stralen en te verheerlijken. Neen, neen, dit is de wereld; dit is de ijdele wereld; dit is puur wereldsch; dit is de dienst van God niet. De ware godsvrucht mint de waarheid en daarom het ware wezen der dingen; zij haat de leugen en daarom den schijn. En in het waarachtige licht des Heeren wijdt zij zich daarom ten dienste niet aan het schepsel en zijn ijdelheden, maar aan God en aan de waarheid naar

zijn Woord, aan het wezen, aan het leven, aan de dingen, zooals ze waarlijk naar *het waarachtige licht Gods zijn*.

Heel de verdere inhoud van Jakobus' Zendbrief, en bepaald ook het gedeelte, dat in het tweede hoofdstuk vervat is, gaat daarom in tegen de *besmetting der wereld*, tegen den schijn, waaraan het wezen ontbreekt, tegen een godsdienst zonder barmhartigheid, tegen een geloof zonder vrucht, tegen de verheerlijking van het schepsel.

Mijn broeders! — zoo vermaant de apostel de geloovigen uit Israël in de verstrooiing, en zoo vermaant het Woord Gods ook ons, — mijn broeders! *hebt niet het geloof van onzen Heere Jezus Christus, den Heer der heerlijkheid, met aanneming des persoons!*

Hiermede stelt het apostolische woord een algemeenen principiëelen regel, een beginsel, dat op vele bijzondere omstandigheden en verhoudingen in onze levenspraktijk moet worden toegepast.

De "*aanneming des persoons*" is de onderscheiding der menschen naar het uitwendig aanzien; naar den uitwendigen schijn; naar de voorkeur der wereld en des vleesches; naar een maatstaf, die niet in het wezen der dingen en der menschen, in hun eigenlijke waardij, maar in hun gedaante gelegen is; in de wijze, waarop zij zich aan ons voordoen; in den indruk, dien wij zinnelijk van hen ontvangen; in de waarde, die zij hebben voor ons belang en voor onze bedoelingen. Dit aannemen des persoons is puur wereldsch. Het is het aanbidden van de opgaande zon. Het is de vereering van wat uitwendig groot is en machtig, rijk en geëerd, gesierd en schoon van gedaante. Het is de voorkeur voor wat ons zinnelijk aantrekt; voor wat onszelf uitwendige eere geeft; voor wat ons vleit en streelt; voor wat in de oogen der wereld voornaam is en onszelf in die oogen voornaam maakt. Het is het zondige gedoe, om onze gunst te geven aan wie ons toejuicht of onze voornemens en plannen dienen wil. En om daarentegen onze ongunst te toonen aan wat naar wereldschen maatstaf minder waardig is; aan wie arm is, onaanzienlijk en zwak; aan wie ons niet wil vleien maar oprecht is tegen ons; aan wie ons waarschuwt en bestraft over wat niet recht is voor God. Deze aanneming des persoons is puur wereldsch. Niemand is dan iets in onze oogen dan wijzelf en onze vrienden. Met onze houding en met onze woorden juichen wij dan toe en eeren wij, wie onszelf in het gevlei komt.

Zoo hebben de Heidenen zich verheven op hun vaders, op hun afkomst en volk, en zoo hebben ze alle vreemden veracht. Zoo heeft Israël naar het vleesch de Heidenen honden gescholden. Zoo hebben de Farizeën veracht de schare, die de Wet niet kende naar jota en tittel. Zoo hebben de machtigen der aarde de waarde der menschen gemeten naar hun vleeschelijke hoogheid, of munt uit hen geslagen voor hun zelfverheffing. De wijzen hebben zoo veracht de eenvoudigen. De volken zijn zoo als kuddedieren behandeld. Zoo zijn de werklieden dienstbaar gemaakt aan het kapitaal; mannen, vrouwen en kinderen zijn koopwaar gerekend. Zoo zijn ontuchtigen vereerd en kuischen veracht. Zoo zijn op-rechten vertreden en valschen verheven. Zoo is het waarachtige vertrapt en het onbeduidende en leugenachtige opgehemeld. In zelfgenoegzaamheid en zelfbehagen zijn zóó families verkankerd; steden en dorpen onvruchtbaar geworden; kringen en groepen, partijen en richtingen, gedemoraliseerd; de maatschappij is zoo verdorven en het leven van natiën aan zelfbevlekking en zelfverwoesting prijs gegeven. Sodom is het einde van dit zelfbehagende aannemen des persoons.

O, wee, zoo deze wereldsche ongerechtigheid de Kerk des Heeren aangrijpt en in de kringen der geloovigen invreest! Dan verijdelt het geloof, en wordt het optreden der geloovigen met den ban des Heeren geslagen en daardoor onvruchtbaar. Want de "*aanneming des persoons*" is het oordeel en de praktijk der wereld; het is het verdorven, besmette en besmettelijke wereldsche oordeel en de verdorven wereldsche praktijk, die de geloovigen schuwen en ontvlieden moeten, wijl dit wereldsche oordeel en deze wereldsche praktijk niet uit God zijn en met de Kerk des Heeren en met het geloof onverenigbaar.

"Aanneming de persoons" is *bij God* niet. Slechts wie den schijn voor het wezen hield, kon om de afzondering van Oud-Israël de geslachten en volken der aarde verachten. De Heilige Geest zuchtte echter in de Profetie naar de einden der aarde. En de apostelen leerden dan ook door den Heiligen Geest, gelijk Petrus tegenover Cornelius, dat zij niet als onrein mochten verachten, wat de Heere Zich heiligde, want dat God geen aannemer des persoons is (Hand. 10:34).

Aanneming des persoons is onvereinigbaar met *het geloof van onzen Heere Jezus Christus, den Heer der heerlijkheid*. Hijzelf, de Heere Jezus Christus, heeft geen aanneming des persoons beoefend in zijn verkeer onder de menschen. Hij zag de gedaante der menschen niet aan, maar hij zag ze aan, zooals ze waren. Daarom heeft Hij de Farizeën niet geëerd maar ontmaskerd en bestraft. Daarom heeft Hij Zich over de schare ontfermd, en de verlorenen gezocht. Daarom heeft Hij tollenaren en zondaren de hand toegestoken. Daarom liet Hij de kinderkens tot Zich komen. Daarom heeft Hij de Samaritaansche niet versmaad. Maar de toejuicing der schare heeft Hij ontweken; over het onbekeerlijke Jeruzalem heeft Hij ondanks de Hosanna's der menigte geweend; en in de vleitaal van zijn discipel heeft Hij den Satan achter Zich geworpen.

Neen, het geloof van onzen Heere Jezus Christus, den Heer der heerlijkheid, is niet vereinigbaar met de aanneming des persoons.

Onze Heere Jezus Christus was de waarachtig hooge onder de menschen; Hij was de eeniggeboren Zoon des Vaders; zijn heerlijkheid was vol van genade en waarheid. Hij was de Gezalfde Gods, Profeet, Priester en Koning; Hij was het waarachtige licht, dat schijnt in de duisternis. Hij was de erfgenaam aller dingen; in wien alle schatten verborgen waren, en wien alle schatten zullen worden toegebracht. Hij was en is de Heer der heerlijkheid. Tot die heerlijkheid is Hij dan ook ingegaan. Hij is uit het graf herrezen in onverderfelijkheid, en ten hemel opgevaren. Alle engelen Gods aanbidden en dienen Hem, en alle dingen zijn aan zijn voeten onderworpen. Hij is de Koning der koningen, de Heer der heeren.

En hoe kwam Hij in deze wereld, naar wereldschen maatstaf gemeten, uit? Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben. Er was aan Hem niets en er was niets met Hem te beginnen, om de gunst der menschen in het gevlei te komen of een beweging voor eigen verheffing en verheerlijking op touw te zetten. Christus heeft Zichzelf niet behaagd, maar Hij heeft Zichzelf laten smaden en versmaden, en Hij heeft Zich naar de gesmaden en versmaden uitgestrekt. Hij was veracht en de onwaardigste onder de menschen. Wat zou men ook thans nog met Hem op aarde, in de beweging van den dag? Hij zou dan nog de onmogelijke man zijn, die uit den weg moest voor de "aanneming des persoons."

Het kruis, het kruis alleen, is in deze wereld voor den Heere Jezus Christus, den Heer der heerlijkheid. Zoo ook heeft de Heere Jezus Christus het in deze wereld gewild, opdat Hij de wereld in haar leugenschijn veroordeelen zou en het waarachtige licht zou doen schijnen. Hij heeft de gestalte eens dienstknechts aangenomen en Zich vernederd tot den dood, ja tot den dood des kruises. *Daarom* ook heeft God Hem uitermate verhoogd en Hem den Naam boven alle namen gegeven, opdat eens alle knie zich in Jezus' Naam zou buigen en alle tong belijden zou, dat Jezus Christus de Heer is, tot heerlijkheid van God, den Vader.

Maar daarom ook is *het geloof van den Heere Jezus Christus, den Heer der heerlijkheid*, onvereinigbaar met de "aanneming des persoons." Wie door het geloof den Heere Jezus Christus, den Heer der heerlijkheid, erkent, die is uit God geboren, en die is daarom uit de waarheid. Die is van den schijn en de leugen der wereld tot de waarheid en tot het waarachtige bekeerd. Die wordt bij de aanneming des persoons door de wereld versmaad, en die versmaadt zelf de aanneming des persoons. Voor dien komt het op het wezen en de waarheid aan in zijn oordeel en praktijk tegenover de dingen en tegenover de menschen.

Wie door de genade des Heiligen Geestes het Woord Gods in zijn ziel als een levendmakend zaad ontving en dader des Woords zal zijn, die beware zich dan ook hierin onbesmet van de wereld; die schuwe en vliede haar besmetting in de ongerechtigheid van de aanneming des persoons! Broeders en zusters! hebt toch niet het geloof van onzen Heere Jezus Christus, den Heer der heerlijkheid, met aanneming des persoons!

XI. Van kwade overleggingen [Jak. 2:2-6].

Want zoo in uw vergadering kwam een man met een gouden ring aan den vinger in een sierlijke kleeding, en er kwam ook een arm man in met een slechte kleeding; en gij zoudt aanzien den eenen, die de sierlijke kleeding draagt, en tot hem zeggen: zit gij hier op een plaats der eere; en zoudt zeggen tot den arme: sta gij daar; of: zit hier onder mijn voetbank; hebt gij dan niet in uzelf een onderscheid gemaakt, en zijt rechters geworden van kwade overleggingen? Hoort, mijn geliefde broeders! heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, [om] rijk [te zijn] in het geloof, en erfgenamen des koninkrijks, hetwelk Hij belooft den armen, die Hem liefhebben? Maar gij hebt den arme oneere aangedaan.

Jak. 2:2-6.

Aanneming des persoons, oordeelen, onderscheiden en kiezen tusschen menschen en menschen enkel naar den uitwendigen schijn, naar onze zinnelijke indrukken, naar onze uiterlijke vleeschelijke belangen, — dat is puur *wereldsch* en met ware godvruchtigheid onverenigbaar, onverenigbaar met het geloof in den Heere Jezus Christus, den Heer der heerlijkheid, die alleen de waarachtig hooge is, en die in het menschenleven op aarde het vertredene en verlorene zocht, zelf zonder uitwendige gedaante of heerlijkheid.

Hoe zou dan *aanneming des persoons* de regel kunnen of mogen zijn voor *het verkeer in de Christelijke gemeenschap*, in de Gemeente van Christus!

Het Koninkrijk Gods komt niet met uitwendig gelaat. Het is geestelijk, innerlijk. Het heeft zijn verhoudingen in Christus door den Heiligen Geest en naar de bedeeling der gaven der genade van Christus. En wie waarlijk den Heere Jezus Christus door een oprecht geloof is ingelijfd en Hem liefheeft, die heeft ook het Koninkrijk Gods en de Gemeente des Heeren lief; die heeft lief de bedeeling des Heiligen Geestes; en die eert van harte de onderscheiding naar de gaven der genade van Christus. Die schat hoog elke genadegave, in wien ook, als een gave des Heeren tot sieraad van zijn kinderen, van zijn dienstknechten en dienstmaagden, en ten goede van heel de gemeenschap der heiligen.

Het is waar, de innerlijke genade is in zichzelf onzichtbaar en wordt door ons oog en ons oor niet onderscheiden. En het is ook waar, dat het Koninkrijk Gods in deze wereld zichtbaar wordt, en de Gemeente van Christus in zichtbare gestalte wordt vergaderd en gebouwd. De Christelijke gemeenschap, de gemeenschap der heiligen, komt in de *menschelijke* gemeenschap uit en is ook zelf *menschelijke* gemeenschap. Niemand kan ook in de Christelijke gemeenschap de onderscheiding van man en vrouw, van ouders en kinderen teniet doen; de natuurlijke *menschelijke* verhoudingen gaan ook met de natuurlijke *menschelijke* gemeenschap door, waar Christelijke gemeenschap, geloofsgemeenschap, gemeenschap der heiligen tot stand komt. Het apostolisch woord vernietigt dan ook niet die natuurlijke *menschelijke* verhoudingen, waar de Christelijke gemeenschap opkomt en de Gemeente van Christus naar den regel der genade en des geloofs wordt vermaand en geleerd. De vermaning blijft en wordt in de Gemeente van Christus te ernstiger aangedrongen: gij kinderen zijt uw ouders gehoorzaam! de man is het hoofd der vrouw! gij dienstknechten dient uw heeren met alle goedgewilligheid! alle ziel zij den machten, over haar gesteld, onderworpen! zijt dan alle *menschelijke* ordening onderdanig om des Heeren wil! Er zijn dus *uiterlijke onderscheidingen*, die door het Christelijk geloof geëerbiedigd moeten worden en die in de Gemeente van Christus allerminst mogen worden veracht. De *menschelijke* gemeenschapsverhoudingen, die tot

het natuurlijke menschenleven behooren, vinden in de Gemeente van Christus juist hun ware erkenning en eerbiediging naar hun recht; zij vinden er hun eere, als opkomend uit de ordinantiën Gods. Maar hiermee is allermintst gezegd, dat de onderscheiding der geloovigen *wereldsch* zou mogen of kunnen zijn. De wereldsche onderscheiding is puur zinnelijk, vleeschelijk, naar vleeschelijke keur en vleeschelijke overleggingen, naar uitwendigen glans en vleeschelijke berekening. De Christelijke onderscheiding daarentegen is godvruchtig; zij is aan het Woord en den Geest des Heeren onderworpen; zij heerscht niet, maar dient; zij eert Gods ordeningen en eerbiedigt ze als heilig; zij onderscheidt en eert, en vermaant en leert en behandelt alle menschen in de vreeze Gods en om des Heeren wil.

Daarom is de Christelijke onderscheiding reeds met betrekking tot de natuurlijke gemeenschapsverhoudingen der menschen een *andere* als die der wereld; en zij kiest andere wegen, zij gebruikt andere middelen. Zij is gebonden door de vreeze Gods. Zij versmaadt en moet versmaden al wat door Gods Woord veroordeeld wordt en wat door de innerlijke keur des Heiligen Geestes wordt afgewezen. Zij heeft ook in het beoordeelen van anderen en van de verhoudingen tusschen menschen en menschen een anderen maatstaf en een anderen waardemeter.

Hoe ziet en bezieet de geloovige de dingen *anders* dan de wereld? Hoe anders staat hij tegenover de dingen! Hoe anders staat hij tegenover overheid en onderdaan, tegenover den krachtmensch en den zwakke, tegenover man en vrouw en kind, tegenover den rijke en den arme, tegenover den brave en den schuldige, tegenover den menschelijken adel en tegenover den mensch als zondaar! Hoe anders staat de geloovige tegenover wereldsch aanzien en uitwendige macht; tegenover wetenschappelijken waan en geestelijke eenvoudigheid; tegenover de waarde van vleeschelijke kracht en zieletrouw, van vleeschelijke berekening en waarheid, oprechtheid. De wereldsche keur en de keur des geloofs sluiten elkaar waarlijk uit. Gods wegen en gedachten zijn geheel anders en zooveel hooger dan de vleeschelijke wegen en gedachten der menschen; ze gaan in geheel andere richting; en het is juist de bede, de innerlijkste zielebegeerte des geloofs voor God: Heere leer mij uw wegen, leid mij in uw paden; want Gij zijt de God mijns heils!

Wat voor God en naar zijn heilige ordening geen waarde heeft, dat heeft ook geen waarde voor het geloof. En wat bij den Heere nog welgevallen trekt, hoe gering het ook zij, wat zijn werk en ordening is, en wat nog van Hem wordt gedragen en geroepen, beschut en gehandhaafd, dat eerbiedigt het geloof, al kan het vleeschelijk overleg er niets mee beginnen.

Ook treedt de innerlijke, de verborgen genadebedeeling in haar uitwerking naar buiten; de gaven des Heeren blijven niet verborgen, gelijk het zout en het zuurdeeg niet werkeloos zijn en het licht uitschijnt. Zeker, hier is misleiding mogelijk, wijl het eigenlijke der genade steeds in de ziel verborgen is en zich aan onze keur onttrekt, enkel naakt en geopend voor den Heere, wien ten slotte alleen zijn eigen werk toekomt. Toch mogen en moeten wij de genadegaven keuren naar ze zich aan ons openbaren; en die keur is bij den zelf-begenadigde en geestelijk geoefende niet grof uiterlijk, niet vleeschelijk oppervlakkig, maar ingeleefd in de keur van Gods Woord, waarlijk onderscheidend naar Gods Woord en in die onderscheiding geestelijk, niet vleeschelijk. De onderscheiding der ware godvruchtigheid is fijn, teeder, innig. Wat groote gestalte heeft, staat voor die onderscheiding niet het hoogst; wat geweld weet te ontwikkelen of list te beramen en succes te behalen, heeft bij die onderscheiding geen voorkeur. Hoe machtig is het oprechte, het waarschuwendende woord op de lippen van een nederig godvruchtige, van den eenvoudige, van de stille vrouw en zelfs van het kleine kind! Hoe blinkt boven allen glans het innige leven des geloofs en der liefde op den achtergrond van het leven! Hoe machtig heerlijk is het stil gebed, het biddende leven, het schuilen der zielen onder de vleugelen des Heeren, het aanschouwen der aanbidding uit roodgeschreide oogen in een uitwendig verbrijzeld leven!

Daarenboven, en in overeenstemming ook hiermee, de Heere heeft ons ook aangaande de bedeeing zijner genade geopenbaard, wat ons oordeel in de onderscheiding der uitwendige openbaring zijner genadebedeeing richten en leiden kan.

Daarom vraagt de apostel hier: *Heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, om rijk te zijn in het geloof en erfgenamen van het Koninkrijk, dat Hij belooft aan degenen, die Hem liefhebben?*

De Schrift leert ontwijfelbaar, dat Gods verkiezing zich in de uitvoering hierdoor kenmerkt, dat in het arme, het onedele, het verachte, en hetgeen naar *wereldschen* maatstaf *niets* is, de openbaring der goddelijke verkiezing opkomt. Zoo is er een zekere goddelijke voorkeur voor het arme en geringe; niet alsof daarin een grond van Gods verkiezing lag, maar in dien zin, dat de goddelijke verkiezing armoede, geringheid, kleinheid, verachting, over haar voorwerpen laat voorafgaan. En in deze kleinheid is inderdaad een uiterlijke voorbereiding voor het geloof, voor het rijk worden in het geloof, voor de vreugde in de erfenis van het Koninkrijk der genade Gods, voor de blijde ruime volle liefde tot den Heere. Zwakheid, armoede, vernedering, verdrukking, vereenzaming, lijden, moeten inderdaad voorafgaan aan het doorbreken onzer ziel tot het waarachtig geloof en tot de liefde van God. Zij moeten ons ontledigen, ruimte in onze ziel maken. Geloof is zonder innerlijke armoede onbestaanbaar. Wie niet allen vleeschelijken schat schade en drek leert rekenen, die kan de begeerlijkheid van Christus en van alle genadegoederen niet leeren kennen. Wie niet verlaat al wat hij heeft, die kan Christus' discipel niet zijn. Wie niet wordt gelijk een kindeken, die gaat tot het Koninkrijk der hemelen niet in. Hoe bezwaarlijk zullen de rijken ingaan! En God heeft de wijsheid der wereld dwaas gemaakt!

Zoo staat de waarheid Gods. Zoo staat het met de bedeeing der genade. En zoo staat daarom ook de zaak voor het ware geloof; zoo moet zich noodzakelijk geestelijk de onderscheiding des geloofs richten.

Hoe zou dan het ware geloof mogen en kunnen onderscheiden door aanneming des persoons, en *den arme oneer aandoen!* En hoe zou die onteering en verachting van den arme kunnen bestaan in de Christelijke gemeenschap zelf, in de Gemeente van Christus en in het Christelijk gemeenschapsleven! Neen, wie den persoon aanneemt, uiterlijke waarde eert en najaagt, en hoovaardig heentreedt over het geringe en over den arme in de Gemeente van Christus, die oordeelt niet Christelijk, die doet niet Gods Woord; die is in de Gemeente Gods een *rechter van kwade overleggingen*; die is in zijn oordeel en praktijk wereldsch, besmet, verdorven, ijdel.

Het voorbeeld, dat de apostel van dit ijdele oordeel hier aanhaalt, is overbekend. In de vergadering der geloovigen komt er een, die naar de zede der oudheid in den schitterenden ring aan zijn vinger het teeken draagt van hoogen stand naar wereldschen maatstaf; zijn prachtig kleed is hiermee in overeenstemming. Met buigingen en strijkages wordt hij ontvangen. Men staat voor hem op, om hem de plaats der eere te bieden. Natuurlijk met behagenden glimlach en oogengelonk, en niet zonder vleierij, wat kruiperig ja. En waarom? Ja, ieder weet wel waarom. — En dan komt de arme man binnen, armelijk gekleed. Voor hem gaat niemand op zij. Wel, hem ziet misschien niemand. Of ja, mogelijk ontwijkt hem iedereen. En als men hem wat zegt, is 't om hem aan zijn plaats te herinneren, een staanplaats, een plaats in een hoek, een plaats der vernedering, wel een armenplaats. — Bij zulk een bejegening is de eere der Gemeente van Christus weg; zulke verhoudingen sluiten het geloof van den Heere Jezus Christus, den Heer der heerlijkheid, buiten.

Men heeft het apostolisch geval toegepast op het plaatsengeven in de godsdienstoefeningen der Gemeente. En, helaas! daar is het, bijzonder in ons vaderland, nog toepasselijk; en velen willen van deze ongerechtigheid zich niet bekeeren, maar keeren er zelfs heen terug. Zij blijven dezen smaad voor den Naam des Heeren en voor het Christelijk geloof verbloemen. Er is genoeg over gezegd. Ook is wel gezegd, dat een arme vroeger, toen er nog "armenbanken" waren, vrijmoedig ter kerk ging; die "armenplaatsen" waren ten minste voor hem. Thans zijn er echter vaak geen

"armenplaatsen" meer, maar er is dan ook geen plaats meer voor den arme.

Moge dit oordeel ons niet treffen!

Het apostolisch geval is echter een voorbeeld, dat voor heel het Christelijk gemeenschapsleven geldt. Want of gij in de vergadering der geloovigen al lief en vroom praat en doet, ook tegenover een arme en geringe, en daar buiten jaagt voor vleeschelijke eer en heerschappij, met vertreding van het arme, het geringe, het zwakke, — wee u! O, wat al gevleem en gevelei, gebuig en gestreel, voor het gouden kalf en die er de trekken van dragen! Wat al valsche keur en voorkeur voor wat uitwendig is, voor wat u eer of voordeel brengt, voor wat met u mee doet, u streelt en likt en dient! En dat, waar Gods Woord wordt genoemd en Christus beleden, — maar vertreden het heilig merk van Gods verkiezing, en het heilig merk ook van het ware geloof!

O, *het ware* mint de genade alleen. En daarom mint het geloof juist bij al die grootdoenerij het kleine, het verachte. De rechters van kwade overleggingen kunnen wereldsch succes behalen. Maar het geloof overwint ook hierin de wereld.

XII. Naar de koninklijke wet [Jak. 2:6-9].

Overweldigen u niet de rijken, en trekken zij u [niet] tot de rechterstoelen? Lasteren zij niet den goeden Naam, die over u aangeroepen is?

Indien gij dan de koninklijke wet volbrengt, naar de Schrift: gij zult uw naaste liefhebben als uzelf, zoo doet gij wel; maar indien gij den persoon aanneemt, zoo doet gij zonde, en wordt van de wet bestraft als overtreders.

Jak. 2:6-9.

Dat de *wereldsche praktijk* niet de ware is, moet vaststaan voor ieder, die door het geloof den Heere Jezus Christus als den Heer der heerlijkheid erkent. Deze erkenning des geloofs is met de wereldsche praktijk onvereinigbaar.

De wereldsche praktijk eert het schepsel boven den Schepper. Zij geeft daarom voorkeur aan wat in ieders eigen belang is; aan wat het vleesch en den hoogmoed streelt. Zij eert het uitwendige, den uiterlijken glans, het aanzien onder de menschen, hoogheid en macht, schittering en rijkdom. Daarom schat de praktijk der wereld noodzakelijk het waarachtige geringer; wat uit God is en voor den Heere alleen, dat kan de wereld niet behagen, omdat de hoogheid van het schepsel er door vernederd wordt. Christus, die alleen het waarachtige eert; die de gehoorzaamheid kiest en de zelfverloochening; die zachtmoedig is en nederig van hart; die het kruis tot zijn teeken geeft; — Hij moet door de wereldsche praktijk noodzakelijk verloochend worden, al wordt ook zijn naam wel aangewend tot meerder glorie van het ijdel wereldsch gedoe. Neen, de Heere Jezus Christus en de wereldsche praktijk zijn onvereinigbaar. De Heere Jezus prijst zalig de armen van geest, de treurende, de hongerenden en dorstenden naar de gerechtigheid, de zachtmoedigen, de barmhartigen, de reinen van hart, de vervolgdten om zijnentwil; en geen van die allen kan de wereld behagen; zij allen wekken haar afkeer; zij zijn haar tot een last in het bedoelen van haar grootschheid. De wereldsche geest vereert en verheft het schepsel in zichzelf en is daarom een gruwel voor God. De wereld houdt de keur aan zich, en kenmerkt zich daarom door aanneming des persoons in uitwendigen zin genomen. Zoo voert dan deze wereldsche geest strijd tegen God, die verkiest naar zijn vrijmachtig welbehagen, en die zijn uitverkorenen heeft in hetgeen uitwendig niets is. De Heere verheerlijkt zijn genade juist in het ellendige, opdat geen vleesch zou roemen voor Hem; en opdat het waarachtige, dat uit God is, zou uitkomen in eigen schoonheid en heerlijkheid tegen den donkeren achtergrond van de ellendigheid der wereld, tegenover de ellendigheid van den zondigen mensch.

Daarom is de *praktijk des geloofs* onvereinigbaar met de praktijk, die naar den regel der wereld is.

Ook de ervaring moet hier meespreken met het Woord Gods, om de geloovigen te waarschuwen en te vermanen, dat zij toch het geloof in den Heere Jezus Christus niet zullen vereenigen met aanneming des persoons.

Is ooit het wereldsch hooge, het uitwendig machtige en schitterende, het voorname en rijke naar het vleesch, de ware steun en toevlucht gebleken voor het geloof? Heeft het rijke en schitterende naar de wereld niet juist immer het waarachtige leven, dat uit God is, onderdrukt, den Naam des Heeren, de waarachtigheid van zijn Woord en waarheid, teruggedrongen, verduisterd, ja weersproken, verdacht gemaakt en gelasterd? De apostel legt dit feit voor de conscientie der geloovigen, als hij zegt: "*overweldigen u niet de rijken, en trekken zij u niet tot de rechterstoelen? lasteren zij niet den goeden Naam, die over u aangeroepen is?*"

O, zeker, het is niet gemakkelijk, allen steun van menschen los te laten en alleen op God te bouwen. Het is niet gemakkelijk, er vrede mee te nemen, dat alle uitwendige hoogheid en kracht, positie, aanzien en invloed in het menselijke leven gevaarlijk gerekend moeten worden voor het geloof, voor het geloofsbeginsel, het geloofsleven en de geloofsgemeenschap! Niet als zou het waarachtige geloof de wereldsche ijdelheid minnen. Wel is de geloovige ook niet vrij van het vleesch, en bedreigt hem daarom ook steeds de bekoring der ijdelheid; maar toch is de keuze des geloofs onberouwelijk en acht het geloof waarlijk alle dingen schade, om Christus te gewinnen. Neen, het gevaar schuilt voor het geloof niet enkel in de wereldsche bekoring. Maar de geloovige gevoelt zich ook mensch. Hij behoort tot de menschheid; hij deelt in haar leven, en hij moet daarin deelen.

Dit leven der menschheid is niet enkel zonde, maar het is ook schepping van God; Gods ordeningen schuilen daarin: Gods weldaden gaan daarover uit; Gods gaven worden daarin openbaar; Gods krachten werken daarin. En al wat in de wereld is, mag, ja moet daarom Hem verheerlijken en dienen, alle schatten en gaven, alle krachten en waardigheden, heel de menselijke levensgemeenschap. Rijkdom, kracht, aanzien, invloed, bekwaamheid, macht, — ze zijn in zichzelf geen zonde. Ze moeten, ja ze mogen door de geloovigen niet veracht noch gehaat worden. Ze moeten zonder eenigen twijfel God verheerlijken, Hem eeren en dienen, en zich dienstbaar stellen aan zijn Naam, aan zijn Woord, aan zijn Gemeente, aan het waarachtige beginsel, dat uit God is, aan het ware leven des geloofs.

Hieraan te tornen, zou zijn de eere van God en de roeping van zijn schepsel los te laten, en aan de wereld in haar zondig bedoelen een eigen recht te geven tegenover God en zijn recht, tegenover zijn Naam en Woord; — een recht, dat niet bestaat en dat de wereld daarom ook niet heeft. Het is daarom het recht en het is de roeping des geloofs, alle menschen alom te vermanen tot bekeering, heel de wereld op te roepen tot de eer en den dienst van God, en ieder te leeren en te vermanen, in zijn bijzondere plaats en taak, ambt en waardigheid en beroep, God te dienen, gelijk Hij in zijn Woord bevolen heeft.

Alle gaven en krachten des levens, alle menselijke schatten en vermogens, mogen en moeten de eere Gods en het leven des geloofs bevorderen. En het behoort ook tot het beginsel des geloofs, dien eisch der waarheid vast te houden, te laten gelden, en daarom de gaven en krachten, die God geeft, niet te verachten maar te erkennen en hoog te schatten.

Hierin nu schuilt een gevaar; namelijk niet in die gaven en schatten, maar omdat die schatten en gaven aan zondige menschen gegeven zijn, en de wereld met haar ijdele praktijk op die gaven beslag zoekt te leggen en meest ook beslag legt. Zoo kunnen de geloovigen, ter wille der gaven en krachten, die van God gegeven zijn, gevaar loopen, om toch den persoon des menschen aan te zien, en daarmee te vervallen in de wereldsche praktijk, tot oneer van God, van zijn Naam en Woord, tot schade van het geloof.

Daarom moet hier de ervaring spreken tot vermaning en waarschuwing der geloovigen; de lessen der historie en der levenservaring moeten hier mede getuigen met het Woord van God.

Is Kaïns kracht aan Abels geloof ten goede gekomen? Heeft de oude wereld met haar rijke en geweldige gaven steun geboden aan Henoeh en Noach? Moest niet de kracht der menschheid in haar eenheid en roem bij Babels torenbouw door den Heere verstoord worden ter wille van zijn Naam? Moest Abraham niet om den Naam en het Woord des Heeren, om zijn openbaring en Koninkrijk, om de belofte voor alle geslachten der aarde, om het ware geloof en het zaad der hope, de gemeenschap der Chaldeën, den roem van Ur, ja zijn geslacht en zijns vaders huis prijs geven en een vreemdeling zijn in het land der belofte? Moest Jakobs vleeschelijke kracht niet gebroken worden, opdat hij de zaligheid des Heeren zou wachten? Heeft Mozes niet de gemeenschap en de schatten van Egypte moeten prijsgeven en moeten kiezen de versmaadheid van Christus? Heeft

de Heere Israëls afzondering van de volken der wereld niet noodzakelijk geacht, om zijn Naam en Woord te bewaren? En is in dat Israël zelf het vleesch met zijn weelden en krachten niet juist de groote vijand gebleken van het waarachtige zaad?

Wel heeft de Heere zijn belofte gebonden aan Davids huis. Deze David is de man geweest naar Gods hart; hij heeft begeerd een woonstede te vinden voor den Machtige Jakobs, en hij was liefelijk in Psalmen Israëls; de redenen des Heeren zijn op zijn tong geweest. Toch was de uitwendige koninklijke heerlijkheid, gelijk die der volken, niet de vorm, die de Heere voor zijn volk had gekozen, maar die veeleer uit het vleeschelijk begeeren van Israël opkwam. De Heere heeft uit Davids huis naar zijn belofte zonen der eere op Davids troon verwekt: maar zelfs Salomo's heerlijkheid heeft Jeruzalems verontreiniging meegebracht, en de koningen en grooten van Israël en Juda hebben Israël doen zondigen en wereldsche invloeden gediend of ontzien.

Jeruzalem zelfs en het land der belofte moesten aan Israël ontnomen worden; en de heerlijkheid des geloofs moest uit Israëls uitwendige verduistering doorbreken en in het ellendige overblijfsel na de ballingschap op een verarmden bodem wachten op den Heere.

En toen ook, tegen de volheid des tijds en in de eigen dagen van den Heere Jezus Christus, hoe stond toen nog Jeruzalem, hoe stonden de machtigen en wijzen, de oversten des volks en de Schriftgeleerden, tegenover de ware geloovigen, tegenover den afgehouden tronk van Izai, en tegenover den Christus zelf? Zeker, er was een Nicodemus en een Jozef van Arimatea, er was een Zacheüs, en er waren gegoede vrouwen, die Christus van hun goederen hebben gediend. Maar wie hebben Christus' ondergang gezocht, Hem overweldigd en voor hun rechterstoel getrokken? wie hebben zijn Naam gelasterd?

En wie hebben sedert Christus' verhooging Israëls overblijfsel zoeken af te houden van zijn Verlosser? wie hebben de apostelen vervolgd en het Evangelie gesmaad, overal, waar dat Evangelie van Christus de synagoge zocht? Wat had het Israël, dat uit het geloof is, dan in de verstrooiing te wachten van de rijken en machtigen uit het Jodendom?

En wat heeft de Gemeente van Christus sinds, en ook nu, te wachten van wat groot is, rijk en machtig, in de wereld der menschen?

Daarom, het geloof in den Heere Jezus Christus houde zich vrij van de aanneming des persoons; het klemme zich niet aan uitwendigen rijkdom en uitwendig aanzien vast om den uitwendigen glans, — opdat niet door de zondige aanmatiging des vleesches de gemeenschap en het leven des geloofs schade lijden!

Toch wil dit allerminst zeggen, dat de geloovigen in rijken en machtigen hun naasten zouden moeten minachten, of hun liefde zouden moeten onthouden aan wie uitwendig door God gezegend is. O, dit allerminst. De Wet des Heeren geldt voor hen, en die Wet is een *koninklijke wet*. Het is de wet huns Konings, de wet Gods en de wet van Christus: het is de wet des Geestes des levens van Christus Jezus, de wet der vrijheid en der waarheid. Een koninklijke wet is het, hoog uitgaande boven al het laffe gedoe der wereldsche ijdelheid, vrij en ruim en royaal, rechtvaardig en zonder vleeschelijke voorkeur. Die koninklijke wet naar de Schrift van Ouden Nieuw Testament luidt: "*gij zult uw naasten liefhebben als uzelf*". Christus heeft die wet allerminst verbroken, maar Hij heeft haar vervuld en haar tot volle gelding gebracht in het verbreken van den muur des afscheidsels. Die wet richt het geloof en het geloofsleven, om te zoeken den Jood en den Romein, den Barbaar en den Griek; om te zoeken en lief te hebben den mensch overal en in heel het menselijke leven.

De liefde tot den naaste geldt daarom niet den arme en ellendige als zoodanig; zij geldt den *mensch*. Zij geldt daarom zeker te meer den mensch in zijn ellende en nood. Maar zij geldt hem toch evenzeer, zoo de Heere uitwendig sieraad, eer, aanzien, macht op hem legt, en hem rijk maakt. Zoo onze liefde slechts waarlijk den *mensch* geldt en niet zijn uitwendig aanzien; — dan is zij naar de koninklijke wet van God en Christus. Wie

waarlijk naar de wet leeft, die doet wèl. Maar wie den persoon aanneemt naar zijn uitwendig aanzien of hem naar zijn uitwendig aanzien veracht, die mint den mensch niet; die beoefent niet de liefde tot den naaste; die verzaakt juist de koninklijke wet voor de ijdele wereldsche praktijk. Die doet een zondig werk; die werkt de zonde en dient de zonde. En die wordt door de koninklijke wet des Heeren veroordeeld als een overtreder. De koninklijke wet van God staat vierkant tegenover de ijdele wereldsche praktijk. Gods wet vordert de eere voor God, voor zijn Woord, voor zijn verkiezing, voor zijn genade, voor zijn Wet; en daarom vordert die wet erkenning van den mensch als mensch, afgezien van zijn uitwendigen glans; zij vordert erkenning van den geloovige, afgezien van zijn rijkdom of armoede. Zij vordert de *vrijheid* der geloovigen, hun onafhankelijkheid tegenover de uitwendige gaven en schatten, die de Heere in de wereld der menschen geeft, om eeniglijk te betrouwen op den Heere, te rusten in zijn Woord en te steunen op zijn belofte. En zij vordert daarom de veroordeeling van de zonden der menschen, ook al zijn ze hoog en aanzienlijk, machtig en rijk. Daarom zullen de geloovigen blijven bij de koninklijke wet, die door Gods genade in hun ziel bevestigd is, en den persoon des menschen niet aannemen naar zijn uitwendigen staat.

XIII. Spreekt alzoo en doet alzoo! [Jak. 2:10-13]

Want wie de geheele wet zal houden en in één zal struikelen, die is schuldig geworden aan allen. Want die gezegd heeft: ge zult geen overspel doen, die heeft ook gezegd: gif zult niet dooden. Indien gij nu geen overspel zult doen, maar zult dooden, zoo zijt gij een overtreder der wet geworden. Spreekt alzoo en doet alzoo, als die door de wet der vrijheid zult geoordeeld worden. Want een onbarmhartig oordeel [zal gaan] over dengene, die geen barmhartigheid gedaan heeft; en de barmhartigheid roemt tegen het oordeel. Jak. 2:10-13.

De wet van het Koninkrijk der hemelen, de koninklijke wet, die voor de Gemeente van Christus geldt, is deze: "gij zult God liefhebben boven alles, en uw naaste zult gij liefhebben als uzelf". Die wet laat niet toe, het geloof in den Heere Jezus Christus, den Heer der heerlijkheid, te vereenigen met het vereeren en het verachten van den mensch naardat zijn uitwendig aanzien is. Aan dit uitwendige vergaapt zich de *wereld*; zij eert het schepsel boven den Schepper; zij brandt wierook voor wat onder de menschen groot is en machtig. Het waarachtige zoekt zij niet. En daarom kan zij, wat klein is en zich niet in uitwendigen glans verheffen kan, krenken en vertreden. Maar wie waarlijk in den Heere Jezus Christus gelooft, die vreest den Heere; diens ziel is ontstoken in de vereering der liefde voor den levenden God, en voor Jezus Christus, dien Hij gezonden heeft; en die heeft ook lief zijn naaste, zijn medemensch, als *mensch*, afgezien van uiterlijken glans of geringheid. De koninklijke wet der liefde tot God en den naaste, de Wet Gods voor zijn koninklijk volk, duldt geen verkrachting, en is daarom met de wereldsche "aanneming des persoons" onvereinigbaar.

Gods Wet is *absoluut*; zij laat geenerlei afwijking of uitzondering toe. Wie haar in bijzondere gevallen opzij zet, die eerbiedigt haar niet; hij schendt haar. De Wet Gods wijkt nooit voor de wereld of voor haar schijn; en wie ter wille der wereld en van haar glansen de Wet des Heeren achterstelt of haar buiten rekening laat, die verloochent de Wet zijns Gods. De Wet Gods is één onschendbaar geheel. Zij is niet een reeks geboden, waarvan men er één uitschakelen kan, om toch de andere te houden; neen, maar wie over één der geboden Gods struikelt, die heeft heel de Wet des Heeren geschonden.

De apostel verklaart dit nader, door er op te wijzen, dat alle geboden der Wet geboden Gods zijn. Wij hebben in alle geboden met *God* te doen. *Die gezegd heeft: "gij zult geen overspel doen", die heeft ook gezegd: "gij zult niet dooden". Indien gij nu geen overspel zult doen, maar zult dooden, zoo zijt gij een overtreder der Wet geworden; — niet alleen een overtreder van een gebod, maar een overtreder, een schender van de Wet Gods. Gij staat dan niet meer vrij tegenover eenig gebod; met de Wet hebt gij te doen, en die Wet hebt gij geschonden; gij hebt geschonden de Wet uws Gods, en die Wet als geheel veroordeelt U in al haar geboden. Gij hebt te doen met uw *God* en zijt een schender van zijn heilige Wet, een schender van zijn wil en recht en eere!*

Israël, dat onder de Wet geboren en opgegroeid was, moest dit toch verstaan. Ook in het gewichtige stuk van de "aanneming des persoons" moesten zij, die, uit Israëls stammen gesproken, het geloof in den Heere Jezus Christus beleden, dit toch nooit vergeten, ook niet onder de zwaarste beproevingen. Het gold hier ook Israëls eere, de eere van het uitverkoren volk Gods, dat niet bij de wet der wereld leefde, maar bij de Wet Gods. De bekoring, om naar den uitwendigen schijn, naar wereldsch aanzien, te onderscheiden, en bij machtigen en rijken gunst te zoeken, door hen te vereeren ten koste der armen en onaanzienlijken, werd veroordeeld door de Wet Gods; alle toegeven aan die bekoring was schending en onteering van de heilige Wet des Heeren en was daarom ook met Israëls eere zelf in strijd; dit toegeven was niet Israëlitisch, maar wereldsch.

Het is allerminst de bedoeling van den apostel, hiermee te leeren, dat wij de Wet tot onze rechtvaardigmaking onderhouden moeten. Ook wil hij ons allerminst tot de inbeelding brengen, dat wij de Wet des Heeren, die ook als regel des levens voor het geloof geldt, zonder struikelen moeten of ook kunnen onderhouden. De apostel legt hier enkel het heilig beginsel voor onze consciëntiën, voor onze zielen, dat de heilige Wet Gods in haar *absoluutheid* en in haar *geheel*, in haar *eenheid*, en als de Wet onzes *Gods*, door ons moet geëerbiedigd worden, en dat de liefde Gods en de liefde tot den naaste daarom de mogelijkheid uitsluiten, dat wij met goede consciëntie de "aanneming des persoons" zouden kunnen vereenigen met het geloof in den Heere Jezus Christus, den Heer der heerlijkheid.

Intusschen komt de waarheid van de eenheid en onschendbaarheid der Wet hier ook ontdekkend uit, en het zou niet goed zijn, zoo wij dit ontdekkend licht veronachtzaamden.

Neen, wij raken de Wet Gods niet waarlijk aan, wij worden door haar licht niet bestraald, wij hebben haar niet lief, en wij leven niet in haar, zoo wij de absolutheid, de onschendbaarheid, de eenheid, dat is de *heiligheid* van Gods Wet niet verstaan. Zij is de Wet van *God*, van den levenden heiligen God, met wien wij te doen hebben, en die in elke overtreding der Wet, van welk gebod ook, de schending van zijn Wet ziet, de schending van zijn eer, van zijn heiligheid, zoodat in elke overtreding van ieder der geboden des Heeren heel de Wet Gods door ons geschonden is en heel de Wet Gods ons veroordeelt. Neen, wij leven niet naar de Wet Gods, zoo wij zijn geboden schenden, maar wij vallen dan onder haar vonnis, onder den vloek des doods. Wie den Heere Jezus Christus waarlijk door het geloof zal kennen, die moet toch allereerst met de heiligheid van Gods Wet te doen hebben en zich als een schender van Gods heilige Wet in haar eenheid en in haar geheel en daarom in al haar geboden kennen, om zoo alleen in Christus zijn toevlucht te zoeken. Alle inbeelding, dat wij, door iets aan dit of dat gebod te doen, de Wet Gods volbrengen, terwijl we de heiligheid der eenheid en der absolutheid van de Wet des levenden Gods niet aanraken, is puur zelfbedrog, dat eindigt in het oordeel der vervloeking. Buig daarom, wie naar het Woord des Heeren hoort, toch als een arme schuldenaar onder dit oordeel van den levenden heiligen God, om zóó te vluchten tot den Heere Jezus Christus, den eenigen Middelaar en Verlosser, die ons verlost van den vloek der Wet, en om door het geloof in den Heere Jezus Christus gerechtvaardigd te worden. Dit geloof in den Heere Jezus Christus neemt alzoowel den vloek der Wet van ons weg, maar het kan en wil daarom echter allerminst de heiligheid, de absolutheid en eenheid der Wet Gods voor ons opheffen. Neen, door het geloof Christus omhelzende, omhelzen we ook de Wet Gods, en geldt die Wet voor ons juist in haar geestelijke heerlijkheid, volkomenheid en volheid als de Wet Gods, de wet der liefde tot God en daarmee ook der liefde tot den naaste, die geen wereldsche ombuiging toelaat en die daarom met de wereldsche "aanneming des persoons" onverenigbaar is.

Voor de Gemeente van den Heere Jezus Christus, voor allen, die waarlijk in Hem als hun Verlosser en als den Heer der heerlijkheid gelooven, is de Wet Gods de koninklijke wet, *de wet der vrijheid*.

Niet een uitwendig dwangjuk is hun die Wet; niet een boei, die hen ketent; niet een last, dien zij torschen.

Neen, de Wet Gods komt juist in hun vrijmaking tot hen, over hen en in hen; door den Geest des Heeren wordt de Wet Gods geschreven, ingedrukt, in hun harten, als het beginsel van het leven der wedergeboorte. De Wet des Heeren is nu *het beginsel van hun eigen leven* door de liefde Gods, die in hun harten uitgestort is. Deze Wet Gods in het leven hunner zielen is niet een andere wet dan de Wet des Heeren, die voor Israël gold; het is dezelfde Wet; het is de Wet huns Gods, en er is geen andere; het is de absolute Wet der heiligheid Gods, de wet der ongekreukte liefde tot God en tot den naaste.

Aan die heilige Wet Gods geeft alzoo het geloof in Christus getuigenis, door haar te omhelzen en waarlijk in haar en naar haar beginsel te leven. Daarom moet ieder, die in Christus gelooft, in de wereld der menschen voor die Wet Gods in haar eenheid en heiligheid spreken; en hij moet spreken tegen alles, wat de liefde naar Gods heilige Wet krenkt; hij moet spreken tegen de wereldsche praktijk van de "aanneming des persoons." En de geloovigen in Christus moeten niet slechts *alzo spreken*, maar ook *alzo doen*, als die door de wet der vrijheid geoordeeld zullen worden.

Zij, die in Christus gelooven, zullen door die wet der vrijheid *geoordeeld* worden. Niet alsof zij hun rechtvaardiging en hun zaligheid verwachten van de volbrenging der Wet; maar zij hebben aan die Wet door het geloof getuigenis gegeven; die Wet is de keur voor hun leven geworden, door hen vrijwillig aanvaard; te leven in de liefde tot God en den naaste, zooals de Wet Gods leert, dat is hun eigen vrijwillige keus, en daarnaar willen zij worden gekeurd en beoordeeld, zoo waarlijk zij in den Heere Jezus Christus gelooven. En ja, in den dag des gerichtts zal dit ook het oordeel Gods over hen zijn, dat zij als geloovigen in Christus de Wet Gods hebben liefgehad en omhelsd, en die Wet ten volle en vrijwillig hebben erkend als regel en keur voor hun leven. Daarom dan legt met het Evangelie het apostolisch getuigenis zoo ernstig voor hun consciëntiën en voor hun zielen de vermaning: "*spreekt alzo en doet alzo!*"

De Wet des Heeren laat geen uitweg, geen uitzondering, geen krenking, geen verdrag met de wereldsche praktijk toe. Zij vordert de liefde tot God als *God* en de liefde tot den naaste als den naaste, als medemensch, als *mensch*, zonder meer, zonder onderscheiding naar uiterlijken rijkdom of wereldschen glans.

Of ja, de Wet des Heeren vordert een onderscheiding; zij vordert een onderscheiding voor den kleine, den arme, den ellendige; zij vordert *barmhartigheid*. Maar juist dit is geen onderscheiding in wereldschen zin; dit is geen onderscheiding tusschen de menschen als menschen; dit is de onderscheiding der liefde alleen, der waarachtige liefde, der goddelijke liefde. Dit is de onderscheiding van Christus, wijl het de waarachtige vordering van de wet der liefde, van de Wet Gods is.

De Heere Jezus Christus heeft in den mensch onderscheiden den *zondaar*, den *armen* zondaar, den *ellendige*. Zijn liefde is *barmhartigheid*. Rijken heeft Hij ledig weggezonden, maar hongerigen heeft Hij met goederen vervuld. Machtigen heeft Hij van hun tronen afgeworpen, maar nederigen heeft Hij verhoogd. Hij is gekomen, om te zoeken en te behouden, wat verloren was. Christus heeft de Wet des Heeren niet gebruikt om te veroordeelen, maar om die te doen; om de liefde te beoefenen in de gehoorzaamheid Gods, volbrengende den wil des Vaders door barmhartigheid. Zoo *roemt de barmhartigheid tegen het oordeel*; zij juicht tegen het oordeel, tegen het vonnis der Wet in, reddend het ellendige. En daarin verheerlijkt zij de Wet Gods door de liefde.

Die roem der barmhartigheid mag daarom ook niet ontbreken bij hen, die van Christus zijn. *Onbarmhartig* is de wereld in haar onderscheiden der menschen, in haar vereeren en streelen van uitwendigen rijkdom, kracht en glans, in haar "aanneming des persoons". Zij kent geen barmhartigheid; zij leert geen barmhartigheid; zij heeft nooit barmhartigheid gedaan. Daarin toont zij, de Wet Gods niet te eeren maar die te verwerpen en te vertreden. En daarom zal over haar, die geen barmhartigheid gedaan heeft, een onbarmhartig oordeel gaan, — *een onbarmhartig oordeel!*

Over de zijnen echter breidt Christus zegenend zijn handen uit: "zalig zijn de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden!" Zij zijn barmhartig, zoo waarlijk zij in den Heere Jezus Christus gelooven; het beginsel der barmhartigheid is het beginsel ook van het waarachtige leven hunner ziel. Aan dit beginsel moeten zij daarom getuigenis geven met hun woord en met hun daad, en zij moeten daarom schuwen de ongerechte vermenging van het geloof in den Heere Jezus Christus met de "aanneming des persoons."

Spreekt alzo, en doet alzo!

XIV. Geloof en werken [Jak. 2:14-17].

Wat nuttigheid is het, mijn broeders! indien iemand zegt, dat hij het geloof heeft, en hij heeft de werken niet? Kan dat geloof hem zalig maken? Indien er nu een broeder of zuster naakt zouden zijn, en gebrek zouden hebben aan dagelijksch voedsel; en iemand van u tot hen zou zeggen: gaat heen in vrede, wordt warm, en wordt verzadigd; en gijlieden zoudt hun niet geven de nooddriftigheden des lichaams, wat nuttigheid is dat? Alzoo ook het geloof, indien het de werken niet heeft, is bij zichzelf dood.

Jak. 2:14-17.

Het geloof in den Heere Jezus Christus is *het ware levensbeginsel*; het staat tegenover het wereldsche levensbeginsel; en het komt dan ook noodzakelijk in een *eigen levenspraktijk* uit, gelijk het wereldsche levensbeginsel uitkomt in de wereldsche levenspraktijk. Het geloof in den Heere Jezus Christus is daarom onverenigbaar met de wereldsche "aanneming des persoons", met het waardschatten der menschen enkel naar hun uitwendig aanzien.

De apostel heeft er op gewezen, dat dit "aannemen des persoons" een geheel andere onderscheiding tot grondslag heeft, dan die de genadige uitverkiezing Gods ons leert. Hij heeft de ervaring als getuige opgeroepen, dat het ware geloof allerminst in de rijken en machtigen naar de wereld steun en gemeenschap vindt. En hij heeft zich beroepen op de Wet des Heeren, die de levens-wet is voor de Gemeente Gods van Oud- en Nieuw Verbond. Die Wet des Heeren vordert de waarachtige liefde als inhoud van het menselijk leven. En die Wet Gods is absoluut, zij is heilig, wijl ze de Wet van God is; zij laat geen uitzondering toe; zij laat zich niet opzij zetten, naardat het ons gevallen zou; zij gaat altijd door en vordert ons geheele hart en leven.

Hiermee is de apostel van het bijzondere geval tot *het godvruchtig leven in zijn geheel*, in zijn eigen inhoud en kenmerk gekomen. Die inhoud, dat kenmerk, de *waarachtige liefde*, moet echter noodzakelijk tegenover al, wat gebrekkig en ellendig is, uitkomen als barmhartigheid, en moet dus in dit opzicht niet aan wat in wereldschen zin groot is en aanzienlijk, maar aan het echte, het *menselijke*, dat erbarming behoeft, voorkeur geven. De Wet Gods, die de levenswet is van het ware volk des Heeren, moet noodzakelijk beoefend worden in *barmhartigheid*.

Nog gaat de heilige apostel Jakobus voort, zijn dringende vermaning voor de consciëntien der geloovigen te sterken. Hij kende ook reeds in zijn dagen, evengoed als later de apostel Paulus, den strik, die den geloovigen gespannen wordt door hen, *die zich van de Wet op de genade en het geloof beroepen*, om aan den eisch van Gods heiligheid, aan den eisch der gehoorzame liefde te *ontkomen*.

Van de dagen der apostelen af, van de dagen der eerste Gemeente van Christus, uit de stammen Israëls in de verstrooiing opkomend, heeft de geest der verleiding dezen strik voor de geloovigen gespannen. Alle apostelen hebben in hun levensarbeid daarentegen den strijd moeten voeren, en zij geven in hun geschriften daarvan getuigenis voor de Gemeente aller eeuwen tot aan de voleinding in den dag des gericht. Door alle tijden heen heeft dan ook altoos weer de geest der verkeerdheid dezen zelfden strik van nieuws opgezet, en de strijd tegen deze poging tot verleiding, die zoo diep ingrijpt, moet rusteloos voortgezet worden ook in onze dagen.

Heeft de Heere Jezus Christus den Farizeën ondanks hun inbeeldingen, dat zij het ware volk Gods waren, het oordeel niet aangekondigd, omdat ze *Gods gebod krachteloos maakten*? Heeft Hij hen niet afgewezen met zijn verwijtend woord: "gij laat na de

barmhartigheid"? Hij heeft Simon den Farizeër geleerd, dat de vergeving der zonden zonder de liefde niet bestaat, toen zijn hand zich uitstreckte over de boetvaardige zondares, die door het geloof behouden werd: "haar zonden zijn haar vergeven, die vele waren, want zij heeft veel liefgehad." En immer heeft de Heere Jezus Christus met grooten nadruk zijn discipelen onderwezen, dat aan de vruchten de boom gekend moet worden. Niet een ieder, die tot Hem zegt "Heere! Heere!" zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar wie den wil doet van den Vader, die in de hemelen is. Alle rank, die in Christus, den levenden Wijnstok, geen vrucht draagt, wordt afgehouden en in het vuur geworpen; en hierin wordt de Vader in de discipelen van den Heere Jezus Christus verheerlijkt, dat zij veel vruchten dragen; hierin zijn ze zijn discipelen, en hieraan zal de wereld hen als discipelen van Christus kennen, dat de waarachtige liefde uit hun leven spreekt.

De strik, door den verleidenden geest uit den afgrond gespannen, om de *liefde* naar de Wet Gods te scheiden van het zaligmakend *geloof* en door een beroep op het geloof de liefde te schenden, is een snoode aanranding van de heiligheid Gods. Hierin poogt Satan ook het Woord Gods te bestrijden en te vernietigen, verleidende zoo alle sectendrijvers, alle eigenwillige gebruikers van het Woord Gods. Zoo poogt hij de deugden Gods tegen elkaar uit te spelen, zijn werken en wegen tegen elkaar te verwarren. Zoo werpt hij zijn strikken in de Gemeente des Heeren, in de harten en in het leven der geloovigen!

Neen, er bestaat geen strijd, geen tegenstrijdigheid, in God, in zijn deugden. Tegenstrijdigheid is in het eeuwige Volzalige Wezen onmogelijk. In Hem is alles samenstemming, harmonie, aanbiddelijke heerlijke eenheid. Neen, er bestaat geen strijd, geen tegenstrijdigheid, in Gods werken en in zijn wegen. Het moge voor ons. zoo schijnen, indien het goddelijk licht voor ons omneveld is, niet tot ons doordringt, of niet voor ons uitkomt, verlichtend alle dingen; maar het is slechts schijn; het is enkel ons niet-kunnen-zien, ons niet-kunnen-verstaan. Neen, er bestaat geen strijd, geen tegenstrijdigheid, in Gods Woord; geen tegenstelling tusschen de apostelen onderling, of tusschen hun woord en dat van den Heere Jezus Christus; geen tegenstrijdigheid tusschen het Oude en het Nieuwe testament, tusschen apostelen en profeten, tusschen Christus en Mozes. Er bestaat ook geen tegenstrijdigheid tusschen Gods scheppingswerk en zijn genadewerk.

Het *zaligmakend geloof* en het *menschelijk leven*, het *geloof* en de *liefde*, het *geloof* en de *werken* naar de Wet van God, vormen dan ook geen tegenstelling; ze sluiten elkaar niet uit, maar juist in; ze zijn één. Eén zijn het ware geloof en het ware volle menschelijk leven; één zijn het levende geloof en de levende liefde; één zijn het zaligmakend geloof en het echte levenswerk naar de Wet van God. Zeker, geloof en leven, geloof en werken, zijn te onderscheiden, maar niet als tegenstelling; ze zijn in hun eenheid te onderscheiden; maar zonder hun eenheid zijn ze beide niet meer. Het geloof zonder de werken is niet het ware, het zaligmakende geloof, en de werken zonder het geloof zijn niet de levende geestelijke godverheerlijkende werken naar de Wet van God. Het geloof zonder de werken is een dood geloof, en de werken zonder het geloof zijn doode werken. Het geloof zonder de werken is daarom een onnut, een ledig en ijdel geloof, en de werken zonder het geloof zijn onnutte, ijdele werken.

Wat zijn *woorden* die niets doen; die geen *daad* zijn en geen daden worden?

Gij belijdt het geloof in den Heere Jezus Christus; gij erkent de geloovigen als uw broeders en zusters. "Broeders" en "zusters" *noemt* gij hen. Dit is een *woord* op uw lippen, gelijk uw belijdenis. En gij hebt meer woorden voor hen op uw lippen. Als ze arm zijn en geen kleed hebben, om zich te dekken tegen de koude; als ze gebrek hebben aan dagelijksch voedsel en hongerlijdend den dag moeten doorworstelen. Dan hebt gij ook een woord voor hen, een goedgunstig woord voor die armen, geringen, noodlijdenden; een broederlijk of zusterlijk woord; gij wenscht hun troost en vrede; gij spreekt misschien niet koud of hard, maar deelnemend en zalvend, uw hoop uit, dat ze warm mogen worden en verzadigd; dat er voor hen uitkomst komen mag, en dat het hun goed

moge gaan. Misschien hebt gij er nog wel een woord bij van voornaam vermaan, dat ze toch ook alles anders konden gedaan hebben; met wijze lessen ook, zooals iemand, die geen levensnood kent, ze heeft en geeft. Maar daarmee is uw broederlijkheid en zusterlijkheid aan het einde; gij *doet* aan hen niets; gij hebt voor hen geen broederlijke hand, om in uw zak te steken, en hun hulp te bieden; gij hebt geen hart, om hun iets te geven, geen draad tot hun dekking, geen bete broods voor hun honger.

Eilieve, zoo roept de apostel uit, wat geeft dat? Wat geven die woorden zoo? Wat geeft die broederlijkheid, die zusterlijkheid? Hadden de stakkers tienduizend zulke broeders en zusters, wat zou het hun baten? Wat zijn dat voor woorden, die niets doen? Wat is het voor een broederschap, die een looze vooze term is zonder inhoud?

Woorden moeten een *wortel* hebben; een *ziel*, waaruit ze opkomen; een innerlijk zieleleven, dat ze zegt: een zielsbeweging, waarvan ze getuigen; een werkend leven, waarvoor ze uitgaan. Woorden vorderen een *mensch*, wiens woorden ze zijn. Uit de zieledaad komt het woord op; het gaat door de zieledaad uit, en het wordt dooide zieledaad vergezeld en gevolgd. En anders is het een klank, een *schijn*. Het is dan dood en onvruchtbaar. Het is dan een leugen en een schande. Al wat waarlijk *levend* is, komt in waarachtige levenswerking op. Zeker, het is alles uit en door het eeuwige levende Woord, en het treedt daarom ook in de woordenwereld in; het heeft een naam en het wordt gesproken, het spreekt mee. Maar het *leeft* ook en werkt; het doet wat; het draagt een levend zaad in zich; het dringt naar zijn eigen levende vrucht. Zou dan het ware levende *geloof*, de levende vereeniging der ziel met het levende Woord Gods, een dood *woord*, een ijdele *klank* kunnen zijn, zonder de *werken* naar Gods wet, zonder de werken der *liefde*?

Het waarachtige, het zaligmakend geloof, het geloof in den Heere Jezus Christus, is uit God; het is uit den Christus, die Gode leeft; het is door den levendmakenden Geest, dien Hij ons verwierf. Het ware geloof is dan ook zelf *leven*, het is *leven der levendgemaakte ziel*. Het is het bewuste en willende leven der levendgemaakte en verlichte ziel, waardoor zij den Heere als haar God en Jezus Christus als haar Heere kent en wil, en waardoor zij kent en wil het leven, het werk, den weg, den wil, de Wet van God. Het geloof is het bewuste willende leven der ziel, die leeft; die Gode leeft; en wier leven een *liefdeleven* is, dat als het leven der liefde uitkomt in het geloof en in de levenswerken, in woord en daad. Het ware geloof bestaat dan ook niet zonder de liefde; het is niet enkel een woord, maar het is een daad; het is werkzaam door de liefde en in de liefde.

Daarom is het ware, het zaligmakende geloof *levensbeginsel*, doorwerkend in heel het leven, in een *eigen* leven, en in een *eigen levenspraktijk*. Maar daarom ook is een geloof, dat zich als het ware geloof aandient, en dat zichzelf voor het ware geloof houdt, maar waaraan de liefde vreemd is, door Gods Woord veroordeeld en *moet* zulk een geloof door Gods Woord veroordeeld worden. Zulk een geloof is *niet* het ware zaligmakend geloof. Het is enkel een "zeggen" van "iemand"; het is geen *leven*. Het is een woord, een klank; een verzameling van ijdele, ledige woorden; het is geen zieleleven; het heeft geen ziel, geen levendgemaakte ziel, waaruit het opkomt; het is geen zieledaad, geen zielewerking. Het is niet leven, door den Heiligen Geest gewrocht, opkomend uit den levenden Christus en zijn zaligmakend werk; het is geen bewust willend zieleleven uit God, door God, en tot God. O, wat zou dit geloof, dat niet levend werkt; dat geen liefde kent en doet; *dat geen waar menscheijk leven is!* Wat zou dit geloof, dat geen aanraking heeft met het levende werk des Heiligen Geestes, met het werk der genade Gods in deze wereld en in de gemeenschap der heiligen! Wat zou dit geloof, dat geen aanraking heeft met den levenden Christus, met den levenden God! Wat zou dit dorre en verdorrende, dit doode en doodende geloof?

Neen, waar het waarachtige geloof is, daar is het *leven*; daar werkt het leven; daar leeft de liefde; daar geschiedt de barmhartigheid!

XV. Geloofswerking [Jak. 2:18, 19].

Maar zal iemand zeggen: gij hebt het geloof en ik heb de werken. Toon mij uw geloof uit uw werken, en ik zal u uit mijn werken mijn geloof toonen. Gij gelooft, dat God een eenig [God] is; gij doet wel; de duivelen gelooven het ook, en zij sidderen.

Jak. 2:18, 19.

Het ware, het zaligmakend geloof, en de werken der godvruchtigheid, de werken der liefde tot God en den naaste, en daarom ook de werken der barmhartigheid, zijn *niet te scheiden*. Ze zijn *levend* verbonden. Ze zijn *één leven*. Ze zijn het leven der wedergeboorte, des geloofs en der liefde. Ze zijn het leven dergenen, die Christus door het geloof waarlijk toebehooren; die door den Heiligen Geest geleid worden en kinderen Gods zijn. Het ware geloof is leven, geestelijk leven onzer ziel, Gode gewijd in kennen en willen. Het is daarom *levensbeginsel*, geestelijk levensbeginsel, dat heel ons denken en overleggen, ons bedoelen en willen beheerscht, en dat openbaar wordt in onze gedachten, woorden en daden, in al onze genegenheden en gedragingen, in heel ons leven. Het geloof en de werken zijn niet te scheiden. Wie zich voor zulk een scheiding op de Schrift zou beroepen, die zou daarmee toonen, de Schrift hierin niet te verstaan.

Zeker, de apostel Paulus schrijft aan de Romeinen: "dengene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, die den goddelooze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid" (Rom. 4:5). Hiermee bedoelt de apostel echter allermint, een scheiding te maken tusschen het geloof en de werken, tusschen het geloof en het leven. De apostel spreekt hier enkel uit, dat de werken geen grond zijn voor de rechtvaardigmaking, wijl de grond der rechtvaardigmaking voor de geloovigen alleen in Christus ligt, gelijk die grond reeds voor Abraham in den Christus lag, immers in de belofte Gods, in de genade des Heeren. De apostel legt er den nadruk op, dat de rechtvaardigmaking uit louter genade onze werken als grond voor rechtvaardigmaking uitsluit, wijl anders de rechtvaardiging niet uit genade zou geschieden. God rechtvaardigt een goddelooze, en wij nemen die rechtvaardiging uit genade, de rechtvaardiging in Christus, aan door het geloof alleen; onze werken liggen niet als grond in die rechtvaardiging, maar ze komen er uit op als vruchten, als vruchten des geloofs. Hiermee erkent de apostel dus niet *een scheiding van het geloof en de werken in het leven*, maar hij ontkent, dat de *grond der rechtvaardiging* behalve in God en in Christus, ook in ons zou liggen; hij scheidt onze werken af van den grond onzer rechtvaardiging, wijl God Abraham rechtvaardigde uit het geloof, en wel niet om het geloof als werk, maar om de geloovige aanvaarding der genade en der belofte des Heeren, waarin alleen zijn gerechtigheid gevonden werd.

De apostel Paulus spreekt ook elders over de onderscheiding van geloof en werken in ander verband, namelijk niet in de rechtvaardigmaking, maar in het geestelijk leven, in de genadebedeeling des Heiligen Geestes, waardoor *onderscheiden gaven* aan de geloovigen worden toebedeeld. In 1 Kor. 12 spreekt hij van de verscheidenheid der gaven, die door éénen en denzelfden Heiligen Geest in de gemeenschap der heiligen aan de leden van het ééne lichaam van Christus geschonken worden. De Heilige Geest geeft aan den één het woord der wijsheid, aan een ander het geloof, en aan een ander werkingen der krachten, en aan een ander profetie, en zoo meer. Hier schijnt door den apostel het geloof genoemd en gerekend te worden als een afzonderlijke geestelijke gave, gelijk de gave der wijsheid en der profetie, gaven, die aan het ééne lidmaat van het lichaam van Christus geschonken en aan het andere lidmaat onthouden worden. Zoo schijnt de apostel dan hier het geloof en de werken te scheiden. Wie echter ook slechts oppervlakkig het Evangelie kent, gelijk ook de apostel Paulus het predikte, en gelijk hij

het leerde in zijn Brieven, die weet, dat de apostel ook hier geen scheiding tusschen het geloof en de werken leeren kan, en dat hij die scheiding ook hier niet leert. Naar de uitdrukkelijke leer van het Evangelie heeft niemand deel aan Christus dan alleen door het geloof, en de bedeeeling van de bijzondere genadegaven des Geestes gaat dan ook over alle lidmaten van Christus, en gaat over hen als ware geloovigen, want ware geloovigen zijn zij allen; niemand van hen is zonder het geloof. De gave des geloofs, die de apostel onder die bijzondere genadegaven noemt, is dan ook niet het zaligmakend geloof als zoodanig, onderscheiden van de werken des geloofs, veel minder van die werken gescheiden, maar zij is juist een bijzondere werking des geloofs, een *bijzondere kracht en geoefendheid des geloofs*, die aan sommige geloovigen gegeven wordt ten bate van heel de gemeenschap der geloovigen. Door deze krachtige geloofswerking gaan sommige geloovigen anderen voor in krachtige geloofsoefening, in geloofsinnigheid, in geloofsheldenmoed, in doorbrekende geloofsoverwinning. Zij zijn door hun geloof anderen ten voorbeeld; zij prikkelen hun medegeloovigen in het gemeenschappelijk geloof tot krachtiger geloofsbetooning, tot vuriger geloofsijver en trouwer geloofsvolharding; en zoo zijn zij mede dienstbaar, om hun medegeloovigen te sterken in het geloof. Dit geloof als bijzondere genadegave in de bedeeeling des Heiligen Geestes is dan ook allermint van de werken des geloofs gescheiden. Het is zelf een werking, een werk des geloofs. En zonder de werken, de waarachtige werken, die uit God zijn, vruchten van Christus en van de genade des Heiligen Geestes, bestaat dit geloof als gave des Heiligen Geestes niet. In het volgend hoofdstuk (1 Kor. 13) zegt de apostel daarom ook: "al ware het, dat ik al het geloof had, zoodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zoo ware ik niets." Hiermee wil de apostel niet zeggen, dat de bijzondere genadegave van het geloof, dat machtig doorbrekend zegepraalt, bestaanbaar is zonder de liefde, maar juist, dat zij zonder de liefde niet bestaanbaar is, geen waarde zou hebben, en geen waarheid zou zijn, maar slechts schijn. Zonder de liefde zou zulk een geloof *niets* zijn.

In gelijken zin *nu* spreekt de apostel *Jakobus* in zijn Brief. *Hij laat de scheiding van het ware geloof en van de werken der liefde, die de vruchten van het geloof zijn, niet toe; aan de ééne zijde niet en aan de andere zijde niet. Zou iemand zeggen: "gij hebt het geloof en ik heb de werken,"* of ook: "ik heb het geloof en gij hebt de werken," — zulk een moet in deze onderscheiding door ieder geloovige afgewezen worden; en hij wordt daarom ook afgewezen door den apostel. Het antwoord op die valsche onderscheiding moet altoos luiden, gelijk de apostel het hier den geloovigen op de lippen en voor de ziel legt: "*toon mij uw geloof uit uw werken, en ik zal u uit mijn werken mijn geloof toonen*"; dat wil zeggen: wie beweert het geloof te hebben, die moet het toonen uit zijn werken, anders is zijn verklaring slechts ijdel zelfbedrog; en wie beweert de werken te hebben, die moet wel weten, dat het werken des geloofs zijn, waarin het ware geloof openbaar wordt, anders toch zijn die werken de ware werken niet maar slechts doode werken en eveneens ijdel zelfbedrog.

In een ontzaglijk voorbeeld wijst de apostel het noodzakelijk verband, de noodzakelijke eenheid van het geloof en de werken aan, daar hij in zijn Brief vervolgt: "Gij gelooft, dat God een eenig God is; gij doet wel; de duivelen gelooven het ook, en zij sidderen."

Gij gelooft, dat God een eenig God is, of, gelijk er eigenlijk staat, dat God een eenige is, dat één Eénige God is. Dit is het meest fundamenteele stuk des geloofs, de grondsteen van Israëls geloof, en van het ware geloof aller eeuwen. Is het waar? gelooft gij God? Gelooft gij, dat God bestaat? Gelooft gij, dat Hij God is? Gelooft gij, dat Hij de Eéne is, de waarachtige God? Gelooft gij, dat Hij God is over u en voor u en over alle dingen? Gelooft gij, dat Hij, de Eénige, God is, waarlijk God? Maar doet dit geloof dan niets in u en aan u en met u? Is dit geloof geen levende macht en kracht in u en in heel uw leven? Wat is dit dan toch voor een geloof? Hoe is zulk een geloof bestaanbaar in een mensch? Bestaat het waarlijk?

Gij gelooft, dat God, de Eénige, God is? *De duivelen gelooven het ook; — en zij sidderen.*

Er is ook een duivelengeloof; dit is zeker het ware geloof niet. Het is het geloof der vijandschap; het is het geloof der duisternis; het is het geloof der boosheid, die geen goed kent, geen goed liefheeft en geen goed zoekt. Het is een geloof, dat in eeuwigheid geen vrucht zal dragen, maar dat altoos ongestoord den poel der ongerechtigheid ongedeed laat; en dat nochtans rusteloos dien poel in beroering brengt, om ongerechtigheid voort te brengen. Het duivelengeloof gaapt naar den eeuwigen afgrond, gelijk de eeuwige afgrond naar het duivelenleven, dat den eeuwigen dood in zich draagt. Het duivelengeloof is een machtige werking ja, maar van God af, tegen Hem in; tegen Hem, omdat Hij God is; tegen zijn godheid; tegen zijn God-zijn: machtig beroerd, geweldig bewogen, schrikkelijk brandend tegen Hem. Dit geloof beweegt nooit naar God heen, gaat nooit naar Hem uit, zoekt Hem nimmer als God, maar slaat altoos tegen Hem als God achteruit: "wat hebben wij met u te doen!"

Gij gelooft, dat God de Eéne is, dat Hij een enig God is, dat Hij, de Eéne, *God* is. *Gij doet wel*; dat moet gij ook gelooven; dat moet gij wel gelooven. Maar gelooft gij het waarlijk? *Gelooft* gij het met een waar geloof? Of gelooft gij het met een duivelengeloof? Gelooft gij het, om er koud en ongevoelig en onbewogen bij te blijven? Gelooft gij het, om van Hem u af te keeren, voor Hem onverschillig te zijn, vijandig te zijn tegen Hem, dezelfde te blijven tegenover Hem; om naar Hem niet te vragen, Hem niet te zoeken; naar hem niet te hooren; onder zijn Woord niet te bukken, niet te vallen; dat Woord niet aan te grijpen, te bewaren, er u aan over te geven, het in u te doen dalen, en Hem, Hem alleen, Hem, den Eénige, Hem als God te erkennen, te vertrouwen, lief te hebben en te dienen? Maar wat is dit dan voor een geloof, een geloof in God, den Eenige, den levenden God, dat niets aan u en in u doet; dat u niet naar Hem uit doet gaan, en uw hart niet voor hem ontsluit? Wat is dit voor een geloof? Is dit het geloof in Jezus Christus, den Heer der heerlijkheid? Of is het een dood geloof? Ja is het ook een geloof der duisternis, der vijandschap, een duivelengeloof?

Gij gelooft, dat God de Eenige is, dat Hij *God* is. Ja, wie tot God komt *moet* gelooven, dat Hij is, en dat Hij een belooner is dergenen, die Hem zoeken. Maar wie gelooft, wie met een waar geloof gelooft, dat God is, en dat Hij God is, die moet Hem ook zoeken; die moet ook tot Hem komen. Die *moet*; hij kan het niet laten. Die moet ook naar God hooren. Diens hart staat ook voor God open en gaat naar Hem uit. Diens ziel en leven moeten wel machtig bewogen worden voor den Heere, den levenden God, wien al wat is en al wat in ons is, leven, eeren, gehoorzamen en dienen moet!

De duivelen gelooven ook, dat God is; zij gelooven het met een duivelengeloof. Maar dit duivelengeloof is een *geweldige kracht*; het is de kracht der duivelen; ze zijn er duivelen door. Dit geloof beroert en beheerscht heel hun zijn en doen. Zeker, dit duivelengeloof is een geweldige macht en kracht ten booze, hen scheurend en meeslepend naar den eeuwigen afgrond, en hen beroerend tot al wat godslasterlijk en godonteerd is. Maar dit duivelengeloof is toch een kracht, een macht, geweldig als heel het zijn der duivelen; zij zijn er duivelen door, en zij zullen er eeuwig duivelen door zijn. Zij *sidderen*; zij beven en gloeien en branden in een nooit rustende ontzettende beroering tegen God en al wat Godes is; *omdat Hij God is*; en omdat zij in woedende vijandschap *gelooven*, dat Hij God is, de eenige God en waarachtig *God*.

En gij, gij zoudt gelooven, dat God waarlijk God is, en gij zoudt *onberoerd* zijn? uw *leven* zou staan buiten dit geloof en het zou door dit geloof niet worden *beheerscht*? Onmogelijk! Neen, uw geloof, dat God, de Eenige, *God* is, zonder dat dit geloof uw leven beheerscht tot de vreeze des Heeren en de liefde Gods, is een *leugen*, omdat gij den slaap des doods slaapt, totdat de levende God Zich ten gerichte aan u en over u openbaart, en zijn bazuinen eeuwig verschrikking en eeuwig siddering over u zullen brengen. Of dit geloof is in u een macht der *vijandschap*, u bewegende tot het kwade, tot den strijd tegen den levenden God, omdat Hij God is; een macht ten verderve, een macht der verdorvenheid in u, u doorsidderend tot beroering tegen Hem, die leeft en die God is, de Eenige, die eeuwig God zal zijn ook over u, en die u eeuwig tegen Hem zal

doen sidderen.

Zoo waarlijk echter als het geloof, zelfs het duivelengeloof, eeuwig doorwerken zal, — zoo waarlijk is het *ware*, het zaligmakende geloof *de grootste levenskracht*, onuitsprekelijk machtig, innig, albeheerschend levensbeginsel. Het is machtig door den levenden God, uit wiens genade het is, uit de fontein, die springt tot in het eeuwige leven. Het is machtig door den levenden Christus, die dood geweest is en Hij leeft tot in alle eeuwigheid; Hij is geworden tot een levendmakenden geest, en allen, die uit God geboren zijn, leven door Hem in een levend geloof. Het ware geloof is machtig levensbeginsel door den Heiligen Geest, die het hart wederbaart; die het vernieuwt tot geloof, tot dat kennen en willen der ziel, dat uitgaat tot Christus en in Hem tot den levenden God, om eeuwig en daarom ook in den tijd Gode te leven.

Het ware geloof bestaat daarom niet en kan niet bestaan zonder werken. Het is zelf levend werk en werkend leven. Het draagt in zijn leven de liefde, en het doet de liefde levend uitgaan. Het is levend en vruchtbaar in de liefde tot God, in de liefde tot den Heere en tot zijn geboden, en daarom in de liefde tot alle kinderen Gods, zonder aanneming des persoons. En het is levend en vruchtbaar in de liefde tot den naaste, tot den mensch; en daarom vruchtbaar ook in barmhartigheid.

XVI. Abraham en Rachab [Jak. 2:20-26].

Maar wilt gij weten, o ijdel mensch, dat het geloof zonder de werken dood is? Abraham, onze vader, is hij niet uit de werken gerechtvaardigd, als hij Izak, zijn zoon, geofferd heeft op het altaar? Ziet gij wel, dat het geloof medegewrocht heeft t met zijn werken, en het geloof volmaakt is geweest uit de werken? En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: en Abraham geloofde God, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend; en hij is een vriend Gods genaamd geweest. Ziet gif dan nu, dat een mensch uit de werken gerechtvaardigd wordt, en niet alleenlijk uit het geloof? En desgelijks ook Rachab, de hoer, is zij niet uit de werken gerechtvaardigd geweest, als zij de gezondenen heeft ontvangen, en door een anderen weg uitgelaten? Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, alzoo is ook het geloof zonder de werken dood.

Jak. 2:20-26.

Abraham en Rachab zijn de voorbeelden uit de heilige historie, op welke de apostel wijst, om nog eenmaal de waarheid voor de consciëntiën te leggen, *dat het geloof, zonder in de werken uit te komen, dood is.*

Dit is zeer bepaald het doel, waarmee de apostel hier over Abraham en Rachab spreekt, en dat bij de verklaring van zijn woord niet uit het oog verloren mag worden. De apostel richt zich hier als in verontwaardiging tegen wie nog voor een geloof zonder werken, zonder liefde, zonder barmhartigheid zou willen pleiten. Hij wijst dien af als een ijdel mensch, een praatgeloovige, een ledige ziel. En hij doet dit met de vraag: *"wilt gij weten, o ijdel mensch, dat het geloof zonder de werken dood is?"* Dan noemt de apostel Abraham en Rachab, gelijk ze in de Schrift uitkomen; aan hen kan de ijdele mensch, de mondgeloovige, zien, wat het ware geloof is, en dat het niet is zonder de werken. Het levensbeeld van Abraham en Rachab moet den verdediger van een geloof zonder werken overtuigen, dat zijn geloof een dood geloof is. En na op Abraham en Rachab gewezen te hebben eindigt de apostel dan ook met te konkludeeren, dat hij den praatgeloovige met recht als een *ijdel* mensch, als een vereerder van een *dood* geloof afwees: *"want gelijk het lichaam zonder geest dood is, alzoo is ook het geloof zonder de werken dood."*

De apostel houdt den praatgeloovige de *Schrift* voor; wil deze ijdele mensch weten, hoe het met zijn voorgewend geloof staat, de Schrift alleen kan het hem zeggen.

De Schrift alleen. Want ja, alle eigenwillige overlegging en redeneering is hier ijdel. Niet onze geest, ons oordeel, onze inbeelding stelt de waarheid vast. Dit doet God alleen. Dit doet Hij boven ons en voor ons, menschen. Dit doet Hij, door ons de waarheid te openbaren; door *zijn Woord*.

Zeker, de Heere God openbaart ons zijn wil en waarheid ook door en in menschen; Hij openbaart ons zeer bepaald ook het ware geloof in ware geloovigen; maar de apostel wijst die openbaring Gods toch niet aan in den kring der geloovigen zelf, die hem omringt; en allerminst wijst hij die geloovigen aan zichzelf aan, om hen uit zichzelf het geloof te doen kennen. Neen, hij wijst op de geloovigen, gelijk *de Schrift* hen als ware geloovigen uitroept en hun rechtvaardiging als geloovigen bij God vaststelt; hij houdt het beeld der geloovigen als een lichtbeeld voor, gelijk de Schrift dit geeft; hij laat het *Woord Gods* spreken. Alleen dat *Woord Gods* zal het ons zeggen; wij zullen bij dat licht zien, en onder de uitspraak van het *Woord Gods* zullen wij bukken.

Deze uitspraak der Schrift geldt voor allen, die uit Israëls stammen opkomen, ook, en niet het minst, zoo ze Jezus erkennen als den Christus; en niet alleen op Israëls

landsbodem, maar ook in de verstrooiing onder de volken. En deze uitspraak der Schrift geldt voor allen, die het geloof in den Heere Jezus Christus, den Heere der heerlijkheid, belijden. Gods Woord is voor hen niet zonder de Schrift des Ouden Verbonds. Door die Schrift *moeten* zij niet alleen de *Wet Gods* verstaan, waarnaar zij in de vrijheid der kinderen Gods door het geloof moeten leven, in de liefde en de barmhartigheid, die de koninklijke wet naar de Schrift vordert (vs. 8-13); maar door die Schrift moeten zij ook het ware geloof kennen en keuren.

Gelijk de apostel Paulus in zijn Brieven op Abraham en David wijst als voorbeelden van de rechtvaardigmaking door het geloof, die in Christus voor Joden en Heidenen één is; gelijk de apostel Petrus op den Pinksterdag de Schriften opent, om het feit van de uitstorting des Heiligen Geestes en de nieuwe bedeeeling der genade onder alle volken in verband met de verhooging van den Christus te doen verstaan; ja gelijk de Heere Jezus Christus zelf voor de waarheid Gods, die over het geloof beslist, op de Schriften wees, en zelf naar de Schriften zijn weg kende en koos, wijl de Schriften in Hem en door Hem vervuld moesten worden; zoo ook wil de apostel Jakobus van geen ander geloof weten dan van het geloof, dat de Schrift des Ouden Verbonds kennen doet. In den Brief aan de Hebreëen wordt het geloof geteekend en geroemd in de geloofshelden des Ouden Verbonds, en niet slechts in Israël, maar van Abel en Henoeh, van Noach en Abraham af, en ook de apostel Jakobus doet hier het geloof lichten uit de Schrift, uit *Abraham* en *Rachab*. Dit geloof van Abraham en Rachab is het ware geloof, waarmee het geloof in den Heere Jezus Christus één is en één moet zijn; het is het geloof naar het Woord van God, waarin alle ware kinderen Gods van den aanvang der wereld tot haar einde leven en sterven. En wie de keur van het Woord Gods, van de Schrift, voor zijn geloof niet aanvaardt, maar verwerpt, — die mist het ware geloof: hij is een ijdel mensch, die de waarheid Gods, welke voor het ware geloof geldt, niet weten wil.

Abraham en Rachab zijn de voorbeelden voor het ware geloof, die de apostel hier uit de Schrift noemt.

Abraham is Israëls vader, Israëls voorbeeld in het geloof; hij is de vader ook aller geloovigen, wijl zijn ware zaad uit de belofte is, en alle geloovigen in dien zin kinderen Abrahams zijn, kinderen Abrahams door het geloof in Jezus Christus, die het Zaad Abrahams is. En *Rachab* noemt de apostel hier, Rachab uit de Heidenen, op de grenzen van Kanaän uit het Heidendom aan Israël toegebracht bij het intrekken van het land der belofte, als een voorbeeld voor allen, die uit de Heidenen het ware Israël worden ingelijfd door het geloof in den Heere Jezus Christus.

Abraham is de ware geloovige en hij is uit dit ware *geloof* gerechtvaardigd. De Schrift verklaart dit nadrukkelijk in Gen. 15: "Abraham geloofde God, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend." De apostel Jakobus denkt er niet aan, dit te weerspreken. Hoe zou hij dat ook kunnen! hij, die een dienstknecht is van God en van den Heere Jezus Christus, en die tegen den ijdel menschen juist de uitspraak der Schrift laat gelden. De apostel citeert dan ook de uitspraak der Schrift omtrent Abrahams rechtvaardiging met de eigen woorden der Schrift uit Gen. 15, en hij voegt er bij, dat Abraham om die rechtvaardiging uit het geloof Gods vriend was. Niet in Gen. 22, in de offering van Izak, wijst de apostel Abrahams rechtvaardiging in de Schrift aan, maar in de woorden der Schrift zelf, zooals de Schrift Abrahams rechtvaardiging spreekt in Gen. 15. Maar de apostel wijst er op, dat over dit rechtvaardigmakend geloof van Abraham een nadere uitspraak des Heeren gevolgd is, *toen dit geloof uitkwam in zijn werken*. Bij de offering van Izak, — die immers waarlijk door Abraham offerend den Heere op het altaar overgegeven werd, al weerhield de Heere Abraham van het doden zijns zoons, — bij die offering van Izak heeft de Heere tot Abraham gesproken: "nu zie ik, dat gij God vreezende zijt, en uw eenige Mij niet hebt onthouden!" Abrahams *geloof* kwam in dit zijn *werk* uit, en werd er in *bevestigd* als het ware geloof; zijn geloof is *volmaakt geweest uit de werken*. Niet alsof het ware geloof, het geloof van Abraham, als geloof niet in zichzelf volmaakt ware en nog door de werken waar geloof worden moest. Neen, het ware geloof

is ten volle geloof; het is het ware rechtvaardigmakend en zaligmakend geloof. Maar gelijk de plant uitkomt in haar vruchten, daarin ten volle openbaar wordt en zich in haar wezen ontsluit, zoo komt Abrahams geloof uit in zijn werken en wordt daarin ten volle als het ware geloof openbaar. Abrahams werk is niet zonder het geloof, het is geen dood werk der wet, dat de Schrift afwijst, neen, het is levend geloofswerk; maar daarom ook is zijn geloof niet zonder dit werk; dit werk zit in zijn geloof in en komt er uit op; gelijk zijn geloof medewrocht in zijn werk, zoo is uit dit werk zijn geloof volmaakt geweest. Wanneer Abraham zijn Izak offert, en zijn geloof daarin ten volle openbaar wordt, dan spreekt de Heere uit den hemel die waarmaking van Abrahams geloof uit. Tevoren heeft de Schrift gesproken bij Abrahams geloof, dat Abraham door het geloof rechtvaardig was voor God: "het is hem tot rechtvaardigheid gerekend." Deze uitspraak der Schrift nu wordt vervuld, bevestigd, bekrachtigd, bekroond door den Heere bij Abrahams offeren van zijn zoon Izak op Moria. Toen heeft de Heere niet slechts de waarheid van Abrahams geloof en godsvrucht uitgesproken en over Abraham gejuicht, maar toen ook is de belofte des Heeren, die reeds Abrahams deel was van zijn roeping af, en die door het geloof ook Abrahams bezit was, uitgestroomd met den eed des Heeren en als in een breeden hemeljubel, onder de uitdrukkelijke uitspraak des Heeren over Abraham: Ik zweer bij Mijzelf, dat Ik u alzoo zal doen "daarom, dat gij deze zaak gedaan hebt, en uw zoon, uw eenige, niet onthouden hebt", . . . "naardien gij mijn stem gehoorzaam geweest zijt."

Zonder twijfel, hier *rechtvaardigt* de Heere Abraham voor diens ooren, en voor Izak, die nu met zijn vader bij het altaar staat: Hij rechtvaardigt hier Abraham uit zijn geloofswerk, dat openbaar is. Deze rechtvaardiging zegt echter allerminst, dat Abrahams gerechtigheid in zijn werk gelegen is. Wel, in dien zin ligt Abrahams gerechtigheid ook niet en evenmin in zijn geloof; zijn gerechtigheid ligt in God, dien Abraham geloofde; zijn gerechtigheid ligt in de belofte Gods, in den Christus alleen. De gerechtigheid, die het Evangelie ook in heel de Schrift openbaart, is de gerechtigheid Gods, die door het geloof wordt aangenomen, en die in de belofte, in Christus, geschonken is. Daarom konstateert de Schrift Abrahams rechtvaardiging in Gen. 15, bij zijn geloof in God, bij zijn geloovig aanvaarden van Gods belofte. Maar deze uitspraak der Schrift wordt vervuld, bevestigd, bekrachtigd bij de uitspraak des Heeren over Abraham op Moria, bij de volle ontsluiting van Abrahams geloofswerk; daar keurt en kroont de Heere Abrahams geloof, spreekt het uit als waarachtig geloof, dat Gode gewijd is; en de Heere *rechtvaardigt* daarin Abraham door de uitspraak voor diens ooren, door de uitspraak over zijn geloof, door de volle ontsluiting en beëdiging van de zaligmakende belofte.

Zóó zal in den dag des gericht's de Christus ook de rechtvaardiging van al de zijnen, die in Hem alleen hun gerechtigheid hebben, voor de ooren van alle schepselen uitspreken, door hun geloof als het waarachtige geloof te bekronen, als het geloof, dat de vruchten der liefde, der barmhartigheid, draagt (Matt. 25:34 v.v.; Rom. 2:7; 2 Kor. 5:10).

Het ware geloof is nooit *zonder het offer*, en het is nooit zonder het offer geweest. Het komt op uit de genadefontein Gods; het rust in het offer van Christus, door Gods vrije genade gegeven, en het heeft daarin zijn gerechtigheid. Maar het bloeit daarom ook noodzakelijk op in het *dankoffer*, in de *zelfofferande* der liefde en der gehoorzaamheid; het heeft daarin zijn keur en in zoover zijn rechtvaardiging; en in dien zin wordt de geloovige uit de werken, uit het ware geloofswerk, gerechtvaardigd en stroomt de belofte des Heeren in vervulling ten volle over hem uit.

Zoo ook was *Rachabs* geloof. Het was niet een doode verstandstoestemming, maar een levend werk, waarin zij den Heere, den levenden God, toeviel. Rachab was een Heidin, een Kanaänietische, een onreine vrouw, een hoer, in zichzelf gansch verwerpelijk. Maar zij viel door het geloof den God Israëls toe en zocht in zijn ontferming alleen ontkoming. En zij draagt in de Schrift als geloovige uit de Heidenen haar beeld daarin, dat zij, als Abraham, volk en wereld verliet, ze losliet, haar huis en wacht voor Israëls boden gaf, en het teeken van haar verwachting aan haar venster bond. Rachab verloor zichzelf door het geloof; en zij offerde, zij gaf daarin zichzelf. Daarin is zij als geloovige, als Israël ingelijfd, uit haar werk gerechtvaardigd, bewezen en erkend een ware geloovige te zijn,

een voorbeeld van het ware geloof, dat in het geloofswerk openbaar is; en een waarschuwing voor allen, die hope bouwen op een dood geloof, dat geen geloofswerk kent.

Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, alzoo is ook het geloof zonder de werken dood.

Een lichaam zonder geest is geen waar lichaam; het is een lijk; het beweegt zich niet, het doet niets, het heeft geen leden en functiën, het leeft niet, het is dood. Zoo is ook het geloof zonder de geloofswerken. Niet alsof de werken de ziel, het leven, van het geloof zouden zijn; maar geloof zonder geloofswerken is een geloof, dat niet werkt, een geloof daarom zonder geest, een geloof, dat met de werking des Heiligen Geestes niet van doen heeft en dat daarom niet werkt, niet leeft, maar dood is. Het is geen waar geloof; het heeft van het ware geloof zooveel als een lijk heeft van een levend lichaam.

Zulk een dood geloof is een praatgeloof, een waangelooft. Het heeft nooit het offer aangeraakt, en het is Gode nooit toegefallen. Het heeft de gerechtigheid, die uit God is, niet tot grond; het is geen rechtvaardigmakend, geen zaligmakend geloof. En het zal dan ook in eeuwigheid niet als het ware geloof door den Heere worden erkend en gerechtvaardigd uit zijn vruchten. Neen, het ware geloof leeft en werkt. Het komt uit het levende offer op; het leeft door den Heiligen Geest; het leeft door en voor den levenden God. Het leeft Gode, en het offert daarom het leven Gode in levend geloofswerk, in de liefde, in de gehoorzaamheid, in de zelfofferande. "Ik bid u dan broeders door de ontfermingen Gods", — 200 schrijft daarom ook de apostel Paulus, — "dat gij uw lichamen stelt tot een levende heilige Gode welbehagelijke offerande!" "Stelt uzelfven Gode, als uit de dooden levend geworden zijnde, en stelt uw leden Gode tot wapenen der gerechtigheid!" (Rom. 12:1; 6:13).

XVII. Meesters [Jak. 3:1, 2].

Zijt niet vele meesters, mijn broeders, wetende, dat wij te meerder oordeel zullen ontvangen.

Want wij struikelen allen in vele. Indien iemand in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man, machtig om ook het geheele lichaam in den toom te houden.

Jak. 3:1, 2.

Met klem van redenen leert en vermaant de apostel Jakobus als een dienstknecht van God en van den Heere Jezus Christus, dat het ware geloof *levend en vruchtbaar* is en zijn moet. Het geloof, dat geen levende kracht is, vruchtbaar in de werken, kan het ware geloof niet zijn. Het is geen levende vrucht van het Woord Gods. Het Woord Gods is levend en krachtig, en het moet indalen in onze zielen als een levend zaad. Het bewerkt dan onze zielen wederbarend. In het hart, dat door Gods genade ontvankelijk, zachtmoedig, gemaakt is, ontkiemt het Woord Gods; en het leven der ziel wast daaruit op in de vrucht des Woords, in het vruchtbaar geloofsleven. Zoo zijn de ware geloovigen "daders des Woords", en niet alleen hoorders, die met valsche overleggingen zichzelf bedriegen. Als Abraham en Rachab en alle ware geloovigen der Schrift zijn zij hun leven kwijt geraakt aan den Heere, wiens Woord zij door het geloof hebben verstaan en ingewilligd; hun ziel en leven zijn overgegeven aan God en zijn Woord; zij leven Gode in de levende werken des geloofs; de liefde Gods is uitgestort in hun harten, de liefde Gods naar zijn heilige Wet, en daarom de ware broederlijke liefde, en de barmhartigheid tegenover het geringe en ellendige.

Zij zijn niet alleen hoorders, maar daders des Woords; hun ziel *doet* het Woord Gods, en hun *leven* is het doen van Gods Woord. Maar daarom ook zijn zij de ware hoorders van het Woord Gods; zij hooren waarlijk het Woord des Heeren en zij hooren er naar; zij gehoorzamen den Heere naar zijn Woord. Het hooren is bij hen het eerste en voornaamste, het liefste; zij zijn als Abraham gehoorzaam aan de stem des Heeren. Zij hooren eerst, en zij doen wat zij hooren. Daarom zijn zij "rasch om te hooren" en "traag om te spreken". Hun tong houden zij in toom, — anders ook zou hun godsdienst ijdel zijn!

Reeds in het eerste deel van zijn Brief heeft de apostel met nadruk gewezen op deze vrucht des Woords, op dit doen des Woords, *dat de geloovige alzoo zijn tong in toom houdt* (1:19-26). Thans gaat hij op deze vrucht des Woords, die in *het betoomen der tong* uitkomt, nader in. De apostel des Heeren ontdekt de wereld der ongerechtigheid, die in de tong openbaar wordt, en hij doet de vrucht der genade, de vrucht des Woords, daartegenover uitkomen in de schoonheid der wijsheid, die van boven is (3:1-18).

Het minst aanstootelijk schijnt de zonde der tong, die door de genade Gods bedwongen en overwonnen moet worden, in *het leeren en vermanen van anderen*. En toch gaat de apostel juist allereerst in *dit* stuk tegen de zonde der tong in, als hij schrijft: "*zijt niet vele meesters, mijn broeders, wetende, dat wij te meerder oordeel zullen ontvangen.*"

De geloovigen, die waarlijk het Woord Gods hooren en wier zielen zich in oprechte en vrijwillige overgave met het Woord des Heeren vereenigen, om het Woord Gods te doen, moeten *spreken*. Zij moeten belijden; zij moeten getuigen. Zij moeten in deze wereld tegenover al het zinnen en praten der menschen, die de gedachten hunner harten zeggen en doen, *het ware woord* spreken, het getuigenis der waarheid en des geloofs doen uitgaan, en pleiten voor den weg der gerechtigheid. En zoo moeten zij ook spreken *onder elkander*, gelijk de apostel Paulus aan de geloovigen te Kolosse schrijft: "leert en vermaant elkander" (Kol. 3:16 vgl. Ef. 5:19). Toch is de apostolische vermaning: "*zijt niet vele meesters, mijn broeders!*" allerm minst overbodig; ja zij is juist om deze roeping

der geloovigen zeer noodig; en wie waarlijk het Woord Gods hoort om het te doen, die zal ook deze apostolische vermaning ter harte nemen; de Heilige Geest geeft ook hier aan het Woord Gods getuigenis in de zielen dergenen, die uit de waarheid zijn, en hun hart moet ook hier met de waarheid Gods instemmen.

Met het "*meester*"-zijn bedoelt de apostel allereerst het optreden om anderen te *leeren*, hetzij in het openbaar of partikulier.

De Heilige Schrift weet niet van de gedachte, die ook in onze eeuw machtig is en velen verleidt, dat het spreken eenvouding een uiting is van den mensch als natuurwezen, een uiting, waarin hij slechts het gevoel, het gevoelsleven en de gevoelsaandoening van zijn ziel, van zijn natuurlijk gevoelsbestaan laat uitgaan als een terugwerking zijner ziel op de natuurlijke dingen, die hem gevoelig aandoen. Zoals de roos geurt en de vogel zingt, zoo laat dan de mensch zijn ziel uitgaan in klanken, in woorden; en de Kunst zoekt en vindt hiervoor den schoonsten, meest harmonischen gevoelsvorm, en spreekt daarin het hoogste woord. Neen, het woord is allereerst gedachte, rede, werking en produkt niet van het gevoel maar van den *geest*, van het geestelijke wezen der menschelijke ziel. Het woord is eerst in den geest, en het doet, zij het in gevoeligen vorm, den geest uitkomen. In het woord moet de rede des menschen en daarin zijn geest gehoord en verstaan worden; het is in zijn klankuiting aan de gedachte, aan de rede, aan den geest ondergeschikt en dienstbaar.

Daarom is het woord van zoo groote beteekenis. Het is dienstbaar aan de waarheid, aan het waarachtige licht, dat den mensch geestelijk moet verlichten en zijn leven moet beheerschen en leiden; de geest des menschen moet dat licht weerspiegelen, het geestelijk in zinnelijken vorm in de Schepping Gods uiten, Gode tot heerlijkheid, en zegenend het schepsel. De mensch moet daarin uitkomen als het schepsel naar het beeld Gods; zijn geest moet in zijn woord de waarheid zeggen, de waarheid, die in zijn eigen leven leeft, en waarin hij gemeenschap heeft met God en gemeenschap oefent met anderen.

Door de zonde is echter de mensch geestelijk verdorven; zijn geestelijk leven is verijdeld; de leugen is in het geestelijk wezen zijner ziel ingedrongen; hij verzint, denkt en zegt dingen, die niet uit God zijn maar uit den verdorven menschelijken geest; het gedichtsel der gedachten zijns harten is boos van zijn jeugd aan; en zoo is ook zijn woord van nature ijdell, verdorven en boos, nog wel geestelijk machtig, maar machtig ten kwade.

Altoos, van zijn schepping af, moest de mensch geestelijk gemeenschap hebben met God; hij moest in zijn geest en in zijn woord gemeenschap hebben met den Geest en met het Woord van God. En sinds den zondeval is de genade Gods niet slechts gemeene gratie, daarin, dat de menschelijke geest nog banden heeft aan het eeuwige Woord en aan de traditie der waarheid, maar zij is ook bijzondere verlossende genade des Heeren, hierin, dat de Heere ons den eeuwigen Zoon Gods tot een Verlosser schenkt; dat Hij Hem ons schenkt als een menschelijk Zaad; en dat Hij daarmee en daardoor ons ook schenkt de werking van zijn Geest, en zijn eigen heilig Woord. Geestelijk levendgemaakt moet de begenadigde mensch gemeenschap hebben met het Woord Gods door het geloof; dat Woord Gods moet zijn geest doorlouteren, verlichten en geestelijk bevruchten en richten, opdat hij ook weer spreke "als de woorden Gods." (1 Petr. 4:11).

Hiermee staat *de roeping tot vermanen en leeren* onder de menschen vast.

De gedachte, dat de kinderen maar op moeten groeien en dan maar naar eigen gevoel en gevoelswerking hunner natuurziel moeten gevoelen en denken en spreken, is zelfs onder de Heidenen niet opgekomen; zij is één der verderfelijke anarchistische gedachten van onzen tijd, een gedachte, die uit den Booze is. Zeker, de menschen zijn in hun opwassen zelf verantwoordelijk voor hun gevoelen en spreken, maar verantwoordelijk zijn ook allen, die licht en wijsheid vonden, *om tot anderen te spreken*. De jeugd moet niet slechts door huis en school worden geholpen, om vrij te gevoelen en vrij te reageeren op de natuur; maar huis en school moeten *leeren en vermanen*; de waarheid

moet *met gezag* aan den *geest* der kinderen worden toegebracht. En niet alleen aan den geest der kinderen, maar ook aan dien der volwassenen. Er moeten *meesters* zijn, leermeesters der jeugd en leermeesters der menschheid.

Zoo is de *Christus* de groote Profeet en Leeraar. Zoo zijn de *profeten* en de *apostelen* dienaars van den Christus, om het Woord Gods te spreken. Zoo zijn aan Israël de woorden Gods toebetrouwd voor alle volken en eeuwen; Israël is het volk, dat als leermeester het Woord Gods tot onderwijzing der menschheid uitbrengt (Rom. 3:2; 2:17-20). En de *Gemeente van Christus* is door het Woord Gods de pilaar en vastigheid der waarheid, geroepen om alle volken te onderwijzen (Matt. 28:18). Daarom is ook de *Dienst des Woords* door den Heere ingesteld in zijn Gemeente; Hij heeft verordend opzieners, *die arbeiden in het Woord en in de leer*, en ook verordend, dat dit ambt des Woords betrouwd worde aan getrouwe menschen, die *bekwaam* zijn om ook *anderen te leeren*.

Naar hun mate deelen *alle* geloovigen in de roeping tot leering, onderwijzing en vermaning; maar zij hebben dan ook te verstaan, dat de verantwoordelijkheid hier zoo ontzaglijk groot is. Wie leert en vermaant, waakt over de zielen en leidt die geestelijk; hij is hierin verantwoordelijk en zal hiervan rekenschap geven. Wie leert en vermaant, die zal *"te meerder oordeel ontvangen"*.

Het komt er daarom zoo op aan, dat in het leeren en vermanen het waarachtige Woord Gods gesproken worde, het Woord Gods zuiver en ten volle, en alleen het Woord Gods. Wie anderen als leermeester leeren wil, die heeft dit wel te bedenken en te verstaan. Hij heeft als Jesaja en Jeremia te beseffen, dat hij tot dit werk niet bekwaam is; en zoo hij nochtans die eere niet van zichzelf neemt, maar van God geroepen is, gelijk Aaron, zoo moet en zal zijn rusteloos zoeken en smeeken zijn, om het Woord Gods te mogen kennen en verstaan, en het te mogen spreken naar de meening des Geestes!

Zeker, een treffelijk werk is het, anderen te leeren en te vermanen; het is het hoogste werk, dat onder menschen te doen is. Maar wee, wee hun, die blinde leidslieden van blinden zijn! Wee, wee, wie anderen geleerd hebben, *zonder zelf te weten!* Wee, wee, wie het Woord spreken willen, zonder zelf tot het Woord Gods door te dringen! Wee, wie hun gepraat maken tot een deksel, om het Woord Gods te bedekken! Alle preeken zonder studie, zonder geestelijken zielsarbeid met het Woord Gods; alle optreden om te leeren, zonder allereerst leering en vorming te zoeken; alle spreken tot leering en vermaning, waaraan niet waarlijk het *hooren* van het Woord Gods is voorafgegaan; — het zal zijn oordeel vinden van den Heere, van den Heilige, die zijn eer aan geen ander geeft!

Zeker, het apostolisch woord doelt ook op hen, *die altoos over anderen durven oordeelen*, en *op ieder wat te zeggen hebben*; op hen, die als zedenmeesters fitten en veroordeelen in hoogheid des harten; op allen, die over alles en ieder meesterachtig spreken of schrijven. Zij vergeten, dat zij zelf *in vele struikelen*. Zij vergeten, dat zij voortdurend in gevaar zijn om te struikelen, wijl een mensch allereerst struikelt in zijn spreken; *wie in woorden niet struikelt, die moet een volmaakt man zijn*, die zichzelf volkomen in alles meester is, *mchtig om ook het geheele lichaam in den toom te houden*, d. i. om heel zijn levenswerking en levensuiting te beheerschen tot volle gehoorzaamheid aan het Woord Gods. *Zóó* is niemand; *allen* struikelen we in vele; en daarom struikelen we in ons woord het eerst en het meest, zoo we altoos en over alles maar oordeelen en spreken. Ook in dezen zin moet het apostolisch woord vooral ook in onzen tijd, waarin ieder over alles praat en oordeelt, den schrik des Heeren over onze zielen brengen en ons doen smeeken: "Heere, zet een wacht voor mijn lippen! behoed de deuren van mijn mond!"

Maar daarom juist ook is de vermaning van den apostel zoo ontzaglijk: *"zijt niet veel meesters, mijn broeders!"* Leermeesters, voorgangers in Kerk en School, in Zondagscholen en Vereenigingen, in woord en schrift, en in heel het publieke leven, — ze zijn legio. En ze kunnen niet ontbreken. Maar het oordeel Gods zal dan ook over hen gaan; zij zullen te meerder oordeel ontvangen! Sta daarom niemand in ijdelheid en waan er

naar, om ook een meester, een leermeester te zijn. "Vele meesters" te willen zijn, d. i. ieder meester, — o dat is een teeken, dat het leeren en vermanen licht geacht wordt, en dat het Woord Gods niet wordt gehoord. Niet ieder kan leermeester zijn. En wie het is, die zal te meerder oordeel ontvangen; hij is mee verantwoordelijk voor anderer geestelijk leven; hij is mee verantwoordelijk voor de waarheid Gods.

Nog eens, leeren en vermanen, ze zijn noodzakelijk. Maar ze zijn ook daarom zoo ontzaglijk gewichtig. Wie dan in Gods Kerk tot den Dienst des Woords geroepen is, die beseft toch zijn verantwoordelijkheid en geve heel zijn zielearbeid om het Woord Gods te mogen kennen en spreken. Hoogescholen, Gymnasia en Lagere Scholen stellen hoogleeraren, leeraren en onderwijzers verantwoordelijk voor de geestelijke leiding die van hen uitgaat, en ze moeten hen verplichten en dringen, om ten volle te weten, wat zij spreken. Wee ook den schrijver, die zijn pen niet gewijd heeft aan het waarachtige en getrouwe woord, en die niet weet, wat hij doet! En wie in vereeniging of vergadering spreekt, die moge toezien, dat hij zich allereerst en steeds late leeren; en die spreke niet dan wat hij weet, dat waarheid is naar den wil van God, gewillig en bereid tot verantwoording voor den Heere, die komt.

Mijn broeders! — en zusters! — zijt niet vele meesters, — niet vele meesteressen!

XVIII. Toom en roer [Jak. 3:3-5].

Ziet, wij leggen den paarden toornen in de monden, opdat zij ons zouden gehoorzamen, en wij leiden [daarmee] hun geheele lichaam om. Ziet ook de schepen, hoewel zij zoo groot zijn, en van harde winden gedreven, zij worden omgewend van een zeer klein roer, waarheen ook de begeerte des stuurders wil. Alzoo is ook de tong een klein lid, en roemt [nochtans] groote dingen.

Jak. 3:3-5.

Wij struikelen allen in vele; indien iemand in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man, machtig om ook het geheele lichaam in den toom te houden." Met deze leering heeft de apostel ondersteund zijn vermaning: "zijt niet vele meesters, mijn broeders, wetende, dat wij te meerder oordeel ontvangen."

Het woord is zoo machtig; het beheerscht geestelijk het menschenleven ten goede of ten kwade; het dient de eere, de waarheid, den wil van God, of het richt het leven der menschen van het spoor der gerechtigheid af in eigenwillige en verkeerde paden, verwarrend het leven en het sturend ten verderve. Wie veel zegt, heeft daarom zooveel te verantwoorden; en wie anderen leert, die is mee verantwoordelijk voor hun zielen en voor hun leven. En nu, *wij menschen*, ook de besten, wij zijn zoo feilbaar, zoo onvolmaakt, zoo bevekt en besmet in alles; wij struikelen zoo licht, zoo gedurig en zoo in allerlei opzicht; wij feilen en struikelen ook zoo licht en zoo gedurig in onze woorden, in ons denken, overleggen en zeggen; en daarom ook is de invloed, dien wij geestelijk uitoefenen op het menschenleven door ons spreken, ons leeren en ons vermanen, zoo licht vol feil en gebrek, zoo vol gevaar. Hoe groot is hier onze *verantwoordelijkheid!* hoe groote bezonnenheid betaamt ons hier! hoe behooren wij onszelf in ons spreken geheel te bezitten, geheel bewust te zijn van onze daad in ons spreken, van wat wij geestelijk doen met ieder woord, waarmee wij anderen geestelijk beïnvloeden; hoe behooren wij geheel te weten, wat wij zeggen, de zuivere, de volle waarheid en in haar juiste waarachtige strekking. Ons woord, onze tong, is *de toom*, de teugel waarmee wij, voor zooveel aan ons staat, het leven beheerschen; *het roer*, waarmee wij onzerzijds het leven der menschen sturen. Een kleine afwijking van de hand, die den teugel greep, die het roer houdt, wendt het leven der menschen aanstonds uit de lijn en verandert het van richting. Daarom moeten wij spreken "als de woorden Gods", en zullen wij rekenschap geven van ieder ijdel, onbedacht, onbewust woord. Hoe behooren wij daarom ten volle *te weten, wat wij zeggen* en *hoe* wij het zeggen.

Wie in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man, ten volle een man, die zich volkomen bezit, die ten volle onder de tucht staat en zich geheel bewust godvruchtig beheerscht, machtig om ook zijn geheele lichaam, al zijn leden, al zijn zielsbewegingen en al zijn doen en laten, in den toom te houden.

We moeten allereerst ons *eigen* leven leiden, beteugelen, sturen. De toom, waarmee we ons eigen leven beteugelen, beheerschen en leiden moeten, ligt in onzen *geest*; we moeten daarom boven alles *onzen eigen geest beheerschen*. Wie zijn eigen geest maar gaan laat, wie zijn geest niet beheerscht, niet in den toom heeft, die is een zot; en wie heerscht over zijn geest, is sterker, dan wie een stad inneemt (Spr. 29:11; 16:23). Dit heerschen over onzen geest komt allereerst uit, en moet wel allereerst uitkomen in ons spreken, in ons woord. Daarin wordt de mensch openbaar, die waarachtig geestelijk is gebonden en zichzelf door het geloof ten volle bewust gebonden heeft aan God, aan zijn Geest, aan zijn Woord. Zulk een heeft heel zijn ziel, heel zijn leven in den teugel; hij bedwingt het, hij leidt het, hij stuurt het in heel zijn lichaam, in heel zijn levensuiting en in heel zijn levensinvloed. Neen, het volmaakte is hier niet, ook niet bij den meest godvruchtigen, verlichten, geoefenden mensch; de sterkste, de meest begenadigde en

verlichte, de innigst levende in de vreeze Gods, in de kennis en gemeenschap des Heeren, trilt, beeft, feilt, struikelt hier. Maar daarom ook is de vermaning om over ons spreken te waken zoo ontzaglijk, en is het zoo vóór alles noodig, dat we onzen eigen geest in zijn werking, in ons overleggen, in ons spreken, in ons woord, in onze tong, beheerschen in de vreeze Gods.

De apostel spreekt daarom nu allereerst nader over *de beteekenis van onze tong* als het instrument van onze geesteswerking in ons eigen leven.

Onze tong, en daarmee ons woord, ons spreken, het besluit en de daad van onzen geest, ze zijn als de toom, als het roer in ons eigen leven. Heel ons leven wordt daarin en daardoor beheerscht, gestuurd, gericht. De tong is in ons lichaam *een klein lid*, en juist die tong *roemt groote dingen*; de tong kan er zich op beroemen, dat zij in heel het lichaam het meest beteekenende lid is; die tong kan zoo machtig veel, en doet zoo veel. In die tong, al blijft soms het woord als klank achter onze lippen verborgen, in die tong, in het woord, dat onze geest als besluit, als beslissing, als daad doet uitgaan, daarin ligt het bevel van onzen geest, dat oog en hand en voet, en heel het lichaam beheerscht, bedwingt en richt, en het zoo doet doen, wat wij willen. De tong, het instrument van ons woord, van onzen geest, is de toom, het roer in ons leven, waarin en waardoor we werkend de heerschappij over onzen geest in ons leven laten uitgaan, gelijk de leidsman die den teugel houdt, en de stuurman, die te roer staat, teugel en roer beheerschen door hun hand.

Op de groote werking die door toom en roer uitgaan, vestigt de apostel onze aandacht. Hij spreekt hier in gelijkenissen, gelijk ook de Heere Jezus Christus zelf deed. Hij spreekt van de paarden, die wij beteugelen door den toom, en van de schepen, die wij sturen door het roer. Toorn en roer, het zijn kleine, geringe dingen in verhouding tot de paarden en tot de schepen. Ze vallen niet zoo in het oog, zij schijnen bijkomstig, en ze zijn in de hoofdzaak verborgen. Want waar het bij den toom op aankomt, dat is de stang, die wij leggen in den mond van het paard; en het roer van het schip komt boven den waterspiegel slechts even uit, het is in hoofdzaak onder dien waterspiegel verborgen; daar drukt en beweegt het den stroom en stuurt zoo het schip. Alzoo is de tong een klein lid, dat in het leven, in de groote levenswerking van ons lichaam schier niet mee schijnt te doen, van weinig beteekenis lijkt, en waarin nochtans, zelfs al schuilt die tong weg, de machtigste werking geoefend wordt, die heel het leven van ons lichaam beheerscht. Wij leggen den paarden toornen in de monden, — hier nadert het beeld ons zeer nabij, — zóó ligt de heerschappij over ons leven allereerst in onzen mond, in onze tong, in ons spreken, in ons woord, in de rede van onzen geest, die allereerst in ons woord uitwerkt.

We *leggen* den paarden toornen in de monden, en leiden daarmee hun geheele lichaam om; en de schepen worden omgewend door het roer, waarheen ook *de begeerte des stuurders wil*. Zoo worden de paarden gedwongen, ons te *gehoorzamen*, en hun geheele machtige lichaam wordt zoo door ons *omgeleid*. Zoo worden de schepen, hoewel ze zoo groot zijn en van harde winden gedreven, *omgewend* en gericht. Toom en roer zijn hier instrument, ze zijn middel, *de middelen*, die ons gegeven zijn, om paarden en schepen te beheerschen en te richten, om te wenden en te leiden; maar *toom* en *roer* doen het nochtans niet; *wij, menschen*, doen het; *wij* leggen den toom in de monden der paarden, wij leiden hun geheele lichaam om; en de schepen worden omgewend door het roer, waarheen *de begeerte des stuurders wil*. Die begeerte des stuurders is, naar den zin van het woord, niet zijn wensch, het verlangen in zijn hart, maar zijn werkende wil, zijn druk op de roerpen, de druk van zijn hand, zijn willend bewegen van den roerknop. Die heerschappij, die wij oefenen in het leggen van den toom, in het voeren van den teugel, in het buigen en houden van het roer, die heerschappij van onzen geest in toom en roer geoefend, en niet toom en roer als zoodanig, beheerschen en leiden paarden en schepen. Door die heerschappij op den toom dwingen wij de machtige vurige paarden, om ons te gehoorzamen, en doen wij met onzen vingerdruk hun geheele lichaam

afbuigen in de richting, die wij kiezen. Door die heerschappij van onzen geest op het roer wenden wij, ook onder stormvlagen en golvenslagen, met één hand de groote schepen om, en kiezen het pad door de baren, waarin de schepen naar ons believen gaan.

Zóó is de tong het kleine maar machtige lid van ons lichaam. Zij is dit niet door zichzelf, maar *door de heerschappij van onzen geest*. Wat is de teugel in den mond van het paard zonder de menschenhand, die den teugel er in legt om dien teugel te houden? met toom en al rent dan het paard naar zijn believen in willekeur om, door geen geest beheerscht, in geen pad geleid. Wat is het schip met zijn roer, maar zonder den stuurman? het sliert dan zijn roer mee door de golven, gelijk het zelf door de baren heen en weer geworpen wordt; geen pad vindt het dan door de zee, wijl geen geest het beheerscht; op de klippen wordt het verpletterd of op de kusten uiteengeslagen; het weet van geen haven, het kent geen koers, het heeft geen doel, en het is ook met zijn roer slechts een gevaar in zijn bestaan.

Wat zou het ons dan baten, een tong te hebben, zoo we die niet beheerschen door onzen geest? Dan rent ook ons lichaam weg met onze tong; dan sleept ons zinnelijk leven ook onze tong mee, die een teugel voor dat leven zijn moest; dan spelen de baren en de winden van den dag met het roer van ons schip, met het schip van ons leven, om het te vernielen of het rond te doen zwalken als een gevaar temeer in het menschenleven. Ja, een tong heeft ieder mensch, een instrument van zijn rede, van zijn woord, om dienstbaar te zijn aan zijn geest, en heel zijn leven te beheerschen en te leiden, maar veler zinnelijk leven holt met hun tong en rede weg; en gelijk heel hun doen en laten door de winden en de golven van het oogenblik worden heen en weer geworpen, zoo zwiepen die baren en vlagen ook hun tong mee, klepperend en snaterend met den wind.

Neen, wie zijn leven als een mensch, een redelijk mensch wil leiden, dien betaamt *de heerschappij van zijn geest over zijn rede, over zijn woord, over zijn tong*; dien betaamt het, hierin zijn rede, zijn woord, zijn tong als toom en roer van heel zijn leven te beheerschen, en zóó heel dit leven in heel zijn lichamelijk bestaan in zijn bewuste macht te houden, het te dwingen tot gehoorzaamheid, het te leiden en te sturen, te richten in het spoor, dat hij naar zijn verantwoordelijkheid te kiezen heeft.

Toch is het slechts zeer ten deele waar, dat de zondige mensch *zonder daad van zijn geest* zijn lichaam maar laat weghollen met zijn rede, en zijn tong als het roer van zijn schip maar overgeeft aan wind en golven van den dag. Neen, er houdt wel een hand den teugel en het roer; er gaat van den zondigen mensch wel een geestelijke werking uit op zijn rede en zijn woord, en daarmee op zijn tong en heel zijn lichaam en zijn leven. De mensch is een verantwoordelijk wezen; hij doet zijn leven zelf, en hij doet ook in zijn denken en spreken; de teugel en het roer van zijn leven zijn en blijven in de hand van zijn geest. Niet de dag en de omstandigheden doen maar met hem, en niet zijn rede en zijn woord doen maar met hemzelf; neen, zijn rede en zijn woord en heel zijn leven zijn aan zijn geest onderworpen, gelijk toom en roer bij paarden en schepen aan ruiters en stuurman. Niet het lichaam is de mensch, en niet de tong is de mensch, en niet het woord, niet de rede zelfs is de mensch, maar de *geest*, en in den geest de *persoonlijkheid* is de mensch, en rede en woord, tong en lichaam zijn aan den geest van den mensch dienstbaar. Op dien geest rust ten volle de verantwoordelijkheid. En in dien geest werkt de zonde; die geest des menschen zondigt. Die geest, niet aan Gods Geest en Woord onderworpen, heeft gemeenschap met de booze verdorven geestelijke macht, die Gode vijandig is; zoo is de menschenlijke geest dienstbaar ten kwade. En de geest des menschen maakt zijn rede, zijn woord, zijn tong en zoo zijn leven mede dienstbaar aan de ongerechtigheid. De willekeur van den mensch, die zich overgeeft aan het geval van het oogenblik, aan zijn zinnen en hartstochten, en die met zijn lichaam ook zijn tong, zijn woord en zijn rede overgeeft, is geen noodlot, maar is een verantwoordelijke daad van zijn geest; hij *laat* zijn leven weghollen met zijn rede en zijn woord als een hollend

paard met teugel en ruiters, als een dronken schip op de golven met roer en schipper. Of ook, en niet minder, de mensch beheerscht door zijn geest zijn rede, zijn woord en zijn tong, en daarmee heel zijn lichaam en zijn leven, *opzettelijk ten kwade*; hij denkt opzettelijk tegen God, tegen zijn Geest en zijn Woord; hij denkt opzettelijk zonde; hij zondigt in zijn overleggen, in zijn kiezen en besluiten, in zijn woord, dat met zijn leven doet; en zoo *stuurt* hij vaak met snood overleg en door zijn berekend woord, door liegen en bedriegen, door hoonen en lasteren, door stoken en krenken, en door al zijn boos gepraat en los oordeel, zijn eigen leven in ongerechtigheid ten verderve, en hij verderft zoo ook het leven van anderen.

De heerschappij van onzen geest over onze rede en ons woord, en daarmee over heel ons leven, ontbreekt niet en mag niet ontbreken; maar die heerschappij moet zijn een *heerschappij in de vreeze Gods*, in de *tucht der genade*, in de *gehoorzaamheid des geloofs*, in onderwerping, *geestelijke onderwerping* aan den *Geest* en het *Woord* des Heeren. *Zelf Gode onderworpen*, moet nu echter onze geest ook onze rede, en daarmee ons denken, ons woord, onze tong *onderwerpen en beheerschen*. Wij mogen niet denken, geen woord leggen in onze tong, zonder te weten en te willen, zonder het doen van onzen geest. Daarin moeten we dan, onze rede, ons woord, onze tong beheerschend, de hand van onzen geest hebben aan teugel en roer van heel ons lichaam, van heel ons leven. Op dien teugelgreep van onzen geest, op dien geestelijken druk van den roerknop, op de beheersching van onze rede, van ons woord, van onze tong komt het voor onze verantwoordelijkheid en voor heel ons leven aan.

Dan slegen lichaam en zinnen, golven en winden ons niet mee. Dan beheerschen wij ons leven met ons denken en spreken. Door de genade Gods, zij het ook met veel gebrek, beheerschen wij dan in de heerschappij over onze rede, over ons woord en onze tong, heel ons lichaam en heel ons leven. Dan bedwingen en dwingen wij ons leven tot gehoorzaamheid aan onszelf in onze gehoorzaamheid aan God; dan *sturen en leiden* wij ons leven, om Gode dienstbaar te zijn tot gerechtigheid, gelijk de ruiters zijn paard leidt door den toom. Dan sturen en richten wij ons leven door de geweldige levenszee in de kennis en vreeze Gods, gelijk de stuurman zijn schip in de brandende golven. Geen baren, geen winden sleuren ons mee; te krachtiger houden we in hun rukken en drijven het roer.

Zalig, wie in de ware vreeze Gods zijn geest aan God gebonden kent; wie naar de leiding des Heiligen Geestes en bij het licht van het Woord Gods, geestelijk zijn rede, zijn woord, zijn tong beheerscht, en zoo zijn leven Gode tot eere leeft, het *stuurt* in den weg des Heeren!

XIX. De tong een vuur [Jak. 3:5, 6].

Ziet, een klein vuur, hoe grooten hoop houts het aansteekt! De tong is ook een vuur; een wereld der ongerechtigheid. Alzoo is de tong onder onze leden gesteld, welke het geheele lichaam besmet, en ontsteekt het rad [onzer] geboorte, en wordt ontstoken van de het.

Jak. 3:5, 6.

Als de *toom* in den mond der paarden, als het *roer* aan de schepen, alzoo is de tong een klein lid van ons lichaam, maar voor heel dit lichaam en voor heel ons leven van de grootste beteekenis. Van onze tong, het instrument van ons woord en van onze rede, moet de stuur over ons gansche leven uitgaan; we moeten ons leven daardoor bedwingen en richten in het spoor der gerechtigheid. Daartoe echter moeten wij door onzen geest onze rede en onze tong beheerschen, zelf daarin God naar zijn Woord in de gehoorzaamheid des geloofs dienen, en heel ons leven dienstbaar maken aan zijn wil en aan zijn eer. Houdt de hand van den stuurder den toom der paarden of het roer van het schip niet, om daardoor paard of schip te beheerschen, dan hollen de paarden naar hun wilde natuur met den toom weg en sliert het schip het roer door golven en baren; toom en roer zijn dan nutteloos, en paarden en schepen gaan dan onder door gebrek aan heerschappij. Alzoo is het machtige instrument, dat in onze tong ons geschonken is, nutteloos, indien wij onze tong en onze rede niet geestelijk *beheerschen* in de gehoorzaamheid des geloofs naar het Woord des Heeren.

De tong is echter niet zoo onschuldig als toom en roer zijn; onze tong is zooveel *meer* en zoo *anders*. De beelden van toom en roer zeggen veel, om ons de beteekenis der tong te doen verstaan, maar ze zeggen *veel te weinig*. Ze kunnen niet meer zeggen dan toom en roer zelf zijn, en deze zijn slechts mechanische instrumenten; ze zijn geen levende organen, er gaat geen levende werking van hen uit. Daarom zijn ze als beeld der *tong* onvoldoende.

Trouwens, heel de natuurlijke wereld buiten ons moge het beeld dragen van ons menscheijk leven, dat geestelijk is in zijn beginsel, alle beeld is hier echter zeer ten deele, omdat heel de lagere wereld aan het menschenleven ver ondergeschikt is en slechts zwakke afdrukken van het geestelijke draagt, waarin dan het beeld des menschen schuilt. Daarom moeten in de natuurlijke wereld de beelden elkander *aanvallen*, om ons in de samenvoeging der onderscheiden trekken eenigermate het volle beeld van het geestelijk menschenleven te geven. Daarom gaf de Heere Jezus Christus niet *één* gelijkenis uit de natuurwereld om het Koninkrijk der hemelen te doen kennen, en niet slechts *één* beeld gaf Hij uit het natuurlijke leven, om Zichzelf daarin in zijn beteekenis voor ons te teekenen, maar Hij gaf *vele* beelden; zijn eigen beeld, en het beeld van het Koninkrijk der hemelen, komen in de *samenvoeging* van die vele beelden uit; zoo is het Koninkrijk der hemelen zaaier en akker, mosterdzaad en zuurdeesem, en zoo is de Christus zelf herder en wijnstok, brood des levens en licht der wereld, en zooveel meer.

Daarom voegt nu ook de apostel, om de beteekenis onzer tong voor heel ons leven te doen uitkomen, bij de beelden van toom en roer nog een geheel ander beeld, namelijk dat van het *vuur*, en wel van het vuur als vlam, als vonk, als lont, die aansteekt en in vlam zet: "*ziet een klein vuur, hoe grooten hoop houts het aansteekt! de tong is ook een vuur, een wereld der ongerechtigheid; alzoo is de tong onder onze leden gesteld, welke het geheele lichaam besmet en ontsteekt het rad onzer geboorte en wordt ontstoken van de hel.*"

Wat doen niet een kleine vlam, een enkele vonk, een vurige lont! Ze steken aan; ze

ontsteken, wat ze aanraken; ze zijn niet alleen vuur, maar ze maken vuur; ze maken tot vuur alles, wat ze aanraken. Eén enkele vonk, een kleine vlam, zijn voldoende, om al wat brandbaar is in vlam te zetten; zoo wordt alle hout door het vuur aangegrepen en verteerd. Zoo gaan groote machtige wouden door één vuurvonk in vuur op. Zoo brandt de geweldige vuurmond door één enkele vonk af, en boort zeekasteelen in den grond. Zoo gaan huizen en steden in vlammen op. Zoo wordt de brandstapel ontstoken, die het kostelijkst menschenleven verteert. Eén vuurvonk slechts, en die grijpt om zich, alles aanstekend; ze maakt een vuurzee, waarin al uw goed vergaat, opgaat, ondergaat in vuur.

Zoo is ook *de tong een vuur*, een vuurvonk, waarin een wereld van ongerechtigheid schuilt; waaruit een vuurzee van kwaad en ellende kan opkomen en opkomt, een vuurzee van kwaad, waarvan de vlammen niet meer te bedwingen zijn en waarin al het goede des levens in vlammen opgaat en ondergaat. O, die brandende wereld, dat brandende leven, ontstoken door een booze tong! die wereld van ongerechtigheid uit één booze tongvonk! Wie spreekt de jammeren uit, door het eene leugenwoord in het paradijs uitbrandende over en in het leven der menschheid in alle eeuwen! Wie zal het boek der verhalen sluiten van de nimmer eindigende reeks van branden in de wereld, waardoor geheele menschenlevens, geheele gezinnen, ja geslachten, volken, eeuwen verwoest en verteerd zijn in ongerechtigheid door het booze woord der booze tong! Ook onze eeuw en onze levenskringen zijn gekleurd van vuurgloed, van den brand, die dag aan dag ontstoken wordt door het woord der ongerechtigheid, door leugen en laster, door vijandschap en ongeloof, door al het boosaardig gepraat en geschrijf, en door al het halfbewust of onbewust spreken en schrijven, preeken en leeren. De tong vangt eiken dag aan, te gloeien als een vonk, en aan te steken het vuur, dat de zielen en het menschenleven verwoest en ze doet opgaan in ongerechtigheid en ellende!

De tong is een vuur, *dat heel ons lichaam besmet*. Het is geen onschuldig vuur, maar een boos vuur, een vuur van boosheid en zonde.

Zeker, het vuur is ook een weldaad Gods, koesterend, verwarmend, verlichtend; het is een macht in het leven, een zegen van onberekenbare waarde. De Heidenen roemden reeds de weldaad des vuurs en rekenden het vuur als een hemelgoed, dat op aarde gebracht is. En inderdaad, wat zouden wij zonder vuur! zonder vuur verstijfd en van koude en stond onze samenleving stil. Alle dagen branden de vuren op, die schier alle bedrijven beheerschen, alle industrieel produkt helpen voortbrengen, en heel de menschelijke samenleving drijven. Zoo *moet* ook de tong de groote macht ten goede zijn, die heel het leven richt en zegent, gloed en kracht, werking en vrucht geeft. Kennen en liefhebben, genade en vrede, leven ook door de tong; de harten worden er door ontstoken, en heel het leven in gang gezet. Maar *zóó* is de tong als vuur, de vurige tong, die den Pinksterzegen symboliseert, slechts door de genadeheerschappij des Heiligen Geestes; door de genade van het eeuwige Woord Gods, dat waarheid en leven is; door onze geestelijke gemeenschap met het Woord des Heeren. In onze verdorvenheid, en voor zooveel onze verdorven menschelijke natuur aangaat, is de tong daarentegen een boos vuur, dat verdervend werkt op heel ons bestaan en op heel ons leven, op het menschenleven, waarin wij deelen, en op ons eigen leven. In onzen geest schuilt de zonde en heeft van nature de leugen heerschappij; en de leugen is de ongerechtigheid, zij is de vijandschap tegen God en zij is de boosheid der zonde zelf. Zoo steekt onze tong alle dingen door leugen en zonde aan; zij ontsteekt de booze hartstochten; zij zet ons in vuur en vlam ten kwade; zij beheerscht ons oog en onze hand, ons inzicht en onze daden, onze houding en onze wegen. Zij doet heel de vlamme wereld van ontucht en opstand, van dwaasheid en tuchteloosheid, van ontevredenheid en lastering opkomen. Zij besmet alles door de snoode zonde, Gode tot onteering en alle menschenleven tot schande en ellende.

De tong besmet zoo heel ons lichaam door het vuur der zonde, al onze leden en krachten en werkingen, om dienstbaar te zijn aan de zonde als wapenen der ongerechtigheid. De menschen zien en gelooven het niet, dat hun tong zoo hun geheele bestaan en heel hun leven beheerscht, besmet, vurig maakt ten kwade. Zij weten niet,

dat ze leven bij hun eigen woord, en dat hun verlossing niet mogelijk is zonder breideling hunner tong; dat ze geen zegen kunnen zijn, tenzij dat hun tong door genade gegrepen, genezen, door het vuur van het altaar des Heeren geheiligd en Gode dienstbaar gemaakt wordt. En toch, het is zoo en het is niet anders; wij leven bij ons eigen woord; onze geest, onze rede, ons denken, ons spreken, dat is ons eigenlijke leven; daardoor alleen wordt heel ons zijn, ons leven en onze werking beheerscht als de machine door den vuurhaard; ons ongeheiligd, natuurlijk, boos en leugenachtig geestelijk en redelijk bestaan, ons woord, onze tong, besmet heel ons lichaam, zet het in de onheilige vlam, en beheerscht het zoo tot zonde, tot ongerechtigheid, tot schande en ellende, tot het vuile werk aller onheiligheid, tot nameloozen jammer, tot de misdaad en tot den dood.

In de hel brandt het vuur, dat ook vonkt in onze tong; *van de hel* wordt de tong *ontstoken!* Van de hel is de booze geestelijke macht in het leugenwoord uitgegaan, die heel het menschedom drijft naar het eeuwig verderf in het onuitblusschelijk vuur des Duivels. Het leugenwoord van Satan verleidt heel de wereld en besmet haar, om in heel haar zijn en leven een leugenwereld, een wereld van ongerechtigheid te zijn. Dit hellevuur ontsteekt daartoe eerst en altoos weer met den menschengest de menschentong; en met die vuurtong, die niet door het heilig vuur maar door het hellevuur ontstoken is, wordt zoo heel het lichaam der menschen besmet en alles in het menschenleven door valsch vuur aangestoken, in vlamme werking gezet en verdorven. Hier zijn de diepten des Satans; hier is het duivelsche werk der ongerechtigheid, dat heel de wereld en heel leven der menschen vergiftigt en doet vergaan. In de tong, in onze tong, daarin werkt het hellekwaad, dat alles, alles ellendig maakt en de eeuwige verdoemenis doet komen, het hellevuur, dat niet te blusschen zal zijn, en dat branden zal tot eeuwige pijniging.

Onze tong ontsteekt *het rad onzer geboorte*, dat wil zeggen *ons leven*, dat van onze geboorte af in beweging komt en sinds in altoos sneller, omvangrijker en inhoud-rijker beweging voortgaat. Gelijk het vuur de machine in beweging zet van den stoomzuiger af, zoo komt ons leven op met ons spreken; met ons spreken beginnen we iemand te worden, en met ons spreken worden we almeer onszelf; daarmee worden we almeer de mensch, die wij zijn in het menschenleven. De tong, van de hel ontstoken, ontsteekt het rad onzer geboorte; dit rad onzer geboorte beweegt niet slechts, maar het brandt; het brandt hetzelfde vuur, dat brandt in onze tong. Zóó leven wij, als een brandend vurig rad, dat zich in het menschenleven beweegt, rusteloos wentelt van onze geboorte af, alles aanstekend, waarmee wij in aanraking komen. Onze tong houdt dit rad van ons leven niet alleen in beweging, maar zij houdt dit rad ook zelf brandend. En zoo breidt het hellevuur zich door ons leven in het menschenleven uit, alles ontvlammend door de besmette vlammen, door het hellevuur van het woord, dat niet uit God is.

Hoe vreeselijk is het bedrog, het zelfbedrog, het wereldbedrog, waardoor het woord van weinig waarde en beteekenis gerekend wordt, een ijdel ding, dat niet heerscht en niet heerschen moet en mag! Rampzalig zelfbedrog en wereldbedrog! Want *het woord*, het woord *alleen*, de *tong* beheerscht de wereld en alle menschenleven. Macht en geweld zijn slechts uitwendige dwangmiddelen, die voor het woord niet kunnen bestaan; kerkmuren moeten vallen en ze vallen voor de tong; en heel de wereld wordt geregeerd door het woord van den dag. Het Woord Gods beslist; dat Woord is het zwaard des Geestes, het vlamme tweesnijdend zwaard van de lippen des Heeren.

En terwijl ieder het woord voor weinigen niets rekent, heeft en neemt in onzen tijd juist ieder het woord. Wie preekt en leert er al niet! wie durft niet de pen nemen en schrijven het publieke woord! wie spreekt en oordeelt niets over alles! ons leven staat in het teeken van de pers en de meetings, van de vergadering en het debat, van het praten van iedereen over alles. Ja praten, babbelen, ratelen, snateren, met halve kennis en geen kennis, zonder licht en zonder geloof, zonder den vuurdoop des Geestes, zonder de reiniging der tong, zonder de waarachtige, geestelijke, vrijmakende en verlichtende

gemeenschap van het Woord Gods, zonder de ontmoeting van het eeuwige Wezen, die ons alleen bekwaam maakt om te spreken "als de woorden Gods."

O, het hellevuur brandt op de aarde door de menschentong! Hellevlammen blaken alom, en hellewee wordt op aarde door mensen aan mensen aangedaan door de tong, die de vlamme raderen van het menschenleven in ongerechtigheid beweegt en in ongerechtigheid vruchtbaar maakt.

Wat zal het eeuwige vuur zijn, dat branden zal van dit hellevuur! Wat zal het oordeel Gods zijn over het menschenleven, dat door de besmette tong bewogen wordt en beweegt! Och, kome er toch een zwijgen, een breidelen der tong, een *hooren* naar het Woords Gods! Dan zal het licht van den hemel weer stralen, en het vuur uit den hemel op aarde branden. Dan zullen Gods engelen weer vurige kolen dragen van het altaar, om te heiligen de tong van allen, die den Heere Jezus Christus in onverderfelijkheid liefhebben. Dan zal er weer wijsheid zijn om te spreken, en heiliging zal er weer komen in het leven. En dan zal het rad onzer geboorte licht en koestering, waarheid en kracht, gerechtigheid en liefde werken in de vreeze des Heeren, in gehoorzaamheid aan het Woord Gods.

XX. Een onbedwingelijk kwaad [Jak. 3:7, 8].

Want alle natuur, beide der wilde dieren en der vogelen, beide der kruipende dieren en der zeedieren, wordt getemd en is getemd geweest van de menschelijke natuur; maar de tong kan geen mensch temmen; zij is een onbedwingelijk kwaad, vol van doodelijk venijn.

Jak. 3:7, 8.

De vreeze des Heeren is het beginsel der wijsheid, wijl zij is onze ware, onze *geestelijke onderwerping aan God*. Zij is het buigen, het bukken van onzen geest voor God, het eeuwige Wezen, uit wien en door wien en tot wien alle dingen zijn, de Fontein des levens, in wiens licht alleen wij het licht zien. Onze geest moet daartoe verborgen gemeenschap hebben met God in Christus door den Heiligen Geest, maar onze geest moet daarbij ook bewust zich Gode in het geloof onderwerpen, gehoorzaam aan het *Woord* des Heeren, en met dat Woord zich willig vereenigende, om alzoo bij het licht Gods te zien. Dan wordt onze geest door het waarachtige licht Gods bestraald en doorlicht. Dan gaat ons denken in het waarachtige licht uit op ware lichtwegen en zelf lichtend. Dan gaat ons menschenleven in zijn hoogste, in zijn geestelijke zelfopenbaring uit in ons *woord*, dat in het Woord Gods geworteld is en groeit. Dan spreken wij als de woorden Gods. En dan leven en doen wij met en bij en door ons woord het goede met hart en ziel, God tot eere, onszelf tot vrede en anderen ten zegen.

Deze ware geestelijke onderwerping aan God in het licht van zijn Woord is de vreeze des Heeren, het beginsel der wijsheid. Daardoor alleen is ons denken en is ons spreken in beginsel waarachtig en kan ons leven tot eere en ten zegen zijn, werkend ten goede door de genade des Heeren.

Want zoo is de ordening, waarin de Heere God ons schiep. Hij riep alle dingen in het aanzijn naar zijn eeuwig Besluit door de werking van zijn Geest en door zijn Woord. En Hij schiep ons menschen naar zijn beeld en gelijkenis, opdat wij God in zijn Schepping zouden kennen, liefhebben en dienen; opdat wij geestelijk met God gemeenschap zouden hebben door zijn *Geest* en door zijn *Woord*; door het eeuwige Woord en door het Woord zijner zelfopenbaring, waarmee de Heere den mensch, dien Hij naar zijn beeld schiep, toesprak, en hem geestelijk bond aan zijn goddelijk licht, dat ver boven Gods openbaring in zijn schepselen uitgaat. Zóó gaf de Heere den mensch de *heerschappij* over zijn lagere schepselen en over heel de aarde; en zoo moest de mensch die heerschappij doen uitgaan en uitoefenen, levende in geestelijke gemeenschap met God en *geestelijk onderworpen aan het Woord des Heeren*; levend in het licht Gods door zijn denken, en heerschend over de schepselen door zijn spreken, door zijn *woord*. Zoo moest de mensch zich koning op aarde toonen en zichzelf ontsluiten in het menschelijk gemeenschapsleven tot eer van God; door en met zijn *woord*, waarin de menschelijke gemeenschap geestelijk werkt, en waarmee heel het menschelijk leven zich beweegt.

Onze verdorvenheid, onze ellende is de *verstoring dezer geestelijke ordening* onder den Boom der Kennis, door het gehoor-geven van den mensch aan den verleider, aan *het woord van den vader der leugenen*. Geestelijk in gemeenschap getreden met den leugengeest, met den Duivel, die zijn beginsel verlaten heeft, en bevrucht door zijn leugenwoord, heeft de mensch niet slechts den band gebroken, waarin zijn ziel met God gemeenschap had dooiden Heiligen Geest, maar ook den band des geloofs, waardoor zijn ziel geestelijk aan God gebonden was in zijn *Woord*. Ongeloof en duisternis, verwarring en verkeerdheid heerschen daardoor in den menschelijken geest; en het *woord* des menschen in de menschelijke zelfopenbaring, in de menschelijke gemeenschap, in de werking van den mensch naar buiten, is geen heilzame lichtende

vlam meer van waarheid en waarachtigheid, werkend ten goede in de vreeze en gemeenschap des Heeren, maar een vuur, dat aansteekt om te verderven, ontstoken van de hel, besmettend het geheele lichaam, heel ons leven en doen, om ons als een rad van vuur in willekeur te doen wentelen en het leven te zetten in vlammen van zonde en ellende. In ons *woord*, in onze *tong* komt boven alles onze verdorvenheid uit en gaat ons leven uit ten kwade; onze tong is een vuur, dat niets ontziet en maar voortvlamt ten kwade, een wereld van ongerechtigheid.

Daarom moet de genadeheerschappij van Christus, die met de vergeving der zonden in de verzoening met God tot behoudenis over ons komt, ons niet slechts brengen de wederbaring door den Heiligen Geest, maar daarmee en daarbij ook het *geloof*, waardoor wij weergebracht worden tot waarachtige *bewuste geestelijke onderwerping aan God* met onze overgave aan Christus, tof *bewuste geestelijke onderwerping aan het Woord Gods*. Dan komt onze geest weer tot het waarachtige licht, dat in ons schijnt en alle dingen voor ons verlicht, *alle* dingen. Dan zien wij in het licht Gods weer zelf het licht en gaat onze geest weer op de ware lichtpaden uit naar de geestelijke ordening, die God gesteld heeft. Dan wordt ons *woord* weer dienstbaar aan het licht en zelf licht. Dan herkrijgt het als woord zijn hooge en heerlijke beteekenis en zijn schoone zegenrijke werking. Dan wordt onze *tong* weer los en vrijgemaakt. Dan komen we weer tot de echte menschenlijke levensopenbaring, waarin onze tong haar eere heeft, Gode tot verheerlijking, onszelf tot sieraad en tot kracht, en ten rijken zegen voor het menschenlijk gemeenschapsleven.

Neen, de *volle vrijmaking* wordt in deze bedeeeling ons deel niet; die volle vrijmaking komt pas met de volle vrijmaking van heel de zuchtende Creatuur in de wederkomst van den Heere Jezus Christus aan het einde der tijden. Dan pas wordt met de tong het menschenwoord ten volle vrijgemaakt, in volmaakte eeuwige gebondenheid aan het Woord Gods en daarmee in de volle eeuwige gemeenschap met God. O, wat zal het menschenleven zijn in de eeuwige heerlijkheid Gods, die de eeuwige heerlijkheid zijn zal ook van *het menschenwoord!*

In deze bedeeeling heeft echter de vrijmaking door de heerschappij der genade slechts *in beginsel* en in *aanvankelijke* doorwerking plaats. En zij heeft plaats met worstelingen, die heel onze ziel, heel onzen geest, heel ons menschenleven, ons menschenlijk gemeenschapsleven aangrijpen, en die met geweldige beroering der tijden door de eeuwen heengaan. De werking der tong, die van de hel ontstoken is en het rad onzer geboorte ontsteekt om alles te doen branden van valsch vuur, is ontzettend op aarde en gaat steeds geweldiger door; *de geestelijke strijd door het woord* moet heel de wereld aangrijpen, opdat de groote beslissing kome tusschen den Heere, die als God zijn waarachtig Woord gesproken heeft, en den vader der leugenen, die de geheele wereld verleidt. En in die worsteling blijft ook het geslacht, dat de vreeze des Heeren door genade deelachtig is, veelszins besmet; ook in de tong kleeft de boosheid ons altijd aan; ook hen, die het diepst verlicht in het waarachtige licht ingaan en die hun tong geheiligd dienstbaar stellen aan het licht Gods, waarin zij mogen leven. Wij struikelen allen in vele; indien iemand in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man, machtig om ook het geheele lichaam in den toom te houden.

Maar daarom te meer moeten door het Woord Gods, waarbij wij leven, onze oogen verlicht zijn, om acht te geven op de smadelijke onteering, op het diep bederf der menschenlijke natuur, op de wereld van ongerechtigheid, die zich openbaart en die werkt in het menschenwoord, in de tong, opdat we te ernstiger mogen zoeken de heerschappij der genade over onzen geest, over ons woord, over onze tong: en opdat we volharden in de smeeking: "Laat de redenen mijns monds en de overdenking mijns harten welbehagelijk zijn voor uw aangezicht, o Heere, mijn Rotssteen en mijn Verlosser!" (Ps. 141:3; 19:15).

De tong is een *onbedwingelijk kwaad*, vol van *doodelijk venijn*; de tong kan geen *mensch temmen!* — zoo waarschuwt en leert ons de heilige apostel; zoo houdt het

Woord Gods ons den lichtenden spiegel voor. En het Woord Gods doet dit ontzettend kwaad, dit diep bederf der tong daarbij te meer uitkomen door vergelijking met wat buiten ons, in de natuur, in de dierenwereld, ons menschelijk leven bedreigt.

Onze oogen zijn toch voor het kwade, voor het ongeluk en het verderf, dat in *de Natuur* ons menschelijk leven bedreigt, veel meer geopend dan voor het kwaad, dat de tong over ons brengt, wijl door onze zondige vergroving het zinnelijke en zienlijke meer indruk op ons maakt dan het geestelijke. Toch is het kwaad, dat wij in de wereld buiten ons ontmoeten, dat ons in de Natuur bedreigt, slechts *gevolg* van het kwaad in ons geestelijk bestaan; het staat daar verre *beneden* en is daaraan geheel *ondergeschikt*, al is het onafscheidelijk aan het geestelijk kwaad verbonden. Inderdaad, de Natuur rondom ons bedreigt ons leven met vele gevaren. Dit is zoo om onze zonde, en enkel door het Woord Gods, die tot ons gesproken heeft: "de aarde is om uwentwil vervloekt." De gevaren dreigen ons in de Natuur van alle kanten. De dampkring bedreigt ons met bliksemvuur, met hagelslag en stortvloed. De bodem onder onze voeten werkt ons tegen door samenspanning van geheimzinnige krachten. Orkanen en oceanen woeden om ons heen. Het stof der aarde zoekt ons te vergiftigen. Doornen en distelen betwisten ons akker en spijs, en de plantenwereld is voor ons vol gevaren. Wat ongelukken kunnen een mensch al treffen uit de Natuur!

Niet het minst bedreigt ons gevaar uit de *dierenwereld*, die naast ons het hoogste in de Natuur staat. Over die dierenwereld, die wereld van zielen, van bezielde levende wezens door God op de aarde geschapen, was ons bij onze schepping de geestelijke heerschappij gegeven. De dieren hebben een ziellijk leven, geen geestelijk leven; in hun ziellijk leven moeten ze geestelijk beheerscht worden, en die geestelijke heerschappij gaf God den mensch, dien Hij schiep naar zijn beeld. Satan maakte dan ook het dier, de slang, die boven alle dieren uitblonk, door zijn geestelijk overheerschen tot zijn werktuig om ons te verleiden; en de mensch heeft zijn roeping verzuimd, om door zijn menschenwoord in geloofsonderwerping aan het Woord Gods het dier van de booze overheersching vrij te maken. Sinds is de slang door den Heere God vervloekt boven al het gedierte, maar zoo is met haar ook al het gedierte door den vloek getroffen: het gedierte is daardoor in beginsel verwilderd, vervreemd van den mensch, en het wordt voortgedreven van den mensch af en tegen den mensch in; het is in opstand tegen den mensch en het bedreigt en belaagt den mensch. Vandaar al de gevaren, die den mensch in de dierenwereld omringen. Het Woord Gods, dat vijandschap zet tusschen de vrouw en de slang, tusschen de menschheid als haar zaad en het slangenzaad, ziet dan ook mede op *de worsteling tusschen de menschenwereld en de dierenwereld*, die sedert den zondeval opkomt; en de vermorzeling der menschenlijke verzenen omvat ook mede al het lijden, dat door de dieren over de menschen komt. De apostel noemt hier al het gedierte, waarmee de mensch de worsteling heeft: het wild gedierte, waarmee hij alle viervoetige dieren op het oog heeft; de vogelen met al het gevleugelte; de kruipende dieren met de insectenwereld, die zich langs den bodem beweegt; en de zeedieren in de wateren. Zij allen hebben den strijd tegen het leven van den mensch, dien ze moesten dienen op zijn woord. En wie zal al het lijden, al de ellende en al het verderf verhalen, dat al de eeuwen door uit de dierenwereld over den mensch en het menschenlijke leven kwam en nog steeds komt.

Toch, — alle natuur, en bepaald ook die dierennatuur, is nòg door de menschenlijke natuur *te bedwingen en te overwinnen*. Deze overwinningen zijn al de eeuwen door behaald; zij gingen voort in de dagen der apostelen en ze gaan nog immer voort. Dit is ook wel zoo alleen door het Woord Gods, die de vijandschap niet slechts zette van de zijde der dieren, maar daarbij ook de bestrijding der dieren door den mensch ordeneerde, gelijk ook de bestrijding van alle vijandige werking in heel de Natuur. En na den Zondvloed heeft het Woord Gods uitdrukkelijk de vrees en de verschrikking der menschen over het gedierte geordineerd; Hij heeft daarbij de dieren in de hand des menschen overgegeven, zelfs tot spijs voor den mensch (Gen. 9:2, 3). Maar deze ordening en deze overmacht gaf de Heere in zijn gemeene genade en aan heel het menschenlijk geslacht als zoodanig, aan de *menschenlijke natuur*. Daarom zegt de apostel

ook, dat alle natuur, bepaald ook die der dieren, door de menschelijke natuur getemd wordt, d.i. bedwongen, overwonnen en tot onderwerping gebracht. Daarom onderwerpen de krachten der Schepping, de wateren en de aardbodem, de stoffen en de planten, zich steeds meer aan den menschelijken geest, aan het menschelijk uitdenken en aan den menschelijken arbeid. Over de dieren ook beschikt de mensch te land en ter zee; hij temt het vee; hij bedwingt het wild gedierte of hij jaagt het, hij drijft het weg in de wildernissen of roeit het uit, en hij vervolgt rusteloos het ongedierte. Ook het onzichtbare gedierte, dat als baccillen in het menschelijk vleesch en bloed het leven verderft, is de mensch op het spoor. En het is niet tegen de Heilige Schrift, maar juist in overeenstemming met haar uitspraak, dat de menschheid vóór de voleinding der eeuwen alle krachten der Natuur en daarmee ook alle gedierte geheel overwinnen en aan zich onderworpen zal, — ook om zich zoo in volle vleeschelijke emancipatie tegen God en zijn Gezalfde te verheffen.

O, ware er geen *ander* kwaad dan in de Natuur, in de wereld buiten ons, de menschelijke natuur zou door de gemeene genade, die God sedert den Zondvloed in zijn Verbond heeft vastgezet, dit kwaad overwinnen!

Zoo is dan ook de hoop en verwachting dergenen, die de zonde miskennen. Maar het kwaad schuilt *niet* allermeeest in de Natuur; — *de tong* van den mensch is het kwaad. In de tong schuilt de wereld der ongerechtigheid. De menschelijke geest, het menschelijke woord, de tong verderft het menschenleven, ook al werd de aarde rondom ons weer een paradijs. De tong verwoest alle geluk en verwoest alle waarachtige menschelijke gemeenschap! En als alle natuur den mensch onderworpen zal zijn, dan zal de menschheid met haar tong God lasteren; — en dan komt de eeuwige verdoemenis!

De tong der menschen is de angel der slang, die de geheele wereld verleidt, — *vol van doodelijk venijn*, dat het leven vergiftigt en verderft.

En die tong is een *onbedwingelijk* kwaad. Zij is door de menschelijke natuur en door gemeene genade niet te bedwingen, niet te overwinnen. Over haar zegepraalt alleen de bijzondere genade Gods in Christus Jezus, door de wedergeboorte uit den Heiligen Geest, en door de waarachtige geestelijke geloofsonderwerping aan het Woord Gods. De verlossende genade des Heeren moet ons leven van het verderf bevrijden in onze *ziel*, in onzen *geest*, in onze *tong*; in beginsel en bij voortgang. Al ware dan heel de Natuur ons tegen, dan zullen we de ware vrijheid kennen. Dan zullen we tot de ware vrijmaking van het menschenleven en zoo tot de ware vrijmaking der Creatuur geestelijk dienstbaar zijn. En dan zullen we eeuwig juichen in overwinning, en met Christus over al Gods werken eeuwig regeeren!

XXI. Uit denzelfden mond [Jak. 3:9-12].

Door haar loven wij God en den Vader, en door haar vervloeken wij de menschen, die naar de gelijkenis Gods gemaakt zijn. Uit denzelfden mond komt voort zegening en vervloeking. Dit moet, mijn broeders, alzoo niet geschieden! Welt ook een fontein uit eenzelfden ader het zoet en het bitter? Kan ook, mijn broeders, een vijgeboom olijven voortbrengen of een wijnstok vijgen? Alzoo [kan] geen fontein zout en zoet water voortbrengen.

Jak. 3:9-12.

Machtig is de tong. Zij stuurt het menschenleven op aarde, gelijk wij de vurige paarden sturen door de toornen in hun monden gelegd; gelijk we de groote schepen, ondanks stormen en baren, richten door het roer. Als een vonk of vlam, die den houtstapel aansteekt, die wouden in vuur doet opgaan en steden in asch legt, zoo is de tong een vuurvlam. Zij ontvlamt heel ons lichaam, heel ons leven. Zelf door hellevuur ontstoken kan zij in vuur zetten en zet zij in vuur heel ons leven, dat dan als een wentelend vuurrad in het menschenleven voortrolt en alles doet ontbranden. Ook in de Natuur werkt een macht van verwildering, die het leven bedreigt, maar die macht moet zwichten voor de menschenlijke natuur. De tong echter zwicht voor de menschenlijke natuur niet, maar beheerscht veelmeer die natuur. Zij is alleen te overwinnen door de heerschappij der genade Gods in Christus Jezus, door den Heiligen Geest en door het Woord Gods. Dan, en dan alleen wordt de tong een macht ten goede, Gode tot heerlijkheid en een machtig werkende zegen in het menschenleven.

Waar Gods Woord en Geest den geest en de tong des menschen aanraken, daar komt die werking *in konflikt* met de werking, die van de hel en van de menschenlijke verdorvenheid op onzen geest en op onze tong uitgaat; en ook dit konflikt kan oorzaak zijn, dat de invloed, die onze tong op het leven oefent, smadelijk en noodlottig is. Het Woord Gods vestigt ook hierop ernstig onze aandacht, opdat wij zullen weten onze groote verantwoordelijkheid, en opdat we zullen waken en bidden.

Er is een werking van Gods Geest en Woord op den geest en de tong des menschen, die alleen *uitwendig* is en niet krachtig vernieuwend het hart en het leven aangrijpt.

Zóó is de werking der *traditie*, waaraan de consciëntiën der volken getuigenis geven, en die door alle eeuwen en onder allen natiën in zeden en religie een toom over tong en leven doen gaan. Daardoor geeft de tong in de historie en het leven der menschen in vele opzichten nog een goede rede op; zij getuigt tegen het kwaad en voor het goede en dringt het woord uit, dat voor het goddelijke en den godsdienst spreekt. Dit getuigenis staat echter in konflikt met heel de natuurlijke werking der tong; het staat eigenlijk tegenover het leven, al werkt het op dat leven als een teugel. Het menschenleven zelf werkt innerlijk onder den gloed van het hellevuur, dat opbrandt in de tong, door het tongengif der natuurlijke menschenlijke verdorvenheid, waarin de wereld der ongerechtigheid uitgaat. Goede woorden mogen hier klinken, klanken van religie mogen hier over het leven gehoord worden, het leven zelf is daarmee in strijd, en de tong in haar natuurlijke werking is een smaad en spot voor die woorden, die van het goddelijke en het goede roepen.

En zoo is het niet enkel bij de volken, die slechts den teugel van traditie en consciëntie kennen; zoo is het ook, waar Gods Woord gehoord en geleerd *wordt* en Gods Geest daarmee machtiger werking openbaart. Ook hier is een *uitwendige werking*, die getuigenis vordert en kweekt voor God en zijn Woord, voor waarheid en gerechtigheid. Religie en zedelijkheid dwingen hier erkenning af, zij breidelen ten deele althans de tong

en vorderen een woord voor God en het goede. Maar ach, daarmee is de weggevoerde eere niet weergebracht, waar het leven zelf en daarmee de geest en de tong des menschen niet herboren zijn. Uitwendige verlichting en zalving van leven en woord, waartegen het leven en de tong zelf in hun innerlijke werking ingaan, eindigen slechts als smaad en oneere voor God en voor den mensch. O, ja, dan kan er een uitwendig godsdienstig leven zijn; een Christelijke banier, waaronder we ons scharen, een Christelijke belijdenis, die we laten klinken. Dan kunnen we spreken zeer Christelijk, en over alles wat het Woord Gods geldt. Dan kunnen we spreken, schrijven, zingen, dichten van God en het goede, in schoone beelden, in machtige redevoeringen, in meeslepemde krachtsontwikkeling, door natuurlijke bekoring ondersteund. Ja dan kunnen we psalmen zingen Gode tot lof, en bidden, aanbidden met onze woorden. Maar ach, onze tong, onze geest, ons hart en ons leven, zijn dan niettemin dood, werkend in aanraking met het hellevuur, in dienst van den Booze, overgegeven aan onze innerlijke verdorvenheid, hoogmoed, zelfzucht, vijandschap, aan beginselloosheid en willekeur, aan allerlei vleeschelijke bedoelingen en overleggingen. Met het licht van Gods Woord bestraald, in de klanken van het getuigenis Gods, door den olieglans der heilige zalving uiterlijk gesierd, werkt dan niettemin in ons het leven der verdorvenheid, brandend door het vuile tongenvuur, en verdervend het leven, — ten smaad en spot voor God en zijn Woord. *Ja, ook zoo Gods genade levendmakend indaalde in ons hart door zijn Geest en Woord*, en alzoo waarlijk ook onze tong levend maakte en heiligde, zoo blijft toch de hel ons hart en onzen geest zoeken, en de verdorvenheid onzer natuur welt immer als een onzalige fontein op, om de werking van Gods Geest en Woord te storen en te keeren. O ja, dan wordt onze tong waarlijk geestelijk ontstoken en gezalfd tot lof en eer van den levenden God; *door haar loven wij dan waarlijk God en den Vader* in aanbidding en belijdenis. Maar toch, zoo we niet waken en bidden, wordt de eere dier belijdenis bedreigd. De overgang van de binnenkamer der aanbidding naar het dagelijksch leven, van den Zondag naar den werkdag, van de belijdenis naar de praktijk, is vaak zoo smadelijk. Wat die levendgemaakte en geheiligde tong dan doet, als hef psalmlied uitgezongen is, als de preek geëindigd is, als het geestelijk gesprek ophoudt, als het levensrad in sneller beweging komt, in het huiswerk, in de zaken, in den omgang onder de menschen, in den levensstrijd, in het menschenleven, waarin we met eere God dienen moeten en ten zegen moeten zijn, sturend ons leven en anderer leven met ons woord! O, dan werken vaak geprikkeldheden op, bitterheden ook, ja willekeur en allerlei boosheid, ijdelheid, verwaandheid en vijandschap, snood opzet en laag bedoelen! De tong, de tong, die zoo vroom kon bidden en spreken lovende God, kan dan kwaad vuur aansteken, doodelijk venijn druppelen in het menschenleven, ja onbeschaamd zich dienstbaar stellen aan het lage werk des Boozen, bekladden, lasteren, schelden, verwenschen en vervloeken *den mensch*, die onze evenmensch is, onze naaste, dien wij moeten liefhebben en zegenen. Wie die mensch ook zij, hij is *naar de gelijkenis Gods gemaakt*; en de tong, die waarlijk God eert, kan daarom niet tegelijk in vleeschelijke boosheid den mensch, dien God schiep naar zijn beeld, door giftige krenking kwetsen, onteeren of vervloeken. Zoo voert de menschelijke verdorvenheid dan de eere der tong weg. *Uit denzelfden mond komt alzoo voort zegening en vervloeking*. Zoo speelt de tong met het leven, onteerend en verwoestend wat haar eere was en haar ware levenswerk. Zoo wordt het arme menschenleven een speelbal van menschelijke dwaasheid en willekeur.

Dit moet, mijn broeders! — en de zusters hebben het zich niet minder aan te trekken! — *alzo niet geschieden!*

Hoe smadelijk toch is deze onteering van de eere der tong! Hoe smadelijk is dit werk zonder waarheid, dit ja en neen uit dezelfde bron, deze zegening en vervloeking uit denzelfden mond!

Ook hier staat de menschelijke eere beneden die der Natuur. Geen *vijgeboom* brengt tegelijk ook *olijven* voort, en geen *wijnstok vijgen*; de vijgeboom en de wijnstok zijn bij alle gebrek *zichzelf*, ze houden hun eigen karaken blijven zich daarin gelijk; ze zijn

vijgeboom of wijnstok of olijf, — zij het in meer of minder kracht, bij rijker of armer vrucht. En de *fonteinen* der aarde, uitbrekend uit de aderen van den bodem, volgen denzelfden regel; ze mogen dan *zoet* of *zout* zijn, ze zijn ieder zichzelf en blijven zich zoo in hun werking gelijk.

De *mensch* is toch zeker niet minder dan vijgeboom of wijnstok, dan olijf of welk gewas ook; niet minder dan de fontein uit den aardbodem of welke stomme natuurkracht of natuurwerking te noemen zij! De mensch allermeeft is er toch, om vrucht te dragen, eigen vrucht, waarin zijn menschelijk leven, zijn eigen karakter, zijn eigen persoonlijkheid, zijn geest en hart uitkomen. De mensch is er toch, om een *werking* van zich te doen uitgaan in het leven, een *geestelijke* werking, die machtiger en gewichtiger is dan dat der wateren uit de bronnen der aarde, een werking op de geesten der menschen tot verlevendiging, verkwikking en versterking. Ja, het menschenwoord geeft meer dan vruchtboomen en natuurbronnen spijs en drank aan het menschenleven; en het doet den mensch, ieder mensch, in dat menschenleven uitkomen in sieraad van *ieders eigen wezen en persoonlijkheid*, van gaven en karakter, van geest en hart.

Hoe staat hier dan de mensch, uit wiens mond *zegening en vervloeking* uitgaan, in oneere tegenover de Natuur! Voor zooveel hij in zijn geest en tong aan Gods getuigenis gebonden en gewijd is, bluscht hij de vlammen van het vuur der ongerechtigheid en ontsteekt hij de vlam der waarheid en godvruchtigheid, God verheerlijkend en zegend het menschenleven. En *diezelfde* mensch giet dan door *diezelfde* tong olie in het vuur, dat uit de hel ontstoken is; hij blaast de vlammen van boosheid aan; hij druppelt het gif der ongerechtigheid in het menschenleven in; hij doet het kwade; hij bluscht het vuur, dat uit God is; hij dooft den gloed, die is uit den Heiligen Geest; hij verderft het werk, dat door Gods Woord gewrocht is en gewrocht wordt; hij krenkt en verderft zijn evenmensch, dien God schiep naar zijn eigen beeld, en die om Gods wil gezegend moet worden met het woord der waarheid, der liefde en der zegening.

Neen, waarlijk, *dit moet alzo niet geschieden!* Deze smaad moet gezien, beleden en betreurd worden. Waar Gods Woord gehoord en de heerschappij zijner genade uitgeroepen wordt, daar ga toch ernstig dringend de waarschuwing uit, dat zonder de innerlijke vernieuwing des Geestes de uiterlijke aanraking met het Woord Gods ons slecht ten oordeel zijn zal. Het Woord Gods mag niet enkel uiterlijk onze ooren aanraken of op onze lippen komen; het moet door den Geest des Heeren indalen in onze ziel, in onzen geest, levendmakend, vernieuwend, geestelijk ons bevruchtend. En zoo moet het in zijn vrucht opkomen uit onzen geest, uitkomen door onze tong in ons woord, in aanbidding en belijdenis. Maar zoo moet het ook heel onzen geest, heel ons woord en onze tong beheerschen, niet alleen in ons uitkomen tegenover God maar ook tegenover de menschen. Zoo moet onze tong de werking van ons hart en van ons karakter, van onze persoonlijkheid en van ons leven doen uitgaan in heel onzen levenskring en in alle levensverhoudingen.

O, *ons woord* is zoo gewichtig, ons woord overal en in alles! Worstele dan onze ziel om die genadige heerschappij van het Woord en den Geest des Heeren, dat geen ijdel geklap bij ons gevonden worde, geen lastering of venijnig woelen tegen onzen medemensch, geen praat die kwaad doet, geen vleierij of verleiding, geen onteering of krenking, geen schelden, geen vervloeking. Maar door de doorwerkende heerschappij van den Geest en het Woord des Heeren in onze zielen, in onzen geest, zij ons woord bij alk gebrek, *één en hetzelfde*, overal en in alles, het woord der godvruchtigheid, in aangenaamheid, met zout besprenkeld, Gode tot eere en ten zegen der menschen!

XXII. Wie is wijs en verstandig? [Jak. 3:13-16]

Wie is wijs en verstandig onder u? die bewijze uit [zijn] goeden wandel zijn werken in zachtmoedige wijsheid. Maar indien gij bitteren nijd en twistgierigheid hebt in uw hart, zoo roemt en liegt niet tegen de waarheid. Deze is de wijsheid niet, die van boven afkomt, maar is aardsch, natuurlijk, duivelsch. Want waar nijd en twistgierigheid is, aldaar is verwarring en alle booze handel.

Jak. 3:13-16.

Wie is wijs en verstandig?

Naar *wijsheid*, naar het rechte *verstand* moet toch zeker onder menschen en voor het menschelijke leven gevraagd worden. De mensch is een verantwoordelijk geestelijk wezen, naar Gods beeld geschapen; hij moet zijn eigen leven richten en op het leven van anderen, op het gemeenschappelijk menschenleven invloed uitoefenen; hij moet daarom dat leven verstaan, er over oordeelen, en weten, wat hij doet en laat. Daarom kunnen wijsheid en verstand hier niet ontbreken. Onder alle volken en in alle eeuwen heeft men dit erkend; allerlei wijsheid en allerlei verstandigheid hebben zich aangeboden en aanbevolen; in alle levenskringen wordt de noodzakelijkheid van wijsheid en verstandigheid erkend; opvoeding en onderwijs, hogere en lagere scholen, vereenigingen en vergaderingen, bedrijf en handel, het maatschappelijke en het politieke leven, litteratuur en gedachtenwisseling, ze werken allen te zamen om door wijsheid en verstandigheid het levenspad te vinden, het te wijzen, en in dat pad het leven te leiden en te sturen. Hoe zou het dan ook *in het leven der Kerk, der Gemeente van Christus*, in het leven des geloofs en der geloovigen, in hun persoonlijk leven en in hun gemeenschapsleven, in hun leven voor God, in hun verborgen leven en in hun leven in huis en Kerk, in maatschappij en volk, niet om wijsheid en verstandigheid gaan?

Niemand zal echter ontkennen, dat er voor de wijsheid en verstandigheid een *keur* noodig is; dat hier een toetssteen onmisbaar is.

De wijsheid en verstandigheid komen bijzonder uit in het *woord*, dat de mensch spreekt, in wat door de tong uitgaat van zijn mond, in zijn spreken en daarom ook in zijn schrijven, in zijn leeren en in zijn zeggen. Maar daarmee is allermint gezegd, dat de wijsheid en de verstandigheid zijn bij den prater, bij ieder, die maar het woord neemt of de pen voert. Integendeel. Sinds de zonde in de wereld is, ging met het leugenwoord der slang, met de leugenrede des Satans, een verdervende macht van leugen en dwaasheid uit in het menschenhart en in den menschengest, en door het menschenwoord in heel het menschenleven. O, die vele meesters, die dwaasheid leeren en leugen voortplanten! die vele meesters, die maar spreken en zeggen zonder wijsheid en verstandigheid! O, die praters, die babbelaars en snateraars, die met het leven doen in dwaasheid en onverstand, in ijdelheid en leugenachtigheid, in boosheid en laagheid! Door hen gaan allerlei geesten, allerlei dwaasheid, leugengedachte, willekeur en slechtheid, allerlei bedrog en verleiding en snoode invloed als hollende paarden zonder toom en teugel uit in het menschenleven. Door hen is het menschenleven een onveilige zee, waarop de schepen zonder waarachtig roer, gedreven door alle winden van dwaasheid en leugen en ongerechtigheid, rondzwalken. Een vuur, door de hel ontstoken en aangeblazen, rolt zoo in vlammige raderen, alles aanstekend in dolle willekeur in het menschenleven rond. Als wilde ongetemde dieren bewegen zich de tongen der menschen in heel de wereld; zij zijn niet te temmen, en ze ontzien niets; ja, als slangentongen zwadderen ze doodelijk venijn uit, het druppelend met snood overleg en boos behagen in de menschenzielen, en verdervend het menschenleven. Ja, waar ook wijsheid en waarachtigheid het goede doen

opkomen, daar doet de booze tong uit denzelfden mond nog zegen en vloek uitgaan, en verellendigt het menschenleven, wellend als uit één fontein het vuile met het goede, het zuivere water vermengend met het verdorven vocht!

Een *keur* voor de ware wijsheid en verstandigheid kan en mag onder menschen niet ontbreken. Ze kan en mag niet ontbreken in tijden, waarin almeer allerlei tong zich laat hooren, en zoovelen hun stem niet slechts in hun kringetje laten gelden, maar ook in het publiek; nu bij toeneming ieder het woord neemt, en de meesters vermenigvuldigen; nu steeds meer, doordat alles los raakt en mee zich beweegt, heel het menschenleven een prooi dreigt te worden van iedereen; van massa's, die samen roepen, en van menigten, die zich los roeren naar hun believen, sprekend en roepend of fluisterend en babbelen over alles en over elk, zonder onderscheid en zonder ontzien. De keur van wijsheid en verstandigheid mag allermint ontbreken *onder Christenen*, voor wie het licht van den levenden God is opgegaan over heel dit menschenleven met zijn waan van wijsheid en zijn beroering der tong, en die ontvangen hebben het Woord Gods, opdat ze daarnaar zouden hooren en daarnaar oordeelen en spreken!

O, er is wel een wijsheid en verstandigheid in het ongebreidelde, willekeurige, naar eigen believen pratende en doende menschenleven, in dit wentelen der vuurraderen, die alles aansteken, in dit slanggeschuifel, dat het menschenleven weet te treffen door doodelijk venijn. En ook waar zulke verwaandheid, zulke willekeur, zulke snoodheid werkt onder Christenen, is hierin wel een wijsheid en een verstandigheid. De mensch is nu eenmaal een geestelijk wezen; hij wordt geestelijk bewogen en zijn werken is een geestelijk werken. Daarom is in dit menschenwerk door de tong niet maar stofbeweging of zinnelijk natuurdoen als in planten dier. Neen, er werkt *geest* in, vaak veel geest, veel talent, geoefend overleg, diep bedoelen. De hel zit er achter; Satan speelt er in; en het menschenleven is er niet buiten.

Hier is de wijsheid verwaandheid, onbeschaamdheid en onbeschoftheid, grofheid en laagheid, vijandschap en boosheid! Hier is ze de vrijmoedigheid, de ijdelheid, om zich te laten gaan; brutaliteit, die niets en niemand ontziet; het zich-doen der menschen, die anderen daarvoor opofferen aan hun willekeur of ze dienstbaar maken aan hun bedoelen! Hier is de wijsheid gladheid, slimheid, vernuft, sluwheid, slangenlist, boosaardigheid! Hier is het vermogen, om voor het bereiken van eigen bedoelen ieder middel aan te grijpen, te dwingen, te heerschen, anderen te vernietigen; of ook het overleg, om te sluipen, te gluipen, te kruipen, te klappen, te liegen, te lasteren! Hier is het geestelijk overwicht, om anderen mee te voeren met het woord, ze mee te slepen en voort te drijven, ze door vleierij te verblinden en tot niets te maken, of ze te bezielen en willig te maken tot elk offer voor den geest, die ze dienstbaar maakt! Hier is het vermogen, om aan de gedachten, die niet uit God zijn, gestalte en een schoonen schijn te geven, en ze op te dringen aan de levenspraktijk! Hier is het vermogen, om te prijzen en te spotten, te vleien en te krenken, te verleiden en te vertrappen, te bekoren en te vergiftigen, aan te blazen en vrijmoedig te maken allen hartstocht, alle verkeerdheid en snoodheid, *bitteren nijd en twistgierigheid, verwarring en allen boozen handel!*

Door *deze* wijsheid en deze verstandigheid wordt het menschenleven misleid, verleid, en in verkeerde richting gestuurd; alle gedachten, bedoelingen, strevingen en bewegingen der menschen worden zoo opgezet en voortgestuwd in paden, die verkeerd zijn en die ten verdere voeren. Zoo worden de menschen tegen elkander opgeblazen in vijandschap, in nijd en twist. Heel het leven wordt zoo verward, uiteengerukt, tegen-zichzelf-verdeeld en verwoest. Zoo wordt de boosheid alom bevrucht en tot vermenigvuldiging gebracht. Zoo wordt alle booze handel gekweekt, besmettend en bevlekkend iedereen. Zoo wordt het huis te schande, alle eer der goddelijke ordening weggevoerd, het huwelijk uiteengerukt, ouders en kinderen vaneengescheurd, familiën verdorven. Zoo wordt de maatschappij in vlam gezet, de omgang der menschen vergiftigd en vervuild. Zoo worden volken verdeeld en verscheurd en tegen elkaar in het harnas gejaagd. Zoo wordt heel het leven verleugend en gedemoraliseerd. Zoo *wordt*

zelfs het leven der Kerk, het leven der Gemeente *van* Christus, het gemeenschapsleven der geloovigen, door slangengeschuifel en slangengif verwoest. Zoo wordt de Heilige Geest gesmaad, het bloed van Christus vertreden, het Woord Gods verijdeld, opgeofferd aan vleeschelijke aanmatiging van menschen.

O, hier is een *groot* werk, een werk van machtigen omvang, van geweldige doorwerking en van onberekenbare gevolgen; een werk van groot overleg en van een vreeselijken *geest*, van een *wijsheid*, een *verstandigheid*, die alles weet te omspannen, weet op te zetten en uit te voeren. Maar deze wijsheid en verstandigheid zijn *niet uit God*, en ze dragen in hun uitwerking daarvan de teekenen; ze zijn *aardsch, natuurlijk, duivelsch!*

Aardsch is deze wijsheid; ze komt uit het verdorven aardsche leven op. Ze is *natuurlijk*, niet geestelijk in hongeren, in waarachtigen zin; ze is de wijsheid van het zinnelijke zondige vleesch, van de verdorven menschelijke natuur. Ze is *duivelsch*, demonisch, uit den Booze, die zijn beginsel verliet in vijandschap tegen God, en die daarom in het tegengoddelijke, in leugen zich uitwerkend, Gods werk verwoest en de zielen der menschen verderft tot dwaasheid en snoodheid, tot ellende en rampzaligheid.

In de verdorvenheid des harten, wortelt deze valsche wijsheid. Ze werkt in de tong uit en ze spint haar overleggingen, haar plannen en opzetten in het hoofd, maar ze woont, ze huist en zetelt en schuilt *in het hart*. Ze is daar het machtige leugenbeginsel, het gemis van waarheid in het binnenste, de onoprechtheid, de ijdelheid, het niet waarachtig onderworpen en overgegeven zijn aan het Woord en den Geest des Heeren. Daar zelfs, in het hart, wil deze verdorven wijsheid zich een schoonen schijn geven, ze wil daar *roemen*. Maar deze roem is een *liegen tegen de waarheid Gods*, tegen het Woord Gods en tegen den Heiligen Geest; tegen den Heere Jezus Christus, die van deze wijsheid niet weet en tegen het Evangelie, dat deze wijsheid veroordeelt.

De heilige apostel *waarschuwt* ons, dat wij met deze wijsheid der verdorvenheid in ons hart, met deze bitterheid van ijdelheid, afgunst, nijd en twistgierigheid, met deze vleeschelijke verwaandheid, willekeurigheid, liefdeloosheid en slechtheid in ons binnenste, niet zullen roemen en liegen tegen de waarheid. Neen, deze wijsheid is niet de ware wijsheid; zij is niet de wijsheid, *die van boven afkomt*, die van God, den Vader der lichten, afdaald (Jak. 1:5, 17). Zij is niet de wijsheid, die onder Christenen voor de ware wijsheid gelden mag. Integendeel, ze moet veroordeeld, verworpen en bestreden worden; ze moet door Gods Woord worden ontmaskerd en gebrandmerkt als aardsch, natuurlijk, duivelsch.

De ware wijsheid en verstandigheid heeft een gansch andere keur. Zij komt heel anders uit in het leven; en wie waarlijk wijs en verstandig is onder ons, die moet ook in het menschenleven heel anders uitkomen. Zeker, hij moet als *wijs en verstandig* uitkomen in het leven; zijn wijsheid en verstandigheid moeten uitkomen in zijn wijze van leven; zijn *wandel*, zijn *werken* in zijn wandel, en zijn omgang en leven onder de menschen, moeten het merk van ware wijsheid en verstandigheid dragen. De Schrift geeft daarom ook door het apostolisch woord het *keurmerk* aan de ware wijsheid, die uit God is, die van boven is, die uit Christus is door den Heiligen Geest, en die onder ons gelden moet. Het keurmerk der ware wijsheid, die onder Christenen gelden moet, is niet ijdelheid en brutaliteit, hoogmoed en pralerij, sluwheid en heerschzucht, woordenrijkheid en aanstellerij, vijandschap en venijnigheid, nijd en twistgierigheid, — maar *zachtmoedigheid*.

"Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van harte," zoo spreekt ons de Heere Jezus Christus door zijn Woord en Geest toe. De zachtmoedigheid is het keurmerk der ware wijsheid. Deze zachtmoedigheid is de waarachtige vernedering der ziele voor God, de ware geestelijke onderworpenheid aan den Geest en het Woord des Heeren. Zij is de waarachtige vreeze des Heeren, en daarom is zij de oprechtheid, de ootmoed, de waarheid in het binnenste, de liefde. Zij is kracht maar ook zwakheid, zachtheid, teederheid; zij is adel en zij is nederigheid. Zeker, ook haar moeten alle talenten en gaven dienen, maar ze dienen haar niet in liegen tegen de waarheid, maar in liefde tot de waarheid, in onderwerping aan de waarheid Gods. Zeker, ook deze wijsheid vordert

de tong op en zet het woord in vlam; maar zij kweekt niet de menigte van meesters, zij legt den waan aan banden, zij is rasch om te hooren en niet om te spreken. Zij drukt ook op het meest vlammeende woord, gelijk op heel den wandel en heel het leven, het onbedriegelijk keurmerk der zachtmoedige wijsheid.

We is dan wijs en verstandig onder ons? *die bewijze uit zijn goeden wandel zijn werken in zachtmoedige wijsheid!*

XXIII. De wijsheid, die van boven is [Jak. 3:17, 18].

Maar de wijsheid, die van boven is, die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezeggelijk, vol van barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdig oordeelende, en ongeveinsd. En de vrucht der rechtvaardigheid wordt in vrede gezaaid voor degenen, die vrede maken.

Jak. 3:17, 18.

De tong, dat kleine lid, roemt *grote dingen*. Ja, zij *doet* grote dingen. Gelijk één vuurvonk een houtstapel aansteekt, bosschen en steden in vlam zet en alles door vuur verteert, zoo beheerscht de tong heel het menschenleven. De geest werkt op de tong en door de tong op heel het leven, en die geest maakt en breekt dat leven, verderft en verwoest het, of zegent het en bouwt het op. Hier is oordeel, bedoeling, overleg, onbewust of bewust, minder bewust of meer bewust. Hier is machtige geestelijke werking van beneden òf van boven. Hier is inbeelding, verwaandheid, berekening, slimheid, sluwheid, boosaardigheid, snoodheid, doodelijk venijn, hellegif. Of hier is zachtmoedigheid, ootmoed, gehoorzaamheid, liefde, trouw, deugd, hemelsch licht, genadekracht. Hier is de wijsheid, die welt uit den leugengeest des Satans, verstandigheid uit den vader den Duivel; of hier is wijsheid van God, van den Vader der lichten, verstandigheid der waarheid door den Geest van God. Hier is de wijsheid uit het verdorven natuurlijke leven, uit den Duivel, *aardsch, natuurlijk, duivelsch*, en die daarom haar einde uitwerkt in nijd en twistgierigheid, in verwarring en allen boozen handel tot vergiftiging en verwoesting des levens. Of hier is *de wijsheid, die van boven is*, hemelsch, geestelijk, goddelijk; de wijsheid, die uit God is; die van Hem als een volmaakte gift nederdaalt om zijn Schepping te zegenen en te verheerlijken, en die daarom haar einde heeft in *gerechtigheid en vrede*.

Tegenover de verfoeilijke verwoestende werking der *leugenwijsheid* doet de apostel de schoonheid en het heerlijke werk van de *wijsheid der waarheid* uitkomen; en hij prijst daarmee die ware wijsheid aan tot waarschuwing, verlichting en besturing der geloovigen.

De ware wijsheid is *de wijsheid, die van boven is*.

Zij is *van boven*; zij is de hoogere; zij is hierin onderscheiden van de verdorven wijsheid, waaraan het schepsel in zijn waan zich overgeeft, die uit den afgrond opkomt en laag is. De ware wijsheid is van boven; zij is Gods wijsheid; zij welt uit Hem; zij is zijn genadige gave; zij brengt met Hem in verbinding, in gemeenschap. Gelijk de wedergeboorte in de Schrift de geboorte van boven heet en de geboorte uit God, zoo is deze wijsheid, die van boven is, de wijsheid uit God, indalend in zijn menschenkind door den Heiligen Geest, en verbindend het menschenleven door geestelijke gemeenschap met het leven Gods. Deze wijsheid heeft in de hoogere wereld der hemelsche geesten, die God omringen en dienen, in de hemelsche wereld van licht en waarheid, van geestelijken glans en zalige vreugde, haar aureool. Zij schittert ook van boven in de Schepping uit voor ons oog, in den azuren hemelkoepel van licht en majesteit, van blauw en goud, in de harmoniën der kleuren en in den volmaakten cirkel van het heelal; zij schittert uit in het wijsheidsbeeld van den zonneloop en van de maanstanden, van de starrengroepen en van de starrenwereld, vast en vrij, een volkomenheid van schoonheid, juichend voor God. Deze wijsheid Gods, in het schoone lichtwerk zijner vingeren sprekend, en voortbrengend voor ons oog getallen en heiren in machtige vrije eenheid, is echter hooger dan dit uitwendig hemelbeeld uitzeggen kan; zij is *geestelijk*; zij juicht in den hemel in de geesten der volmaakte rechtvaardigen, in de harmoniën van der engelen legerscharen en diensten; en zij daalt van boven neer naar de aarde; zij zoekt den mensch, die naar Gods beeld

geschapen is, en die van boven geroepen wordt tot kennis van God en tot de wijsheid van Gods Voornemen en Welbehagen, van zijn waarheid en van zijn wil, om, gelijk in den hemel, alzoo ook op de aarde zijn wil te doen geschieden, zijn wil te doen, en het leven hier beneden door wijsheid van boven schoon te maken en te verheerlijken. Deze wijsheid is van boven; *zij daalt neer van God*; zij is de gift van zijn vrije genade in Christus Jezus; zij komt met de uitstorting des Heiligen Geestes; zij brengt het Woord van God op aarde. Zij daalt neer in de harten als de regen en de zonneschijn van den hemel, om *geestelijk* alles te doortrekken, te vernieuwen, te verlevendigen, te koesteren, te heiligen en vruchtbaar te maken; om het leven in schoonheid van geestelijke bloemen en vruchten te sieren en te eeren, en het Gode tot heerlijkheid weer op te heffen naar den hemel.

Zij is van boven en zij komt van boven; zij daalt van God neer over en in en voor heel het menschenleven. Zij komt daarom met majesteit, *met gezag*. Zij is immer boven ons, zij vordert onderwerping; zij neemt van ons bezit en voert in ons heerschappij; zij moet ons geheel vervullen, gelijk de hemel, die ons omsluit; en zij moet in haar uitwerking, den hemel eerend, in haar lof en in haar werk naar boven terugkeeren, dragend haar vrucht naar den troon van God, en Hem verheerlijkend in de verheerlijking en zaligheid van het schepsel en het schepselenleven.

Hoe is die wijsheid, die van boven is, die wijsheid Gods, reeds in het Oude Testament door den Spreuken-dichter *verheerlijkt*, sinds Salomo bad: "geef mij nu wijsheid!" Hoe is die wijsheid, die in heel Gods scheppingswerk uitblinkt en die haar licht laat glanzen in heel Gods bizondere openbaring, verheerlijkt in de Historie, waarin de Heere, de Heilige, zijn weg koos, zijn werk wrocht en zijn licht in heerlijkheid schijnen liet! Hoe is zij verheerlijkt in de Wet, in de Psalmen en in de Profeten! Hoe is zij verheerlijkt in het geloof van ouds, dat zich Gode onderwierp, zijn Woord aannam en sprak, en zijn weg koos; hoe is zij verheerlijkt in het zaad der verkiezing en in Israël het volk des eigendoms van den Heere!

Verheerlijkt is deze wijsheid in den Christus, het eeuwige Woord, die de Wijsheid Gods zelf persoonlijk is. Hij is als het Woord vleesch geworden, en in het vleesch is zijn heerlijkheid als het Woord, als de Wijsheid Gods, vol van genade en waarheid, uitgeblonken, de heerlijkheid van den Eeniggeborene des Vaders! Zijn licht heeft als het licht der ware wijsheid van God, geblonken, in zijn eenheid met de Schriften, in zijn overgegevenheid aan het Woord van God, versmadend alle wereldsche vleeschelijke wijsheid en berekening; in zijn zachtmoedigheid en nederigheid, in zijn gehoorzaamheid, in de majesteit der waarheid zijner lippen; in zijn woorden en in zijn werken, in zijn strijd tegen Satan en zonde, in zijn lijden tot den dood, ja den dood des kruises! De heerlijkheid der ware wijsheid blinkt in de heerlijkheid van den Christus, den schoonste onder de menschenkinderen, den Eenige, die op aarde de waarheid volkomen gedaan heeft, de waarheid en de liefde, en die, uit den dood verrezen, opgevaren is ten hemel en gezeten aan Gods rechterhand. Hij heeft het Evangelie der waarheid en der genade doen uitgaan in de wereld en de gedaante der wereld veranderd. Hij maakt de dingen nieuw en schoon. Hij maakt een menschenleven, waarin God woont door den Heiligen Geest; waarin het Woord Gods als het licht schijnt en gediend wordt; waarin de wijsheid der waarheid heerschappij voert, den menschelijken geest verlichtend, heiligend en richtend, tot geloof en gehoorzaamheid, tot liefde, tot gerechtigheid. Heerschend door zijn Geest en Woord in de harten en de geesten der geloovigen verheerlijkt Christus in de zijnen en door de zijnen de wijsheid, die van boven is; hun geest, geestelijk onderworpen aan het Woord Gods, en daarmee staande in de ware vrijheid, bezielt hun tong, om het leven te zegenen door de ware wijsheid, die de schoone vruchten draagt, waardoor het menschenleven op aarde wordt verrijkt en waardoor God wordt verheerlijkt.

Deze wijsheid, die van boven is, uit Christus, in de geloovigen, redt het menschenleven

uit nijd en twistgierigheid, uit verwarring en allen boozen handel; zij redt en zij verheerlijkt het menschenleven in de schoonheid van gerechtigheid en van vrede. Door het apostolisch woord wordt zij daarom in haar schoonheid, in haar deugden en vruchten geprezen.

Zij is *ten eerste zuiver*. Haar eerste kenmerk is het kenmerk der waarheid; zij is boven alles in haar innerlijkste wezen zilverrein, smetteloos; geen leugenvlek, geen zondesmet kleeft aan haar aan, want zij is uit God en zij is waarheid. Daarom is zij ook edel in de harten der geloovigen, waarachtig geestelijk, een zuivere weerspiegeling van het waarachtige reine licht van God, van zijn waarheid, zijne liefde, zijn leven. Zij is het zuivere reine levensbeginsel, enkel gericht op de waarheid en op al wat goed is, op het echte edele menschenleven, dat uit God is en God verheerlijkt.

En in overeenstemming met dit haar innerlijk wezen en gehalte zijn de deugden en werkingen dezer wijsheid, gelijk die in de geloovigen uitkomen. Deze wijsheid, die van boven is, is *vreedzaam*; zij heeft den vrede lief en haat met de zonde allen nijd en twist, alle verstoring en vijandschap. Zij zoekt den waarachtigen vrede met God en den vrede Gods onder de menschen. Zij dient dien vrede, den waren vrede, en zij versmaadt den valschen vrede, die schijn en leugen is. Zij is *bescheiden*, welwillend, zachtmoedig. Wie haar werking kent en door haar bezielde wordt, die zoekt zichzelf niet; die dient niet eigenlievend en zelfbehagend zijn vleesch, zijn hoogmoed en heerschzucht, maar hij dient de waarheid en de liefde in nederigheid en gewilligheid. De wijsheid, die van boven is, is *gezeglijk*. Zij is rasch om te hooren; zij is genegen tot gehoorzaamheid, niet weerbarstig en koppig, maar blij met de waarheid, begeerig naar het licht Gods, hongerig naar het Woord des Heeren. Wie door haar bezielde wordt, die ontvangt met zachtmoedigheid het Woord, dat in hem geplant wordt; hij leeft bij het Woord Gods, om dat te hooren en te doen, om wijsheid aan te nemen en tucht.

De wijsheid, die van boven is, is *vol van barmhartigheid en van goede vruchten*. Omdat zij de wijsheid uit God is, en omdat zij met de waarheid en de liefde Gods één is, daarom maakt zij het menschenleven, waarvan zij bezit neemt, vruchtbaar ten goede. Zij doet met het geloof de liefde, de waarachtige liefde, in ons opbloeien, het liefhebben van God boven alles en van den naaste als onszelf. Zij doet goed en geen kwaad; zij leeft uit de ontferming Gods en zij leert ons de ontferming; zij is een rijke bron van liefde, van barmhartigheden en van al de goede vruchten, die de liefde werkt (1 Kor. 13). Komt de valsche leugenwijsheid, die uit den afgrond is, uit in het onkruid, in de gifplanten van nijd en twist, van verwarring en van allen boozen handel (vs. 14-16), de wijsheid, die van boven is, is zachtmoedig en barmhartig en rijk in de goede zegenrijke vruchten der waarachtige liefde.

Deze wijsheid, die van boven is, is *niet partijdig oordeelende*. Eigenlijk wil de apostel met het woord, dat hij hier gebruikt, uitdrukken, dat deze wijsheid geen willekeurig, weifelend oordeel in zich draagt, dat met den wind wordt omgevoerd en heen en weer bewogen. Geen dubbelhartigheid is met deze wijsheid verenigbaar; zij is niet vleeschelijk berekenend; haar oordeel hangt niet aan zinnelijke aandoeningen en vleeschelijke belangen of lusten. Gods licht is haar licht, en dat licht bepaalt haar oordeel; daarom is haar oordeel waarachtig en getrouw, en daarom richt zij ook ons menschelijk oordeel naar de waarheid, niet naar schijn of vleeschelijk bedoelen, niet onzeker, lichtvaardig of halfhartig, maar beslist en trouw.

Zij is *ongeveinsd*, vrij van alle onwaarachtigheid, wijl ze rust in de waarheid Gods. Waar zij woont, daar woont de oprechtheid; daar leeft de eenvoudigheid, de waarheid in het binnenste, en die waarheid laat haar licht in het woord en het leven uitstralen.

Hoe vol van goede vrucht is daarom het leven, dat het waarachtige geloof tot beginsel heeft, het menschenleven, waarin de wijsheid, die van boven is, met majesteit, genade en waarheid indaalde door den Heiligen Geest! Gods Woord is daar het licht en het richtsnoer; het is daar waarheid en leven voor de ziel, voor den geest; en het richt den

geest, om God naar zijn Woord te gehoorzamen en te dienen in woord en werk.

Die volle goede vrucht is het menschenleven in *gerechtigheid* en in *vrede*. Dit drukt de apostel uit als hij schrijft: *de vrucht der rechtvaardigheid wordt in vrede gezaaid voor degenen, die vrede maken.*

Met de "*vrucht der rechtvaardigheid*" bedoelt de apostel, dat de *rechtvaardigheid*, de *gerechtigheid*, de vrucht is, die wordt gezaaid door hen in wier ziel en geest de wijsheid, die van boven is, heerschappij voert; niet een vrucht van die gerechtigheid wordt gezaaid, maar die gerechtigheid is zelf de vrucht van het zaaisel. Met deze rechtvaardigheid of gerechtigheid wordt dan ook niet bij uitsluiting bedoeld de gerechtigheid, die voor God geldt, de gerechtigheid van Christus als onzen Middelaar, de rechtvaardigmaking door het geloof. Wel is deze gegerechtigheid, deze rechtvaardigmaking door het geloof, middellijk ook een vrucht van de belijdenis, het getuigenis en de prediking van het Woord Gods, van het Evangelie des vredes, waaraan zij, wier geest door de wijsheid van boven gebonden is, hun woord en leven geven; het geloof is toch uit het gehoor. Maar deze gerechtigheid voor God is ook de grond van het leven der heiligmaking, van die gerechtigheid, die *rechtvaardigheid in het leven*, waardoor waarheid, recht en deugd, de vreeze Gods en de liefde onder de menschen beoefend worden in tegenstelling van ongerechtigheid, van doodelijk venijn, van nijd en twistgierigheid en allen boozen handel. Deze gerechtigheid in het menschenleven, die tegen alle ongerechtigheid over staat, is nu *de schoone vrucht van het leven bij de wijsheid, die van boven is*. Deze gerechtigheid wordt door hen, die uit de wijsheid van boven leven, gezaaid; zij wordt gezaaid door hun leven, door hun hart, door hun liefde, door hun vereeniging met de wijsheid en waarheid Gods, door de overgegevenheid van hun geest aan den Geest en het Woord van God; zij wordt gezaaid door hun woord, door hun tong.

De wijsheid Gods brengt met de waarheid en de gerechtigheid Gods den *vrede* op aarde; zij verzoent en heelt; zij verbindt en brengt tot een; zij bouwt op en zij werkt levensbloei, in het sieraad, in de schoonheid van waarheid, gerechtigheid en liefde; zij kweekt vruchten, levensvruchten, vruchten der waarheid, der gerechtigheid, der liefde en des Vredes. Zoo wordt de vrucht der rechtvaardigheid door de wijsheid, die van boven is, *in vrede gezaaid*, door hen, die zich aan dit werk des vredes geven; die zich overgeven aan de wijsheid, die van boven is, en die daardoor *vrede maken*.

En deze vrucht der gerechtigheid in vrede wordt gezaaid ook *voor* hen, wier leven en levenswoord aan dit zaaisel der wijsheid en aan deze levensvrucht gewijd is. Deze vrucht is niet alleen, middellijk, *door* hen, maar zij is ook *voor* hen; zij is de vrucht van hun woord en van hun leven; zij is mede *hun* vrucht.

Ontsierd, onteerd, verdorven en verwoest wordt het menschenleven door de *valsche* wijsheid, die aardsch, natuurlijk, duivelsch is; door het woord der tong, die vol is van doodelijk venijn. Maar gesierd, geëerd, gered en opgebouwd en verheerlijkt wordt het menschenleven alleen door *de wijsheid, die van boven is*; en door het woord der tong, die de waarheid en den vrede dient, vol van barmhartigheid en van goede vruchten. Worde dan door Gods genade, in de gehoorzaamheid der waarheid door den Geest, de valsche wijsheid in ons weerstaan en in den dood overgegeven; en heersche in ons de wijsheid, die van boven is, opdat het woord dier wijsheid door onze tong Gode vruchten drage!

XXIV. Krijgen en vechterijen [Jak. 4:1-6].

Vanwaar [komen] krijgen en vechterijen onder u? [Komen zij] niet hiervan [namelijk] uit uw wellusten, die in uw leden strijd voeren? Gij begeert en hebt niet; gij benijdt en ijvert [naar dingen] en kunt ze niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg. Doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt; gij bidt en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uw wellusten doorbrengen zoudt. Overspelers en overspeleressen, weet gij niet, dat de vriendschap der wereld een vijandschap Gods is? Zoo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand Gods gesteld. Of meent gij, dat de Schrift te vergeefs zegt: de Geest, die in ons woont, heeft die lust tot nijdigheid? Ja, Hij geeft meerdere genade. Daarom zegt [de Schrift]: God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

Jak. 4:1-6.

De apostel Jakobus had wel reden, om de Gemeente van Christus "in de verstrooiing" zoo ernstig en nadrukkeijk te wijzen op de groote beteekenis van het menschenwoord in het menschenleven; op de gevaren der tong, die zoo machtig veel teweeg brengt.

De *vernederings*, de *beproevingen*, die over de Gemeenten van Christus "in de verstrooiing" kwamen, moesten *het volmaakte werk der lijdzaamheid* in haar werken, en haar troosten door de kroon des levens, die de Heere haar beloofd had. Daartoe echter moesten de geloovigen biddend leven, smeevend om wijsheid van God, wandelend in het licht van het Woord Gods, en dragend als daders des Woords de vrucht van het Woord, dat ingeplant wordt in de zielen. De vrucht van die wijsheid Gods, die van boven is, zou gerechtigheid en vrede zijn in de Gemeente des Heeren.

Helaas, zoo was het leven der belijders van Christus in de verstrooiing veelszins niet, en de vruchten der gerechtigheid en des vredes in de Gemeenten leden hierdoor ernstig schade. De beproevingen prikkelden altezeker het *vleesch*, en wekten verlokkingen der begeerlijkheid op, waardoor in plaats van vruchten der gerechtigheid en des vredes zondevruchten geteeld werden; en de belijders van den Naam des Heeren verontschuldigten dan bovendien deze zondige vruchten der vleeschelijke verlokking, door de beproevingen, die Gods beschikking over hen bracht, tot oorzaak dier zonden te verklaren.

De vernedering, de beproeving, de verachting der wereld prikkelden het vleesch in degenen, die het geloof beleden, en wekten in hen de verdorvenheden der natuur op, om zich te doen gelden. Men *wilde* niet vernederd worden; men wilde zich *handhaven*. Men wilde zich handhaven, niet in den weg des Heeren, die de vernederden door zijn genade verhoogt; niet in den weg van kruis en lijdzaamheid, van gerechtigheid, liefde en vrede; niet in den weg van het zachtmoedig hooren naar het Woord «Gods; — maar in den weg der eigen wijsheid, om zich tegen de vernedering teweeg te stellen, om zich te wreken op de beproeving.

Men wilde toch wijs zijn en voornaam, zich laten gelden en zich verheffen; en *zoo strekte men zich uit naar hetgeen der wereld was*, naar de *wereldsche* praktijk, die uit de vleeschelijke wijsheid en de natuurlijke verdorvenheid opkomt.

Zóó benijdde men de eer en het goed der wereld, haar aanzien en haar hoogheden. Het gebed verkwijnende. De ootmoed werd geknakt. Hoogmoed, hooghartigheid en verwaandheid verhieven zich. *Rijkdom en aanzien* werden met jaloesheid en ijver gezocht, in ondernemingen, waardoor men met verwaand zelfvertrouwen verheffing

verwachtte. De arme en geringe werd almeer in de Gemeente geminacht, de barmhartigheid teerde weg, en de rijke verdrukte den arme.

Naar de waarachtige werken der godvruchtigheid werd niet gejaagd, maar ieder wilde boven den ander uitblinken. Het hooren van het Woord Gods raakte daardoor op den achtergrond; het waarachtig vragen naar het Woord Gods ontbrak; en het licht des Woords kon zoo niet uitbreken en doordringen. *Wijs was elk bij zichzelf* in oppervlakkigen zelfgenoegzamen waan; "vele meesters" wilde men zijn; en het leeren van Gods getuigenis in zachtmoedig hooren werd bij zooveel wijsheidswaan vergeten.

De tong werd alom ontbreideld, niet door het Woord en den Geest Gods geregeerd, maar door den hellegeest in vuur gezet. De toorn des mans brak in hoovaardigheid uit; nijd, bittere nijd en twistgierigheid wrokten in het hart, en braken over de lippen los; de broederlijke liefde werd geschonden en vertreden, en in de Gemeenten vlamden *kijverijen en vechterijen* op, de gemeenschap der heiligen met verwoesting bedreigend. Zóó is het beeld, dat de Brief van Jakobus van de Gemeenten in de verstrooiing doet uitkomen. Voorwaar, er was dan wel reden voor het krachtig en gestreng optreden van den apostel des Heeren. De Gemeenten van Christus dreigden te vervreemden van haar Heer en God, van zijn Woord, en van den weg zijner genade.

En ook sinds keerde altoos weer dit gevaar in het leven der Kerk van Christus terug; nooit is het geweken van de Gemeente des Heeren. Wie als belijder van Christus voor dit dreigend gevaar *ook in onze eeuw* geen oog heeft, die bedriegt waarlijk zichzelf. Wie niet ziet, hoe ook thans beproevingen en vernederingen de belijders van den Naam des Heeren in de beroeringen van het menschenleven tot zondevruchten kunnen en moeten leiden, indien ze niet leiden tot de lijdzaamheid der godvruchtigheid in gebed en in het begeerig hooren met vernedering voor God naar het zich ontsluitende Woord des Heeren, — die leeft niet in het licht van het Woord Gods; en die loopt gevaar, de prooi te worden van vleeschelijken waan. Prikfelt ook thans niet de versmaadheid van Christus het vleesch, om zich naar de begeerlijkheid ruimte te maken in eigenwijze zelfverheffing? Zoekt niet menigeen zich te verheffen ten koste van de vernedering van anderen? Is de prikkelbaarheid van den "toorn des mans" onder ons zoo onbekend?

Vermenigvuldigen zich niet de "vele meesters"? Is de "ongetemde tong," die als een vuur aansteekt, niet ook nu vaak onder Christenen als een "onbedwingelijk kwaad, vol van doodelijk venijn" werkzaam? Is er dan geen oorzaak voor de Gemeente van Christus in den strijd onzer eeuw, om het oor te wenden naar het gestreng apostolische woord?

Krijgen en vechterijen zijn wel te onderscheiden van *den strijd*, waartoe de Gemeente van Christus geroepen is. De strijd Gods is op aarde en moet op aarde gestreden worden. Deze strijd is de strijd des geloofs. En die strijd is de strijd der Gemeente des Heeren, de strijd, dien de geloovigen hun leven lang en in heel het menschenleven te strijden hebben. Het is de strijd voor de eer van den levenden God, wiens alle dingen zijn in hemel en op aarde, tegen de godonteerende verheffing van het schepsel. Het is daarom de strijd van het Woord Gods, dat geloof en gehoorzaamheid in ootmoedige onderwerping vordert, tegen den waan, de eigenwilligheid en de verzinningen der menschen; de strijd van den Geest tegen het vleesch.

De Schrift teekent dien strijd, en hoe hij gevoerd wordt; *het beeld van dien strijd* naar de meening des Geestes is, voor wie acht geeft op het Woord Gods, niet twijfelachtig. In den Christus komt dit beeld ten volle uit; profeten en apostelen zijn de helden, die Hem omgeven, zijn ridderschap; de Gemeente Gods van Oud- en Nieuw Verbond draagt in de Schrift van dien strijd de teekenen. De roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus, doet in het apostolisch Evangelie den wapenkreet van dien strijd luide klinken. En de wapenrusting der heilige strijders is door het apostolisch woord in het tuighuis der genade voor het oog van alle geloovigen opgehangen; de strijddriem der waarheid, het pantsier der gerechtigheid, het schoeisel der gewilligheid des Evangelies, het schild des geloofs, de helm van de hope der zaligheid, en het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord, waarmee de legerschare der heiligen den strijd voert in gebed en smeeking. *Dien*

strijd moet de Gemeente van Christus op aarde strijden. Dien strijd moeten de geloovigen strijden in heel de wereld, in heel het menschenleven; in de wereld der geesten en der eeuwen; in het nationale en in het sociale menschenleven; op elk terrein en in eiken levenskring. Die strijd moet ook door alle eeuwen heen onverpoosd gestreden worden in de Gemeente van Christus zelf, en in het leven en de ziel van elk geloovige.

Maar deze strijd is geheel verschillend van de "*krijgen en vechterijen*", waartegen het apostolisch woord ingaat. Deze krijgen en vechterijen komen juist op *tegen* den Heere en zijn beproevingen; tegen vernedering en verdrukking, welke Hij oplegt; tegen het kruis, dat om Christus' wil gedragen moet worden; tegen het verootmoedigend Woord van God; tegen de lijdzaamheid des geloofs. Deze krijgen en vechterijen komen tegen de wereld op *om de wereld*, om haar goed en haar hoogheid voor het eigen ik. Zij komen op uit de geprikkeldheid des vleesches; uit benijding; uit vleeschelijke begeerte naar rijkdom, eer, genot en macht; uit gekrenkten hoogmoed en waan, waardoor elk in eigenwijsheid en zelfverheffing meester wil zijn, en waardoor de tong in vleeschelijken dienst een vlammend wapen der ongerechtigheid wordt tot twist en gekijf. Zóó kunnen deze krijgen en vechterijen der belijders van Christus uitkomen in de wereld, in strijd met de wereld en om de wereld, maar *in overeenstemming* met den strijd der wereld zelf. Zóó kunnen deze krijgen en vechterijen opkomen tusschen de Gemeenten van Christus zelf en in die Gemeenten; ze kunnen bestaan tusschen de belijders van Christus, die elkaar bijten en vereten, verachten en vertreden; ze kunnen het leven der geloovigen verbitteren en hun zielen doen verdorren en verkwijnen.

Neen, deze krijgen en vechterijen zijn *niet* de geestelijke strijd des geloofs. Ze bestaan niet door gemeenschap met Christus en door een leven bij het Woord des Heeren. Zeker, de *uitwendige vorm* kan daarin bijgehouden worden, de vorm van de Gemeente van Christus en van de belijdenis der waarheid, de vorm van de vergadering der geloovigen onder de prediking des Woords, de vorm van bidden en van getuigen, van strijden voor de waarheid. Maar voor het waarachtige Woord Gods zijn de ooren, de harten, van de vele meesters, die wijs zijn bij zichzelf en die zich in vleeschelijken zin tegen elkaar verheffen, gesloten; de verootmoediging en het waarachtig gebed ontbreken in die harten, en zoo is er voor het Woord Gods in die harten geen plaats.

De apostel wil den *waan*, dat deze krijgen en vechterijen met een leven bij het Woord Gods vereenigbaar zijn, allereerst verstoren. Hij wil de belijders van Christus in dezen aan zichzelf ontdekken; en hij legt daarom de vraag voor hun harten en conscientien: "*van waar* krijgen en vechterijen onder u? Maar hij laat daarbij niet toe, dat deze belijders zich misleiden; hij geeft zelf op zijn vraag het antwoord, door vragend te vervolgen: "komen ze niet op *uit uw wellusten*, uit de lusten, uit de begeerlijkheden van uw vleesch, *die strijd voeren in uw leden*?" In de verdorven natuur, in het zondige vleesch, daar schuilen die begeerten, die de vernedering niet verdragen; die tegen het Woord Gods zich verzetten; die den ootmoed en de lijdzaamheid des geloofs weerstaan, en die, geprikkeld, zich strijdend verheffen in de overleggingen en in de werkingen der ziel, in de leden, in oog en tong en hand. Zij voeren den strijd in de leden; zij voeren krijg tegen de ziel, tegen het geloof en het gebed, tegen den ootmoed en de liefde, tegen de waarheid en de godvruchtigheid. En zóó komen de krijgen en vechterijen op en uit; zoo breken ze door in hun verwoestend werk.

De apostel ontleedt verder het zieleleven der belijders, die in de zonde dezer krijgen en vechterijen vallen. De vleeschelijke begeerlijkheid is de moeder dezer zonden. Dit zegt het apostolische woord: "*gij begeert en hebt niet; gij benijdt en ijvert en kunt uw begeerten niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg.*" In deze woorden is het opkomen der krijgen en vechterijen geteekend. De vleeschelijke begeerte vindt geen voldoening; zij draagt dit gemis niet maar wordt er door geprikkeld en in vuur gezet; zij gloeit van benijding, zij brandt in nijd, zij vlamt in ijver van jaloesie, en zij wordt nochtans niet voldaan; de wedijver, de naijver, de wangunst, de afgunst, ofschoon ook vermomd, werken door bij het pogen om de eerste en de meeste te zijn en boven den ander uit te

komen. En zóó vieren deze krijgen en vechterijen hun triomf.

"Doch gij hebt niet,' omdat gij niet bidt"; zoo vervolgt de apostel. Hij wijst er hiermee op, dat de belijders van den Naam des Heeren zóó den verkeerden weg inslaan. Zij moeten zijn en hebben, wat ze behoeven van den Heere, en zij moeten dat zoeken bij Hem. Ze moeten zeker wat zijn en wat doen; ze moeten in deze wereld leven, strijdend en overwinnend door het geloof; en daarom moeten zij bidden, biddend leven en strijden. Al hun begeerten moeten zij door bidden en smeeken met dankzegging voor God uitspreken, zoo zal de vrede Gods hun harten en zinnen bewaren in Christus Jezus. De belijders, die krijgen en vechten, bidden echter niet, anders toch zouden zij niet in krijgen en vechterijen vervallen.

Schoon ze ook den *schijn* houden van te bidden, de apostel verklaart hun, dat hun bidden geen waarachtig bidden is: *"gij bidt en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uw wellusten zoudt doorbrengen."* Hun bidden is geen willig nederbuigen voor den Heere, geen ootmoedig zuchten om zijn genade, geen zielsbegeerte naar zijn gunst en wil en dienst, maar een verlangen naar ontkoming aan hun vernedering tot bevrediging van hun vleeschelijke begeerte. Die bede verhoort de Heere hun niet; Hij geeft hen niet over aan hun vleesch. Neen, met de wereld kunnen de belijders van Christus niet op *wereldsche* wijze strijden in hope op zegepraal; de Heere is hun daarin niet ter wille; Hij is daarin *tegen* hen; Hij hoort daarin hun gebed niet; en in gekijf en vechterij wordt hun eere weggevoerd.

De apostel valt nu deze belijders bestraffend aan; hij veroordeelt ze door het Woord des Heeren. Zij, die als belijders van Christus zich overgeven aan wereldsche begeerlijkheden, zij zijn hierdoor *geestelijk overspelig* tegenover hun God en Heer; zij *heulen* met de wereld, zij volgen haar paden, zij deelen haar vleeschelijk leven, zij zoeken kracht in haar middelen, Gode tot oneere, ofschoon ze zijn Naam dragen en belijden. Zoo bestraft en veroordeelt de apostel hen dan; *"overspelers en overspeleressen! weet gij niet, dat de vriendschap der wereld een vijandschap Gods is? Zoo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand Gods gesteld!"*

Spreekt zóó niet *heel* de Schrift? De apostel beroept zich dan ook op de Schrift, die sinds Mozes en de profeten tegen Israël getuigd heeft. Onze vertaling van het apostolisch woord eischt hier verbetering; een Schriftplaats als hier door den apostel schijnt aangehaald: "de Geest, die in ons woont, heeft die lust tot nijdigheid?" is toch in het Oude Testament niet aan te wijzen. Wij vertalen daarom: *"Of meent gij, dat de Schrift te vergeefs spreekt?"* Deze vraag van den apostel ziet dan op de voorafgaande beschuldiging van geestelijk overspel, waardoor wie den Naam des Heeren draagt, een vijand Gods wordt door een vriend der wereld te willen zijn. Waarlijk, de Schrift heeft in dezen over Israël niet te vergeefs gesproken. Dan beroept de apostel zich verder op den *Geest, die in ons woont*, op den Heiligen Geest, die in de Gemeente van Christus woont en die woont in de geloovigen; die Geest heeft *tot nijdigheid* geen *lust*, maar Hij wordt juist bedroefd door dezen vleeschelijken ijver. *"Ja, Hij geeft meerdere genade;"* daarom is het den Heiligen Geest te doen; Hij wil, dat de *genade* Gods in ons wonen zal en dat de geloovigen in die genade zullen wassen en toenemen. Maar daarom moeten zij ook *in den weg der genade* hun kracht zoeken, in ootmoedig smeeken, en in zachtmoedig hooren naar het Woord des Heeren, opdat ze rijk en sterk mogen zijn in God en door zijn gunst. Dienovereenkomstig is dan ook het getuigenis des Geestes in de Schrift: *"God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade."*

Hiermee is de vleeschelijke toestand, waaruit krijgen en vechterijen opkomen, ontdekt en geoordeeld door het Woord Gods. En het apostolisch woord gaat nu door, om op vernedering voor God bij de belijders des Heeren aan te dringen. Zij die ontdekking en veroordeeling ook voor ons niet te vergeefs, en zij er ook bij ons plaats voor het woord der vernedering! Want de Schrift spreekt niet te vergeefs! Zalig zijn ze, die het Woord Gods hooren en het bewaren! Maar wie niet hoort, die zal zijn oordeel dragen!

XXV. Vernedert u voor den Heere! [Jak. 4:7-10]

Zoo onderwerpt u dan Gode! wederstaat den duivel, en hij zal van u vlieden! Naakt tot God, en Hij zal tot u naken! Reinigt de handen, gij zondaars! en zuivert de harten, gij dubbelhartigen! Gedraagt u als ellendigen, en treurt en weent! uw lachen worde veranderd in treuren, en [uw] blijdschap in bedroefdheid! Vernedert u voor den Heere, en Hij zal u verhoogen! Jak. 4:7-10.

"Acht het voor groote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt; wetende, dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt. Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel oprecht, in geen ding gebrekkelijk!" — zoo heeft de apostel Jakobus als een dienstknecht van God en van den Heere Jezus Christus in den aanhef van zijn Brief aan de belijders van Christus in de verstrooiing geschreven (1:2-4). De beproevingen, de verdrukkingen en *vernederingen* der geloovigen in de levensberoering der menschheid op aarde, in den strijd tegen Duivel, wereld en zonde, behooren tot de bedeeing der *genade* Gods over hen. Zij dragen daarin *het teeken van den Christus*, de litteekenen van zijn lijden in de zijnen, waardoor Christus in hen een gestalte krijgt.

Met dit teeken is Israël in de historie der volken gekenmerkt, en dit teeken wijkt van de Gemeente van Christus in den gang der eeuwen niet. Dit teeken wordt gevonden aan allen, die zullen uitkomen in de schare der overwinnaars voor den troon van God; die bekleed zijn met witte kleederen en palmtakken zijn in hun handen. Zij komen uit de groote verdrukking. Zij zijn geacht geweest als schapen ter slachting. Gelijk de Christus het Lam is, ter slachting geleid, en daarom eeuwige eer Hem in den Troon van God wordt toegebracht, zoo zijn al de zijnen schapen zijner kudde, die in de wereld verdrukking vinden en daarin het kenteeken dragen, dat zij van de wereld niet zijn. Hun litteekenen zijn van hun geloof onafscheidelijk. Die litteekenen zijn de merkteekenen van de vreeze Gods; van de genadeheerschappij, waaronder de geloovigen mogen leven.

De vreeze Gods toch is voor ons menschen, voor ons zondige menschen allermeest, noodzakelijk onderwerping, verootmoediging, zelfverloochening, *vernedering*; zij gaat tegen onze eigenwijze, eigengerechte, eigenwillige hoogmoedige natuur in, om onze ziel aan den Geest des Heeren te onderwerpen, ons oor te neigen naar zijn Woord, en onzen wil te buigen onder zijn wil.

Daarom is de vreeze Gods in konflikt met de wereld, en maakt zij de konkurrentie met de wereld onmogelijk. Gelijk Christus van de wereld niet is, zoo zijn de zijnen ook niet van de wereld; daarom haat hen de wereld, gelijk zij Hem gehaat heeft; maar daarom ook mogen en kunnen de geloovigen niet in de wereld naar *wereldschen* maatstaf den prijs des levens behalen. Zij mogen niet; zij kunnen niet, — tenzij dan dat ze hun geloof en hun hemelsche roeping verloochenen en in vleeschelijken wedstrijd zichzelf ruimte maken, maar daarmee ook hun eere, de eere der vreeze Gods en van zijn waarachtig volk inboeten.

Daarom moeten voor de ware geloovigen de beproevingen zijn beproevingen des *geloofs*, die lijdzaamheid werken, inniger en volkomen *onderwerping* aan den Heere, om in Hem alleen te rusten, met Hem gemeenschap te hebben, naar zijn Woord te hooren en door zijne genade naar zijn belofte verhoogd te worden.

Prikkelt echter de beproeving der vernedering het *vleesch* van de belijders des Heeren, en verzet, verheft dit vleesch zich tegen de vernedering, om zichzelf te handhaven, — dan werkt de beproeving geen lijdzaamheid, maar de eigen vleeschelijke begeerlijkheid verzoekt, verlost dan tot zonde, die den dood baart

Zóó was het veelszins onder de belijders van den Naam des Heeren in de verstrooiing van Jakobus' dagen, en zoo was en is het gedurig weer in de eeuwen, die volgden en die voortgaan. *De vernedering werd niet verdragen*; het vleesch greep terug naar de wereld, om zich tegenover haar en met haar te verheffen; eigenwijsheid weerstond de wijsheid, die van boven is; het Woord Gods vond geen plaats, maar ieder leerde den ander zijn vleeschelijke wijsheid; de tong werd ontketend ten kwade; nijd en twist, krijgen en vechterijen, verteerden de gemeenschap des geloofs; het gebed, dat niet een waarachtig bidden meer was, verdorde.

De wereldsche heerlijkheid, die de vleeschelijke benijding gewekt had, werd nochtans veelszins niet verkregen, maar de eere van het geloof in den Heere Jezus Christus werd voor velen weggevoerd; en de gunst van God maakte plaats voor de vervulling van zijn dreiging tegen wie Hem overspelig versmaadden voor de gunst der wereld. God stond hen tegen, die zijn Naam beleden; Hij *wederstaat* de hoovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade. En onder de werking van dit wederstaan des Heeren, die als een ban uitging tegen wie zijn Naam op de lippen droegen, was de toekomst voor deze belijders donker en bang.

O, er is in dezen weg *geen uitkomst*. Deze vleeschelijke weg loopt dood, hoe menigmaal die ook ingeslagen wordt. De Schrift spreekt in dezen niet tevergeefs. Daarom zullen slechts ontkomen aan de dreigingen des Heeren zij, die den strik des Duivels in dezen erkennen, den strik, die in hun eigen vleesch hun gespannen is; en die *in vernedering* voor God weerkeeren, om Hem weer te zoeken; om naar zijn Woord weer te hooren; om dat Woord weer met ware zielenederbuiging in zich te ontvangen; en om den weg der lijdzaamheid weer te kiezen, waarin de verhooging over ons komt door de genade des Heeren alleen.

Dit spreekt daarom ook hier het getrouwe apostolische woord: *Zoo onderwerpt u dan Gode! wederstaat den Duivel en hij zal van u vlieden!*

De bekoring des vleesches, waardoor we onszelf ruimte maken in eigenwijsheid en eigenwilligheid, is een verleiding van den *Duivel*. Dit is volkomen duidelijk in de uitwerking, wijl die vleeschelijke verheffing het heilige ontheiligt en verteert, de gemeenschap der geloovigen te schande maakt, ons gelijkvormig maakt aan de wereld in haar minst edele gestalte, en ons vervreemdt van God, van zijn Woord, van zijn gunst en zijn vrede. Daarom, wie door genade het Woord Gods hooren en onderscheiden mag, of tot wien het Woord Gods in zijn dreiging en donderslagen bij bittere zielservaring weer doordringt, die *wedersta* hierin toch den Duivel, dat hij valle voor God!

God wederstaat ons in vleeschelijke wegen; Hij staat ons tegen. Daarop zinspeelt de apostel als hij zegt: *"onderwerpt u dan Gode"*. Hij zegt hiermee: strijdt niet tegen den Heere, maar valt voor Hem, bukt onder zijne roede, geeft u aan Hem over, geeft u Hem gevangen. Wilt weer bukken; wilt weer lijden, wilt weer dragen en wachten; wilt weer onderliggen, u overgeven in lijdzaamheid aan de beschikking, aan de leering en besturing van uw God.

Dit *vallen voor God* is het wederstaan van den Duivel; het afwijzen van het vleeschelijk overspel, het afstooten van den verleider. Het is het wederstaan van den Duivel, waarvan ook de apostel Petrus schrijft, als hij opwekt tot weerstaan van den hoogmoed in verootmoediging en vernedering voor God: "vernedert u onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhooge te zijner tijd. Werpt al uw bekommernissen op Hem, wat Hij zorgt voor u. Zijt nuchteren, waakt, want uw tegenpartij, de Duivel, gaat om als een brieschende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden; wederstaat hem, vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uw broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt. De God nu aller genade, die ons geroepen heeft tot zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig zullen geleden hebben, die volmake, bevestig, versterk en fundeere ulieden!" (1 Petr. 5:6-10).

Tot dien weg van het geloof en de lijdzaamheid *moeten* zij, die in de strikken huns

vleesch door de verleiding des Duivels gevangen zijn, *terugkeeren*, door Gode te voet te vallen en zich onvoorwaardelijk aan Hem over te geven.

Neen, in de vernedering voor den Heere is de zwarte wolk van het ongenoegen des Heeren niet aanstonds gebroken; dan is niet aanstonds vroolijkheid en licht ons deel. Veeleer kan dan de benauwdheid *van wege* de ongunst des Heeren in de vernedering, die Hij over onze ziel doet komen, bitterder en banger worden. Dan komen de psalmen der kermingen ons nader, in dagen en nachten van klagen en roepen en zuchten om den Heere en zijn genade, om zijn Woord en zijn vrede, om zijn kracht en zijn vreugde. Maar toch, in die vernedering is *onze uitkomst*. Daar liggen we weer op 't pad dergenen, die den Heere hebben gezocht en wier ziel gered werd; op het pad, waarop Hij zijn Woord ons opent, het eenige waarachtige licht van waarheid, van wijsheid, van genade en vrede en blijdschap.

In dat pad moet onze ziel *den Heere zoeken en niet aflaten*. Neen, het eerste woord is daar niet onze verheffing, waarmee we tegenover de wereld pralen kunnen. Wij naderen ook hier den Heere in den weg van het altaar van bloed en vuur, in den weg van het waschvat der reiniging, in het pad van tranen, van gebeden en smeekingen, die uitzien naar den Heilige, naar den Heere, die vrijwillig Zich tot ons moet keeren. Maar toch, in dat pad leven de beloften des Heeren; in dat pad spreekt toch het *Woord Gods*. Het spreekt verootmoediging; het vernedert dieper, en het vordert breuke met de overspelige zonden der vleeschelijke handelingen en overleggingen; maar het spreekt daarbij ook de toezeggingen des Heeren, de toezegging zijner nadering en van zijn genadige verhooging.

Hoort, hoe dit Woord Gods hier spreekt: "*Naakt tot God, en Hij zal tot u naken!*" buigt u tot Hem, neigt u naar Hem, strekt u naar Hem uit, bukt en hoort, en hoort en bukt, reikhalzend, zielontsluitend, willend, hongerig, om Hem, om Hemzelf, om Hem alleen; — dan zal Hij Zich tot u buigen, en Hij zal u ontmoeten.

En als we zoo tot God bukken, dan slaat het Woord Gods ons *weer* beschuldigend, en *zóó* wil het dan gehoord en toegestemd zijn. De breuke wordt dan niet op het lichtst geheeld; de vertroosting komt dan niet buiten den eenigen weg, waarin waarlijk vertroosting mogelijk is. Eerst moet de breuke worden ontdekt, de wonde moet ontbloot worden, en het gezwel der ongerechtigheid moet gezien worden, zooals het is. Het Woord Gods noemt daarom hen, die den weg der lijdzaamheid verlieten, maar die zich weer voor God vernederen over hun overspelig afdolen met hun vleesch, bij hun naam "*zondaars*," "*dubbelhartigen*."

Zondaars zijn ze voor God in hun *handelingen*, hoe hoog ze daarvan ook hebben geroemd; ze hebben gedaan, wat kwaad is in de oogen des Heeren; hun handelingen waren onheilig en tegen de uitdrukkelijke geboden van hun God; zondaars zijn ze, als de vrouw, die een zondares was; als de tollenaar, die zichzelf aanklaagde. Hun handelingen, hun wegen en daden, worden door God veroordeeld; daarom worden hier hun *handen* genoemd als bevlekt, bevlekt door ongerechtigheid, met bloed bevlekt. "*Reinigt de handen, gij zondaars!*", zegt het Woord Gods tot de vernederden: wascht u, reinigt u, doet de boosheid uwer handelingen van voor mijn oogen weg; laat af van kwaad te doen; leert goed doen; zoekt het recht; helpt den verdrukte; doet den wees recht, handelt de twistzaak der weduwe" (Jes. 1:16, 17). Met de overspelige wegen en daden der wereldsche eigenwilligheid moet, bij ware vernedering voor God, gebroken worden.

En die breuk moet een breuk des *harten* zijn. Want in het hart en uit het hart zijn deze wegen en werken van zonde opgekomen, door en uit *dubbelhartigheid*; door God en de wereld te willen vasthouden; door den Naam des Heeren en de eigen vleeschelijke begeerlijkheid te willen vereenigen. Daarom dringt hier het Woord Gods tot de zielen der vernederden door, niet slechts vorderend een aflaten van de zondige wegen en daden, maar vorderend de breuke met de dubbelhartigheid, het weerkeeren tot de oprechtheid voor God, tot de eenige keuze der ziele voor den Heere: "*zuivert de harten, gij dubbelhartigen*."

Deze keuze des harten moet ons dieper vernederen, om in schuldbelijgend smeeken naar de schuldvergevende genadige ontferming des Heeren vragen, te wachten, te smachten: "*Gedraagt u als ellendigen!*" zegt het Woord Gods, ons neerdrukkend tot droefheid en verbrijzeling; "*treurt en weent! uw lachen worde veranderd in treuren, uw blijdschap in bedroefdheid!*" Zóó wil de Heere ons voor zijn aangezicht; de ware vernedering en schuldbelijdenis voor God vordert tranen, zieletranen van droefheid en smart. Onze kracht, ons sterk-zijn en ons kunnen, ons hoogstaan en ons vermetel-zijn, ons uithouden, ons roemen, ons lachen en juichen, — het moet alles uit zijn, zoo we waarlijk voor God ons vernederen, in zijn genade toevlucht en vrede zoeken, en door zijn ontferming verhoogd willen worden. Dan moeten we waarlijk *ellendigen* zijn, en als zoodanig uitkomen. We kunnen dan niet anders; ons lachen wordt dan smart, onze roem wordt dan bedroefdheid d. i. verslagenheid des harten; we moeten dan treuren en weenen; we moeten dan. We kennen ons dan als ellendigen; we moeten ons dan als ellendigen voor God gedragen; we kunnen niet anders; en we blijven in onze oprechte en ware ellendigheid ook voor de menschen niet verborgen.

Zóó wil het de Heere! Zoo zegt het zijn Woord! Wie daarnaar niet hoort, niet hooren wil, die blijve groot,... totdat de Heere hem als kaf zal wegblazen en te schande maken. Maar wie hooren mag naar het Woord Gods: "*vernedert u voor den Heere!*" wie alzo in oprechtheid tot den Heere zich keert, over dien zal de genade des Heeren in Jezus Christus schuldvergevend, reinigend, vrijmakend, triumfeeren; de belofte van het Woord Gods zal over hem vervuld worden: "*en Hij zal u verhoogen!*"

Ja, alleen in den weg dezer waarachtige *vernedering* voor God heft de Heere ons hoofd waarlijk op door den zoeten troost van de vergeving der zonden. Hij brengt zoo weer zijn glans en zijn licht voor ons uit en over ons. Hij brengt ons zoo weer in het reine blijde licht van zijn Woord en in den hoogen weg van zijn waarheid. De Heere doet zoo ook weer aan ons uitkomen, in de Gemeente van Christus en voor het oog der wereld, het waarachtige heilige *teeken* der kinderen Gods. Hij verheft ons zoo weer in de heilige eere der lijdzaamheid, waarin het goud des geloofs blinkt; in den vrede en de blijdschap ook, in de zalige vreugde der lijdzaamheid. En Hij *verhoogt* ons zoo naar zijn welbehagen door de waarachtige overwinningen des geloofs. Hij brengt zoo in zijn weg over ons genade en eere!

XXVI. Die van zijn broeder kwalijk spreekt [Jak. 4:11, 12].

Broeders, spreekt niet kwalijk van elkaar! Die van zijn broeder kwalijk spreekt en zijn broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de Wet en oordeelt de Wet. Indien gij nu de Wet oordeelt, zoo zijt gij geen dader der Wet maar een rechter. Er is een eenig Wetgever, die behouden kan en verderven. Doch wie zijt gij, die een ander oordeelt?

Jak. 4:11, 12.

Hoe worstelt het Woord van God in de wereld der menschen om *onderwerping* van het vleesch aan den Geest, van het schepsel aan God! Hoe worstelt het Woord van God om die onderwerping in de Kerk des Heeren!

De vermetele eigenwijze en eigenwillige verheffing van het schepsel tegenover God, dat is de zonde. En de verlossende genade Gods is het boeten en overwinnen van die verheffing in de *zelfvernedering* van den Zoon van God als Middelaar Gods en der menschen, in zijn onderwerping aan het Woord van God, in zijn gehoorzaamheid tot den dood, ja den dood des kruises; Hij is als een Lam ter slachting geleid, en Hij deed zijn mond niet open.

De roeping van het Woord Gods tot verlossing en zaligheid, tot de gemeenschap met God en de gemeenschap der heiligen, tot het Koninkrijk der hemelen, dat op aarde triumfeert en de eeuwige heerlijkheid beërft, is de roeping tot *vernedering* voor God, tot onderwerping aan den Heere en aan zijn Woord. Deze onderwerping is het geloof, het zaligmakend geloof. Dit is het geloof, dat de wereld overwint. Met het teeken van het kruis van Christus brengt dit geloof der vernedering en onderwerping het sieraad des Heiligen Geestes, de lijdzaamheid, de bevinding, de hoop, de ware broederlijke gemeenschap, de wijsheid, die van boven is en haar rijke vruchten van rechtvaardigheid en vrede. Dan wordt het Woord van God, ontvangen in zachtmoedigheid, ingeplant in de zielen, en het kiemt daaruit op in het eigen leven der godvruchtigheid, in het doen des Woords, in het echte schoone menschenleven, Gode tot eere en der menschheid ten zegen. Dan komt in de Gemeente des Heeren Jeruzalems schoonheid uit. En de beproevingen, die strijd en lijden over de Gemeente brengen, werken haar ten goede mee; de kroon des levens volgt de beproevingen des geloofs.

Overal waar in de wereld de onderwerping aan het Woord Gods in vernedering van het schepsel gemist wordt, daar steekt het vleesch den kop op; daar tiert de strijd, waardoor het schepsel het schepsel vertreedt; daar zaait de ongerechtigheid zich voort in overvloedige vrucht, vervullende de aarde met onrecht en ellende. En het einde is de nederploffing van het vermetel schepsel door de hand van den Almachtige, de dood en het oordeel, het eeuwig verderf van het aangezicht des Heeren en van de heerlijkheid zijner sterkte.

En waar *in de Gemeente des Heeren* het Woord Gods niet overwint, vernederende het vleesch, daar baart de begeerlijkheid zonde. Daar is het Woord Gods onvruchtbaar; daar komen krijgen en vechterijen op; daar sterft het gebed; daar vertreedt de broeder den broeder, om zichzelf te verheffen. Daar wordt de eere der Gemeente des Heeren smadelijk weggevoerd. In het einde zou zulk een gemeenschap een synagoge des Satans worden, door den Heere uitgespuwd uit zijn mond.

Daarom dringt de heilige apostel zoo ernstig met het Woord Gods op de Gemeente des Heeren in en snijdt hij met het tweesnijdend zwaard des Woords zoo diep in het vleesch in, vorderende *vernedering voor den Heere*, opdat de Heere in zijn genade weer verhooging geve, de ware verhooging, die Hij in zijn ontferming bedoelt en door zijn Geest en Woord werkt.

De apostel schrijft en spreekt het Woord Gods tot de Gemeente des Heeren, en hij spreekt daarom telkens weer in zijn Brief zijn lezers toe als "*broeders*". Ondanks de zonden, die als onkruid in haar vermenigvuldigen door het vleeschelijk weerstaan van het Woord Gods, is de gemeenschap der belijders van Jezus Christus voor den apostel nog de Gemeente des Heeren, de gemeenschap der heiligen, die hij niet schroomt broeders te noemen.

Die broedernaam verleidt echter den apostel niet, om de belijders des Heeren te streelen en te sterken in hun vleeschelijk bestaan; dat zou zijn het verzaken van zijn heilige apostolische roeping, om haar te snoeien door het Woord Gods, haar te hoeden en te weiden, haar te bouwen en te bevruchten door het Woord des Heeren. Altoos is het vleesch tegen het Woord, en zoo niet rusteloos het Woord van God tegen het vleesch ingaat, om de zonde te ontdekken, de consciëntiën te grijpen, en het getuigenis des Heeren in de zielen te planten, zoo moet de Gemeente des Heeren door het onkruid der zonden vergaan. Heeft de apostel de zielen voor den Heere neergeworpen door de roeping tot vernedering voor God, zoo gaat hij daarom ook voort, de broeders op te vorderen, om ook tegenover elkaar zich niet vleeschelijk te verheffen, waardoor de broederschap zoo smadelijk gekrenkt wordt, maar om als broeders ook tegenover elkaar in nederigheid te verkeer en af te laten elkaar met meesterachtige woorden kwaad te doen.

Broeders! — zoo schrijft hij daarom, — *spreekt niet kwalijk van elkaar!*

De bedoeling van den apostel is hier allermint, dat het kwade in de Gemeente des Heeren niet bestraft zou moeten worden. Het Woord Gods ontdekt juist het kwade; het wil, dat de zonde *zonde* zij, en het wil niet weten van al het onheilige goed praten der ongerechtigheid.

Dit is ook een kwaad en een kanker in de Gemeente des Heeren, dat *het kwade bedekt en vergoelijkt* wordt, hetzij in de Gemeente in haar geheel of in sommigen harer leden, wie zij ook zijn, en hoe hoog of hoe laag zij ook in haar gemeenschap gerekend worden. Zeker, zoo de wereld vlekken aanwijst in de geloovigen of in wie onder hen in eere zijn, zoo zal elk geloovige daarvan pijn gevoelen, en hij zal er voor waken, dat niet farizeesche veinzerij hem bewege om den bevleekten broeder te verloochenen. Maar toch zal het kwade onder ons kwaad heeten, en we zullen de aanklachten der wereld niet beantwoorden met schelden, veel minder er ons in beroemen. Dan toch verloochenen wij de heiligheid des Heeren en geven de gemeenschap dei-heiligen aan verkanking prijs. Dan woekert het kwaad in heel onze gemeenschap voort, de Heilige Geest wordt bedroefd, en het Woord Gods wordt krachteloos gemaakt. Neen, alle heilige profeten en apostelen hebben tegenover de zonde in het volk des Heeren getrouw getuigd met het Woord van God; en daarom hebben ze ook met Jesaja het wee des Heeren geslingerd tegen degenen, die de zonde in de Gemeente Gods of in wien ook van haar leden vergoelijken: "wee dengenen, die het kwade goed heeten en het goede kwaad; die duisternis tot licht stellen en het licht tot duisternis; die het bittere tot zoet stellen en het zoete tot bitterheid" (Jes. 5:20). Het is en blijft daarom de heilige roeping van wie het Woord Gods spreekt of schrijft of wie als leidsman mee met woord of pen voor de belijders des Heeren verantwoordelijkheid draagt, om de zonden te ontdekken en te veroordeelen door het waarachtig getuigenis van Gods Woord, en de publieke *zonden ook*, die in de gemeenschap der geloovigen openbaar worden, te veroordeelen en te bestraffen, vermanende tot bekeering. En het is en blijft ook de roeping van ieder geloovige, om hierin zijn broeders en zusters getrouw te zijn, dat hij hen waarschuwt en vermaant, waar de vreeze des Heeren, in geloof en leven schade dreigt te lijden.

De apostel Jakobus blijft dan ook allermint achter, om de bedekselen der schande te verwerpen en de ongerechtigheden in de Gemeente des Heeren te ontmaskeren. Hij is hierin zijn heilige roeping als dienstknecht van God en van den Heere Jezus Christus getrouw.

Wat de Apostel in zijn waarschuwing tegen *kwalijk spreken van elkaar* bestrijdt is echter

het vleeschelijk doen van den broeder tegenover den broeder, dat van de getrouwe broederlijke liefde en van den waarachtigen ijver voor den Heere en zijn Woord geheel onderscheiden is.

Eilieve, waarom wijst de wereld de vlekken aan in de belijders des Heeren? Is het uit liefde, en om de eere van God? Neen, maar het is juist om die eere des Heeren te smaden; om de geloovigen te breken en ze te vertreden. Hier is geen onderwerping aan God en zijn Woord, maar juist hoonende verheffing tegen den Heere en zijn getuigen. Hier is geen droefheid over zonde, maar veeleer vermaak in het bekladden der belijders, een exploiteeren van hun vlekken tot eigen vleeschelijke verheffing. En nu, *dit* kwaad kan ook uit het vleesch der broederen zelf opkomen; en het komt er uit op. De Wet des Heeren bestraft de zonde om des Heeren wil en om de gemeenschap der heiligen; maar de vleeschelijke verheffing der broederen tegen elkaar verleidt tot meesterachtige vernedering van den één door den ander.

Zoo maakt men van de zonden en feilen der broeders trappen voor het eigen vleesch om daar langs op te klimmen. Zoo klautert de één ten koste van den ander omhoog. O, het kan een heel *stelsel* worden, een *taktiek* van week tot week en van dag tot dag, om den ander af te breken tot eigen verheffing. De meesterachtigheid van enkelen kan zoo heel de Christelijke gemeenschap verderven. Dat hoovaardige bepraten en bebabbelen, dat afbreken en verwerpen steekt zoo aan. En het kan gericht worden op wie aan de hoogheid van enkelen niet dienstbaar willen zijn; het kan zich keeren tegen hen, die als Mordechai' stomme getuigen zijn tegen Hamans zelfverheffing. Het kan gepaard gaan met prijzen en vleien van minderwaardigen, die zich voor de vleeschelijke verheffing van de meesterachtigen laten vinden. Het kan worden, en het wordt noodzakelijk, kwaadspreken en achterklappen, smaden en lasteren, ten koste 't meest van wie in karakter en deugd, in oprechtheid en weerstand tegen de vleeschelijke beweging der zelfverheerlijking niet willen wijken.

Neen, dit *kwaadspreken over broeders*, dit afbreken, dit meesteren, dit vleeschelijk verheffen van zichzelf ten koste van anderen, heeft niet het minste te maken met den *ijver voor het Woord Gods*, voor de Wet des Heeren.

Integendeel. Het Woord Gods is heilig en getrouw, maar het bedoelt den Heere en niet het vleesch; *niet* de verheerlijking van het schepsel, niet de verheffing van menschenwerk, en daarom ook niet de vernietiging van den naaste, de vertreding der broederen; het bedoelt de eere des Heeren en de gemeenschap der heiligen. Daarom, wie aldus vleeschelijk kwaad van broeders spreekt en hen aldus veroordeelt, uitveegt en afbreekt, die ijvert niet voor de Wet des Heeren, maar, — gelijk de apostel het uitdrukt, — zoo een *spreekt kwalijk van de Wet en oordeelt de Wet*. Hij is niet een eere voor de Wet des Heeren, maar een smaad; hij smaadt den Heere in de zijnen; hij smaadt de Gemeente des Heeren in de geloovigen; hij smaadt het Woord des Heeren in zijn vleeschelijk gepraal; hij hoont de Wet des Heeren in zijn farizeeschen waan.

Hijzelf, die meester, hij *buigt* en *bukt* niet onder de Wet des Heeren, — hoe anders zou hij dan toch tegenover den broeder staan! Hijzelf kent geen vernedering voor God; hij kent niet den eisch van de heilige Wet des Heeren; hij kent niet den ootmoed en de broederlijke liefde. In zijn vleeschelijke zelfverheffing en zelfverheerlijking komt hij uit als één, die *geen dader der Wet is, maar een rechter*. Hij staat zelf boven de Wet. Wel, hij maakt zelf de wet door zijn vleeschelijk ik; hijzelf is de wet voor anderen. Hij tast zoo de heiligheden des Heeren aan, om er zijn eigen onheiligheid voor in de plaats te stellen!

O, dit kwaad, deze kanker, moet in de gemeenschap der geloovigen, der broederen, door het Woord des Heeren met kracht *tekeer gegaan* worden. Indien er waarlijk vernedering is voor God, dan moet allereerst dit kwaad onder de broederen terugwijken. Zulk bemeesteren der broederen is met de vreeze Gods onbestaanbaar! Wat Christen is de meester of de maat der anderen, de toetssteen, de wet, de rechter? Satanische

hoovaardij is het, die zich tegenover God verheft en zichzelf ten maat stelt. Daarom is Satan, die alles zoekt te onderwerpen aan zichzelf, de groote meester boven alle meesterachtigen, de groote farizeër, de groote vleier, — en de verwaande geest, die allen vertreedt, de groote aanklager, de aanklager aller broederen, om ze te vernietigen, zichzelf tot verheffing. Omdat hij God niet kent, niet erkent als Wetgever, de *eenige Wetgever, die behouden kan en verderven*.

Zal een mensch, een geloovige, dan dringen, om mee een plaats in te nemen in den troon van den god dezer eeuw? Zal een broeder onder de broederen daarnaar staan? Zou het mogelijk zijn voor wie waarlijk God kent en erkent, den eenigen Wetgever, die waarlijk behouden kan en verderven?

Wie zijt gij, die een ander oordeelt, als waart *gij* meer dan een mensch onder de Wet van God? Wie zijt gij voor God? O, zoo gij waarlijk voor Hem u vernedert, voor Hem als God, als *uw* God, als den eenigen Wetgever, als uw Wetgever, — dan is *de Wet des Heeren* voor u de Wet. Dan hebt gij haar lief, en gij knielt nederig voor uw God. En neen, dan zult gij het kwade nooit goed heeten; maar dan ook zult gij nooit meesterachtig u verheffen tegen uw broeder, om hem af te breken ten bate van uw vleeschelijk zelfbehagen.

XXVII. Roem in zaken-doen [Jak. 4:13-17.].

Welaan nu, gij, die daar zegt: wij zulten heden of morgen naar zulk een stad reizen, en aldaar een jaar overbrengen, en koopmanschap drijven, en winst doen! Gij, die niet weet wat morgen [geschieden zal]! Want hoedanig is uw leven? Want het is een damp, die voor een weinig [tijds] gezien wordt, en daarna verdwijnt. In plaats dat gij zoudt zeggen: indien de Heere wil en wij leven zullen, zoo zullen wij dit of dat doen. Maar nu roemt gij in uw hoogmoed; alle zoodanige roem is boos. Wie dan weet goed te doen, en niet doet, dien is het zonde!

Jak. 4:13-17.

Na de meesterachtigheid, de twistgierigheid en de schijnvrome heerschzucht wordt ook *het lichtvaardig, zelfbehagend en bluffend praten over onszelf*, over ons leven, onze voornemens en onze zaken door den apostel als een zonde der tong in de belijders van den Naam des Heeren ontdekt, bestraft en bestreden.

De apostel teekent die zonde, gelijk ze onder de Joodsche Christenen "in de verstrooiing" vooral voorkwam en tot zijn kennis was gekomen. Onder die Christenen uit Israëls stammen waren er, die in de verstrooiing *goede zaken* maakten door koopmanschap te drijven. Ze hadden daarvoor talent, gelijk dit talent in de lieden van Joodschen bloede tot op den huidigen dag uitkomt; en ze zetten dat talent in werking.

In de Grieksche wereld was plaats voor den koopmansgeest, waar allerlei waren, uit allerlei streken aangevoerd, door ieder werden begeerd en onder ieders bereik moesten gebracht worden; zoo gingen de waren van hand tot hand en bloeide de koophandel en daarmee de geld-handel. Zelf niet meer een eigen volk in een eigen land, maar levend in de verstrooiing, misten velen der vleeschelijke zonen Abrahams het bezit van een eigen erfgrond; in het handwerk waren ze geen meesters; daarom verplaatsen zij zich gemakkelijker dan de lieden, die in eigen geboorteland uitleefden, en waren zij meer op reizen en handeldrijven aangewezen. Zoo kozen ze zich dan na goede overlegging een plaats of streek voor hun handelsoperatiën uit; ze reisden er heen, zonder zich door de moeilijkheden van het reizen te laten afschrikken; en ze bleven er, zoolang ze dit voor hun zaken gewenscht rekenden; ze dreven er hun koopmanschap, ze maakten er hun winst, en ze keerden met een nieuw gevulden buidel in hun woonplaats in de verstrooiing terug. Ook velen der Christenen uit de Joden hielden zich zoo in de verstrooiing maatschappelijk staande; en onder hen waren er, die op deze wijze, wat de stoffelijke zijde des levens aangaat, in goeden doen kwamen. De naijver kwam tusschen deze handeldrijvende Christenen uit de Joden op en stak ook mee andere Christenen aan.

Het vleeschelijk zelfvertrouwen groeide onder deze mannen van zaken; ze roemden in hun onafhankelijkheid, wijl in grooten omtrek de weg van gewin voor hen open stond en het hun voor den wind ging; en ze pochten en bluften in ijdel zelfbehagen tegen elkaar en tegen zichzelf *van hun* plannen en ondernemingen, die ze naar hun believen, en op den tijd, die hun goed dacht, in elkaar zetten en waarin ze slagen zouden: *wij zullen heden of morgen naar zulk een stad reizen en aldaar een jaar overbrengen, en koopmanschap drijven, en winst doen!*

Zóó hebben we ons het beeld voor te stellen der Christenen in de verstrooiing, in wie de apostel hier de zonde van het zelfgenoegzame, zelfbehagende woord, van het vermetele voornemen en het bluffende leven bestraft. De apostel wijst het zondige in hun woord en leven aan, als hij zegt: *Gij roemt in uw hoogmoed; alle zoodanige roem is boos.*

Zij *roemen*, zij beroemen zich in hun woord. Hun zeggen spreekt niet van hun pogen, om hun brood te vinden, opdat ze leven mogen; ook niet van hun ijver, om te werken met inspanning van al hun kracht, met dienstbaarmaking van gave of talent, in Gods gunst hun geschonken; maar van hun eigen ik, waarin ze zich behagen, waarop ze zich verheffen, waarin ze hun kracht en roem stellen, waar ze hun verwachting op bouwen en waarmee ze elkaar de oogen uitsteken. Ze roemen in hun *hoogmoed* of, gelijk het woord eigenlijk zegt, in hun hoogdoenerij of grootdoenerij, in hun bluffen en zwetsen op hun ondernemingen en plannen, op hun eigen ik. Deze roem is daarom *boos*, een verfoeilijke zonde, die verwaand strijdt tegen het Woord Gods en tegen het geloof; die boosaardig strijdt tegen de broederlijke liefde, tegen den ootmoed en het godvruchtige leven, waartoe de belijders des Heeren in de Christelijke gemeenschap en in de wereld geroepen zijn.

Zóó zaken te doen is een oneere voor de geloovigen in plaats van een eere. En het bevlekt ook hun conscientien. Want *wie weet goed te doen en het niet doet, dien is het zonde*. En zij doen zoo tegen beter weten in. Zij zijn geen Heidenen, geen wereldlingen, maar belijders des Heeren; zij hebben het Woord Gods, het waarachtige licht voor leven en weg en wandel; zij *weten* goed te doen, maar ze doen het niet; zoo moeten ze dan ook weten, dat hun doen, waarin ze pochend roemen, ondanks de goede zaken, die ze maken, *zonde* is.

Wie zijt gij? zoo heeft de apostel gevraagd, toen hij den belijder van Christus, die zijn broeder versmaadt, bestrafte. En *zóó* vraagt hij ook hier in zijn bestraffend woord: *Gij, die niet weet, wat morgen is! want hoedanig is uw leven? want het is een damp, die voor een wijle gezien wordt en daarna verdwijnt*.

Dit weten de Christenen, en dit verstaan ze toch, dat zij niets weten van *morgen* en daarom niets te roemen hebben, wijl alleen Gods believen over morgen beschikt. Ze weten, dat hun leven niet is in hun hand; dat het onbestendig is en onzeker, *een damp*, een nevel, ja, gelijk het woord eigenlijk zegt, een ademtocht, die even in de lucht gezien wordt en daarna niet meer. Wat mensch kan er over zijn eigen leven beschikken? Wat is toch de mensch op aarde, de brooze mensch? Wat hij is, dat is hij enkel door de goedertierenheid Gods, voor zoolang het den Heere belieft. Alle ijdele roem is hierdoor uitgesloten. Dit weet een Christen, en hij mag het nooit vergeten. Dit mag hij nimmer vergeten tegenover de wereld, tegenover zijn mede-Christenen en tegenover zichzelf. Daarom is hem alle ijdele roem, alle bluf en gezwets, alle pralende woord over zijn werk of voornemens, over heden en morgen, tot zonde.

Hem betaamt de ootmoedige erkenning van de goedertieren beschikking des Heeren in zijn verleden, in zijn talent en in zijn weg. Hem betaamt de ootmoedige onderwerping aan de beschikking des Heeren heden en morgen; aan de beschikking des Heeren, die het leven laat voortduren of het leven afsnijdt naar zijn goddelijk believen; die voorspoed en voordeel, of tegenspoed, schade en kommer ons toeschikt, naardat het Hem goeddunkt en ook waarlijk goed is. Door die beschikking des Heeren zal morgen vallen, wie gisteren klom; en morgen zal opgericht worden, wie heden ter aarde ligt. Den geloovigen voegt de vreeze des Heeren in de stemming hunner ziel, ook als de Heere hun voorspoed gaf; hun voegt de vreeze des Heeren in hun houding tegenover de wereld en de broederen, en daarom ook in hun *woord*, in hun denken en gevoelen met betrekking tot het heden en morgen, in al hun overleggingen en bij al hun plannen en voornemens, in al hun zaken ook: *indien de Heere wil en wij leven zullen, zoo zullen wij dit of dat doen*.

Het gevaar, dat de geloovigen uit de stammen Israëls in de verstrooiing bedreigde, en de zonde, die in verband daarmee onder hen opkwam en oneere bracht over den Naam des Heeren, de zonde, die de apostel hier ontdekt en bestraft, — ze zijn ook sinds de dagen der apostelen en *tot op den huidigen dag verre* van denkbeeldig onder de belijders des Heeren; en het Woord Gods moet daarom telkens weer tegen dit gevaar

waarschuwen, tegen deze zonde ingaan.

Wij spreken hier nu niet van de *Joden*, die sinds hun verstrooiing in de wereld, zaken hebben weten te doen van streek tot streek en van eeuw tot eeuw; die volken, tijden en toestanden nog weten te exploiteeren voor hun stoffelijk gewin, uiterlijk geoefend en verijnd, maar innerlijk verdord in hun mammonistisch pogen; roemend in de kapitalen van millioenen, waarover hun hand beschikt, en in hun financiële plannen en ondernemingen, waaraan ze de maatschappelijke wereld dienstbaar maken, — verijdelend den roem van Israël, waaraan het Woord Gods was toevertrouwd, en van den Naam des Heeren.

De *Christenen* zelf, eerst vervolgd en verdrukt, hebben niet enkel door de genade des Heeren in het geloof geestelijk mogen overwinnen, — ze hebben ook maatschappelijk zich een plaats weten te veroveren; ze hebben den arbeid der handen tot eere weten te brengen, en ze hebben in het menscheijk leven zaken weten te doen. Niet slechts eenmaal maar telkens weer, bij de vestiging van het Christendom in de volken, bij de reformatie der 16e eeuw, en ook in onze eeuw, is in den kring dergenen, die voor Gods Woord bogen, ook de energie opgekomen, om in het maatschappelijk menschenleven gave en talent dienstbaar te maken aan de zorg voor het dagelijksch brood, aan handenarbeid en koophandel. En het is voor Christenen mogelijk gebleken, om, zaken doende onder de menschen, ook stoffelijke winsten te maken.

Het is allermint dit maatschappelijk optreden van Christenen waartegen het apostolisch woord getuigt; en ook niet, dat de geloovigen in de wereld *reizen*, naar welke stad of streek ook, is hun als zoodanig tot zonde.

De Christenen zijn niet geroepen, om als het Israël des Ouden Verbonds *binnen een muur des afscheidseis* te leven. Ze zijn niet geroepen door het Evangelie, om in woestijn en klooster weg te schuilen uit de levensbeweging der menscheid. Hun roeping is niet, zonder kennis der aarde en zonder aanraking met de wereldebeweging hun dagen te slijten op de plek, waar ze geboren werden, en in den vorm van hun overgrootouders, genietend alleen het leven waar het bij het vee of op den akker zoo genoeglijk voortrolt, of zooals vader of moeder het hebben gemaakt.

Eer integendeel. Voor den Christen wordt door het Woord Gods *heel de aarde* ontdekt, en *heel het menschenleven*, waarmee alle menschen te maken hebben; het menschenleven, dat heel de aarde vervullen moet, waarin de Raad des Heeren ten volle moet worden uitgevoerd en waarin de belijders des Heeren in elke richting hun roeping hebben. Het Woord Gods onthult ons ook de beteekenis van *al onze gaven en krachten*, en onze roeping om die alle te ontwikkelen en dienstbaar te maken aan en in heel het veelvoudig leven en in heel de levensbeweging en levensberoering.

Daarom geldt ook voor den Christen, naar ieders gaven, omstandigheden en krachten, de roeping, om de poort uit en den weg op te gaan. Zij, die met verzaking van hun roeping, om het breedere menschenleven te kennen en er in te deelen, binnen den engen cirkel van hun eigen zijn en doen verdorren, vermolmen en onvruchtbaar zijn, roemend dan enkel van hun land en stad en dorp en familie, van hun doen en laten, — die zijn juist ook te bestraffen van de zonde, welke de apostel hier kastijdt, dat ze roemen in hun eigen ik in plaats van te leven met het oog op de beschikking des Heeren. *Reizen*, onder de menschen gaan, ons leven verplaatsen en verbreeden, — het is, waar het kan en mag, met het oog op het Woord, de roeping en de beschikking des Heeren, niet te laken maar te prijzen; en wie den ernst der roeping van de Gemeente Gods verstaat, die zal zich wel mogen afvragen, of hij het leven kent, gelijk het van hem of haar gevorderd kan worden, en of hij er op ingaat gelijk noodig is. Ook met het oog op het dagelijksch brood, waarin velen bedreigd worden, is het een gewetensvraag voor ieder in het bijzonder, of hij den weg wel is opgegaan, met inspanning van al zijn kracht en ondanks alle moeite en gevaren, om te vinden zijn plaats en zijn deel van den Heere. Het is niet het gaan van huis, het trekken van plaats tot plaats, het vertoeven in den vreemde, het leven onder vreemden, het uithouden in vreemde toestanden en verhoudingen, dat het Woord Gods veroordeelt. Voor ieders oog is het zichtbaar, dat zij,

die hun voeten nooit staken onder andermans tafel, en die niet onder vreemden leeren dienen, werken en leven, verachten in vorming van persoonlijkheid en gaven, en voor den eigen kring duf worden en onvruchtbaar. En dat in familie, Kerk en maatschappij, de vreemde, en wie uit eigen kring onder de menschen ging en het leven breeder zag, vaak de meest begeerde en vruchtbaarste krachten gerekend worden.

Ook niet tegen den *koophandel* of tegen het *zaken-doen* in het gemeen waarschuwt en strijdt het Woord Gods, en evenmin tegen het maken van *winst*. De ontwikkeling der Industrie en van den Handel zijn als zoodanig een eere voor de menschheid, en tot eere van God, die hierin het menschenleven laat bloeien in betooning van talent en kracht. Het is daarom ook den man tot eere, die in een eerbaar bedrijf een "zaak" weet te vestigen, of die haar in nieuwen vorm weet te zetten en tot nieuwe ontwikkeling weet te brengen naar den gang van den tijd; die produceert, nieuwe artikelen aan de markt weet te brengen of oude weet te verfijnen of te volmaken; die zijn produkt weet om te zetten en aan den man te brengen, buiten zijn straat, dorp of stad, buiten zijn land en tot aan de grenzen der aarde. De Handel heeft een eigen eere, het koopmanshuis en de beurs, de warenhandel en de geldhandel; en een eigen eere heeft ook het gewin.

Zeker, ook hier is het edele van het snoode te scheiden. Er is ook *vuil* gewin; er is een *woekergewin*, waaraan bloed en tranen kleven, en waaruit een geroep opgaat tot den Heere Zebaöt om zijn wraak over den onbarmhartige, die voor zich bijeen zoekt te schrapen en geen gulheid kent tegenover zijn naaste! Het behalen van gewin door eerlijken arbeid en handel wordt echter door Gods Woord niet veroordeeld. En bij dit energiek leven in arbeid en handel sluit zich aan het leven in studie en wetenschap voor maatschappij en menschheid, het ijveren om te arbeiden in het breede menschenleven op allerlei wijs en in allerlei positie, waarbij mee gevraagd mag worden naar een eervol loon, ook in stoffelijken zin.

Het kwaad, dat hier als een ernstig gevaar dreigt en waartegen het Woord Gods met kracht ingaat, is echter *het opgaan van den Christen in den man van zaken*, in den koopman, in de onderneming en in de winst; in de zaken en in de menschen. Dan beslist ook voor den Christen in bedrijf en handel het *Woord Gods* niet meer; dan beslist alleen de *winst*. Dan wordt het *zaken-doen* het eigenlijke levensdoel, de eigenlijke religie, waarin men den mammon en zichzelf vereert, en waarin alle middelen alleen gekeurd worden door de winst, door de eigenwilligheid of het zelfbehagen. Dan triumfeert *de wereld over den Christen*. De wil en de beschikking des Heeren, de vreeze des Heeren, het hogere en waarachtige levensdoel, — ze beheerschen dan niet meer den arbeid en het leven maar ze worden hoogstens vormelijk daarin bijgehouden. Dan heeft het Woord Gods in het werk en leven geen plaats meer, maar staat daar dood buiten; hoogstens op den Zondag en in de huiskamer wordt dan het Woord Gods, maar buiten de zaken, bijgehouden tot misleiding der conscientie. En dan ook komt op en moet opkomen zoodanig zelfbehagen en zelfvereeren, waardoor de beschikking des Heeren buiten rekening blijft en het vleesch roemt in het *eigen ik*, in eigen voornemens en plannen. Dan breekt dat bedriegelijke leven door, waarin niet meer gerekend wordt met de waarheid, dat we voor God alleen moeten leven in alles; dat God alleen over ons beschikt; en dat ons leven is als een ademtocht, die ieder oogenblik verdwijnen kan. Dan is er ruimte voor het *ijdel pochten en bluffen*, dat een smaad is voor het geloof, voor de broederlijke liefde, voor het Woord Gods, en voor den Naam des Heeren.

Neen, de bedoeling van Gods Woord is niet maar, dat we vormelijk onze plannen zullen inleiden met de woorden "zoo de Heere wil en wij leven". Zoo kan ook de schraper wel zaken doen en de ijdele bluffer zich pralend aanstellen. De apostel Paulus heeft ook zijn voornemens uitgesproken, om naar Rome en Spanje te reizen in zijn apostolisch werk, zonder dat hij het noodig rekende daarbij zich telkens op de beschikking des Heeren te beroepen. Hij had zich echter met lichaam en ziel en in heel zijn werk zelf aan die beschikking overgegeven. *Dáár* komt het op aan in ieders leven en in ieders zaken en plannen. Wij kunnen en mogen niet leven zonder ons plan te maken. Wee echter, zoo ons plan enkel op onzen buidel gericht is en niet op het dienen van den Heere onzen God in alles! Wee ons, zoo we *geldmensen* en *zakenmensen* worden, die de zaken en het

geld over ons laten beschikken! Wee ons, zoo we in onze zaken en in ons werk ons *eigen ik* dienen en verheerlijken, onafhankelijk, zelfgenoegzaam en ijdel worden, opjagen tegen elkaar, en zelf gejaagd worden door grootdoenerij, gepraal en gebluf!

Aandoenlijk, ontroerend is het, telkens weer, als ze plotseling door den dood worden afgesneden of maatschappelijk ondergaan, ook Christenen, die zóó zaken deden in eigen roem, alsof hun verijdeling in hun doodsure of ook in hun maatschappelijke vernietiging niet kwam!

Ja, al die roem in zaken, die boven de vreeze Gods zijn uitgegroeid, is *boos*!

Wie dan *weet* goed te doen, en het niet doet, dien is het zonde.

XXVIII. Gij rijken, weent en huilt! [Jak. 5:1-6]

Welaan nu, gij rijken, weent en huilt over uw ellendigheden, die over u komen! Uw rijkdom is verrot en uw kleederen zijn van de motten gegeten geworden; uw goud en zilver is verroest; en hun roest zal u zijn tot een getuigenis en zal uw vleesch als een vuur verteren; gij hebt schaften vergaderd in de laatste dagen. Ziet, het loon der werklieden die uw landen gemaaid hebben, hetwelk van u verkort is, roept! en het geschrei van hen, die geoogst hebben, is gekomen tot in de ooren van den Heere Sabaöt! Gij hebt lekkerlijk geleefd op de aarde en wellusten gevolgd! gij hebt uw harten gevoed als in een dag der slachting! Gij hebt veroordeeld, gij hebt gedood den rechtvaardige; [en] hij weerstaat u niet!

Jak. 5:1-6.

In de dagen, waarin de apostel Jakobus zijn Brief schreef, bracht het *zaken-doen* in winstgevenden arbeid en koopmanschap de meest ondernemenden der Christenen in gevaar, om het ootmoedig leven voor God te verwaarloozen, in vermetel zelfvertrouwen te roemen, zich te verhoovaardigen, en in pocherij en bluf te vervallen, in ijdele wereldsche grootdoenerij, die boos de broederen krenkte.

Tegen dit gevaar, dat sinds den apostolischen tijd en tot op den huidigen dag altoos weer wil inkankeren in den kring der geloovigen, ging het apostolische woord ontdekkend, bestraffend en waarschuwend in.

Het Woord Gods vordert de uitroeiing der doornen van de zorgvuldigheid der wereld en van de verleiding des rijkdoms, om waarlijk ingeplant te worden in de harten en de vruchten der gerechtigheid in het menschenleven te dragen. Daarom wijst de apostel in dit verband nu ook op de *gevaren van den rijkdom* zelf, op de groote zonden, die tegen de rijken roepen en die het schrikkelijk oordeel Gods over hen dreigen.

Wij behoeven hieruit niet te besluiten, dat de belijders van Christus, aan wie de apostel schrijft, reeds in alle opzichten het beeld dier *rijken* droegen, over wie hier zoo schrikkelijk oordeel door het Woord Gods uitgesproken wordt. Wel kunnen zulke rijken onder hen geweest zijn; en ze komen ook telkens wel weer voor in de kringen der Christenen, wier leven eindelijk geheel opgaat in de zaken, in winstbejag, in mammondienst en vleeschelijk genot. Het beeld, dat de apostel hier teekent, is de *voltooide doorwerking* van dit zondig bestaan, waardoor de rijke rijp is voor het oordeel Gods.

Ook de rijken, die geen aanspraak maken op den naam van geloovigen, dragen nog volstrekt niet allen en in alle trekken het beeld van den schuldigen rijke, dat het Woord God hier ten voeten uit geeft; velen van hen worden nog door hun conscientie, door hun natuurlijk gevoel, of door de publieke opinie en de publieke zeden, weerhouden van vele snoodheden, waartoe de mammon den mensch brengt. De apostel teekent hier het beeld van den rijken mammondienaar in zijn volle consequentie, samenvoegende de trekken van dit beeld, gelijk ze ten deele door alle tijden heen en menigvuldig gevonden worden; en door den Geest des Heeren aangegrepen, kondigt de apostel over den goddeloozen gruweldienst des rijkdoms als in profetische taal het oordeel Gods af.

De rijken, voor wie dit oordeel Gods geldt, zijn *ook niet alleen zakenmensen*, die door landbouw, industrie of handel schatten vergaderden, of kapitalisten in engeren zin; maar tot die rijken behooren ook zij, die wetenschap en staatkunde, genie, talent of invloed, en elke gave, die hun geschonken is, werkzaam maken, om over het leven en de aarde,

over eer en macht en rijkdom, enkel te beschikken voor zichzelf en voor een kleinen kring. Die voor hun plannen en strevingen, voor hun ijdelheid, hun lust, hun macht en eer, hun voordeel en hun willekeur, anderen lichamelijk, zedelijk en geestelijk exploiteeren en uitbuiten. Hoe ook uiterlijk in loopbaan en positie onderscheiden, zij zijn allen *mammondienaars*; en al de ongerechtigheden van den mammon dringen in hen samen en werken in hen uit naar hetzelfde beeld, dat hier het apostolisch woord voor ons doet oprijzen.

Het oordeel Gods trof van ouds deze mammonmensen; in de wereld, die in den Zondvloed verging; in de wereldrijken der oudheid; en in Israël. Dit oordeel Gods blijft door alle tijden, en het komt in het laatste gericht. Davids huis en Jeruzalem zijn met dit oordeel getroffen door den dienst van Jeremia, die over koning Jojakim gesproken heeft: "Wee dien, die zijn huis bouwt met ongerechtigheid en zijn opperzalen met onrecht; die zijns naasten dienst om niet gebruikt en geeft hem zijn arbeidsloon niet!... Uw oogen en uw hart zijn niet dan op uw gierigheid, en op onschuldig bloed, om dat te ver gieten, en op verdrukking en overlast, om die te doen! Daarom zegt de Heere alzo van Jojakim, koning van Juda: zij zullen hem niet beklagen "och heer!" of "och zijne majesteit!" Met een ezelsbegravenis zal hij begraven worden; men zal hem slepen en daarheen werpen, ver weg van de poorten van Jeruzalem" (Jer. 22:13-19).¹ Zoo heeft de Christus het oordeel uitgesproken: "wee u, gij rijken, want gij hebt uw troost weg! wee u, die verzadigd zijt, want gij zult hongeren! wee u, die nu lacht, want gij zult treuren en weenen! wee u gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden, want gij eet de huizen der weduwen op en dat onder een schijn van lang te bidden; daarom zult gij zwaarder oordeel ontvangen! gij slangen, gij adderengebroedsel, hoe zoudt gij de helsche verdoemenis ontvlieden!" (Luk. 6:24; Matt. 23:14, 33). Hier is het oordeel Gods, dat gaat over heel het mammonrijk, en over allen, die daarin hun grootheid vonden. Over het Babylon, gelijk het boek der Openbaring het teekent, de groote hoer, die de geheele wereld verleidt; de koningen der aarde hebben met haar gehoereerd; de kooplieden der aarde zijn rijk geworden uit de kracht harer weelde. In haar is gevonden het bloed der profeten en der heiligen, en van allen, die gedood zijn op de aarde. En over haar dondert het uit den hemel: "Zooveel als zij zichzelf verheerlijkt heeft en weelde gehad heeft, zoo groote pijniging en rouw doet haar aan! haar plagen zullen op één dag komen, dood en rouw en honger, en zij zal met vuur verbrand worden, want sterk is de Heere God, die haar oordeelt!" (Openb. 18). Zóó nu ook roept de apostel Jakobus het oordeel Gods uit over de mammondienaars: *welaan nu, gij rijken, weent en huilt over uw ellendigheden, die over u komen!* En de apostel teekent dan het volledige beeld dier rijken in mammons dienst, over wie het oordeel Gods komt, — tot zelfbeproeving der geloovigen; tot waarschuwing bij hun zaken-doen en in hun positie van bezit en macht in de wereld; en om den donder van Gods gericht ook door hun consciëntiën te doen dreunen, voor zooveel ook zij schuldig voor God zijn tegenover het aardsche goed en tegenover het bloed van hun naaste.

De trekken van het beeld, waarin de rijke, de mammondenaar, die door het oordeel Gods getroffen wordt, hier in het apostolisch woord uitkomt, zijn vierderlei. De eerste trek is de onbarmhartigheid der zelfzucht; de tweede is de gruwel in het loon der werklieden; de derde is het weelderig vleeschelijk leven; en de vierde is de gewetenlooze verdrukking van den rechtvaardige.

Onbarmhartige zelfzucht is de zonde van den mammondienst. Die zonde staat geteekend in het apostolisch woord: *uw rijkdom is verrot en uw kleederen zijn van de motten gegeten geworden; uw goud en zilver is verroest; en hun roest zal u zijn tot een getuigenis en zal uw vleesch als een vuur verteren; gij hebt schatten vergaderd in de laatste dagen.* De goederen der aarde, alle schatten des levens, zijn weldaden Gods, die Hij geeft voor de menschen, opdat God daarin zou worden geëerd en gediend. De bezitter is hierin slechts rentmeester.

De mammondenaar weet hier echter niet van: hij wil hier niet van weten; hij schroeit

zijn hart en conscientie hiervoor dicht. Hij vergadert het aardsche goed, en hij doet er voorts mee, wat hij wil; dat gaat niemand aan. Hij kan zijn goud en zilver, zijn waren en zijn kapitalen, zijn positie en zijn macht aanwenden, gelijk hem belieft; een roeping heeft hij hierin niet. Het leven, het lot, de toestand en de behoeften van anderen raken hem niet. Hij kan zich enkel richten op het groeien van zijn schat, zonder naar anderer nood en naar den dienst van God te vragen, zonder met zijn schat God en menschen te dienen. Ja, hij kan, als de vermeerdering van zijn schatten het vordert, de productie van de goederen voor het menschenleven drukken, afsluiten of vernietigen ten koste van duizenden en millioenen, die er gebrek aan hebben. Deze zonde staat geteekend in dien rijkdom, die *verrot*; in de kleederen, die *vermotten*; en in het goud en het zilver, dat *verroest*. De mammondienaar dient slechts mammon; niet God en niet de menschen, maar zichzelf als bezitter en daarin mammon; hij vergadert in de laatste dagen, d.i. altoos meer voor de toekomst, voor zijn einde, voor zijn geslacht, voor — ja voor het oordeel Gods! Waarlijk, in dezen rijkdom zit de verrotting; in deze kleederen zit de mot, in dit zilver en goud zit de roest. Het oordeel Gods werkt er in en werkt er uit op; het smeult er in, en het vlamt er uit. O, het wordt een vlamvend vuur, verterend in eeuwige pijnen den bezitter van dezen rijkdom!

Het zondig bestaan van den mammondienaar komt ook telkens weer uit door den *gruwel in het loon der werklieden*. Het apostolisch woord spreekt daarvan: *ziet, het loon der werklieden, die uw landen gemaaid hebben, hetwelk van u verkort is, roept; en het geschrei van hen, die geogst hebben, is gekomen tot in de ooren van den Heere Sabaöt.*

De Heere geeft den schat des akkers en de vrucht van den arbeid voor het menschelijk leven. Het is naar zijn ordinantie, dat menschen hierin samenwerken; ook, dat de één hierin werkt in dienst van den ander. Nochtans is de vrucht van den arbeid, gelijk de vrucht van den akker, een gave Gods voor het menschelijk leven. En wie hierin den arbeid van anderen onder hun beschikking en macht hebben, zijn er verantwoordelijk voor, dat de menschen, die bij hen in dienst arbeiden, ontvangen *hun rechtmatig deel* in de gave des Heeren, in den vrucht van den arbeid. Zij moeten den werklieden hun rechtmatig *loon* geven, onverkort. Dit loon is niet maar een bedrag, waarvoor de machthebbers door den nood der arbeiders het werk van dezen gedaan kunnen krijgen, maar het is het bedrag, dat den arbeiders in verband met wat die arbeid gewint, toekomt, en wat hun toekomt naar hun levensbehoeften in verband met den welstand der maatschappij, waarin zij verkeerden.

De *mammondienaar* weet daar niet van en wil er niet van weten. Hij rekent slechts met eigen gewin. Hij laat zijn akkers maaien en zijn schuren vullen, zijn schatten opstapelen en zijn hoogheid vergrooten, terwijl hij zich van wie voor hem werken afmaakt met zoo weinig mogelijk. Dat het *hongerloon* een gruwel is, het raakt hem niet; hij acht het nog een gunst, die hij den werklieden bewijst; en hij berekent het voorts slechts als verlies voor zichzelf. Het *geschrei* der menschen, die voor hem oogstten, hoort hij niet, of hij vergrimt en vloekt er tegen in zijn hart

O, deze *gruwel in het loon der werklieden* is groot! Dat de schatten, die de arbeid produceert, eenerzijds op hoopen van millioenen en milliarden worden opgestapeld, terwijl anderzijds het breede menschenleven der menigte omlaag blijft, ja worstelt in velerlei gebrek en kermt in velerlei nood; — dat noemt onze tijd de gruwel van het kapitalisme, en dat is inderdaad in vele opzichten de gruwel van het *verkorte loon*, waardoor aan den arbeid onthouden en onttrokken wordt, wat aan den arbeid toekomt.

Hier exploiteert de *mammondienaar* zijn *naasten*; hier bedrijft de rijke, die voor den mammon leeft, zijn ongerechtigheid. Maar hier ook komt het oordeel Gods over hem op; *het verkorte loon roept aanklagend tot God*, en het noodgeschrei van wie voor anderen den rijkdom inzamelen maar zelf in armoede kwijnen, klimt op in de ooren van den Heere Zebaöt, van den Heere der heirscharen, wiens alleen alle dingen zijn, en die in majesteit komt ten gerichte, met vlamvend vuur wrake doende over allen, die zich ten

koste van de ellende huns naasten hebben verrijkt en verhoogd!

Een derde trek in het zondebeeld van den 'mammondienaar is het *weelderig vleeschelijk leven*. De apostel doet dien trek uitkomen in zijn aanklacht: *gij hebt lekkerlijk geleefd op de aarde en wellusten gevolgd; gij hebt uw harten gevoed als in een dag der slachting*.

Alle gaven Gods uit de Natuur zijn goed; en Hij verleent ze rijkelijk, om genoten te worden met dankzegging.

Maar het genieten dier gaven mag niet *doel* des levens voor den mensch zijn. Zijn levensroeping ligt hooger; die ligt in God en in de menschen. Daarom is ook het genieten der natuurlijke gaven door het *hoogere* levensdoel beperkt, en daaraan *ondergeschikt* en dienstbaar. Gods ordeningen en geboden zetten hier palen voor grenzen en wegen.

De *mammondienaar* wil daar niet van weten; hij leeft voor zijn lekker; hij volgt zijn lust, zijn wellusten. Hier komt op de zonde van vraatzucht en dronkenschap, van pretmakerij en brooddronkenschap, van weelderigheid en verfijnde genotzucht, van overspel, prostitutie en allerlei liederlijkheid. Wie slechts leven voor aardsche schatten en aardsche genietingen, die *voeden* daarmee, gelijk de apostel het uitdrukt, hun *hartes*. Hun zielen worden vol en zat van weelderig vleeschelijk leven *als in een dag der slachting*, waarin beest na beest, eerst vet gemest, geslacht wordt voor een groot weeldefestijn. Ook hier doet de apostel het *oordeel des Heeren* in zijn woordenkeus doorspelen; gelijk het vee der mammondienars gemest wordt voor hun weeldegenieting, zoo worden deze mammondienars zelf *vet in hun harten* voor den dag der *slachting* van het gericht des Heeren.

De laatste trek van het beeld der rijken, die voor mammon leven, is gezegd in de woorden: *gij hebt veroordeeld, gij hebt gedood den rechtvaardige; hij wederstaat u niet*.

De gewetenlooze verdrukking van den rechtvaardige wordt hier in het zondenregister van den *mammondienaar* geschreven. En terecht. God en mammon staan tegenover elkaar; het Woord Gods, en daarom ook de getrouwe getuige des Heeren, de ware godvruchtige, zij veroordeelen den mammondienaar, en ze zijn voor hem onverdragelijk. Daarom heeft de mammondienst altoos weer tot gewetenlooze verdrukking van den rechtvaardige geleid. Zoo is Abel in zijn bloed gevallen. Zoo is Jozef verdrukt. Zoo is Jeremia in den kuil geworpen. Zoo is de Heere Jezus Christus gekruisigd. En zoo wordt altoos weer gehaat, gezocht, verdrongen en vertreden, ja gedood, de *rechtvaardige*, die tegen het mammonisme waarlijk *voor het Woord des Heeren* staat. De rechtvaardige kan naar wereldschen maatstaf tegen deze vleeschmensen niet op; hij bekampt hen niet met gelijke wapenen; hij *wederstaat* hen niet. Maar de ziel, het leven en het bloed der rechtvaardigen zijn dierbaar in de oogen des Heeren! Het oordeel der vergelding komt! De wrake van het rechtvaardige bloed!

Gij rijken, weent en huilt over uw ellendigheden, die over u komen! zoo roept de apostel het oordeel Gods uit over de rijken naar den Mammon. Wat zullen die rijken te verantwoorden hebben van al hun schatten! En wat schrikkelijke *ellenden* zullen hun schatten, die wapenen hunner zonden en waarmee ze de gruwelen der ongerechtigheid bedreven, over hen brengen! *Gij rijken, weent en huilt!* En wie als Christenen mee tot grooter krachtsontwikkeling in zaken-doen, in breeder leven, als voorgangers en leidlieden en machthebbers, geroepen worden, die mogen toezien! Die mogen toezien, ook al zijn ze thans nog arm! Er is ook een mammondienst der armen, en het is dezelfde mammondienst als die der rijken. Over *alle* mammondienars dondert het oordeel Gods. En profeten en apostelen roepen over hen uit: *gij mammondienars, weent en huilt over uw ellenden, die over u komen!*

XXIX. Lankmoedig tof de toekomst des Heeren [Jak. 5:7-11].

Zoo zijt dan lankmoedig, broeders, tot de toekomst des Heeren! Ziet, de landman verwacht de kostelijke vrucht des lands, lankmoedig zijnde over haar, totdat het den vroegen en spaden regen zal hebben ontvangen. Weest gij ook lankmoedig, versterkt uw harten; want de toekomst des Heeren genaakt! Zucht niet tegen elkander, broeders, opdat gij niet veroordeeld wordt! Ziet, de Rechter staat voor de deur! Mijn broeders, neemt tot een exempel des lijdens en der lankmoedigheid de profeten, die [in] den Naam des Heeren gesproken hebben! Ziet, wij houden hen gelukzalig, die verdragen. Gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord, en gij hebt net einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is, en een Ontfermer.

Jak. 5:7-11.

Niet slechts hoovaardij, waanwijsheid, grootheidszucht, jacht naar aanzien en rijkdom, en de rijkdom zelf, bedreigen de belijders van den Naam des Heeren met allerlei gevaren, waardoor zij de vrucht van Gods Woord in hun hart en leven missen, — ook voor hen, *die door anderer hoogheid en grootheid gedrukt en verdrukt worden, zijn de gevaren verre van denkbeeldig.*

Vooraf op hen heeft de apostel Jakobus bij het schrijven van zijn Brief het oog gericht. Juist uit verweer tegen den druk is onder de belijders des Heeren in de verstrooiing de verzoeking opgekomen, waardoor de begeerlijkheid tot zonde prikkelde; het Woord Gods werd zóó onvruchtbaar; vleeschelijke zin verving de geestelijke stemming; de één verhief zich boven den ander; de arme kwam in oneer en de rijke vertrad en misbruikte zijn broeder. Zoo keerde deze zonde in nieuwen druk op de *armen en geringen* terug, en bedreigde hen met geestelijke gevaren, door hen te meer te prikkelen tot weerstand. De apostel heeft dan ook zijn Brief aangevangen met de vermaning en leering, dat beproeving en verdrukking aan het *geloof* ten goede moeten komen, door te dringen tot lijdzaamheid, tot geloofsvolharding, tot gebed, en tot een zachtmoedig ontvangen van het Woord Gods, dat ingeplant wordt in de geloovigen. En nu hij zonder sparen ondekt heeft de zonde dergenen, die zich door hun begeerlijkheid laten verleiden tot vleeschelijke zelfverheffing, tot meesterachtigheid en hoovaardij, tot mammondienst en verdrukking van den naaste, — nu keert de apostel in het laatste gedeelte van zijn schrijven tot de *vernederde geloovigen* terug, om hen te bemoedigen en te besturen door het Woord Gods; hen te waarschuwen tegen het gevaar, van zichzelf vleeschelijk te handhaven of den moed te verliezen; hen te troosten door de toekomst des Heeren; en hen te dringen tot gebed en tot broederlijke trouw en broederlijk opzicht tegenover elkaar.

De *lijdzaamheid* moet door de beproeving des geloofs in verdrukking en vernedering gewerkt worden; deze lijdzaamheid is de stille volhardende onderwerping des geloofs aan den Heere, waardoor het geloof gelouterd wordt en tot kracht komt, door zich in de volle spanning der ziel op den Heere te richten en van alle schepsel en van alle uiterlijke omstandigheid af te zien.

Deze lijdzaamheid gaat daarom gepaard met *lankmoedigheid*, met geduld, waartoe de apostel vermaant, als hij zegt: *zijt dan lankmoedig, broeders, tot de toekomst des Heeren!* Het woord, dat de apostel hier gebruikt en dat wij in onze taal overzetten door "lankmoedig," duidt aan een onderdrukken van het opbruisende bloed, een beheerschen van zichzelf, een stille wachtende stemming in onderwerping en overgegevenheid des

harten. De geloovige moet wachten, stil en geduldig, verwachtende de beschikking des Heeren; en dit wachtende geloovige geduld moet hij vooral oefenen in druk en vernedering. De *belofte* des Heeren moet hem tot dit dulden en wachten bewegen. De *toekomst* des Heeren brengt de geheele vervulling van de verwachting des geloofs in volle en eeuwige heerlijkheid en blijdschap; en daarom breken ook in den tijd, maar op Gods tijd, telkens weer het licht en de vreugde voor de geloovigen door.

Het *natuurlijke* leven kan hier de geloovigen in het lankmoedig wachten tot voorbeeld zijn. *Ziet, de landman verwacht de kostelijke vrucht des lands, lankmoedig zijnde over haar, totdat het den vroegen en spaden regen zal hebben ontvangen.* Om de begeerde vrucht van den akker te gewinnen moet de landman wachten, geduld oefenen. Hij kan ploegen en zaaien; maar dan ligt het zaad, waarvan hij vrucht hoopt, in de aarde verborgen. Hij moet het dan Gode overgeven, die den vroegen regen moet zenden, waardoor het zaad ontkiemt en opkomt, en den spaden regen, waardoor de vrucht zwelt en rijpt. Zoo is het toch in *heel* het leven; wie niet *wachten* kan, die is tot de levensinspanning niet bekwaam, en die kan de levensvrucht niet winnen. Voor het geloof en de geloovigen komt de vervulling der hoop, de kroon des levens, in de toekomst des Heeren, en daarom in de gedurige vrije toenadering des Heeren. Vleeschelijke zelfhandhaving maakt het geloof ijdel en weert van ons de weldaad, die de Heere aan het geloof toebrengt. De geloovige moet daarom in druk en vernedering zijn kruis *dragen, zijn vleesch kruisigen, stil zijn, wachten, verwachten* in blijde onderwerping aan den Heere. Hij moet lankmoedig zijn en zijn hart versterken door geloofsoefening, door zich te vermennen in het geloof en stil met opgeheven hoofde het oog te richten op de toekomst des Heeren.

Daarom herhaalt de apostel zijn vermaning: *weest ook gij lankmoedig, versterkt uw harten, want de toekomst des Heeren genaakt* f Neen, niet in morren, niet in klagen moeten de geloovigen verlichting zoeken; niet in klachten over en weer, waardoor ze elkaar benauwen en drukken en moedeloos maken; ook niet in aanklagen van elkaar, waardoor bitterheid hen scheidt en de eigen geloofsstemming bedorven wordt. Zeker, wie verdrukt en den broeder vernedert, die gaat niet vrij uit, al weerstaat de geloovige hem niet. De Heere aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in zijn hand geve. Hij is een rechtvaardig Rechter, die een iegelijk vergelden zal naar zijn werken. Maar de geloovige moet in het geloof zijn kruis dragen, zijn hoofd opheffen en zich niet door zijn leed tot zuchten en klagen en aanklagen laten vervoeren; hij moet zijn zaak Gode overgeven, die te zijner tijd haastelijk recht doen zal; die als de Rechter voor de deur staat, om terstond in te komen als het Hem belieft.

Daarom zegt de apostel: *zucht niet tegen elkander, opdat gij niet veroordeeld wordt: ziet de Rechter staat voor de deur!* Het gevaar, waartegen de geloovige in dezen te waken heeft en door het apostolische woord gewaarschuwd wordt, is hierin gelegen, dat hij door zijn zuchten en klagen *in hetzelfde oordeel valt, zelf* anderer ziel drukt, zelf vleeschelijk tegen anderen uitvalt, en woorden spreekt tegen God en zijn bestel. ja, het apostolisch woord doelt ook hier op een zekere veinzerij, die op kan komen uit vroom beklag en waardoor de oprechtheid vliedt, de vrede wijkt, en de ongunst, het oordeel des Heeren over de geloovigen komt. Zwijgen, dulden, dragen, wachten, verwachten, het oog op den Heere gericht en op zijn weg alleen, — dat is de roeping des geloofs in vernedering en verdrukking. Dit wil niet zeggen, dat er geen getuigenis wezen mag tegen zonde en onrecht, en dat er geen pleit mag gevoerd worden voor het recht. Allermint. Maar de stand en stemming der zielen van de geloovigen moet zijn een bukkend oefenen van geduld, een nederbuigen van zichzelf alleen, een leven in het geloof, ziende op den Heere en zijn Woord, opdat de verdrukte geloovige zelf zijn ziel niet schade lijde en in het zelfde oordeel valle met wie hem vertreedt.

In deze lankmoedigheid zijn de *heilige mannen Gods*, de profeten des Heeren, allen geloovigen ten *exempel*, en de apostel wijst hun met gevoeligen nadruk op die wolke der getuigen: *Mijn broeders! neemt tot een exempel des lijdens en der lankmoedigheid de*

profeten, die in den Naam des Heeren gesproken hebben.

Ook in den Brief aan de Hebreëen worden de geloovigen vermaand: "alzoó wij zoo groote wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen allen last en de zonde, die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid loopen de loopbaan, die ons voorgesteld is, ziende op den oversten leidsman en voleinder des geloofs, Jezus, die, voor de vreugde, Hem voorgesteld, het kruis heeft verdragen en schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons van God. Want aanmerkt dezen, die zoodanig een tegenspreken van de zondaren tegen Zich heeft verdragen, opdat gij niet verflauwt en bezwijkt in uwe zielen" (Hebr. 12:1-3.) De Heere Jezus Christus, ja *Hij* is de getrouwe Getuige, die in den Naam des Vaders het Woord gesproken heeft. Hij, die Zich geheel vrijwillig gaf en vernederde, om verlorenen te zoeken en te redden; Hij, die het leven onder de menschen op aarde geleefd heeft in den hoogsten zin; — ziet toch, geloovigen, zijn lijden en zijn lankmoedigheid! Hij is uw exempel. Maar daarom ook dragen de heilige profeten de trekken van zijn beeld; zij, die de begenadigde getuigen des Heeren waren, om in zijn Naam te spreken, *zij* dragen de trekken van het beeld onzes Heeren Jezus Christus in lijden en in lankmoedigheid. En zij zijn daarin allen geloovigen ten exempel.

Indien de weg der geloovigen in vernedering en verdrukking buiten het spoor gaat, dat de heilige mannen Gods ons nalieten; indien de stemming der geloovigen vloekt tegen het exempel der ware profeten des Heeren in lijden en in lankmoedigheid, — zoo zijn daardoor de geloovigen geoordeeld. Zij moeten op het lijden der profeten zien en op hun lankmoedigheid; zij moeten zien op Abel en Henoch, op Noach en Abraham, op Mozes en David, op Jeremia en Daniël; — en zij moeten aflaten en zich afkeeren van eiken weg, hoe hoog ook geroemd, die de heilige teekenen van lijden en van lankmoedigheid der profeten des Heeren niet draagt.

O, wat gaat er voor wie geen eigen prent maakt of kleurt van de heilige mannen Gods, maar waarlijk enkel het licht van Gods Woord zoekt, — wat gaat er een licht, een troost, ja een bekoring voor hem uit van het exempel der heilige profeten des Heeren! *Ziet, wij houden hen gelukzalig, die verdragen.* Zoo getuigt de apostel leerend en vermanend. Moet niet elke menschenziel getuigenis geven aan de grootheid, aan de schoonheid, niet van den vuistvechter, van den hiellichter, van den gladsten man, die elk te glad af is, die allen opzij dringt en met ieder doet wat hij wil, — neen, maar van den geloofsheld, die *lijdt en wacht in geloof en trouw*; aan Abraham, aan Mozes, aan Elia? Glanst het beeld der heiligen niet vol bekoring van schoonheid, van begenadiging, van goddelijke verkiezing? En gaat die bekoring niet allermeest uit op de geloovigen? Is de Heere Jezus hun niet de schoonste der menschenkinderen ook in zijn vernedering? en juicht hun ziel niet roemend het exempel der heiligen toe, die geleden en gestreden hebben in het geloof, niet gekenmerkt door vleeschelijke handigheid, of onoverwinnelijk door het geweldig maken van alle middelen, maar door lankmoedigheid, door lijdzaamheid, door verdragen en wachten in het geloof? Ja, de lichtglans des Heeren heeft hen verheerlijkt en verheerlijkt hen! Wij *roemen hen gelukzalig.*

De groote lijder en strijder in vernedering, in verdrukking van menschen ook, in onbegrepen smarten en beproevingen, is onder het Oude Verbond *Job* geweest. Zijn beeld blijft onvergankelijk schoon ook onder het Nieuwe Verbond; en het blijft leerbeeld, exempel, ook in Jakobus' Brief: *gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord, en gij hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is, en een Ontfermer.*

De verdraagzaamheid van Job was zijn *lijdzzaamheid*; de apostel gebruikt hier dan ook hetzelfde woord als in den aanvang van zijn Brief. De lijdzaamheid van Job stelt de apostel den geloovigen voor, zooals zij gezien wordt in zijn dulden, zijn volharden, zijn stillezijn en wachten, zijn eenig beroep op den Heere; en dit terwijl Jobs lijden voor hemzelf een diep raadsel was, een raadsel, dat door zijn vrienden tot een geesel voor zijn ziel gemaakt werd! O, Job is hierin niet zonder vlek gebleken; zijn zielsgevoel is ook wel in bitterheid bruisend gestegen naar zijn lippen; en hij heeft zichzelf ook in zijn lijden vernederd en voor God verfoeid. Maar toch, hij heeft geleden, waarlijk en diep geleden,

met zielenederbuiging, en wachtende in zwarte donkerheid op den Heere alleen.

En het *einde* van dit raadsel? het einde van dezen lijdensweg, van dit lijdenswerk, door den Heere over Job beschikt? Wat was in Jobs lijden en dulden het einde *des Heeren*? — want immers de Heere zelf was het geheim in dit alles.

Wij hebben het *einde des Heeren* in jobs lijden en dulden gezien. In zwarte raadselen dreigde Jobs beeld verneveld te worden en te vergaan! Daar breekt echter in het einde het licht door, van den achtergrond en boven Jobs hoofd, het licht des Heeren. Dit licht verheerlijkt Job; het rechtvaardigt hem; het kroont zijn geloof en zijn *trouw*; het zet op Job *het zegel des Heeren*; het doet hem uitkomen als de begenadigde des Heeren, die om de eere des Heeren is overgegeven tot beproeving en verheerlijking van zijn geloof; en het licht des Heeren heft Job op in rijkdom en eer.

Job is *schoon* in dit licht; zijn lijdensbeeld komt er in uit als van een held Gods, een held, een worstelaar en een overwinnaar in zijn lijden en in zijn wachten, in zijn lijdzaamheid. Job, een worm en geen man, in smarten, in zweren, en in smaadheden vernederd, is schooner dan de bekoorlijkste vleeschmensch; hij is machtiger held dan de geweldige, die vleeschelijk over duizenden zegepraalt. Job is schoon door den Heere; hij is de bekoorlijke held door zijn geloof en zijn lijdzaamheid!

Wat hebt gij gezien in Job? Gij hebt *het einde des Heeren* gezien; het licht des Heeren schijnt u in Job; het licht van den Heere, die in zulke diepe wegen de zijnen voert, hen zoo diep vernedert, hen zoo in raadselen blind en stom kan maken, hen zoo geheel voor de menschen en zelfs voor zichzelf verduisteren kan; en die toch, juist omdat Hij in dien weg de genade en de heerlijkheid van geloof en lijdzaamheid in hen doet uitkomen, enkel liefde, volkomen liefde voor hen is, *zeer barmhartig* en *een Ontfermer*. Neen, de Heere heeft Job niet vernietigd, als Hij hem naar het vleesch liet vertreden en vergaan; Hij heeft Job gegeven *de gestalte der schoonheid van lijden en dulden*; Hij heeft job verheerlijkt in de volle *schoonheid van den geloovige*, van het kind des Heeren, van den knecht Gods, van zijn gunstgenoot; Hij heeft Job gemaakt tot een lichtbeeld van de genade, van de liefde, van de heerlijkheid Gods in de duisternis der leugenwereld op aarde.

Hebt gij, geloovige, het gezien, het einde des Heeren in Job, in Jobs lijden en lijdzaamheid? Zoo ja, dan zult gij door dit einde bekoord zijn; en ook bekoord door de schoonheid der lankmoedigheid in lijden, in vernedering en verdrukking. Dan zult gij bekoord zijn door de heerlijkheid van de toekomst des Heeren, en van al zijn beloften, die op zijn tijd ook over u in vervulling gaan. Dan zal dit licht des Heeren u bekoren, ook al is uw uitzicht nog geheel door zwarte wolken afgesneden. Dan zullen het lijden en de lijdzaamheid des geloofs u bekoren boven alle vleeschelijke vrijmaking en verheffing. En dan zal u ook schoon en dierbaar zijn de apostolische vermaning: broeders! zijt lankmoedig tot de toekomst des Heeren; versterkt uw harten, want de toekomst des Heeren genaakt!

XXX. Zweert niet! [Jak. 5:12.]

Doch vóór alle dingen, mijn broeders! zweert niet, noch bij den hemel, noch bij de aarde, noch eenigen anderen eed; maar uw ja zij ja, en het neen neen; opdat gij in geen oordeel valt.

Jak. 5:12.

Na wederom met grooten nadruk de geloovigen in vernedering en druk vermaand te hebben tot lankmoedigheid, tot *lijdzaamheid*, — het hoofddoel van zijn Brief, zooals de aanvang van zijn schrijven ook duidelijk deed uitkomen, richt de apostel Jakobus onderscheiden bijzondere vermaningen tot de geloovigen met het oog op hun leven onder de menschen en onder elkaar. Hij waarschuwt hen daarbij allereerst, dat zij *vóór alle dingen* zich wachten zullen voor *ijdel zweren*. De apostel dringt deze vermaning zoo vooruit, omdat in het publieke menschenleven vooral ook hierin het *ware geloof* moet uitkomen tegenover allen valschen godsdienst en wereldschen zin.

Het onderscheid tusschen den waren en den valschen godsdienst is hierin gelegen, dat de *Heidenen* den eenigen waarachtigen God niet kennen, maar zich goden verzinnen, zich goden uitbeelden door hun fantasiën, naar hun eigen beeld en gelijkenis, en naar het beeld en de gelijkenis van schepselen, die zij kennen of die zij zich voorstellen. Het ontbreekt hun daarom ook aan waren eerbied voor hun goden; hun goden mogen machtig en geweldig, slim en gevaarlijk zijn, *heilig* zijn ze niet. Van heiligheid hebben de Heidenen geen begrip, omdat zij den eenigen waren God niet kennen; zij mogen voor hun goden offeren, hen aanroepen, en pogen hen te behagen, te overreden en te dwingen, zij kennen niet de aanbidding, de geestelijke nederbuiging der ziel in aanbidding, de heiligheid van God, die God is, de Aanbiddelijke en Heilige. Daarom gebruiken zij de namen hunner goden wel, en ze gebruiken ze menigvuldig, maar dit gebruiken is geen belijden, geen aanbedende vereering; het is een gebruiken ten eigen bate, waaraan de waarachtige eerbied ontbreekt. Daarbij komt ook noodzakelijk, dat het hun ontbreekt aan het ware *gelooven*, en daarmee aan de oprechtheid, aan de innerlijke waarheid, aan de eenvoudigheid en soberheid, aan het stil vertrouwen, aan het rusten in het oordeel van den levenden God, die alle dingen weet en oordeelen zal; die heilig is en rechtvaardig. En zoo roepen ze dan gedurig met eed op eed hun goden aan, in hartstochtelijkheid een krachtvorm zoekende door hun vloeken en zweren.

Hoe anders staat hier tegenover de *ware godsdienst!* De Heere, de eenige waarachtige eeuwig levende God, die Zich geopenbaard heeft, zijn Woord heeft gegeven en door zijn genade tot zijn kennis, tot het ware geloof, tot zijn dienst heeft geroepen, heeft het *gebruiken* van zijn Naam aan de geloovigen niet verboden. Integendeel, Hij heeft zijn Naam geopenbaard, opdat Hij als de Heilige, als God, in het menschenleven zou worden erkend, geëerbiedigd, aangeroepen en beleden, aangebeden en verheerlijkt. De heiligheid des Heeren moet zoo in het menschenleven blinken, zijn Naam moet worden geheiligd, en ook het menschenleven zelf moet daardoor geheiligd worden, wijl het anders in zijn duisternis, onwaarachtigheid en: ijdelheid, in zijn wereldsche zinnelijkheid en laagheid zou verkankeren en wegzinken. Waar de Naam des Heeren recht gekend en recht gebruikt wordt, daar wordt de Naam des Heeren *geheiligd*; daar ontbreekt de aanbidding niet; daar vervult eerbied voor den Heilige hart en conscientie; daar wordt het leven geleefd voor het aangezicht des Heeren, en gebouwd op zijn heiligheid, op zijn recht en zijn oordeel; en daar werken in de zielen oprechtheid, waarheid, eenvoudigheid, en stil vertrouwen door. Dit is *ook een stuk van de lijdzaamheid des geloofs*.

De Heere heeft daarom in zijn Wet aan Israël met grooten nadruk het *ijdel* gebruiken van zijn Naam verboden; Hij zal niet onschuldig houden, wie zijn Naam ijdel gebruikt. Het pralend hartstochtelijk willekeurig gebruik van den Naam des Heeren, om eigen ijdel leven op te krullen, op te sieren, en er krachtvorm aan te geven door spotten en lasteren, door vloeken en zweren in het woord van het oogenblik, is Gode een gruwel, en

het is met het ware geloof en de vreeze des Heeren dan ook niet bestaanbaar.

Maar evenzeer heeft de Heere de aanroeping van zijn Naam, de belijdenis van zijn Naam, de heiliging van zijn Naam in aanbidding en lof, in geloof en berusting *gevorderd*. En gevorderd, ja bevolen heeft de Heere ook het heilig gebruik van zijn Naam in den eed der godvruchtigheid. Die eed voor het aangezicht des Heeren zal zijn de verbintenis der ziel van den mensch tegenover de menschen aan de heiligheid des Heeren, die het hart doorgrondt en de nieren proeft, voor wiens oogen alle dingen naakt zijn en geopend, en die als de Heilige recht zal doen. Zoo heeft de Heere door Mozes' dienst Israël geboden: "Gij zult den Heere, uw God, vreezen, en Hem dienen; en gij zult bij zijn Naam zweren. Gij zult andere goden niet navolgen, van de goden der volken, die rondom u zijn. Want de Heere, uw God, is een ijverig God in het midden van u; dat de toorn des Heeren, uws Gods, tegen u niet ontsteke, en Hij u van den aardbodem verdelge!" en wederom: "den Heere, uw God, zult gij vreezen, Hem zult gij dienen, en Hem zult gij aanhangen, en bij zijn Naam zult gij zweren; Hij is uw lof, en Hij is uw God!" (Deut. 6:13-15; 10:20, 21). De Profetie sprak dan ook over de Heidenen niet de *verdwijning* van den eed uit, maar zij zegde hun juist het waarachtig gebruik van den eed met de genade en de kennis des Heeren toe: "Indien zij de wegen mijns volks vlijtig zullen leeren, zwerende bij mijn Naam: zoo waarachtig als de Heere leeft! gelijk als zij mijn volk geleerd hebben te zweren bij Baal, zoo zullen zij in het midden mijns volks gebouwd worden"; "wie zweren zal op de aarde, die zal zweren bij den God der waarheid" (Jer. 12:16; Jes. 65:16).

Deze eed bij den Naam des Heeren is echter *geheel iets anders* dan het zweren der Heidenen in hun ijdel leven. Het is de godvruchtige geloovige erkenning van den Heere, den eenigen waarachtigen God als den Heilige, die innerlijk met de eenvoudigheid, de oprechtheid, en de soberheid der waarheid, met diepen eerbied voor de heiligheid des Heeren gepaard gaat, en die optreedt in het woord der lippen tegenover de menschen, wanneer de heiligheid des Heeren dit vordert. De eed des Heeren treedt daarom naar zijn heiligen wil slechts op, om trouw en waarheid daardoor te bevestigen tot Gods eer en des naasten heil; en wel, zoo de Overheid door eerbiedige erkenning van den levenden God in zake van recht en van gericht dien eed van haar onderdanen vordert, of ook zoo ernstige nood dien eed, dit beroep op den levenden God, op den Heilige en zijn heiligheid, noodzakelijk maakt. Aldus heeft de Heere door Mozes in zijn wetgeving aan Israël het gebruik van den eed vastgesteld: "wanneer iemand aan zijn naaste een ezel of os of klein vee of eenig beest te bewaren geeft en het sterft of het wordt verzeerd of weggedreven, dat het niemand ziet, zoo zal des Heeren eed tusschen hen beiden zijn, of hij niet zijn hand aan zijns naasten have geslagen heeft" (Ex. 22:10, 11).

De Heere Jezus Christus heeft dan ook in dit stuk de Wet niet ontbonden, maar vervuld; Hij heeft voor den Joodschen Raad onder eede verklaard, dat Hij de Christus is, de Zoon des levenden Gods. En zijn heilige apostelen doen ook de Wet niet te niet, maar zij bevestigen de Wet.

Dit moet voorop gesteld worden tot recht verstand der vermaning van den apostel Jakobus: "*vóór alle dingen, mijn broeders, zweert niet!*"

De vermaning van den apostel keert zich tegen *het onheilig gebruiken van den eed* in de menschelijke samenleving, tegen het gebruik op Heidensche, op wereldsche wijze, dat ook in Israël opgekomen is en waartegen ook het woord van den Heere Jezus Christus in heiligen toorn is ingegaan.

De *vleeschelijke* mensch was in Israël geen andere dan bij de Heidenen; en hij is nog dezelfde wereldling, ook waar de Gemeente van Christus opgetreden is. De vleeschelijke wereldling kent *de heiligheid des Heeren* niet, zijn ziel leeft daar niet bij, en zijn leven wordt door die heiligheid niet beheerscht. Daarom neigt hij steeds naar het zoeken van krachtvormen in zijn leven van den dag; en hij komt daardoor tot het noemen en aanroepen van wat met God en godsdienst in verband staat, tot een vorm van vloeken of ijdel zweren, om aan zijn woord en optreden meer gezag te geven, zich geloofwaardig

te maken en ontzag in te boezemen.

In Israël was in de dagen van Koning Saul zulk *lichtvaardig zweren* bij den Heere niet ongewoon. De profeten moesten later getuigen tegen het zweren bij Heidensche goden. Maar met het opkomen van het Farizeïsme werd wel het zweren bij den Naam des Heeren in het leven van den dag te keer gegaan, doch een *andere* uitweg werd gezocht voor het vleeschelijk gebruik om het heilige te ontheiligen ten bate van wereldsche kracht-vormen. Naar de wetsuitlegging der Schriftgeleerden en Farizeën mocht men in den dagelijkschen omgang niet zweren bij den Heere, en b.v. ook niet bij het tempelgoud of bij het offer, maar men mocht vrij zweren bij den hemel of de aarde, bij Jeruzalem, bij den tempel, bij het altaar of bij iets dergelijks, ook bij eigen hoofd en leven; zulke eeden, zoo leerde men, konden als eeden de conscientie niet bezwaren.

Tegen deze onheilige wereldsche uitvinding der Farizeeën en Schriftgeleerden en tegen het gebruik onder de Joden, dat op die valsche ongeestelijke onheilige wetsverklaring berustte, keerde zich het vlammend woord van den Heere Jezus Christus. Hij sprak voor *de heerlijkheid van Gods gebod*, dat krachteloos werd gemaakt door deze menscheninzetting: "Wee u, gij blinde leidlieden! die zegt: zoo wie gezworen zal hebben bij den tempel, dat is niets, maar zoo wie gezworen zal hebben bij het goud des tempels, die is schuldig. Gij dwazen en blinden! want wat is meerder het goud of de tempel, die het goud heiligt? En zoo wie gezworen zal hebben bij het altaar, dat is niets, maar zoo wie gezworen zal hebben bij de gave, die daarop is, die is schuldig. Gij dwazen en blinden! want wat is meerder, de gave of het altaar, dat de gave heiligt? Daarom, wie zweert bij het altaar, die zweert bij hetzelfde en bij al wat daarop is. En wie zweert bij den tempel, die zweert bij denzelfden en bij dien, die daarin woont. En wie zweert bij den hemel, die zweert bij den troon Gods en bij dien, die daarop zit" (Matt. 23:16-22). Zoo leerde de Heere Jezus Christus dan ook zijn discipelen: "Ik zeg u: zweert ganschelijk niet; noch bij den hemel, omdat hij is de troon Gods; noch bij de aarde, omdat zij is de voetbank zijner voeten; noch bij Jeruzalem, omdat zij is de stad des grooten Konings; noch bij uw hoofd zult gij zweren, omdat gij niet een haar kunt wit of zwart maken: maar laat zijn uw woord ja, ja; neen, neen; wat boven deze is, dat is uit den booze" (Matt. 5:34-37). En in denzelfden zin, met duidelijken terugslag op het woord van den Heere Jezus Christus vermaant de apostel Jakobus de geloovigen: *vóór alle dingen, mijn broeders, zweert niet, noch bij den hemel, noch bij de aarde, noch eenigen anderen eed; maar uw ja zij ja, en uw neen neen, opdat gij in geen oordeel valt.*

Het onheilig gebruik der Joden blijkt dus ook nog voor de geloovigen uit Israël in de verstrooiing *een gevaar* geweest te zijn. En dit gevaar blijft *ook onder de Christenen* bestaan. Vernedering en verdrukking kunnen dit gevaar bevorderen, maar de zonde, die in ons woont, het vleesch, dat tegen den Geest begeert, doet ook dit gevaar altoos weer opkomen. De Heiden, de willekeurige mensch, de vleeschelijke wereldling, is in ons, zoo de Heere door genade ons hart vernieuwde tot oprecht geloof, wel in den dood overgegeven, maar zoekt zich telkens weer op te richten. Die wereldling in ons kent niet den levenden God, den Heilige, en kent geen heiligheid; hij kent daarom ook geen stille nederbukking der ziel in aanbidding, geen nederige oprechtheid en blanke eenvoudige waarheid; hij kent slechts het eigen hoogmoedige verwaande ik, dat hol en ijdel is maar daarom juist zich opsiert en voornaam maakt met kracht-vormen, die een schijn van ernst en godsdienst hebben. *Daartegen* waarschuwt ons zoo ernstig het heilig Woord des Heeren. En naar dit Woord zullen we daarom telkens weer het oor neigen, het in ons laten planten, opdat wij niet vallen in het oordeel, in zonde van onheilig zweren bij allerier dingen, en daarmee in den strik des Duivels en onder het oordeel des Heeren.

Wie de heiligheid des Heeren kent en eert, neen, die zal niet weigeren *heiliglijk bij den Naam Gods een eed te zweren* in overeenstemming met de ordening des Heeren. Hij zal juist dit heilig gebruik voorstaan om de eere van den eenigen waarachtigen levenden God, die heilig is, en wiens Naam' geheiligd moet worden. Maar ook omdat de ware geloovige de heiligheid des Heeren verstaat, voor Hem geestelijk in ootmoed bukt, in

aanbidding, in geloof, in vertrouwen, daarom zullen ook zijn ziel en zielestemming hierdoor worden beheerscht tot oprechtheid, tot waarheid, tot eenvoudigheid in zijn woord. De holle ijdele mensch, de innerlijke leugenaar, behoeft kracht-woorden en krachtvormen, om zich geloofwaardig te maken en aan zijn woord eenige beteekenis te geven zelfs voor zichzelf. Hij komt er toe, tot onheiligheden te vervallen, om zich te doen gelden. Hij is dan ook te kennen aan neiging tot vloeken en tot allerlei uitgedachte eedvormen, waarmee hij zijn eigen conscientie misleidt, door altoos weer zich te beroepen op hemel en aarde, en zoo waar als dit en zoo waar als dat.

Dit past den oprechten geloovige niet. Hij spreke altoos en alleen eenvoudig de waarheid. Zijn ja zij ja en zijn neen zij neen. En wie zoo de waarheid spreekt voor het oog des Heeren, geheiligd door Gods heiligheid, — zoo hij niet geloofd wordt, of vertreden in zijn recht, hij wete, dat die God, in wien Hij gelooft, eenmaal waarheid en recht zal handhaven, en dat Hij zal kronen wie eenvoudig op Hem vertrouwen, — omdat Hij is de Heilige.

XXXI. Iemand onder u [Jak. 5:13-15].

Is iemand onder u in lijden, dat hij bidde! Is iemand goedsmoeds, dat hij psalmzinge! Is iemand krank onder u, dat hij tot zich roepe de ouderlingen der gemeente, en dat zij over hem bidden, hem zalvende met olie in den Naam des Heeren. En het gebed des geloofs zal den zieke behouden, en de Heere zal hem oprichten; en zoo hij zonden gedaan zal hebben, het zal hem vergeven worden.

Jak. 5:13-15.

Alle uur zijn wij, menschen, in gevaar. Dit geldt ook van de geloovigen. En het geldt niet alleen van ons leven in natuurlijke maar ook in geestelijken zin.

Wij gaan zoo mee met ons hart, met ons gevoel. Komen *druk en smart* over ons, is ons uitzicht in den levensstrijd donker, dan loopen we gevaar, dat onze moed ook inbuigt, dat onze hoop loslaat en onze kracht in moedeloosheid ondergaat. Of de reactie in onze ziel is bitterheid, weezin tegen de beschikking des Heeren, nijd en afgunst tegen onze naasten. Ons leedgevoel heerscht dan over ons en neemt heel onze ziel mee; ons geestelijk leven is dan aan ons natuurlijk gevoel onderworpen. En zoo staan we bloot voor allerlei verzoeking; zoo zijn wij in gevaar van vele zonden.

Niet minder zijn de gevaren, die natuurlijk *geluk en voorspoed*, welstand en blijdschap meebrengen. O, ze heffen ons hart op met ons gevoel; ze maken ons vrij en vrijmoedig; ze maken ons moedig. Ons hart heeft dan ruimte, alsof we alles weten en alles kunnen; we zijn dan ruim van hart en gulhartig. Maar ons bedreigt dan de overmoed; onbezorgdheid wil dan tot zorgeloosheid overslaan; ons gevoel wordt in de uitzetting van ons hart niet verdiept, niet verfijnd, maar eerder boller en grover. We rijzen op in ons binnenste; zelfgevoel, zelfvoldaanheid, eigendunk, hoogmoed, verwaandheid bedreigen ons. Wat kunnen welverzadigde blijde menschen hun, die door kruis en druk gevoelig leven, zij het vaak ook onbedoeld, pijn doen! hun grovigheid doet hen ontwijken door wie in den ernst des levens worstelt. Och, hun hand kan wel gul zijn, maar teeder is die hand niet. En wat al verzoeking brengt deze zieletoestand, die op gelukgevoel drijft. Weelderigheid verslapt; zij maakt los van de kern, en dreigt met ontaarding. En een mensch is niet maar een bloem of een plant; een mensch is niet maar een zinnelijk zielewezen, gelijk het dier; een mensch is een geestelijk wezen; geestelijk is de menschenziel, de ziel ook van een zondig mensch. Daarom werken geestelijke invloeden op ons ook in de ruimte van het gelukgevoel; ook hier werpt de oude slang haar gif; de begeerlijkheid ontvangen hebbende baart zonde; ons hart verzinnelijkt in zijn zinnelijk ruimte-leven, en met het vleesch wordt de zonde machtig in ons; de uitgangen des harten trekken *naar* de begeerlijkheden des vleesches en der wereld. Hoe wordt zoo het geestelijk leven vaak verwaarloosd, het gebed vergeten, Gods gebod grof opgevat; en immers God zelf *wordt* bij vleeschelijk ruimtegevoel des harten niet met innigheid gezocht. O, in gelukgevoel kan het hart zingen; het kan idealiseeren en dweepen; het kan hoog opjuichen van het goede; het kan spreken en werken in de breedte en ver vooruit. Maar toch, indien dit alles opbloeit uit ons zielsgevoel, indien het niet leeft uit geestelijken wortel en geestelijk krachtig is, zoo is het voos en hol, en zoo bedreigt ons dieper inzinking en dieper val naarmate we *hooger* oprezen.

Tegenover dit leven enkel uit ons zielsgevoel wijst het Woord Gods door de apostolische vermaning den geloovige een weg, die uitnemender is, wanneer jakobus schrijft: *Is iemand onder u in lijden, dat hij bidde; is iemand goedsmoeds, dat hij psalmzinge.*

Het zijn *in lijden*, waarvan de apostel hier spreekt, is niet een bepaald lijden van verdrukking, maar zeer in het algemeen het verkeeren in leedgevoel door wat in lichaam

en ziel, in het moeitevolle menschenleven, in pijn en *kommer* en verdriet, smart aandoet en ons hart neerdrukt. Het is niet de wil des Heeren, dat ons hart in dit leed en met dit leedgevoel zich niet zou nederbuigen. De leer der *onaandoenlijkheid* is geen Christelijke maar een Heidensche, geen goddelijke maar een menschelijke leer; zij is in strijd met onze schepping, met onze menschelijke natuur. Wij zijn niet enkel geest zonder stof, wij zijn geestelijke maar ook natuurlijke wezens, onze ziel is geestelijk maar ook natuurlijk gevoelig; daarom *kunnen* wij lijden, en we *moeten* sedert de zonde smart lijden in ons zielsgevoel. Ons hart en de uitgangen van ons hart moeten daarin mee. Onze Heere Jezus Christus, die als onze Middelaar onze zonden droeg, heeft dan ook waarlijk *geleden*; Hij was niet een stoïcijnsche wijsgeer, maar het Lam Gods; Hij heeft geleden in smarten en klachten en tranen. Maar Hij heeft zijn lijden geestelijk gedragen; Hij heeft zijn ziel in zijn smarten Gode geofferd; Hij heeft in zijn lijden gebeden, gesmeekt. Dit alles deed de Heere Jezus Christus als onze Middelaar. Nu moet échter ook de vrucht van zijn Middelaarswerk in ons hierin uitkomen, dat onze ziel niet door ons leed overmeesterd wordt, maar dat wij *geestelijk* lijden, en in het nederbuigen onzer ziel den Heere zoeken, ons op Hem laten zinken, aan Hem ons vastklemmen en toevertrouwen. In het beven onzer ziel moeten wij in Hem beschutting en beveiliging zoeken tegen ons eigen leedgevoel; in lijden moeten wij *bidden*, smeeken; bij veel lijden moeten wij *veel* bidden. *Zóó zal* onze ziel niet in het lijden geestelijk vergaan, maar zij zal geheiligd worden in geloof en lijdzaamheid.

Aan de andere zijde moeten wij ook in *gelukgevoel*, in de ruimte van ons hart, als we goedsmoeds zijn, onze ziel *opheffen tot God*, verbinding zoeken met Hem, opdat we niet verweelderigen en verzinnelijken. Dit bedoelt de apostel Jakobus, als hij ons opwekt tot *psalmzingen*; hij wil hiermee niet zoozeer zeggen, dat wij de Psalmen zingen moeten, maar dat we den Heere moeten psalmen in ons hart, gelijk de apostel Paulus ons in Kol. 3:16 opwekt. Zeker zijn de dank- en lofpsalmen ons gegeven, om woorden te bieden aan de uitstorting onzer ziel, en ook opdat we zingen zouden tot eer en lof des Heeren; maar het komt hier niet allermeeft op de psalmwoorden aan; het komt hier aan op het *loven en prijzen* des Heeren met ons hart, het blij eeren en verheerlijken van den Heere. De ruimte onzer ziel moet geestelijk gevuld zijn; onze ziel moet zich geestelijk opheffen; en geestelijk moeten gericht worden de uitgangen van ons hart. Dan alleen zijn we veilig ook in onze vreugde en in ons gelukgevoel.

In leed en vreugde staat de geloovige echter als mensch op aarde niet alleen; hij heeft hierin *gemeenschap* met de menschen; hij is geroepen, om die gemeenschap te oefenen. En hij is zeer bepaald geroepen om die gemeenschap te oefenen *in de Gemeente des Heeren*. In welvaart en vreugde heeft hij een roeping voor zijn medegeloovigen, maat ook vooral in leed en nood moet de gemeenschap der heiligen tot haar recht komen. Het lijden der geloovigen vordert niet slechts hun persoonlijk gebed, maar vordert ook de voorbede der geloovigen, de *voorbede der Gemeente*.

De apostel spreekt hier over die voorbede zeer bepaald in geval van *krankheid*. Zeker, in krankheid moet ons hart met de nederbuiging onzer kracht ook neerbuigen; we moeten in krankheid lijden, maar we moeten ook lijden met onderwerping aan den Heere. En we moeten in dat lijden en in die onderwerping bidden; we moeten ook in onderwerping bidden om genezing; we moeten de sterkte des Heeren aangrijpen, of het Hem believe, ons op te richten. En we moeten *zóó* ook zoeken de voorbede der Gemeente. Daarom vermaant de apostel: wie *krank is onder u*, d.i. in den kring der geloovigen, *dat hij tot zich roepe de ouderlingen der Gemeente, en dat zij over hem bidden*. De kranke moet tot zich roepen *de ouderlingen niet zoozeer als eerwaardige vrome mannen*, maar als de opzieners, leiders, voorgangers en vertegenwoordigers der Gemeente; de voorbede der Gemeente bij monde van haar voorgangers moet door de zieken gezocht worden, opdat ze in hun druk mede door de Gemeente gedragen worden voor de voeten des Heeren en hun oprichting van den Heere worde gezocht. Zoo wordt het leed ook in de Gemeente geestelijk doorleefd en dient het tot geestelijke sterking van de gemeenschap der heiligen. Veel te weinig wordt ook hierin de roeping der geloovigen verstaan en

beoefend.

De voorbedding der Gemeente, bijzonder bij monde van haar voorgangers, moet door de zieken worden gezocht, en tot die voorbedding zijn de voorgangers geroepen; — dat is de zaak, waarover de apostel hier spreekt. De ouderlingen der Gemeente moeten over den kranke *bidden*; hij moet opzettelijk het voorwerp van hun gebed tot God zijn. Hun bidden moet daarbij zijn een geloovig bidden, *het gebed des geloofs*, een geloovig bidden in de rechte kennis des Heeren naar zijn Woord en beloften. Dit gebed zal *den zieke behouden*, zoo het den Heere belieft; de herstelling van den kranke moet mede zijn de verhooring van het gebed der Gemeente, en de Heere heeft immers die verhooring aan de geloovigen, die biddend samenstemmen, toegezegd.

De bedoeling van den apostel is allerminst, dat het gebed als zoodanig, als een *geheimzinnig middel*, de krankheid doet wijken; van een genezing *door* het gebed weet Gods Woord niets; en met nadruk zegt de apostel dan ook van den kranke, voor wien gebeden wordt: *de Heere zal hem oprichten*; de genezing uit krankheid is alleen het werk des Heeren, al heeft Hij ons naar onze verantwoordelijkheid, verplicht, in den weg der middelen genezing te zoeken, en daartoe niet alleen de natuurlijke middelen aan te grijpen maar ook te bidden, niet alleen de medicijnen van den geneesheer te vragen maar ook de voorbede der Gemeente.

Deze voorbede moet ook niet enkel de krankheid voor de Heere brengen, maar ook de *zonden*, die altoos met onze kwalen en ellenden verband houden, al voegt het ons niet, dit verband in bijzonderheden te willen kennen of aanwijzen, gelijk de Heere Jezus in het voorbeeld van den blindgeborene ons de vrijheid hiertoe ontzegd heeft (Joh. 9:2, 3). Er kan echter ook een zeer bijzonder verband bestaan tusschen iemands krankheid en zijn zonde, zooals in krankheden tengevolge van grove en openbare zonden, van dronkenschap of wellust, van gierigheid of roekeloosheid ook wel in het oog springt. Bij den Heere is niet alleen genezing, maar bij Hem is ook *vergeving*; dit verstaat de Gemeente van Christus en dit mag zij nooit vergeten; daarom mag zij ook voor hen, die kennelijk om en door hun zonden met krankheid bezocht werden, haar voorbede niet weigeren; zij moet voor dezulken niet slechts om genezing maar *ook* om vergeving bidden; en de toezegging des Heeren, die het gebed verhoort, geldt dan ook niet alleen voor de oprichting uit krankheid maar evenzeer voor de vergeving van zonden: *zoo hij zonden gedaan zal hebben, het zal hem vergeven worden*.

De meest besproken woorden in deze apostolische leering en vermaning zijn de woorden: *hem zalvend met olie in den Naam des Heeren*. Deze woorden doen helaas in de Christelijke Kerk te veel den inhoud en de strekking der apostolische vermaning voorbijzien. We lieten ze daarom opzettelijk even buiten bespreking, om uit te doen komen, dat die woorden zeer ondergeschikt zijn; de vermaning en leering van den apostel geldt zeer bepaald de voorbede der Gemeente bij monde van haar voorgangers, haar voorbede voor zieken, om genezing en vergeving van zonden. Het *zalven met olie* is daarbij een ondergeschikte handeling, die in de apostolische Brieven evenmin als in het Evangelie van des Heeren wege aan zijn Gemeente bevolen is.

Het is zeker een groote dwaling, zoo de Roomsche Kerk van die zalving met olie een *sacrament* maakt tot wegneming van zonden, en het dan toedient niet aan zieken om wier genezing gebeden wordt, maar aan stervenden, voor wie geen genezing meer te hopen is. Wij weten, dat in het Oosten en in Israël het zalven met olie in het menscheijk verkeer een teeken was van *gemeenschap*, van *liefde en vereering*, waarom de vereerde gast door zijn gastheer met olie moest worden gezalfd, en gelijk de Heere Jezus gezalfd is door Maria van Betanië. Zoo kan het zalven met olie door de ouderlingen der Gemeente ook hier zeer wel bedoeld zijn als een handeling, waardoor de Gemeente haar liefde en gemeenschap aan den kranke in den Naam des Heeren bewees, hem troostte en eerde door de gemeenschap der heiligen en als een lid van het lichaam van Christus. In onze Westersche zeden beantwoorden dan aan die zalving de uiterlijke teekenen van liefde en gemeenschap, die de geloovigen aan hun medegeloovigen in krankheid doen

toekomen en die ook door de Gemeente als zoodanig aan haar zieken niet onthouden mogen worden. Zoo zegt die zalving met olie in den Naam des Heeren dan iets aan den zieken van 's Heeren wege, waardoor zijn hart wordt vertroost en gesterkt.

Meerdere uitleggers neigen er toe, bij deze Schriftplaats uit Jakobus te denken aan de olie als *geneesmiddel*, en dus aan de toediening der geneesmiddelen in den Naam des Heeren, aan de samenvoeging van het geneesmiddel met het Woord van God en met de voorbede der Gemeente, in vele gevallen moge echter olie een geneesmiddel zijn, in vele andere is zij het zeker niet.

Anderen wijzen naar de mededeeling in Mark. 6:13, dat de apostelen, die in den Naam des Heeren, naar de bijzondere macht hun geschonken, met de prediking van het Evangelie ook de zieken moesten genezen, deze zieken met olie zalfden. Deze apostolische handeling vordert evenzeer verklaring als het woord van Jakobus. In elk geval zijn de apostelen bij hun genezen van zieken aan dit zalven met olie niet gebonden geweest; in Mark. 16:18 heet het, dat zij den zieken de handen zouden opleggen; en in de Handelingen der Apostelen vinden wij meegedeeld, dat kleedingstukken der apostelen op zieken gelegd werden of hun schaduw over zieken heenging, maar ook dat zij enkel een woord van genezing spraken. (Hand. 10:12; 5:15; 3:6). Wanneer de apostel Paulus spreekt over de gave der gezondmaking, dan rept hij ook niet van zalven met olie noch van eenig ander middel (1 Kor. 12:9). Maar bovendien, al zou het zalven met olie een handeling zijn, die gebruikt werd bij *wonderdadige genezing* van zieken door de gave der gezondmaking, de Schrift voegt nergens de roeping tot het ouderlingambt, zelfs niet voor den apostolischen tijd, met die gave samen; integendeel wordt dit ambt in zijn roeping en werking geheel anders door het apostolische woord beschreven. En de apostel Jakobus spreekt hier zeer bepaald over een roeping van de ouderlingen der Gemeente. Aan een zalven met olie in den Naam des Heeren als het genezen van zieken door wonderen denken wij daarom bij het woord van Jakobus niet.

Ook is nog met nadruk de veronderstelling uitgesproken, dat hier een *symbolische handeling* bedoeld is naar Oostersche zede. Een symbool van den Heiligen Geest of van de vergeving der zonden zien wij hier niet. Symbolische beteekenis lag echter ook ongetwijfeld inde zalving met olie als bewijs van liefde en vereering, waarvan wij boven spraken; de symbolische beteekenis der handeling van de ouderlingen der Gemeente behoeft hier daarom niet verworpen te worden. Wij stellen ons met die verklaring dan ook tevreden.

We vinden hierin echter geen *voorschrift* tot eenigen bepaalden symbolischen vorm van handeling van de ouderlingen der Gemeente aan het ziekenbed der geloovigen; de *voorbede* is hun roeping van den Heere; en het teeken van liefde en gemeenschap der Gemeente van Christus en der erkenning van de bezochte geloovigen als lidmaten van het lichaam van Christus mag daarbij niet ontbreken.

Zoo roept dan de Heere in alle zielestemming ons tot Zich. En Hij wil ook, dat in geluk en vreugde, maar niet minder in leed en ziekte de werking van de gemeenschap der heiligen en de bediening van de middelen der genade niet zal ontbreken, opdat zoo het leven, dat gevoelig wordt aangegrepen, geestelijk beschut worde en opgeheven tot den Heere.

XXXII. Een krachtig gebed [Jak. 5:16-18].

Belijdt elkander de misdaden, en bidt voor elkander, opdat gij gezond wordt. Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel. Elia was een mensch van gelijke bewegingen als wij, en hij bad een gebed, dat het niet zou regenen, en het regende niet op aarde in drie jaren en zes maanden. En hij bad wederom en de hemel gaf regen, en de aarde bracht vrucht voort.

Jak. 5:16-18.

Wat een veilige en wat een schoone weg wijst ons het Woord van God! Het spreekt ons altoos toe, wat de Heere onze God tot ons zegt, en *het roept ons altijd tot Hem.*

Neen, het Woord van God rukt ons niet weg uit de wereld, uit het menschenleven. In dat leven, in die wereld, heeft God zelf ons geplaatst; wij moeten hier leven en arbeiden, strijden en lijden. Maar we mogen in die wereld niet ondergaan, en we mogen daarom in die wereld niet opgaan. Vleesch en bloed, Satan en wereld en zonden, vechten ons aan; zorgen en noodden vallen over ons en drukken ons neer; of vreugde en weelde heffen ons op; en dan loopen we gevaar daarop te reageeren naar de werking der prikkeling op ons vleesch en bloed. Zoo glijden wij uit, en zoo dreigen wij te verwereldlijken. De dingen en gebeurtenissen alleen werken dan op ons en bepalen den gang van het leven onzer ziel. Neen, we moeten leven hoorende het Woord des Heeren. Het Woord Gods moet ons toespreken, vroeg en laat, zijn hoog en machtig en teeder Woord, waarmee Hij ons altijd roept *tot Zich*. Zoo heeft de Heere Jezus Christus voor ons gebeden: "Vader, ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den Booze; dat Gij hen bewaart in Uw Naam!" Het Woord Gods moet in onze zielen geplant worden en daaruit opkiemen in ons zieleleven tot God. We moeten den Heere loven in onze vreugde; we moeten in onzen strijd en in ons lijden, in onze zorgen en in onzen nood bidden.

Bidden moeten we; een biddend leven moeten we leiden. Wij, geloovigen, moeten leven door het geloof, en door het geloof moeten we overwinnen. Dit is onze overwinning waarmee wij in de wereld overwinnen, namelijk *ons geloof*. En het geloof rust op den Heere en op zijn Woord; het grijpt zijn sterkte aan en het wil alleen in en door Hem zegepralen. Daarom, het geloof *bidt*; het moet wel bidden, het kan niet anders. En met dit bidden des geloofs is noodzakelijk verbonden de belijdenis van zonden, verootmoediging voor den Heere. Met dit geloof is daarom ook verbonden de oprechtheid des harten voor God en voor de menschen; de verootmoediging en de schuldbelijdenis ook voor de menschen, voor zooveel hiertoe reden bestaat. Hier is de kracht der heiligen; hier is de grootheid der heilige mannen Gods in Schrift en historie. Zij hebben in het leven gestaan en geleefd met *het Woord Gods*; aan dat Woord Gods hebben zij getuigenis gegeven, maar zij hebben ook naar dat Woord Gods geluisterd en er onder gebogen. Zij hebben geleefd en gewandeld in het *geloof*, in ootmoed voor God en de menschen; hun kracht hebben zij gezocht in *God* alleen; zij hebben gebeden, gesmeekt; en zij zijn niet beschaamd geworden, zij hebben overwonnen. In lijden, in nood, in krankheid moeten wij bidden. Dit leert de apostel Jakobus in zijn Brief den geloovigen ook met grooten nadruk. De gemeenschap der geloovigen, die een gemeenschap des geloofs is, moet ook een *gemeenschap des gebeds* zijn. Dit deed de apostel uitkomen bij zijn aandringen op de voorbedding der Gemeente voor de kranke geloovigen bij monde van haar opzieners. En dit doet hij temeer uitkomen, door niet enkel op de roeping der ouderlingen in dezen te wijzen, maar ook op de *roeping der geloovigen onderling*, om voor elkander te bidden: *belijdt elkander de misdaden, en bidt voor elkander.*

Dat bij deze apostolische vermaning tot belijdenis der misdaden niet aan de kerkelijke *biecht*, als verplichte formeele instelling gedacht mag worden, springt in het oog; de apostel spreekt hier toch over het onderling belijden der geloovigen onder elkander en over de partikuliere voorbedding der geloovigen voor elkaar. Die *voorbidding* is hier voornamelijk de bedoeling des apostels, de voorbedding bepaald ook voor de zieken; daarom vervolgt de apostel met over het gebed te spreken en te wijzen op de kracht des gebeds in het voorbeeld van Elia. In het slot van zijn schrijven voegt hij daar dan nog een woord aan toe over de onderlinge vermaning tot bekeering van zonden (vs. 19, 20).

De biecht als formeele kerkelijke instelling kent de Schrift niet. Hiermede is volstrekt niet gezegd, dat het den geloovigen verboden zou zijn, *hun zonden voor de opzieners der Gemeente te belijden*. Er zijn ook zonden der geloovigen, die vooral door haar aard of openbaarheid de Gemeente des Heeren zelf krenken, gelijk dit in zekeren zin ook met alle zonden der geloovigen het geval is. Heeft de Gemeente bij monde van haar voorgangers de geloovigen, die in zonden vielen, in den Naam des Heeren door de tucht getroffen, zoo is de belijdenis van zonden voor de opzieners der Kerk stellig de plicht der afgedwaalden bij hun wederkeeren tot den Heere. Maar ook overigens kan het geval zich wel voordoen, *en* het doet zich gelukkig voor, dat wie behoefte kent aan den troost van de vergeving der zonden, in bange zieleduisternis of benauwing der conscientie onder bedekte ongerechtigheid, gedrongen wordt, om zijn ziel voor den dienaar van Christus in de Gemeente vertrouwelijk te ontsluiten, vragende om zijn voorbedding en om verlichting en besturing voor zijn ziel uit het Woord van God. Ook op het krankbed is deze zielsontsluiting met schuldbelijdenis allerminst misplaatst. De apostel spreekt hier echter bijzonder over *de particuliere schuldbelijdenis der geloovigen tegenover elkaar*. Hij zegt daarmee evenwel niet, dat de geloovigen voor ieder hunner medegeloovigen en op ieder oogenblik steeds maar hun ziel en conscientie moeten blootleggen. Dit zou zeker niet geestelijk kiesch en teeder zijn. Wie dit doen of vorderen, kenmerken zich dan ook niet door geestelijke kieschheid en teederheid; en door hun wijze van doen wordt het teeder geestelijke menigmaal meer geschaad dan gesterkt. De geloovigen hebben echter voor ieder hunner medegeloovigen steeds te belijden de zonden, waaraan zij zich tegenover hem of haar schuldig maakten, of waarvan zij door hun medegeloovigen godvruchtig vermaand of bestraft worden. En ook kan het zeker voorkomen, bij oprecht vertrouwelijk verkeer tusschen geloovigen, dat zij gedrongen worden om hun zielenood of conscientiebenauwing elkander te klagen met het inroepen der broederlijke of zusterlijke voorbedding. Bepaald ook *in nood, in krankheid en doodsgevaar*, kan zulk een belijdenis van misdaden voor een medegeloovige gewenscht zijn; toch behoort ook dan ieder wel te weten voor wien hij zoo zijn hart opent; bepaald ook, of de broeder of zuster, die zoo in vertrouwen genomen wordt, *dit* vertrouwen dragen kan en aan de benauwde ziel de leiding kan geven, die noodig is. In ieder geval mag de voorbedding der geloovigen voor elkaar niet ontbreken; de zonden en misdaden, die den kranke benauwen, mogen van die voorbedding niet terughouden; en het belijden van zijn misdaden moet juist temeer tot voorbedding om vergeving en genezing dringen.

Ontbreekt het onder geloovigen niet te veel, veel te veel, aan het bidden, aan het voorbidden ook voor elkaar? Wordt de heerlijkheid van de verhooring des gebeds niet veel te weinig verstaan en beseft?

Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel, zegt de apostel met reden; heel de Schrift en heel de ervaring des geloofs geven aan deze apostolische uitspraak getuigenis. Met den "*rechtvaardige*" bedoelt de apostel hier den oprechten geloovige, die God vreest en waarlijk in de vreeze Gods leeft en bidt. Zijn "*krachtig gebed*" is zijn waarlijk bidden, zijn vurig smeekend bidden, waarbij naar den wil des Heeren, naar het Woord van God, de sterkte des Heeren in ootmoedige smeeking aangegrepen wordt, pleitende op de belofte en het verbond des Heeren. Zulk bidden *vermag veel*. Niet alsof dit bidden zelf wonderen werkt en over het schepsel beschikt; maar dit bidden in ootmoedige

onderwerping, dit smeeiken naar den wil van God, heeft de *belofte der verhooring* en is daarom heerlijk van uitwerking. Moge deze verhooring vaak anders zijn dan wij ons haar willen voorstellen, ook die voorstelling zelf valt in hoofdzaak weg bij het waarachtig ootmoedig smeeikend bidden naar den wil van God; maar dit is zeker, er is een antwoord van den Heere op het krachtig gebed van den rechtvaardige; de Heere hoort en verhoort zijn gebed.

De apostel wijst de verhooring van het krachtig gebed aan in het voorbeeld van Elia, die heldenfiguur des geloofs en des gebeds in de heilige historie. *Elia was een mensch van gelijke bewegingen als wij, en hij bad een gebed, dat het niet zou regenen, en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden; en hij bad wederom en de hemel gaf regen, en de aarde bracht haar vrucht voort.*

Zeker, Elia was *profeet des Heeren*; hij sprak, naar de bijzondere openbaring des Heeren hem geschonken, het Woord Gods, dat den hemel sloot; en hij sprak wederom in den Naam des Heeren het Woord Gods, dat den regen bracht en de aarde uit haar verdorring deed herleven. Hierin is Elia van ons onderscheiden, althans wat de opzettelijke bijzondere openbaring Gods over de komst van droogte en regen in zijn dagen aangaat. Toch moeten wij met Elia één zijn hierin, dat wij, als hij, aan het Woord Gods getuigenis geven en bij dat Woord des Heeren geloovig leven, al gaat alles rondom ons met den afval mee.

Maar de apostel wijst ons hier vooral op *Elia als voorbeeld in het bidden*. Elia heeft niet alleen het Woord Gods in den Naam des Heeren over land en volk gesproken, maar hij heeft ook voor land en volk gebeden. Hij wist, dat de regen komen zou na het ontzaglijk geding voor den Naam des Heeren op den Karmel; de Heere zelf had Elia tot Achab en Israëel gezonden met de uitdrukkelijke belofte: "Ik zal regen geven op de aarde" (1 Kon. 18:1). Toch heeft Elia, toen de volksschare van den Karmel wegtrok, zijn taak niet als geëindigd beschouwd, hoewel hij zeker was, dat de Heere zijn Woord zou doen en den regen geven zou. Neen, maar hij is toen op Karmels top, tegenover de zee, die de regenwolken over haar vlakke moest aanbrengen, de voorbidder geworden voor zijn volk. Hij heeft toen gebeden, een krachtig gebed heeft hij gebeden; de woorden "*hij bad een gebed*" duiden aan het *bidden* van Elia in zijn gebed, zijn smeeiken, zijn vurig *volhardend* aangrijpen van het Woord Gods, van de belofte des Heeren, die den regen over Israëls landsbodem had toegezegd. Elia bad op Karmel met zeventvoudig nederbuigen; zesmaal was het antwoord op zijn gebed de onbewogen koperen hemel, waarvan zijn knecht, dien hij liet uitzien naar de regenwolken, hem bericht deed in de woorden: "er is niets". Toch hield Elia vol; hij bad een gebed, hij bad het krachtig gebed des rechtvaardigen in het volle nederbuigen zijner ziel. Eindelijk ging toen het regenwolkje als eens mans hand op aan den gezichtseinder van de zee. Toen heeft Elia gejuicht: "ik hoor het geruisch van een overvloedigen regen;" en de hemel is zwart geworden, en de regen is neergeplast over heuvelen en dalen, heel den bodem herwekkend tot vruchtbaarheid.

Dezelfde zielestemming en zielenarbeid des gebeds, waarmee Elia het Woord des Heeren, dat den regen toezegde, heeft aangegrepen, kent de apostel den grooten profeet des Heeren ook toe met betrekking tot het Woord Gods over *de droogte*. Ook dat Woord, waarin de Heere zijn Naam en eere tegenover Baal in Israëel deed uitkomen, moest bevestigd worden; de Heere zou zijn Woord ook waarlijk niet ter aarde doen vallen; maar de profeet, die zich aan het Woord des Heeren gaf, en die alleen dat Woord over zijn volk wilde zien zegepralen, heeft dat Woord Gods ook smeeikend vastgehouden; en hij ontving zoo in *de zegepraal van het Woord Gods*, in het *niet-regenen*, in de droogte van drie jaren en zes maanden, ook de verhooring van zijn gebed.

Elia was in zijn bidden een hoogbegenadigde des Heeren, maar hij was toch ook *een man van gelijke bewegingen als wij*, in zichzelf een arm machteloos zondig mensch. Het geheim van Elia's grootheid als mensch was zijn *geloof*, zijn leven in het geloof, zijn

bidden naar het Woord des Heeren. En de stralenkrans der eere Gods om Elia's hoofd, om zijn naam en leven, is ja de onwankelbaarheid en heerlijkheid van den Naam en het Woord des Heeren; het is ook de verkiezing en begenadiging van Elia; maar het is ook *de verhooring van het gebed des geloofs*, van het krachtig, wijl diep ootmoedig smeekend gebed. Ook hierin is Elia, die in zichzelf weerlooze en krachtelooze mensch, een lichtend *voorbeeld* voor de geloovigen in hun geloofsleven, in hun bidden, in hun voorbidden. Elia sprak het Woord des Heeren, maar hij had ook dit Woord ontvangen, om het te gelooven en er zelf bij te leven, en om naar dit Woord Gods te bidden en voorbidder te zijn voor land en volk. Zoo *heeft* hij dan ook geloofd, geleefd en gebeden, en hij heeft de verhooring van zijn bidden verkregen. Zeker, wat de Heere in Elia's dagen over Israël deed komen, was de uitvoering van zijn Raad, het was het geschieden van het uitdrukkelijk gesproken Woord Gods, maar het was ook de verhooring van het krachtig gebed, van de voorbidding van Elia.

Dat we ons dan toch door het Woord Gods laten leeren! Neen, we moeten niet in onszelf, in ons vleeschelijk voornemen en plannen-maken, ondernemen en werken en wroeten onze sterkte zoeken. We hebben immers het Woord Gods. Dat moeten we spreken; maar daar moeten we ook bij leven; dat moeten we aangrijpen in geloof, om tot God te gaan in den Naam van onzen Heere Jezus Christus met gebed en smeeking; niet éénmaal, maar zevenmaal, volhardend in geheele verootmoediging en in geloovige onderwerping.

Hoe zouden we dan de heerlijkheid Gods zien! Hoe zou dan ook het bidden, ook het voorbidden der geloovigen voor elkaar, het antwoord van den Heere vinden in de god-verheerlijkende en zielverkwikkende verhooring der gebeden.

XXXIII. Bekeering van afgedwaalden [Jak. 5:19, 20].

Broeders, indien iemand onder u van de waarheid is afgedwaald, en hem iemand bekeert, die wete, dat hij, die een zondaar van de dwaling zijns wegs bekeert, een ziel van den dood zal behouden, en menigte der zonden zal bedekken.

Jak. 5:19, 20.

Het woord, waarmee de apostel Jakobus zijn Brief besluit, is een opwekking aan de geloovigen in de verstrooiing, om elkaar bij afwijking van den rechten weg des Heeren te vermanen en de *bekeering van de afgedwaalden* te zoeken.

De voorbedding der Gemeente, bijzonder ook voor zieken, die tot haar gemeenschap behooren, moet naar de apostolische besturing niet alleen den Heere smeeken om oprichting uit krankheid, maar ook om vergeving van zonden voor den kranke, zeer bepaald ook voor zooveel zijn krankheid met bijzondere zonden verband houdt. In krankheid moeten de belijders van den Naam des Heeren ook hun zonden gedenken, en die belijden voor hen, tegenover wie zij schuldig zijn; en die belijdenis moet hun medegeloovigen temeer dringen, om voor den schuldigen kranke te bidden. Altijd en onder allerlei omstandigheden zijn de belijders van den Naam des Heeren geroepen, hun misdaden tegenover elkander te belijden; en altoos en onder alle omstandigheden zijn de geloovigen geroepen voor elkander te bidden. Hun voorbedding moet niet een harteloos en vormelijk maar een krachtig vurig bidden zijn, gelijk van Elia op den Karmel, een aangrijpen van het Woord en de beloften des Heeren, smekende om de vervulling van zijn toezegging. Maar bij dit voorbidden mag het onder de geloovigen niet blijven. Er zijn ook telkens weer in de Gemeente van Christus menschen, die de voorbedding der geloovigen niet zoeken, en die hun misdaden niet belijden. Zij onttrekken zich van den weg en van de gemeenschap des Heeren. Op zulke menschen in de Gemeente van Christus wijst de apostel de geloovigen, als hij schrijft: *broeders! indien iemand onder u van de waarheid is afgedwaald.*

Van de *waarheid* zijn deze menschen afgedwaald, hetzij ze met valsche leeringen meegaan en daardoor komen tot een levenspraktijk, die met het zuivere Woord van God in strijd is, hetzij ze aan de zuivere waarheid, die naar het getrouwe Woord des Heeren is, wel met hun mond getuigenis geven, doch in hun doen en laten het Woord Gods niet beleven, maar zich tot zonden laten vervoeren en de ongerechtigheid zoeken. Daarom spreekt de apostel ook van de *dwaling huns wegs*. Zij gaan een verkeerden weg in, den weg der zonde, waarvan het einde de dood is. In dien weg komt doodigheid over hun ziel. Hun hart sluit zich voor de inwerking en doorwerking van het waarachtige Woord Gods. Zij bedroeven den Heiligen Geest en wederstaan Hem. Zij geven zich bloot voor de prikkeling van hun vleesch en bloed, voor de verzinningen van hun zondige natuur en der wereld, voor de listige omleidingen en verleidingen des Satans. En zij geven zich aan die verzinningen, bekoringen en verleidingen over.

Deze toestanden, waarin zij, die den Naam des Heeren met zijn Gemeente beleden, kunnen komen, hangen samen met al de gevaren, waarop de apostel Jakobus in zijn Brief wees, en die wij ook bij zijn slotwoord niet mogen vergeten. De beproevingen door verdrukking en nood moesten de lijdzaamheid des geloofs werken; ze moesten temeer het gebed wekken, een ootmoedig ontvangen, hooren en bewaren van het Woord Gods, en verrijking van godvruchtig leven door de gehoorzaamheid des geloofs. De uitwerking dier beproevingen is echter een geheel andere, wanneer in druk en moeite het oor wordt geleend aan vleesch en bloed, aan de eigen begeerlijkheid. Dan moge het Woord Gods gehoord worden, maar er wordt geen acht op geslagen, gelijk een man, die zijn gelaat in een spiegel zag, maar heenging en zijn eigen beeld vergat. Dan wordt de vernedering

veracht en de eigenverheffing wordt gezocht. De werken der godvruchtigheid worden dan geminacht en het aanzien des persoons wordt machtig. Dan is er onwil om te hooren, maar het vuur in de tong ontbrandt, een wereld van ongerechtigheid. Nijd en twistgierigheid, benijding en zucht naar wereldsche grootheid wekken dan een vleeschelijke energie. Eigenwijsheid, eigengerechtigheid, eigenwilligheid komen dan tot heerschappij; het gebed wordt zielloos en onvruchtbaar; en wie zoo weet op te klimmen, vertreedt daarbij liefdeloos zijn naaste. Het gelooi zonder lijdzaamheid moet altoos schipbreuk lijden; en wie zich zoo overgeeft aan zijn vleesch en bloed, die *dwaalt van de waarheid af*; hij loopt gevaar voor goed in de dwaling zijns wegs verstrikt te worden en den dood zijner ziel te vinden als bezoldiging zijner zonde.

Zulke afdwalingen kwamen voor onder de geloovigen in de verstrooiing in de dagen, waarin de apostel Jakobus zijn Brief schreef. En zulke afdwalingen komen ook onder de belijders des Heeren in onze dagen voor. Daarom moet er niet slechts zijn prediking van het Woord Gods, een getrouw getuigen en leeren, met betooning van liefde en voorbedding in den nood dergenen, die tot inkeer en belijdenis van hun zonden komen, maar ook een ernstig zoeken om ieder, die in de Gemeente des Heeren van de waarheid afwijkt te vermanen en te dringen tot bekeering, door de getrouwheid en liefde der geloovigen tegenover hen, die afdwalen.

De geloovigen moeten de *bekeering* zoeken van den afdwalende. Daarom schrijft de apostel met het oog op zulk een afdwalende, zoo *hem iemand bekeert, die wete dat hij, die een zondaar van de dwaling zijns wegs bekeert, een ziel van den dood zal behouden en menigte der zonden zal bedekken.*

De apostel wil hiermee niet zeggen, dat een geloovige bij machte is, het hart van zijn medemensch te bekeeren, diens ziel te ontrukken aan den geestelijken dood en de zonden van zijn naaste door verzoening en vergiffenis voor God te bedekken. De apostel wees er bij de voorbedding voor den kranke reeds op, dat de Heere zelf den kranke moet oprichten en zijn zonden hem vergeven kan; de geloovige kan hierin slechts voorbidder zijn. Zoo kan een geloovige ook in de bekeering des menschen slechts *middellijk* werkzaam zijn. Hij kan hem het *Woord Gods* voorhouden. Hij kan door getrouwe voorlichting pogen, den strik te breken, waarin iemand gevangen is, meenende in zijn recht te zijn, terwijl hij toch kennelijk afdwaalt van den weg des Heeren. Hij kan hem *vermanen*, hem bestraffen en hem wijzen op de doorwerking en op de gevolgen van zijn zonden. Hij kan hem *liefde en trouw* bewijzen, hem een hand toesteken, en hem helpen om zijn zonden af te breken en weer te keeren tot den weg Gods. Hij kan voor hem *bidden* en hem *dringen* tot gebed om vergeving van zonden en om wederbrenging tot de gehoorzaamheid des Woords.

Zoo kan en moet de geloovige als middel in Gods hand werkzaam zijn voor zijn naaste, om diens bekeering te zoeken. Zoo wordt, mede door middellijken arbeid der geloovigen naar Gods belofte een zondaar van de dwaling zijns weg bekeerd, *een ziel van den geestelijken en eeuwigen dood gered* en de *bedekking*, de vergeving van menigte zonden door een armen zondaar of door een arme zondares gevonden.

Toch is alleen de verlossende en zaligmakende genade des Heeren de bron, waaruit de bekeering des zondaars, de redding zijner ziel en de vergeving zijner zonden opkomt. Het is alleen de vrije liefde des Vaders, die een zondaar behoudt. Het is alleen de liefde des Zoons, die verlorenen door zijn bloed loskocht uit de macht der zonde en des doods en die als de verhoogde Middelaar en Verlosser ze tot Zich trekt. Het is alleen het bloed van het Lam Gods; dat reinigt van alle zonden: dat ze bedekt, verzoent voor God. Het is alleen de Heilige Geest, die het hart bewerkt en vernieuwt tot bekeering. Nochtans roept het Woord Gods zondaren tot bekeering; en het is de dienst van menschen, die de Heere verordend heeft, om hierin *middellijk* werkzaam te zijn. Hier is de roeping van den ambtelijken Dienst des Woords en van het ouderlingschap: maar hier is ook de roeping aller geloovigen, om hun medemensen tot bekeering te leeren en te vermanen. En hier is de roeping, om, door de liefde van Christus gedrongen, dwalenden zondaren de

liefde des geloofs te betoonen, voor hen te bidden, en met alle middelen, die de Heere geeft, hun afkeering van zonden en hun bekeering tot God te zoeken.

De apostel heeft in zijn vermaning tot de geloovigen om de bekeering van den afgedwaalde te zoeken, vooral het oog op zulke *afgedwaalden, die tot de Gemeente van Christus behooren*, maar die in beproeving, in nood en druk, en ook wel door voorspoedige ontwikkeling van eigen vleeschelijke kracht, van de waarheid en van den weg des Heeren afgedwaald zijn. Dit kunnen zeer wel bekeerde menschen zijn, die door hun eigen verkeerdheid in zondenstricken gevangen zijn. Zij moeten echter uit de stricken worden bevrijd, tot kennis en erkenning van hun zonden komen, om zoo weer aan de doodsmacht, die hun zie! gevangen houdt, zich te ontworstelen en weer te vinden den vrede en de blijdschap, die daar is in de vergeving der zonden. Ook hier is bekeering van een zondaar van de dwaling zijns wegs; ook hier is redding eener ziel van den dood; en ook hier is bedekking van menigten der zonden. Ook hier is daarom noodig de almachtige vrije genade des Heeren. En ook hierin belieft het den Heere menschen, geloovigen, ambtelijk en niet-ambtelijk, in de Gemeente van Christus als middellijke instrumenten in zijn hand te gebruiken.

De heilige apostel, die de geloovigen in dezen tot hun goddelijke roeping vermaant, legt er nadruk op, hoe *heerlijk* de vervulling dier roeping is in haar vrucht. Het kan voor ons zoo schijnen, dat het werk, om den afgedwaalde tot bekeering te brengen, een ondankbaar werk is; de afgedwaalden stooten ons veelal af en doen ons leed aan voor onze liefde. We kunnen het best zoo uitrekenen, dat zij loon vinden naar hun werk, en dat ze eigenwillig zijn gekomen in de stricken, waarin ze gevangen zitten. Mogelijk ook wel, dat zij door hun houding en gedrag tegenover ons dubbel verdiend hebben, dat God hun zonden bezoekt. En dat ze geheel verbeurd hebben, dat wij ons over hen en over hun bekeering zouden bekommeren. Daarom ook mee wil de apostel, dat wij van den persoon van den afgedwaalde zullen afzien. Hier is *een ziel* te behouden van den dood. Hier is de strijd tegen den Vorst der duisternis, den belager der Gemeente. Hier zijn *zonden*, die Gode tot oneere zijn, en wier wegneming wij daarom moeten zoeken.

En die ziel, over welke de macht des doods komt, *doet* ook wat; die zonden ook, die uitbreken, werken door. Eén doode vlieg doet de zalf des apothekers stinken. Hoe diep werkt de afwijking van den enkele in de Gemeente vaak in! Hoe telen zonden nieuwe zonden.

Wie telt hun getal? het is legio, een menigte der zonden. De geloovigen moeten den Heere dienen; dat gevoelen moet in hen zijn, hetwelk ook in Christus Jezus was. Een zondaar, een ziel te behouden, te redden van den dood, o daarvoor moet al, wat in hen is, opwaken. Zonden, uitbrekende zonden weer te brengen onder de uitdelgende macht van het bloed van Christus en onder de beteugelende macht van het Woord Gods, dat moet hun begeeren en hun zoeken zijn. Daarom zullen zij hem, die onder hen afwijkt, niet loslaten. Zij zullen volharden om zijn behoudenis te zoeken. De schoone prijs van de zieleredding uit den dood, en van de verzoening en beteugeling der ongerechtigheid, van de reiniging van zonden, moet hen bekoren en moet de liefde van Christus in hen doen ontvlammen, om wie afwijken te dringen, te bidden tot bekeering!

O, hoevele zijn de gevaren der geloovigen, der belijders des Heeren, in de dagen van beproeving door de machtsontwikkeling der wereld; *ook in onzen tijd!*

Wie er het oog voor sluit, die moge hoog roemen, — hij zal echter struikelen en vallen. Zijn eigen vleesch en bloed zal hem verlokken en verleiden tot zonde. Zoo dreigt de verwereldlijking te komen over velen, die den Naam des Heeren belijden. Alleen in den weg der ootmoedige onderwerping aan het Woord van God, der willigheid om te hooren, in den weg des geloofs en des gebeds, in den weg ook van het waarachtige eigen leven der Gemeente van Christus naar de ordeningen des Heiligen Geestes, is uitkomst.

Dan wordt het Woord Gods weer ingeplant en zal het waarachtig regel zijn van geloof en leven. Dan bloeien de ware Christelijke liefde en gemeenschap op in vernedering voor den Heere. Dan wordt het kruis in druk gedragen, en de uitweg des vleesches, der eigenwijsheid en eigenwilligheid, wordt afgewezen. Dan wordt het gebed weer voorbedding; de ware krijgskreet gaat dan weer op in den geestelijken strijd, de krijgskreet der smeeeking en voorbedding voor al de heiligen, die alleen voegt bij de wapenrusting van het zwaard des Geestes, het schild des geloofs en den helm van de hope der zaligheid. En dan ook wordt de wacht betrokken gelijk het betaamt, de wacht van de waakzaamheid der liefde en der trouw, die zich over den afgedwaalde ontfermt en hem zoekt te redden van doodsgevaar.

Dan wordt de smaad van de Gemeente des Heeren weggedaan. En dan wordt de beproeving schoon in haar vrucht, in *het volmaakte werk der lijdzaamheid*, en in *de kroon des levens*, welke de Heere beloofd heeft dengenen, die Hem liefhebben (Jak. 1:4, 12).

En dan wordt het woord verstaan en toegestemd, dat de heilige apostel Jakobus tot op den huidigen dag getuigt in de Gemeente van den Heere Jezus Christus: "acht het voor *grootte vreugde*, mijn broeder, wanneer gij in velerlei verzoekingén valt". (Jak. 1:1, 2).